

PANORAMA
ZPRACOVATELSKÉHO
PRŮMYSLU ČR 2014

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení a milí čtenáři,

otvíráte v pořadí již osmnácté vydání publikace s názvem Panorama zpracovatelského průmyslu, kterou pro vás připravuje Ministerstvo průmyslu a obchodu, v letošním roce navíc ve spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy a v úzké kooperaci s Českým statistickým úřadem. Jak již z názvu vyplývá, jedná se o dokument, který má svému čtenáři poskytnout celkový pohled na aktuální situaci a dosaženou úroveň zpracovatelského průmyslu v ČR.

Je milou shodou okolností, že rok 2015, kdy dosáhla Panorama své pomyslné plnoletosti, je zároveň vyhlášen rokem průmyslu a technického vzdělávání. Tento projekt přináší celou řadu možností pro spolupráci soukromého sektoru s technickým školstvím a přispívá tak k řešení dlouhodobého nedostatku technicky vzdělaných pracovníků v průmyslu. Obě tyto skutečnosti byly impulsem pro novou podobu této publikace, která v letošním roce doznala velkých změn. Stručná analýza jednotlivých oddílů zpracovatelského průmyslu za období let 2008 až 2014 je doplněna přílohou na CD, s podrobnějšími informacemi o každém z uvedených zpracovatelských oddílů v členění na tři místa klasifikace činností CZ-NACE a klasifikace komodit CZ-CPA.

Česká ekonomika se v roce 2014, po dvouletém poklesu, opět vrátila do období růstu. Hrubý domácí produkt meziročně vzrostl o 2 %, a hrubá přidaná hodnota, jejíž dynamika vystihuje zřetelně výkonost ekonomiky, vzrostla meziročně o 2,6 %. Rozhodující vliv na vývoj hrubé přidané hodnoty měl především obnovený růst zpracovatelského průmyslu, který se na jejím zvýšení ve všech čtvrtletích loňského roku podílel z více než poloviny. Jeho podíl na hrubé přidané hodnotě meziročně vzrostl z 24,9 % na 26,7 %. Na celkovém exportu se podílí více než 90 % a proti roku 2013 se jeho objem zvýšil o 14,3 %. Ze čtyřiašedesáti oddílů zpracovatelského průmyslu bylo růstových dvacet oddílů, které se na celkových tržbách průmyslu podílely 92,4 % a jejich produkce se meziročně zvýšila o 11,9 %. Dosažené výsledky zpracovatelského průmyslu patřily k rozhodujícím faktorům růstu ekonomiky. Ukazují na vysokou konkurenceschopnost tuzemských průmyslových firem, které jsou ve velké míře zapojeny do globálních, či regionálních hodnotových řetězců. Ke zvýšení jejich role v těchto řetězcích a benefitu na přidané hodnotě by měl přispět důraz na znalostní ekonomiku.

Zkušenosti z minulých let a vaše uživatelské ohlasy jsou přesvědčivým důkazem, že je o Panoramě zpracovatelského průmyslu značný zájem. Poskytuje široké odborné veřejnosti u nás i v zahraničí možnost seznámit se s výsledky v jednotlivých oddílech zpracovatelského průmyslu za uplynulé období a zároveň skýtá šanci prezentovat úspěchy českých firem v mezinárodním měřítku.

Věřím, že i nadále bude publikace Panorama zpracovatelského průmyslu nepostradatelným zdrojem informací a přínosem pro každého z vás, ať už jste se zpracovatelským průmyslem spojeni pracovní či je oblastí vašeho zájmu.

Ing. Jan Mládek, CSc.
ministr průmyslu a obchodu

„Zachování průmyslu jako základny české ekonomiky je podmíněno obnovou a podporou technického vzdělávání. Věřím, že rok 2015 bude pro technické vzdělávání rokem zlomovým, ve kterém se nám ve spolupráci s rezortem školství a českými zaměstnavateli podaří zlepšit podmínky pro technické vzdělávání a zvýšit zájem mládeže o něj.“

Jan Mládek, ministr průmyslu a obchodu

Vážený čtenáři,

když se v České republice řekne průmysl, reakce veřejnosti je převážně pozitivní. Příznivé hodnocení vychází z pohledu na průmysl jako stabilizujícího faktoru ekonomiky, významného přispěvatele hrubého domácího produktu a tvůrce pracovních míst. Až devadesát procent našich občanů zastává dokonce názor, že průmyslová výroba by se měla rozvíjet, nikoliv omezovat.

Ukazuje se, že naše společnost dokáže vnímat význam průmyslu, který si za uplynulé dvě dekády udržel svou klíčovou roli v ekonomice a který se změnil a modernizoval. Restrukturalizoval se a přilákal rozsáhlé investice. Několikanásobně zvýšil produktivitu práce, jen ve zpracovatelském průmyslu ve zmíněném období trojnásobně. Prošel a dále úspěšně prochází fází ekologizace. Inovuje, přidaná hodnota v loňském roce ve zpracovatelském průmyslu meziročně vzrostla reálně o 5,5 %, zatímco české HDP se zvýšilo o 2 %.

V období hospodářské krize průmysl potvrdil své výjimečné postavení v hospodářství a svou odolnost a schopnost překonat její dopady. Zařadil se tím mezi špičku EU a zemí jako je Německo, Rakousko či Dánsko.

Pozitivní je jistě i skutečnost, že naši exportéři z oblasti průmyslu drží své pozice v rámci EU a úspěšně pronikají na trhy třetích zemí.

Průmyslové podniky se přizpůsobují, využívají moderních metod řízení, informační technologie. Stojíme na prahu čtvrté průmyslové revoluce nazývané Průmysl 4.0, přinášející digitální propojení všech úrovní tvorby přidané hodnoty. Dnešní doba je dobou informační společnosti, nových technologií, rychlých změn a měnících se požadavků zákazníků. To je výzvou nejen pro vlastníky, manažery a zaměstnance průmyslových firem, ale i pro politiky a stát, který svoji politikou vytváří podmínky pro růst hospodářství.

Konkurenční výhodu drží v rukou ten, kdo umí najít data a dokáže s nimi pracovat. Neodpustím si v této souvislosti vyslovit přání, aby lidé nad čísla a fakty přemýšleli v souvislostech a správně je interpretovali. Tato publikace - Panorama zpracovatelského průmyslu – k tomu poskytuje vhodnou příležitost.

Jsem rád tomu, že v letošním Roce průmyslu a technického vzdělávání, vyhlášeném společně s našimi partnery, jímž je i Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, je tato užitečná publikace součástí naší informační kampaně. Nabízí firmám zdroje dat pro jejich analýzy a srovnání a tvůrcům hospodářské politiky jeden z podkladů pro kvalifikované rozhodování. Byl bych však rád, aby se Panorama zpracovatelského průmyslu stala také jedním z působivých nástrojů dalšího zvýšení povědomí odborné i širší veřejnosti o moderní podobě a úspěších našeho průmyslu. Byl bych rád, kdyby podpora průmyslu ze strany veřejnosti a politiků neskončila prosincem roku 2015, ale aby Rok průmyslu a technického vzdělávání pokračoval v podobě trvalého vyššího zájmu veřejnosti o studium technických oborů a legislativou, která bude vůči průmyslu příznivější.

Ing. Jaroslav Hanák
prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

ještě v polovině minulého desetiletí se zdálo, že budoucnost vyspělých ekonomik spočívá v rozhodující míře ve výrazném posilování terciárního sektoru, tedy sektoru služeb, a že ústup zpracovatelského průmyslu je zákonitým důsledkem zdravého hospodářského vývoje. Ekonomický propad v roce 2008 však přinesl jisté „prozření“. Srovnání výsledků světových ekonomik jasně naznačuje, že sekundární sektor působí nejen jako významný stabilizační prvek, ale především jako pevný základ pro oživení ekonomického růstu. To logicky potvrzuje objektivní potřebnost určité úrovně industrializace společnosti v jakýchkoliv podmínkách.

Zatímco v rámci Evropské unie se stále častěji hovoří o návratu výroby do Unie, v našich domácích podmínkách má smysl hovořit spíše o podpoře dalšího industriálního rozvoje. Česká republika si zachovala postavení průmyslové země s velkým důrazem na zpracovatelský průmysl. A aktuální statistická data to potvrzují. Na tvorbě přidané hodnoty se v domácí ekonomice průmyslová výroba podílí téměř 27 procenty. Práci dává více než 1,1 miliónu zaměstnanců. V roce 2014 představoval průmysl klíčový faktor růstu hrubého domácího produktu. Podle mezinárodních srovnání jsme jednou z „nejprůmyslovějších“ zemí Evropy.

Přestože se z hlediska statistických údajů výchozí podmínky zdají být příznivé, nezbytným předpokladem dalšího růstu je kvalita lidského kapitálu, zejména techniků a inženýrů, která může být udržována pouze díky neustálému přílivu nových vysoce kvalifikovaných pracovních sil. Zvýšení atraktivity technických oborů tak představuje jednu z největších současných výzev. A nelze ji naplnit bez úzké spolupráce mezi akademickou, podnikatelskou a vládní sférou. Proto v této souvislosti oceňuji iniciativy, jako je Rok průmyslu a technického vzdělávání, který je vítaným příspěvkem k těmto snahám.

Diskuse o minulosti, současnosti i budoucnosti ekonomického vývoje u nás, v Evropě i ve světě, by nebyly úplné či průkazné, pokud by nebyly založené na nezávislých a kvalitních statistických informacích. Tak jako samotný průmysl, má v České republice dlouhou tradici i průmyslová statistika. Právě její výstupy se staly základem publikace „Panorama zpracovatelského průmyslu“, která se Vám dostala do rukou.

Pracovníci Českého statistického úřadu se na přípravě datových podkladů pro tvorbu této publikace podílejí každoročně. Díky úrovni detailu i propojení různých datových zdrojů představuje toto dílo skutečně unikátního průvodce oblastí ekonomických aktivit průmyslu a výroby v ČR.

Jsem velmi ráda, že právě při příležitosti Roku průmyslu a technického vzdělávání dostává tento tradiční výstup s inovovaným obsahem i atraktivnější formu, kterou si bezesporu zaslouží.

prof. Ing. Iva Ritschelová, CSc.
předsedkyně Českého statistického úřadu

Obsah	
ÚVODNÍ SLOVO	3
ZHODNOCENÍ ASOCIACÍ A SVAZŮ	11
I. PAPIRENSKÝ PRŮMYSL	11
II. CHEMICKÝ PRŮMYSL	12
III. SKLÁŘSKÝ A KERAMICKÝ PRŮMYSL	13
IV. HUTNÍ PRŮMYSL	14
V. ELEKTROTECHNICKÝ PRŮMYSL	15
VI. VÝROBA ZEMĚDĚLSKÝCH A LESNICKÝCH STROJŮ	16
VII. STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL	17
VIII. AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL	18
METODIKA	19
ZDROJ DAT PRO PANORAMU PRŮMYSLU	19
STRUKTURA KAPITOL	19
METODIKA INFA	21
JAK ČÍST GRAFY V METODICE INFA	26
1. CZ-NACE SEKCE C ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	29
1.1 PRODUKČNÍ CHARAKTERISTIKY	30
1.1.1 VÝNOSY A TRŽBY ZA PRODEJ VLASTNÍCH VÝROBKŮ A SLUŽEB	30
1.1.2 PŘIDANÁ HODNOTA, OSOBNÍ NÁKLADY A HRUBÝ OPERAČNÍ PŘEBYTEK	31
1.1.3 POČET ZAMĚSTNANCŮ A ZAMĚSTNANÝCH OSOB	34
1.1.4 PRODUKTIVITA PRÁCE A PRŮMĚRNÁ MZDA	35
1.1.5 POČET PODNIKŮ	37
1.1.6 AKTIVA A VLASTNÍ KAPITÁL	38
1.2 INVESTICE A INOVACE	40
1.2.1 INVESTICE	40
1.2.2 INOVACE	42
1.3 CENOVÝ VÝVOJ	44
1.4 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	44
1.5 PERSPEKTIVY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU	47
2. CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	49
2.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	49
2.2 CENOVÝ VÝVOJ	52
2.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	52
2.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	53
3. CZ-NACE 11 VÝROBA NÁPOJŮ	55
3.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	55
3.2 CENOVÝ VÝVOJ	57
3.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	57
3.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	58
4. CZ-NACE 13 VÝROBA TEXTILÍ	61
4.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	61
4.2 CENOVÝ VÝVOJ	63
4.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	64
4.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	65
5. CZ-NACE 14 VÝROBA ODĚVŮ	67
5.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	67
5.2 CENOVÝ VÝVOJ	69
5.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	70
5.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	71

6. CZ-NACE 15 VÝROBA USNÍ A SOUVISEJÍCÍCH VÝROBKŮ	73
6.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	73
6.2 CENOVÝ VÝVOJ	75
6.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	76
6.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	76
7. CZ-NACE 16 ZPRACOVÁNÍ DŘEVA, VÝROBA DŘEVĚNÝCH, KORKOVÝCH, PROUTĚNÝCH A SLAMĚNÝCH VÝROBKŮ, KROMĚ NÁBYTKU	79
7.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	79
7.2 CENOVÝ VÝVOJ	81
7.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	81
7.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	82
8. CZ-NACE 17 VÝROBA PAPIRU A VÝROBKŮ Z PAPIRU	83
8.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	83
8.2 CENOVÝ VÝVOJ	85
8.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	86
8.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	86
9. CZ-NACE 18 TISK A ROZMNOŽOVÁNÍ NAHRANÝCH NOSIČŮ	89
9.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	89
9.2 CENOVÝ VÝVOJ	91
9.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	92
9.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	92
10. CZ-NACE 19 VÝROBA KOKSU A RAFINOVANÝCH ROPNÝCH PRODUKTŮ	93
10.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	93
10.2 CENOVÝ VÝVOJ	95
10.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	96
10.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	96
11. CZ-NACE 20 VÝROBA CHEMICKÝCH LÁTEK A CHEMICKÝCH PŘÍPRAVKŮ	99
11.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	99
11.2 CENOVÝ VÝVOJ	101
11.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	102
11.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	103
12. CZ-NACE 21 VÝROBA ZÁKLADNÍCH FARMACEUTICKÝCH VÝROBKŮ A FARMACEUTICKÝCH PŘÍPRAVKŮ	105
12.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	105
12.2 CENOVÝ VÝVOJ	108
12.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	108
12.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	109
13. CZ-NACE 22 VÝROBA PRYŽOVÝCH A PLASTOVÝCH VÝROBKŮ	111
13.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	111
13.2 CENOVÝ VÝVOJ	113
13.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	114
13.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	114
14. CZ-NACE 23 VÝROBA OSTATNÍCH NEKOVOVÝCH MINERÁLNÍCH VÝROBKŮ	117
14.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	117
14.2 CENOVÝ VÝVOJ	120
14.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	120
14.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	121
15. CZ-NACE 24 VÝROBA ZÁKLADNÍCH KOVŮ, HUTNÍ ZPRACOVÁNÍ KOVŮ; SLÉVÁRENSTVÍ	123
15.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	123
15.2 CENOVÝ VÝVOJ	125
15.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	126
15.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	126

16. CZ-NACE 25 VÝROBA KOVOVÝCH KONSTRUKCÍ A KOVODĚLNÝCH VÝROBKŮ, KROMĚ STROJŮ A ZAŘÍZENÍ	129
16.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	129
16.2 CENOVÝ VÝVOJ	131
16.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	132
16.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	133
17. CZ-NACE 26 VÝROBA POČÍTAČŮ, ELEKTRONICKÝCH A OPTICKÝCH PŘÍSTROJŮ A ZAŘÍZENÍ	135
17.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	135
17.2 CENOVÝ VÝVOJ	138
17.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	138
17.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	139
18. CZ-NACE 27 VÝROBA ELEKTRICKÝCH ZAŘÍZENÍ	141
18.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	141
18.2 CENOVÝ VÝVOJ	144
18.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	144
18.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	145
19. CZ-NACE 28 VÝROBA STROJŮ A ZAŘÍZENÍ JINDE NEUVEDENÝCH	147
19.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	147
19.2 CENOVÝ VÝVOJ	149
19.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	150
19.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	151
20. CZ-NACE 29 VÝROBA MOTOROVÝCH VOZIDEL	153
20.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	153
20.2 CENOVÝ VÝVOJ	156
20.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	157
20.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	157
21. CZ-NACE 30 VÝROBA OSTATNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ A ZAŘÍZENÍ	159
21.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	159
21.2 CENOVÝ VÝVOJ	161
21.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	162
21.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	163
22. CZ-NACE 31 VÝROBA NÁBYTKU	165
22.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	165
22.2 CENOVÝ VÝVOJ	167
22.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	167
22.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	168
23. CZ-NACE 32 OSTATNÍ ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	169
23.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE	169
23.2 CENOVÝ VÝVOJ	171
23.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD	172
23.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU	172

ZHODNOCENÍ ASOCIACÍ A SVAZŮ

I. PAPIRENSKÝ PRŮMYSL

Průmysl papíru a celulózy patří k malým, ale významným odvětvím, které je konkurenceschopným oborem zpracovatelského průmyslu v ČR. Jeho výrobky nacházejí uplatnění v ostatních oborech zpracovatelského průmyslu, hlavně ve výrobě obalů a v polygrafickém (tiskařském) průmyslu.

Papírenská výroba je založena na obnovitelných surovinách, převážně tuzemského původu, a recyklovatelných surovinách. Řadu let je v tomto oboru realizována strategie trvale udržitelného rozvoje a výroba vlákniny a papíru probíhá pokud možno v uzavřeném cyklu. Zpracování sběrového papíru v tuzemsku není však na potřebné úrovni a většina sebraného papíru určeného pro papírenskou recyklaci je vyvážena.

Český papírenský průmysl se vyznačuje velkou nerovnoměrností ve vyráběném sortimentu a specializací výroby na balicí a obalové druhy papíru, které jsou převážně vyváženy, ale současně i v jiných sortimentech dováženy. Větší část spotřeby papírů a lepenek v tuzemsku je pokrývána dovozem, který je téměř dvojnásobný proti domácí výrobě (především jsou importovány segmenty grafických papírů a hygienických papírů).

Statistiky za rok 2014 dokumentují po několika letech rozvoj a navýšení výroby v ČR. Zahraniční obchod odvětví rostl jak v oblasti vývozu, tak dovozu s tím, že záporné saldo za rok 2014 dosáhlo nejnižší úrovně za sledované období (-3,1 mld. Kč). Důvodem je zvýšení tuzemské exportní produkce, která výrazně převýšila nárůst dovozu. I další ekonomické ukazatele jako jsou tržby, produktivita práce i přidaná hodnota ukazují v posledních dvou letech výrazný nárůst a překonání předkrizové srovnávací úrovně.

Přes dynamický růst spotřeby papírů a lepenek stále ještě ČR nedosahuje úrovně vyspělých zemí EU, dá se však předpokládat v následujících letech vzestup tohoto ukazatele, až do výše spotřeby blížíící se 200 kg na obyvatele. To by odpovídalo tuzemské spotřebě papírů a lepenek v objemu zhruba 2 milionů tun za rok. Nejvíce se na růstu spotřeby podílí a bude podílet papír pro výrobu obalů a lepenky, mírný nárůst lze předpokládat i u hygienických papírů. Naopak pokles lze očekávat u spotřeby novinového papíru a všech druhů grafických papírů. Dosažení hranice roční spotřeby 200 kg na osobu pouze absolutním nárůstem dovozu není ekonomicky efektivním řešením a je třeba uvažovat o investicích většího rozsahu.

Optimistické výhledy papírenského odvětví by měla podtrhovat skutečnost, že se jedná o odvětví surovinově založené na obnovitelných domácích zdrojích, využívajících možností snadné recyklace své produkce a obecně vnímané jako environmentálně příznivé. Sladění požadavků zainteresovaných stran v oblasti využívání domácí obnovitelné suroviny – dřeva je pak nejlepší cestou k zajištění udržitelného rozvoje.

Ing. Petr Sedláček
prezident Asociace českého papírenského průmyslu

II. CHEMICKÝ PRŮMYSL

Chemický průmysl patří mezi tři nejvýznamnější a největší průmyslové sektory v České republice, kde se s tržbami kolem 600 miliard korun a více než 116 tisíci zaměstnanci podílí 16 % na průmyslovém HDP. Dodává výrobky do důležitých navazujících sektorů – automobilového průmyslu, stavebního, elektrotechnického a mnoha dalších.

Výsledky chemického průmyslu byly v roce 2014 významně ovlivněny příznivým vývojem domácí ekonomiky a zahraniční poptávkou. Situace byla charakterizována postupným zlepšováním v průběhu roku, takže všechny agregace odvětví chemie skončily v černých číslech. Dynamika růstu byla vesměs vysoká, většinou dvojciferná. V rafinérském zpracování ropy (CZ-NACE 19.2) došlo přes celoevropské problémy rafinérií k meziročnímu zvýšení tržeb o téměř

10 %. Ve výrobě chemických látek a přípravků (CZ-NACE 20) došlo díky vysoké domácí i zahraniční poptávce k nárůstu tržeb o více než 12,2 %.

Velmi příznivě se v loňském roce vyvíjela situace v gumárenském a plastikářském průmyslu (CZ-NACE 22), kde díky růstu poptávky v navazujících odvětvích, především v automobilovém průmyslu, tržby meziročně vzrostly o 10,8 %.

Naopak podstatně nižší tempo růstu bylo zaznamenáno ve farmacii (CZ-NACE 21), kde tržby stouply pouze o jedno procento.

V chemickém průmyslu celkem došlo v roce 2014 k meziročnímu zvýšení tržeb o 10,4 % na 597 miliard korun. Počet pracovníků se navýšil o 2,8 % na 116 150. Vývoz stoupl o 14,6 % na 437,1 miliard korun, u dovozu byl zaznamenán nárůst o 13,2 % na 559,4 miliard korun. Také investice se zvýšily o 13 % na 26,6 miliard korun.

V roce 2015 očekáváme navázání na pozitivní trend minulého roku ve všech hlavních ukazatelích celého chemického průmyslu.

Ing. Petr Cingr

Prezident Svazu chemického průmyslu ČR

III. SKLÁŘSKÝ A KERAMICKÝ PRŮMYSL

Sklo, keramika a porcelán jsou významné, moderní a ekologické materiály, které mají své nezastupitelné místo u spotřebitelů. Díky rozvoji technologií nachází tyto výrobky nová uplatnění. Důkazem toho jsou 2 tisíce tun plochého skla nebo 4 miliony lahví, lahviček či flakonů, které denně vyprodukuje sklárny v České republice. Další tisíce tun skla se promění v skleněná vlákna nebo užitkové a domácké sklo.

Současný stav sklářského a keramického průmyslu v ČR je poměrně stabilní. Postupně toto odvětví překonalo dopady ekonomické krize po roce 2008 a uzavření některých sklářských podniků. Za posledních několik let firmy získaly nové zakázky.

Sklářský a bižuterní průmysl zaznamenávají oživení a většina sklářských provozů byla znovu obnovena. V odvětví postupně rostou tržby a pracuje v něm více lidí. Reprezentuje ho zhruba 150 firem zaměstnávajících 22 tisíc pracovníků. Jeho zájmy hájí v roce 1990 založená Asociace sklářského a keramického průmyslu, spolupracující s Glass Alliance Europe, evropskou sklářskou organizací.

Domácí trh je malý pro instalované výrobní kapacity, důležitý je export. Firmy proto inovují, zvyšují přidanou hodnotu svých výrobků a získávají nové trhy. Právě investice do nových technologií a vyhledávání a upevňování postavení na zahraničních trzích ovlivnilo zvýšení tržeb firem v loňském roce.

V roce 2015 většina firem sklářského a keramického průmyslu očekává mírný nárůst tržeb. Nahrává tomu příznivá situace na evropském trhu. Odvětví se však potýká s řadou problémů, včetně recyklace a nedostatku kvalifikované pracovní síly.

Ing. Petr Mazzolini

prezident Asociace sklářského a keramického průmyslu ČR

IV. HUTNÍ PRŮMYSL

Díky růstu výroby, tržeb i produktivity práce vychází rok 2014 ve srovnání s rokem 2013 ve většině ukazatelů příznivěji. Ve sledovaném období se postupně zvyšoval objem kontrahovaných zakázek, což vedlo ke zlepšování ukazatelů rentability a produktivity práce. V průběhu uplynulých let ocelářské podniky provedly řadu úsporných opatření, přechodných odstávek kapacit apod. To v souhrnu vedlo k udržení kmenové zaměstnanosti, zvýšení produktivity práce a růstu výroby. Většina společností hospodařila se ziskem. Ve druhém pololetí uplynulého roku se zvýšily kontrahované zakázky i od tuzemských společností. Zvrátil se tak trend, kdy oživení bylo především záležitostí zahraničních zakázek. K tomu přispěl, po letech útlumu, i vývoj ve stavebnictví a ve spotřebitelské poptávky.

Do budoucna nemá evropský i český ocelářský průmysl jinou možnost, než vyrábět výrobky s vysokou přidanou hodnotou, technologiemi vstřícnými k životnímu prostředí. Splnění tohoto cíle bez aplikací výzkumu a vývoje není možné. Vzhledem k současné situaci v řadě zemí Evropy bude nutno hledat nová odbytiště tuzemské produkce v jiných regionech, které nebudou ovlivněny očekávanou odbytovou „krizí“ natolik, aby byl zachován alespoň mírný meziroční růst tuzemské produkce i v dalších letech.

Cestou pro dosažení a udržení konkurenční schopnosti ocelářství v ČR jsou výzkum, vývoj, inovace; optimalizace portfolia kapacit (z pohledu trhu, zakázek a koncentrace výrob na nejprogresivnější technologie) a směr vertikální integrace (k surovinám, energiím) má dnes vyšší prioritu než cesta horizontální spolupráce a kapitálového propojení.

Pro výrobce je pro zachování ocelářské výroby důležitá cesta od tunového k hodnotovému pohledu. Dobrou spoluprací s odběrateli roste tlak na výrobky s vyšší přidanou hodnotou. Výsledky se projevují nejen širším uplatněním ocelářských výrobků, ale i ve zvyšování ekonomických ukazatelů a v ziskovosti. Novým elementem, s nímž musí ocelářský průmysl počítat, je změna cen i dostupnosti vstupních materiálů, zejména železné rudy a uhlí.

Další úspěšný vývoj ocelářství vyžaduje věnovat zvláštní pozornost problematice ekologie. V některých aspektech by mohlo jít o samou existenci ocelářského průmyslu v ČR. Pro rovnocenné podmínky je proto nezbytné nepřipustit do legislativy zvyšování daní a poplatků, zavádění nových poplatků pro oblast ekologie, energetiky; prosazovat taková řešení, která nebudou poškozovat a existenčně ohrožovat průmyslové podniky; nepřipustit přijetí legislativy, která nepostihuje všechny zdroje znečišťování (ovzduší, odpady, vody) a je diskriminující k průmyslovým odvětvím.

Úspěšný vývoj ocelářského průmyslu je tedy do budoucna determinován řadou vnějších i vnitřních faktorů. Společné prosazování zájmů ocelářských společností v tuzemsku i v rámci Evropy musí být doplňováno vhodnou vnitřní legislativou usnadňující fungování ocelářských společností a jejich hlavních odběratelů v rámci zpracovatelského průmyslu.

Ing. Jan Czudek

prezident Odvětvového svazu hutnictví železa

V. ELEKTROTECHNICKÝ PRŮMYSL

Velmi významnou součástí elektrotechnického průmyslu, která generuje velké tržby i výnosy, je nepochybně skupina CZ-NACE 26.2, tedy výroba počítačů periferních zařízení. Při stagnujícím počtu zaměstnanců (po propadu od roku 2008) se podařilo významně zvýšit jak výše uvedené tržby, tak i přidanou hodnotu (ta roste od roku 2011). Výpočetní technika, jejíž výroba v ČR je primárně určena pro spotřebu na jednotném EU trhu, tak společně s výrobou CZ-NACE 26.3 (výroba komunikačních zařízení) a CZ-NACE 26.5 (výroba měřicích, zkušebních a navigačních přístrojů společně s výrobou časoměrných přístrojů) byly tahouny vývozu celé produkce elektrotechnického průmyslu. Poslední zmiňovaná skupina patří k dlouhodobě tradičním oborům, v nichž Česká republika vyniká.

Obecně lze toto odvětví považovat za dobře etablované. Jedná se však o globální část průmyslu, závislou na mnoha vlivech, které z ČR nedokážeme ovlivnit a mnohdy ani predikovat. Jako nejstabilnější lze proto považovat zmíněné skupiny 26.3 a 26.5, které ve většině případů kromě vlastní produkce mají v ČR i vlastní výzkum a vývoj a samozřejmě z ČR realizují obchod.

Naprostou jasnou jedničkou této elektrotechnického průmyslu je CZ-NACE 27.1, tedy výroba elektrických motorů, generátorů, transformátorů a elektrických rozvodných a kontrolních zařízení. V podstatě ve všech metrikách, ať se jedná o přidanou hodnotu, tržby, výnosy či třeba počet zaměstnanců, je obor naprostou dominantní a dosahuje přibližně poloviny celého oddílu CZ-NACE 27. Je tedy logické, že se jedná o obor podstatný nejen pro elektrotechniku a zpracovatelský průmysl, ale pro celou výkonnost ekonomiky.

Společnosti, které jsou aktivní i v dalších oblastech (27.9 a 27.3) jsou zároveň schopné dodávat investiční celky na klíč, což je schopnost, která v ČR téměř vymizela. Obnovuje se s velkými obtížemi, zejména díky obrovskému deficitu odborníků jednotlivých profesí, kteří navíc nejsou zastřešeni jednou dodavatelskou korporací.

I přes určité problémy obor stále lineárně roste, bez výraznějších zaváhání. Také zahraniční obchod vykazuje kladné saldo a jeho vysokou hodnotu nepoznamenaly ani výpadky ruského trhu, přestože byly pro některé společnosti zásadní. To ukazuje, že většina společností již před propadem ruského trhu diverzifikovala své exportní aktivity. Přesto, že jsme obchodně navázáni na Německo, tato země není vždy cílovou destinací našich produktů, z Německa jsou reexportovány často po kompletaci do vyšších produktových celků.

V každém případě, elektrotechnika je extrémně globální obor, firmy z ČR se mohou ucházet o zakázky skutečně po celém světě, ale také mají z celého světa konkurenty. Udržet v oboru na špičce mohou jen ty firmy, které se výraznou měrou zaměřují na výzkum/vývoj nových produktů.

Ing. Jiří Holoubek

prezident Českomoravské elektrotechnické asociace

VI. VÝROBA ZEMĚDĚLSKÝCH A LESNICKÝCH STROJŮ

Zemědělské stroje patřily vždy k významným vývozním komoditám. V 90. letech naše výrobce z řady trhů vytlačila mezinárodní konkurence, dnes se však znovu prosazují i na nejnáročnějších trzích. Výrobcům zemědělské a lesnické techniky se od roku 2010 daří v podstatě rovnoměrným tempem překonávat krizi let 2008 a 2009. Při neměnní se kupní síle našich zemědělců tomu napomáhá zahraniční obchod. České výrobní firmy - v naprosté většině malé a střední podniky - vycházejí rychleji vstříc poptávce, přicházejí s novými modely a kvalitou zpracování i při konkurenceschopných cenách se uplatňují na cizích trzích.

Slibný růst exportu do zemí SNS v roce 2014 přibrzdil (v případě Ruska), či zcela zastavil (v případě Ukrajiny) tamní válečný konflikt. Nadále zůstává přibližně stejná úroveň exportu a importu: v korunovém vyjádření se srovnatelný objem toho, co se doveze, je naopak exportován. Účast našich firem na mezinárodních veletrzích a reference na dobré technické parametry, kvalitu a spolehlivost strojů jsou předpokladem vývoje v odvětví i v budoucnosti.

Zemědělství je sektor značně závislý na politických rozhodnutích, a to na úrovni jak národní, tak unijní. Hrozbou pro domácí trh jsou rozevírající se nůžky mezi narůstající rostlinnou produkcí a klesajícím podílem živočišné výroby v českém zemědělství. Kontroverzním tématem je financování společné zemědělské politiky EU, která nevyváženými intervencemi a dotacemi narušuje volnou soutěž výrobců a převádí ji na soutěž národních ekonomik. Naši farmáři na to doplácí i v komoditách, kde by jinak byli i konkurenceschopní.

Ing. Karel Žďárský
president Asociace zemědělské a lesnické techniky A.ZeT

VII. STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL

Svaz strojírenské technologie zastupuje přední výrobce obráběcích a tvářecích strojů, kteří jsou zařazeni do skupiny CZ-NACE 28.4. Podíl členské základny na tržbách CZ-NACE 28 představuje přibližně pět procent. Dominantní položkou v oboru jsou obráběcí stroje, přičemž většina výroby směřuje do zahraničí.

Loňský rok patří v absolutním vyjádření objemu vývozu mezi vrcholy tohoto ukazatele z dlouhodobého časového hlediska. Meziročně vývoz obráběcích a tvářecích strojů stoupl v roce 2014 o 10 %, přičemž u obráběcích strojů došlo k navýšení o 14 %. Celkový objem vývozu v korunovém vyjádření dosáhl téměř 16,4 miliard korun. Již druhým rokem byl tak překonán objem z rekordního roku 2008. Celková produkce zaznamenává od roku 2010 rostoucí trend.

Nejvýraznější nárůst vývozu oproti roku 2013 zaznamenaly nomenklatury, jako jsou obráběcí centra, obráběcí stroje stavebnicové pro obrábění kovů, obráběcí stroje pro broušení, lapování a leštění kovů, karbidů aj. a také soustruhy pro obrábění kovů.

Export obráběcích a tvářecích strojů směřoval především do Německa, Ruska a Číny. Tyto tři země zůstávají stále nejvýznamnějšími partnery a absorbují více než polovinu celkového vývozu z České republiky. Z hlediska vývozního potenciálu je a bude dominantní Spolková republika Německo a další země eurozóny, které předurčují skutečnost, že kvalita českých obráběcích a tvářecích strojů je na vysoké technické úrovni. Obor je jednou z mála výrobních odvětví, která má rozšířenou výzkumnou a vývojovou základnu. Odvětví má vysoký inovační potenciál a dobrou ekonomickou stabilitu. Tato silná stránka mu pomohla odrazit se v roce 2010 ode dna k opětovnému nastartování oboru po dramatickém propadu výroby a vývozu v letech 2009 a 2010. Vedle toho členské firmy jsou orientovány na zákazníka, který si definuje technologii a technologické postupy na konkrétní stroj. Vedle zákazníků z eurozóny české obráběcí a tvářecí stroje dobývají teritoria jako je již zmíněné Rusko a Čína, ale i Kazachstán a další země. Zde zákazník oceňuje kvalitu a dobrý servis.

Podstatné je, že rok 2014, a podle signálů zřejmě i rok 2015, mají a budou mít rostoucí trend.

Ing. Oldřich Paclík, CSc.
ředitel Svazu strojírenské technologie

VIII. AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL

Automobilovému průmyslu v České republice se v loňském roce mimořádně dařilo. Rok 2014 se dá dokonce v mnoha ohledech označit za rok rekordů. Vyrobito se jeden a čtvrt milionu osobních automobilů, čímž se ČR řadí na 13. místo ve světě. Potvrdila se skutečnost, že ČR je světovou velmocí ve výrobě osobních automobilů a autobusů. Na počet obyvatel jsme v osobních autech na druhém místě, před ČR je pouze Slovensko. Ve výrobě autobusů jsme v přepočtu na počet obyvatel dokonce světovou jedničkou.

Další příznivou zprávou je, že automobilový průmysl v ČR roste rychleji než v zahraničí. A to i přesto, že se evropský automobilový trh již vzpamatoval z krize, kdy se šest let po sobě prodeje aut snižovaly.

Historicky nejvyšší výroba vozidel se projevila ve finančních výsledcích tuzemských výrobců vozidel i dodavatelů. Poprvé tržby firem Sdružení automobilového průmyslu z průmyslové činnosti překonaly hranici 850 miliard korun a v exportu 700 miliard korun. Celkové tržby firem v oboru, vedle výroby samotných aut jde i o dodavatele součástí, se přiblížily jednomu bilionu korun. Konkrétně loni stouply o téměř 15 % na 991 miliard korun. Odvětví se tak podílí na celkové průmyslové produkci ČR z jedné čtvrtiny, na tvorbě hrubého domácího produktu 7,4 %. Téměř čtvrtinou se obor podílí na celkovém exportu ČR, konkrétně jde o 23,4 %. Tato data podtrhují význam automobilového průmyslu pro ekonomiku i společnost.

Firmy, v nichž se vyrábějí auta nebo jejich součástky, nyní zaměstnávají 155 500 osob, což je meziroční nárůst o více než 3 %. Představuje to zhruba 3,1 % všech osob zaměstnaných v ČR což svědčí o vysoké produktivitě a efektivitě českého automobilového průmyslu. V autoprůmyslu je dokonce vyšší produktivita práce než v jiných odvětvích, zaměstnanci dostávají vyšší mzdy, firmy bez problémů odvádějí daně. Navíc se také podílejí na vzdělávání, musí řešit nedostatek technicky vzdělaných pracovníků.

Průměrná mzda zaměstnanců ve firmách automobilového průmyslu dosahuje téměř 32 tisíc korun, je zhruba 23 % nad vyšší průměrné mzdy napříč obory v ČR.

Investoři, kteří přišli před 10 či 15 lety, dnes využívají toho, že zde mají nové závody, že vyškolují své pracovníky a že našli v ČR dobrou základnu. V podstatě všichni finální výrobci, kteří v ČR buď tradičně byli, vyrábějí modely, kterým se na evropských trzích velmi daří.

Zajímavá čísla jsou o investicích do výzkumu a výroby. Roste počet pracovníků a firem v automobilovém průmyslu, kteří se zabývají právě vývojem a výzkumem, což je pozitivní pro budoucnost. Co se týče nových investic, dá se očekávat jejich výrazný nárůst minimálně ve výrobě komponentů.

Tradičně vysoký byl příspěvek automobilového průmyslu k zahraničně obchodní bilanci ČR. Ve vývozu dominovaly evropské trhy, 83 procent exportu autoprůmyslu směřoval do zemí EU a EFTA.

Co se týká výhledů pro letošní rok, dá se předpokládat, že automobilový průmysl bude nadále růst. Podstatné pro další vývoj je zvyšující se efektivita, svědčí o tom i dynamika tvorby přidané hodnoty. Ta v roce 2014 meziročně vzrostla o 18,7 %, zatímco tržby o 14,9 %.

Je ale potřeba zdůraznit, že český automobilový průmysl nejsou jen výrobci. Dodavatelský sektor je stejně důležitý a jeho výsledky jsou vynikající. Mezi deseti největšími exportéry, kteří jsou členy Sdružení automobilového průmyslu, je šest dodavatelů.

Ing. Martin Jahn

prezident Sdružení automobilového průmyslu

METODIKA

Panorama zpracovatelského průmyslu za rok 2014 se od jejích minulých ročníků odlišuje, a to jak po stránce obsahové, tak z části i po stránce metodické. V letošním roce vychází jako společný materiál Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO), Českého statistického úřadu (ČSÚ) a Svazu průmyslu a dopravy České republiky (SP).

Obsahově byly zařazeny v rámci první části publikace stati, které prezentují pohledy některých odvětvových svazů na dosavadní vývoj vybraných odvětví a jejich budoucí perspektivy. Údaje prezentované v této části vycházejí rovněž z interních zdrojů jednotlivých odvětvových svazů, a s ohledem na to, že struktura rozdělení jednotlivých průmyslových oborů se od oficiálního třídění ekonomických činností dle klasifikace CZ-NACE používaného MPO a ČSÚ může odlišovat, nejsou tyto údaje vždy zcela srovnatelné s údaji prezentovanými v druhé části publikace.

Druhá část publikace byla vypracována MPO a na rozdíl od minulých ročníků, kde byly uvedeny pouze základní produkční charakteristiky, cenový vývoj a zahraniční obchod, je aktuální vydání doplněno o finanční výkazy a aplikaci finanční analýzy INFA¹.

Následující podkapitoly obsahují podrobný popis metodiky použité MPO.

ZDROJ DAT PRO PANORAMU PRŮMYSLU

Podniky jsou v rámci Panoramy zpracovatelského průmyslu členěny dle převažující ekonomické činnosti podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Kódování CZ-NACE vychází ze standardní klasifikace ekonomických činností Evropské unie NACE:

- první úroveň, sekce, je označena alfabetickým kódem,
- druhá úroveň, oddíly, je označena dvojmístným číselným kódem,
- třetí úroveň, skupiny, je označena trojmístným číselným kódem,
- čtvrtá úroveň, třídy, je označena čtyřmístným číselným kódem.

Alfabetický kód sekce není součástí kódu činnosti, který identifikuje ostatní úrovně klasifikace např. činnost „výroba křehkých skel“ se zařazuje kódem 20.52, kde 20 je kód oddílu, 20.5 je kód skupiny a 20.52 je kód třídy. Sekce C, do které tato činnost spadá, se v kódu neprojevuje.

V rámci Panoramy zpracovatelského průmyslu jsou odvětví analyzována na úrovni skupin. Sledovaným obdobím v rámci analýzy jsou roky 2008 až 2014.

Zdrojem dat pro charakteristiku zpracovatelského průmyslu, jeho oddílů a skupin podle CZ-NACE je roční statistický výkaz ČSÚ P5-01 (období 2008 až 2013). Období 2014 je dopočteno pomocí indexů 2014/2013 jejichž zdrojem jsou čtvrtletní statistické výkazy P3-04, P6-04, Práce 2-04 a data z Finanční analýzy podnikové sféry za rok 2014. Pro cenový vývoj je zdrojem dat měsíční výkaz ČSÚ Prům 1-12. Data za přeshraniční zahraniční obchod jsou přebírána z ČSÚ, kde jejich zdrojem je celní statistika.

STRUKTURA KAPITOL

V rámci Panoramy zpracovatelského průmyslu jsou v jednotlivých kapitolách uvedeny analýzy každé skupiny, oddílu a sekce. Charakteristika každé skupiny, oddílu a celé sekce se skládá z následujících částí:

1. Základní charakteristiky zpracovatelského průmyslu za období 2008 až 2014.

V každém oddíle jsou v úvodním grafu podíly skupin na celku (oddílu) za rok 2013 a to za základní produkční charakteristiky: počet jednotek, počet zaměstnanců, aktiva celkem, vlastní kapitál, výnosy, tržby, přidaná hodnota, osobní náklady. Jedná se o základní charakteristiku struktury oddílu k danému období. Rok 2013

¹ Metodika INFA je dlouhodobě nedílnou součástí Finanční analýzy podnikové sféry MPO ČR. Autory metodiky INFA jsou Inka a Ivan Neumaierovi.

byl zvolen z důvodu, že jde o poslední rok z ročních statistických dat a většinou se struktury oddílů meziročně výrazně nemění. Tento graf umožňuje jednak porovnání skupin v rámci oddílu navzájem a jednak si udělat představu i o relaci některých ukazatelů, např. když má skupina vyšší podíl na přidané hodnotě než podíl na počtu zaměstnanců, znamená to, že má také vyšší produktivitu práce.

Následuje graf s vývojem vybraných charakteristik: počet zaměstnanců, aktiva celkem, tržby a přidaná hodnota v období 2008 až 2014. Jde o základní charakteristiku vývoje oddílu v čase. Vývoj oddílu v čase je doplněn o grafické porovnání bazických indexů produktivity práce a průměrné mzdy dává informaci o relaci těchto důležitých veličin.

Nejagregovanějším ukazatelem charakterizujícím roční výkonnost podniků je ekonomický zisk. Na jeho velikost má rozhodující vliv vývoj Spreadu. Spread je relativní ukazatel, který je porovnatelný mezi oddíly, skupinami nebo podniky. Vývoj hodnoty Spreadu oddílu v čase včetně jeho hlavních faktorů, a to ukazatelů ROE, r_e a r_p , je uveden v grafu na závěr každé kapitoly o oddíle.

2. Doplnující charakteristiky, které jsou založeny na klasifikaci komodit CZ-CPA a členěny na dvě části analyzující:

- cenovou úroveň, tj. ceny vyráběných komodit zpracovatelským průmyslem; v každém oddíle v kapitole o cenovém vývoji je graf porovnávací vývoj cen oddílu a skupin patřících do oddílu, pokud jsou dostupné.
- zahraniční obchod s těmito komoditami; v kapitole o zahraničním obchodu je graf porovnávací vývoj vývozu, dovozu a salda zahraničního obchodu za oddíl.

3. Shrnutí a perspektivy skupiny, oddílu a celé sekce

Na obr. 1 je schematicky znázorněn postup tvorby Panoramy zpracovatelského průmyslu za jednotlivé oddíly. Vzhledem ke značnému rozsahu analyzovaných dat, je Panorama zpracovatelského průmyslu opatřena přílohou ve formě CD, která obsahuje další doplňující data a informace. Ke každé kapitole jsou za oddíl na CD přiloženy tabulky s finančními výkazy, doplňujícími daty a dopočtenými daty a finančními ukazateli podle metodiky INFA.

Obr. 1 Postup tvorby Panoramy zpracovatelského průmyslu

Charakteristika	Základní podle CZ-NACE	Doplnující podle CZ-CPA	
Část analýzy	Hlavní ekonomické ukazatele	Cenový vývoj	Zahraniční obchod
Výstupy za skupinu	Podíly skupin na oddíle	Indexy cen průmyslových výrobců	Vývoz, dovoz a saldo ZO
	Bazické indexy vybraných ukazatelů		
	Porovnání vývoje produktivity práce a průměrné mzdy		
	Vývoj Spreadu		
Výstupy na CD	Vývoj produkční síly	Kilogramové ceny	
	Vývoj struktury úročeného kapitálu	Vývoz a dovoz podle zemí	
	Likvidita		
	Rozvaha		
	Výkaz zisku a ztráty		
	Doplňující data		
	Dopočtená data		
Ukazatelé			

Pramen: MPO

METODIKA INFA

Cílem rozšíření Panoramy zpracovatelského průmyslu bylo vedle produkčních charakteristik zhodnotit výkonnost sekce, oddílů a skupin. To lze provést pouze pomocí nástroje umožňujícího komplexní posouzení hospodaření skupin podniků, který příčinným způsobem propojuje ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Takovýmto nástrojem je metodika INFA.

Aby bylo možno tento nástroj použít, je nutno nejprve sestavit finanční výkazy a doplnit a dopočítat některá data. Základem je statistický výkaz P5-01, ze kterého byla vybrána data pro potřeby Panoramy zpracovatelského průmyslu. Položky finančních výkazů odpovídají českému účetnímu standardu. Data ve výkaze P5-01 jsou za všechny velikosti podniků, tj. i za živnostníky. Definice ukazatelů v tabulkách jsou na obr. 2 až 4.

Obr. 2 Rozvaha

Rozvaha	Zdroj nebo výpočet
Aktiva	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlouhodobý majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlohodobý nehmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlohodobý hmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlouhodobý finanční majetek	Dlouhodobý majetek - dlouhodobý nehmotný majetek - dlouhodobý hmotný majetek
Oběžná aktiva	Výkaz ČSÚ P5-01
Zásoby	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlouhodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
Krátkodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
Krátkodobý finanční majetek	Oběžná aktiva - zásoby - dlouhodobé pohledávky - krátkodobé pohledávky
Časové rozlišení + pohl.VK	Aktiva - dlouhodobý majetek - oběžná aktiva
Pasíva	Aktiva
Vlastní kapitál	Výkaz ČSÚ P5-01
Cizí zdroje	Výkaz ČSÚ P5-01
Rezervy	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlouhodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlouhodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
Jiné dlouhodobé závazky	Dlouhodobé závazky - (dlouhodobé dluhopisy a směnky)
Krátkodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
Krátkodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
Jiné Krátkodobé závazky	Krátkodobé závazky - (krátkodobé dluhopisy a směnky)
Bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
Dlouhodobé bankovní úvěry	Bankovní úvěry a výpomoci - (krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
Časové rozlišení	Dopočet MPO

Pramen: MPO

Obr. 3 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty	Zdroj nebo výpočet
Tržby za prodej zboží	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady vynaložené na prodané zboží	Tržby za prodej zboží - obchodní marže
Obchodní marže	Výkaz ČSÚ P5-01
Výkony	Výkaz ČSÚ P5-01
Tržby za prodej vlastních výrobků	Výkaz ČSÚ P5-01
Tržby za prodej služeb	Výkaz ČSÚ P5-01
Změna stavu zásob + aktivace	Výkony - tržby za prodej vlastních výrobků - tržby za prodej služeb
Výkonová spotřeba	Obchodní marže + výkony - přidaná hodnota
Přidaná hodnota	Výkaz ČSÚ P5-01
Osobní náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
Mzdy	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady na soc. a zdrav. zabezpečení	Osobní náklady - mzdy - OON
OON	Výkaz ČSÚ P5-01
Hrubý operační přebytek	Přidaná hodnota - osobní náklady
Odpisy	Výkaz ČSÚ P5-01
Jiné výnosy	Výnosy celkem - tržby za prodej zboží - výkony
Jiné náklady	Výnosy celkem - náklady vynaložené na prodané zboží - výkonová spotřeba - osobní náklady - odpisy - EBIT
EBIT	HV před zdaněním + nákladové úroky
Nákladové úroky	Výkaz ČSÚ P5-01
VH před zdaněním	VH za účetní období + daň
Daň	Výkaz ČSÚ P5-01
VH za účetní období	Výkaz ČSÚ P5-01

Pramen: MPO

Obr. 4 Doplnující a dopočtená data

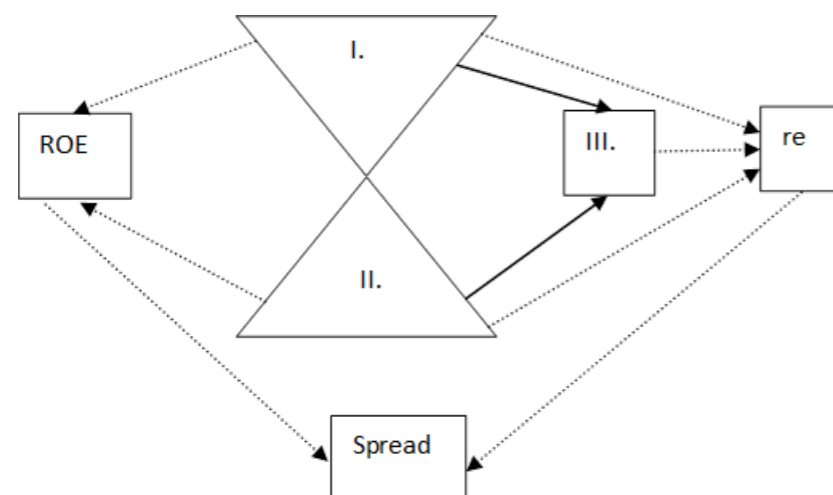
Doplnující a dopočtená data	Zdroj nebo výpočet
Výnosy celkem	Výkaz ČSÚ P5-01
Tržby	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Výkaz ČSÚ P5-01
Pracující majitelé	Výkaz ČSÚ P5-01
Počet jednotek	Výkaz ČSÚ P5-01
Investice	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady celkem	Výnosy celkem - HV před zdaněním
Obrat (Tržby za zboží+Výkony)	Tržby za prodej zboží + Výkony
Úročené zdroje	Vlastní kapitál + bankovní úvěry + dlouhodobé dluhopisy a směnky + krátkodobé dluhopisy a směnky

Pramen: MPO

INFA je založena na tom, že při posuzování podnikové výkonnosti je potřeba propojit (a současně mít i možnost odděleného pohledu) ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Ukazatelem, který je nejagregovanějším ztělesněním tohoto propojení, je ekonomický zisk. Podnik je dostatečně výkonný, pokud dosahuje kladného ekonomického zisku.

INFA pracuje s manažerským tvarem ekonomického zisku (EVA), který vychází z propočtu tzv. Spreadu. Spread srovnává podnikem dosahovanou výnosnost (rentabilitu) vlastního kapitálu (ROE) se sazbou alternativního nákladu na vlastní kapitál resp. tzn. výnosností vlastního kapitálu požadovanou vzhledem k podstoupenému riziku (r_e). Ekonomický zisk je součinem Spreadu a výše vlastního kapitálu (VK). Platí: $EVA = \text{Spread} * VK$. Při analýze tvorby ekonomického zisku INFA odděluje tvorbu výstupu podniku (představovaného veličinou EBIT), jeho dělení a vztahy mezi časovou strukturou aktiv a pasiv (viz obr. 5).

Obr. 5 Schéma INFA

Pramen: INFA Performance Indikator Diagnostic Systém, Neumaier I., Neumaierová, I. Central European Business Review

Ve schématu na obr. 5 jsou v první skupině (I.) ty faktory, které mají vliv na velikost podnikem vytvořeného výstupu (EBIT). EBIT je nejhodnější charakteristikou výstupu, protože tato veličina není ovlivněna výší podnikového výstupu určeného věřitelům (úroky) a určeného pro stát (daň). Výši EBIT je potřeba hodnotit v relaci s velikostí majetku, který je v podniku vázán (aktiva) a prostřednictvím kterého byl EBIT vytvořen. Ukazatel EBIT/aktiva ukazuje celkovou výnosnost podniku a je nazýván produkční silou podniku. V první skupině ukazatelů je produkční síla a ukazatelé vysvětlující a přibližující způsob jejího vzniku. Vysoká a stabilní produkční síla působí pozitivně jak na ROE, tak i na r_e .

Ve druhé skupině (II.) jsou faktory, které rozhodují o způsobu rozdělení podnikem vytvořeného EBIT mezi vlastníky a věřitele (tzn. poskytovatele kapitálu) a stát.

Velikost produkční síly ovlivňuje také působení výše zadlužení podniku (finanční páky). V případě, že produkční síla podniku není dostatečná, ROE se působením vyššího zadlužení zhoršuje. Na výši rizika (r_e) působí finanční páka jednoznačně: vždy platí, že vyšší zadluženost generuje vyšší riziko. S růstem zadluženosti se mění dělení EBIT v neprospěch vlastníků, neboť roste část, kterou si z EBIT vezmou věřitelé ve formě úroků.

Do třetí skupiny (III.) patří ukazatele indikující finanční stabilitu, za které se tvorba a dělení podnikového výstupu odehrává. Jsou srovnávána aktiva a zdroje jejich financování, resp. schopnost hradit závazky různými formami aktiv s různou likvidností. Ukazatelé reprezentující rovnovážnost systému (schopnost podniku včas dostát svým závazkům vůči všem stakeholderům) jsou podmínkou nutnou pro fungování podniku a výrazně ovlivňují podnikové riziko. Patří k nim především běžná likvidita (L3).

Rozhodující je, jak ukazatele všech výše popsaných skupin působí souhrnně na výnosnost vlastního kapitálu (ROE) a míru rizika (r_e), tzn. zda Spread ($ROE - r_e$) roste nebo klesá, resp. je kladný nebo záporný.

INFA umožňuje výběr základních ukazatelů pro posouzení výkonnosti podniků (Obr. 6). Odhad hodnoty sazby alternativního nákladu na vlastní kapitál r_e podle metodiky INFA je, v podobě použité na MPO, založen na několika zjednodušujících předpokladech:

- Za cenu cizího kapitálu je dosazena úroková míra, která byla vypočtena: $\text{nákladové úroky} / (\text{bankovní úvěry} + \text{dlouhodobé a krátkodobé dluhopisy a směnky})$;
- Je ztotožněna tržní hodnota cizího kapitálu s účetní hodnotou cizího úročeného kapitálu;
- Je předpokládána nezávislost hodnoty váženého průměru nákladů na kapitál (WACC tzn; Weighted Average Capital Cost) na kapitálové struktuře. Změna kapitálové struktury pouze přerozděluje celkový náklad kapitálu mezi majitele a věřitele.

- Ve vzorci WACC je za tvar $(1 - \text{sazba daně z příjmů})$, charakterizující zdanění, použit podíl čistého zisku na zisku, tzn. je zohledněn skutečný vliv zdanění.

Alternativní náklad na vlastní kapitál r_e je nutno spočítat zvlášť pro jednotlivé podniky. Hodnotu r_e za jednotlivé skupiny, oddíly a sekce jsou spočteny jako vážený aritmetický průměr:

$$r_e \text{ skupiny} = \frac{\sum (r_e \text{ podniku} * \text{vlastní kapitál podniku})}{\sum \text{vlastní kapitál podniku}}$$

Za bezrizikovou sazbu r_f je považován v souladu s Finanční analýzou podnikové sféry výnos 10 letých státních dluhopisů (obr. 7).

Obr. 6 Ukazatelé

Ukazatelé	Zdroj nebo výpočet
EVA	Spread * Vlastní kapitál
Spread	$ROE - r_e$
ROE	VH za účetní období/Vlastní kapitál
Sazba alternativního nákladu na VK (r_e)	Výpočet podle metodiky INFA
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Výnosy/Aktiva	Výnosy celkem/Aktiva
EBIT/Výnosy	EBIT/Výnosy celkem
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/Aktiva
L3	Oběžná aktiva/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L2	(Dlouhodobé pohledávky + krátkodobé pohledávky + krátkodobý finanční majetek)/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L1	Krátkodobý finanční majetek/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
HOP/Výnosy	Hrubý operační přebytek/Výnosy celkem
PH/Výnosy	Přidaná hodnota/Výnosy celkem
ON/Výnosy	Osobní náklady/Výnosy celkem
Přidaná hodnota na zaměstnance	Přidaná hodnota/Průměrný evidenční počet zaměstnanců*1000
Průměrná mzda	Mzdy/Průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*1000
Vybavenost zaměstnanců DHM + DNM	(Dlouhodobý nehmotný majetek + dlouhodobý hmotný majetek)/Průměrný evidenční počet zaměstnanců*1000

Pramen: MPO

Stavové veličiny, tj. z rozvahy, jsou do výpočtů brány z konce roku. Tokové veličiny z výkazu zisku a ztráty jsou brány do výpočtů za celý rok.

 Obr. 7 Bezriziková sazba r_f

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezriziková sazba r_f	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%

Pramen: ČNB

JAK ČÍST GRAFY V METODICE INFA

Příčinný pyramidový rozklad EVA pomocí INFA v plném rozsahu není v Panoramě průmyslu použit. Byly vybrány skupiny ukazatelů, které byly soustředěny do grafů.

Na následujících obrázcích je příklad za oddíl CZ-NACE 26. Skupina ukazatelů Spread, ROE, r_e a r_f je v grafu „Spread“ (obr. 8). Ukazatelé charakterizující I. skupinu faktorů jsou v grafu „Produkční síla“ (obr. 9). Vybrané ukazatele za II. skupinu jsou v grafu „Struktura úročeného kapitálu“ (obr. 10). Za III. skupinu jsou ukazatelé v grafu „Likvidita“ (obr. 11).

Hodnota Spreadu (obr. 8) je v letech 2008 až 2011 velmi nepříznivá, kdy v roce 2009 byla nejnižší. V roce 2012 se hodnota Spreadu výrazně zlepšila a od roku 2013 se přehoupla do kladných hodnot. Z obr. 10 je patrné, že vlastní kapitál byl v celém období kladný (kladná hodnota ukazatele VK/A)² a proto v letech 2008 až 2012 byla hodnota ekonomického zisku (EVA) záporná, tj. oddíl jako celek netvořil pro své majitele hodnotu. Od roku 2013 oddíl již dosahoval kladné hodnoty ekonomického zisku. Jinak řečeno oddíl začal tvořit hodnotu, což je cílem podnikání.

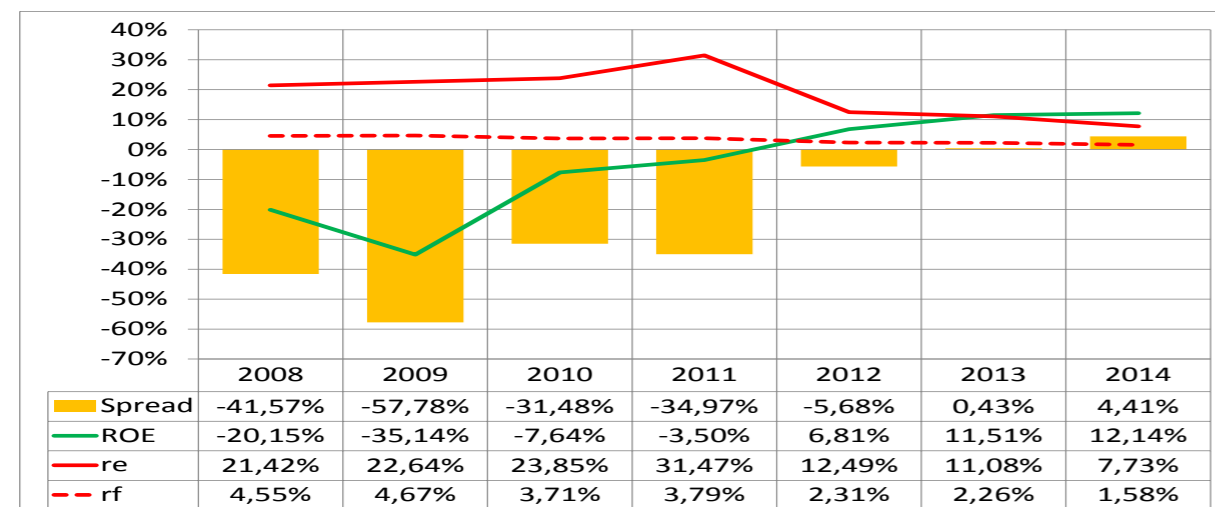
Vývoj hodnoty Spreadu je dán vývojem hodnoty ROE, tj. rentability vlastního kapitálu a vývojem hodnoty rizika, tj. sazby alternativního nákladu na vlastní kapitál r_e .

Hodnoty ROE byly v období 2008 až 2011 záporné. Záporné hodnoty ROE znamenají znehodnocování vlastního kapitálu, např. v roce 2009 se vlastní kapitál znehodnotil o neuvěřitelných 35 %. Příčinou je tvorba záporného EBIT v období 2008 až 2010 a nedostatečné hodnoty EBIT v roce 2011 (obr. 9). Znaménko EBIT, zda je kladný nebo záporný, je vidět z hodnot ukazatele EBIT/Aktiva, kdy aktiva mají vždy kladnou hodnotu.

Hodnota ROE v roce 2012 se dostala nad nulu, ale stále byla asi poloviční než r_e . Od roku 2013 se hodnota ROE opět zvýšila a převýšila hodnotu r_e . Hlavní příčinou byl nárůst hodnoty ukazatele EBIT/Aktiva, kdy byl vytvořen dostatečně velký EBIT, aby byl vykázán kladný VH za účetní období a tím také byla dosažena kladná hodnota ROE.

Druhým faktorem určujícím hodnotu Spreadu je sazba r_e . V období 2008 až 2010 byla hodnota r_e stabilní, ale velmi vysoká. Bylo to dáno především nízkým podílem vlastního kapitálu na aktivech (obr. 10), nedostatečnou likviditou (obr. 11) a v neposlední řadě nízkou produkční silou (obr. 9). V roce 2011 v důsledku dalšího poklesu podílu vlastního kapitálu na aktivech došlo k mírnému nárůstu hodnoty r_e . V roce 2012 nastala změna v chování zahraničních majitelů, kdy se zvýšila hodnota vlastního kapitálu, a snížily se ceny vstupů, čímž se zvedla produkční síla. Tato změna měla pozitivní vliv na hodnotu r_e .

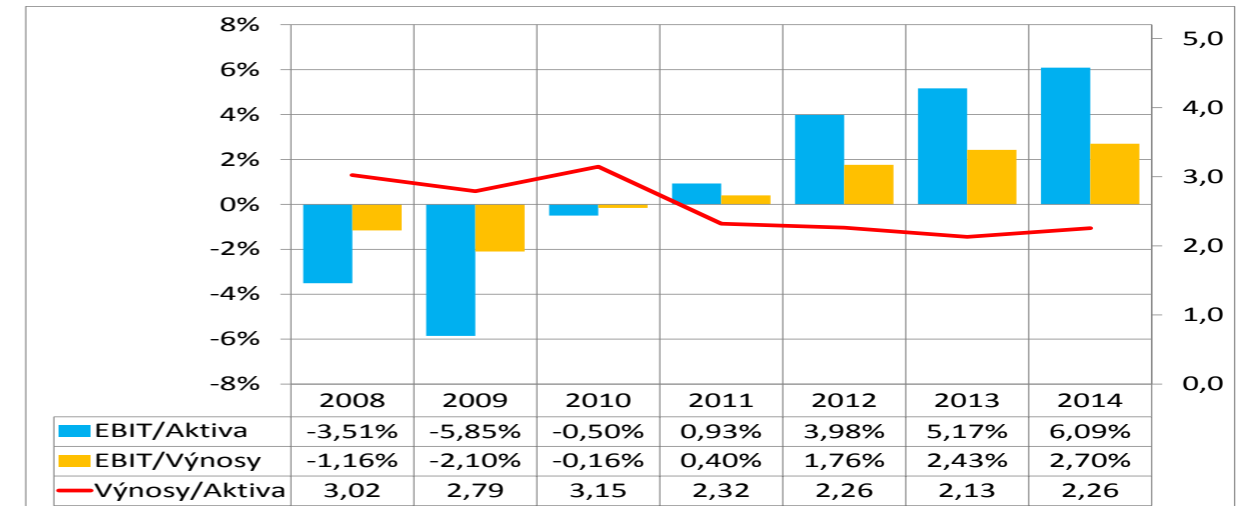
Obr. 8 Spread (ROE – r_e)

Pramen: MPO

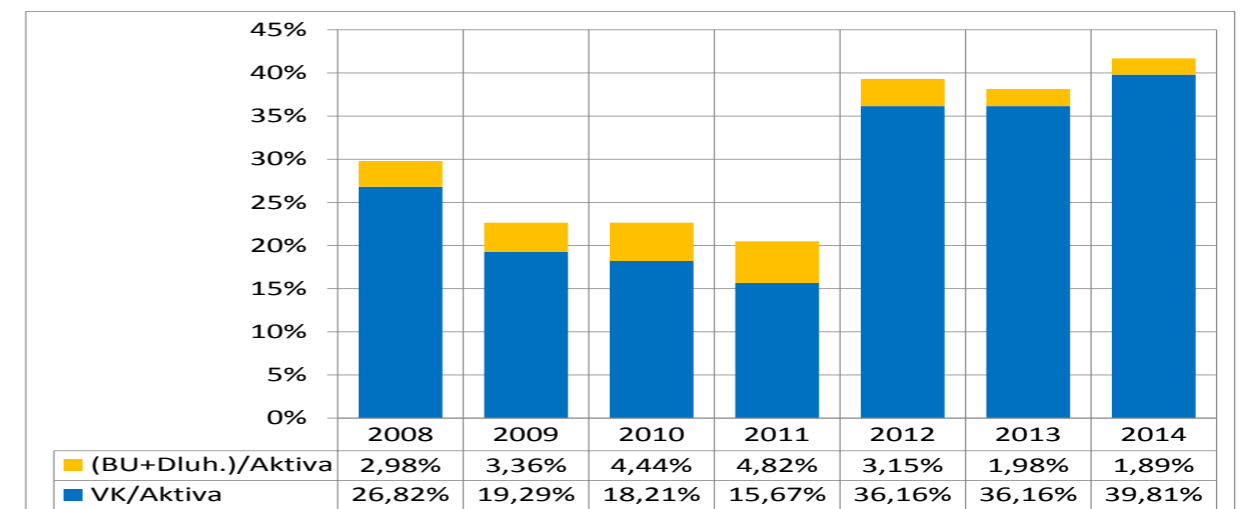
2 Pokud by vlastní kapitál byl záporný nelze hodnotu EVA spočítat.

Obr. 9 Produkční síla

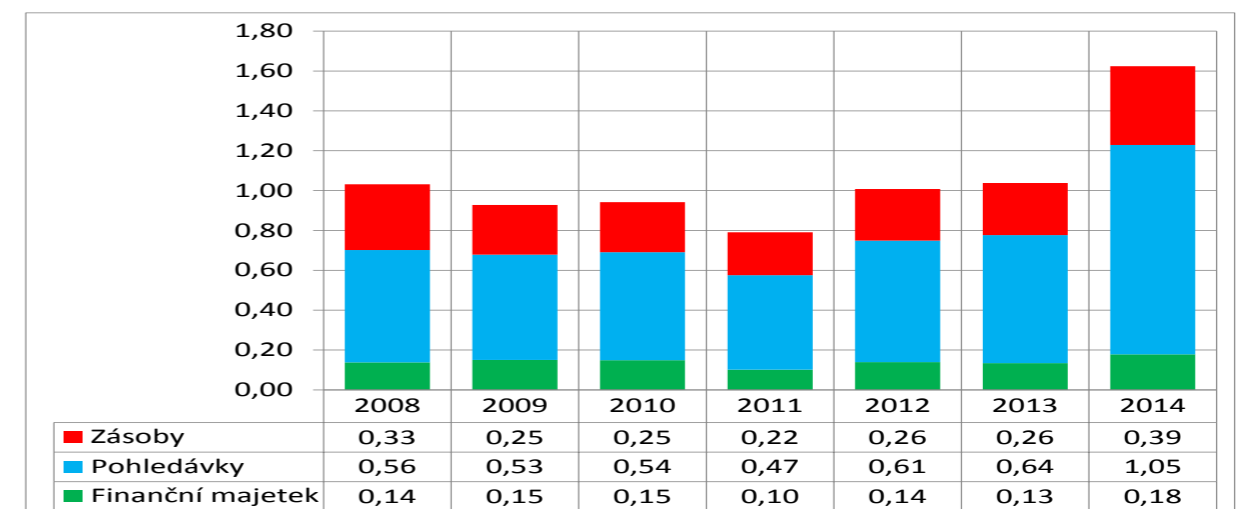
Pramen: MPO

Obr. 10 Struktura úročeného kapitálu

Pramen: MPO

Obr. 11 Likvidita

Pramen: MPO

1.

CZ-NACE SEKCE C ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Zpracovatelský průmysl podle CZ-NACE

SEKCE C – ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	
Oddíl	Název
10	Výroba potravinářských výrobků
11	Výroba nápojů
12	Výroba tabákových výrobků
13	Výroba textilií
14	Výroba oděvů
15	Výroba usní a souvisejících výrobků
16	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových a slaměných výrobků, kromě nábytku
17	Výroba papíru a výrobků z papíru
18	Tisk a rozmnožování nahraných nosičů
19	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů
20	Výroba chemických látek a chemických přípravků
21	Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků
22	Výroba pryžových a plastových výrobků
23	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků
24	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů, slévárství
25	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
26	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení
27	Výroba elektrických zařízení
28	Výroba strojů a zařízení jinde neuvedených
29	Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů
30	Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
31	Výroba nábytku
32	Ostatní zpracovatelský průmysl
33	Opravy a instalace strojů a zařízení

Pozn.: z důvodu ochrany důvěrných dat nejsou v publikaci uvedeny údaje za oddíly CZ-NACE 12+33

Zpracovatelský průmysl (ZP) je po službách druhým nejvýznamnějším odvětvím národního hospodářství, které je rozhodujícím zdrojem tvorby hrubého domácího produktu. V roce 2014 zaznamenal ZP ze všech sekcí průmyslu nejrychlejší růst a jeho podíl na hrubé přidané hodnotě (HPH) v běžných cenách vzrostl meziročně z 24,9 na 26,7 %. Podíl ZP na celkových tržbách průmyslu v roce 2014 činil 92,4 % a oproti roku 2013 vzrostl o 1,6 p.b.

Jasnou jedničkou v tržbách byl v roce 2014 oddíl výroby motorových vozidel, který představuje téměř čtvrtinu tržeb ZP. Za ním následovaly oddíly výroba strojů a zařízení, výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, výroba počítačů, výroba elektrických zařízení a výroba pryže a plastů, z nichž však ani jeden nepřekročil hranici deseti procent. Obdobná situace byla i u ukazatele účetní přidané hodnoty (ÚPH), kde rovněž dominuje výroba motorových vozidel s necelými 19 % a podíl 10 % a více vykázala též výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a výroba strojů a zařízení.

Počet zaměstnaných osob ve ZP stoupl v roce 2014 poměrně výrazně – o 3,8 % na 1 091 156 osob, přičemž největšími zaměstnavateli jsou, vzhledem k tvorbě nových pracovních míst a aktivní investiční činnosti, klíčové oddíly, tj. výroba motorových vozidel, výroba kovových konstrukcí, výroba elektrických zařízení a výroba pryže a plastů. Počet výrobních jednotek ve ZP meziročně vzrostl o 4,5 %. Nejvíce subjektů je v oddíle výroba kovových konstrukcí (přes 25 %) a v oddíle zpracování dřeva (17 %). Na opačném konci žebříčku figurují oddíly, kde převládají velké firmy, často se stovkami či tisíci pracovníky, zejména oddíl výroba motorových vozidel, výroba koxu a rafinovaných ropných produktů a výroba základních farmaceutických výrobků.

Příznivý hospodářský vývoj se projevil i zvýšenou investiční aktivitou v řadě oddílů ZP. Investice meziročně vzrostly o více než 16 % na 213 mld. Kč a přiblížily se dosavadnímu maximum z roku 2008 (226 mld. Kč). Největší objem investic přitom v roce 2014 směřoval do výroby motorových vozidel (22,5 % z celkového objemu), do výroby kovových konstrukcí a výroby strojů a zařízení (shodně 9 %) a do oddílu pryže a plastů (8 %).

Ceny výrobců ve zpracovatelském průmyslu jsou pod konkurenčním tlakem a vykazují jen mírný růst. V roce 2014 se zvýšily o 1 %.

Velmi dobře se v roce 2014 dařilo zahraničnímu obchodu s komoditami ZP, který dosáhl rekordní obrát (dovoz + vývoz) 6 021 mld. Kč a proti předchozímu roku se zvýšil o 14,6 %, z toho export narostl o více než 14 % a import o 15 %. Kladné saldo komodit ZP z přeshraniční statistiky meziročně vzrostlo o 10,5 % na 502 mld. Kč.

Příznivé výsledky roku 2014 dávají předpoklad dalšího zdravého rozvoje zpracovatelského průmyslu v rámci celé ekonomiky ČR. Svědčí o tom zlepšení pozice ČR v žebříčcích mezinárodní konkurenceschopnosti a pozitivní korekce odhadu dynamiky růstu, prováděné experty mezinárodních organizací.

1.1 PRODUKČNÍ CHARAKTERISTIKY

1.1.1 VÝNOSY A TRŽBY ZA PRODEJ VLASTNÍCH VÝROBKŮ A SLUŽEB

Výnosy ve zpracovatelském průmyslu jsou tvořeny z 82 % až 84 % tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb, tj. tržbami z hlavních činností podniků zpracovatelského průmyslu (graf 1.1). Z toho je patrné, že tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (dále tržby) v roce 2009 v souvislosti s hospodářskou recesí poklesly, avšak od roku 2010 až do roku 2014 rostly, úroveň roku 2008 překročily v roce 2011. Přitom oproti roku 2013 se v roce 2014 zvýšily o téměř 10 %. Jiné výnosy (tržby za prodej zboží, prodej zásob, finanční výnosy apod.) se vyvíjely podobným tempem, ale nad úroveň roku 2008 se dostaly až v roce 2014.

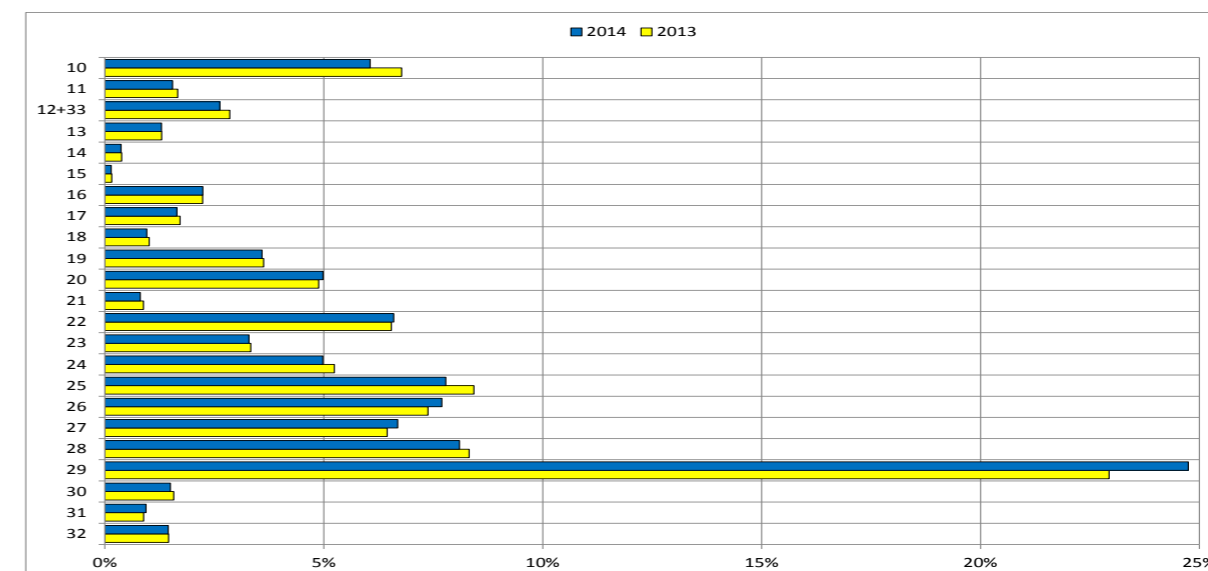
Nejvýznamnějším oddílem z hlediska tržeb je suverénně CZ-NACE 29 Výroba motorových vozidel, která se na celkových tržbách v roce 2014 podílela téměř 25 %. Dalšími důležitými oddíly podle výše ročních tržeb jsou výroba strojů a zařízení, výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, výroba počítačů, výroba elektrických zařízení a výroba pryže a plastů, z nichž však ani jeden nepřekročil hranici deseti procent (graf 1.2).

Graf 1.1 Výnosy (v mld. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.2 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb podle CZ-NACE (ZP = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Pozn.: Data za CZ-NACE 12 a 33 byla spojena vzhledem k ochraně individuálních dat.

1.1.2 PŘIDANÁ HODNOTA, OSOBNÍ NÁKLADY A HRUBÝ OPERAČNÍ PŘEBYTEK

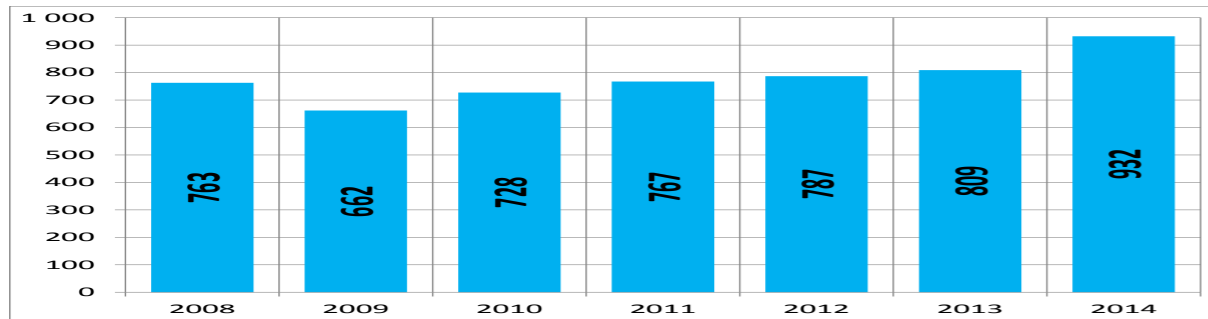
Vývoj přidané hodnoty ve zpracovatelském průmyslu v období 2008 až 2014, k jejíž tvorbě přispívá i část jiných výnosů, kupříkladu tržby za prodej zboží, změna stavu zásob vlastní výroby a aktivity, v podstatě kopíroval vývoj tržeb (graf 1.3). Podíl jednotlivých oddílů zpracovatelského průmyslu na přidané hodnotě je zachycen v grafu 1.4, přičemž nejvyšší hodnotu opět vykázala výroba motorových vozidel.

Za pozornost stojí situace v podílu přidané hodnoty na tržbách (graf 1.5). Z grafu je patrné, že nejvyšší podíl – více než 40 % vykazují dva oddíly CZ-NACE 12+33 a CZ-NACE 21, a že oddíl s nejvyšším podílem na tržbách a přidané hodnotě, tj. výroba motorových vozidel, má podíl přidané hodnoty na tržbách pod průměrem zpracovatelského průmyslu. Nejmenší podíl přidané hodnoty na tržbách má oddíl zpracování ropy a koksování, což je dáno režimem zpracování ropy v ČR. V tomto ukazateli se projevují specifika i u dalších oddílů, daná charakterem výroby.

V následujících grafech 1.6 a 1.7 je zachycen vývoj osobních nákladů ve zpracovatelském průmyslu a podíl osobních nákladů jednotlivých oddílů na celkovém ZP. Vývoj osobních nákladů je obdobný jako vývoj přidané hodnoty.

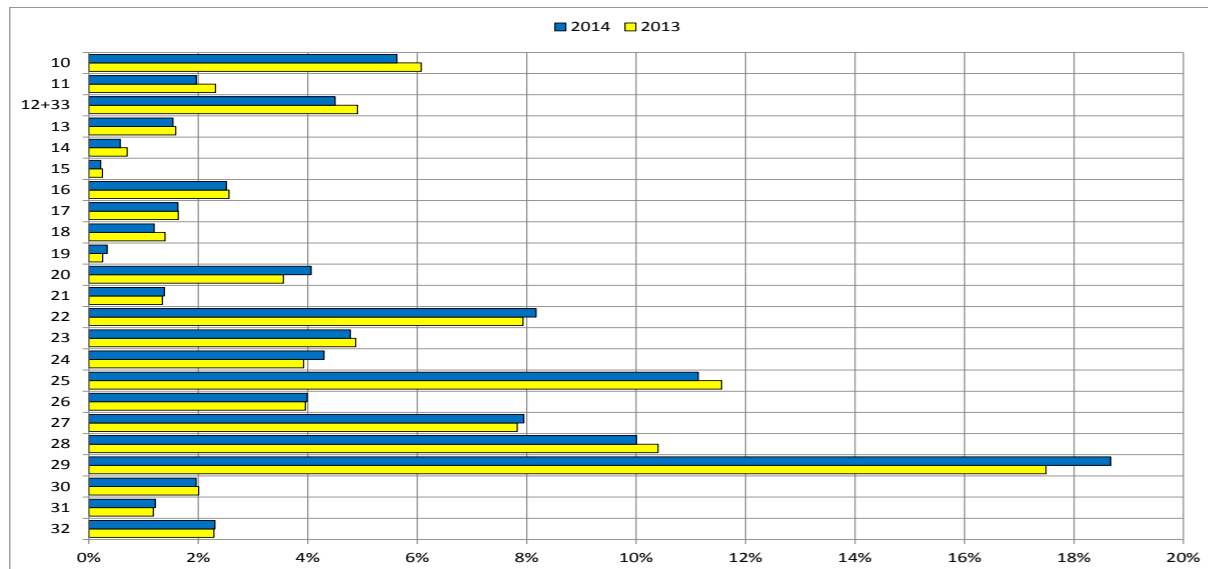

Graf 1.3 Přidaná hodnota (v mld. Kč)

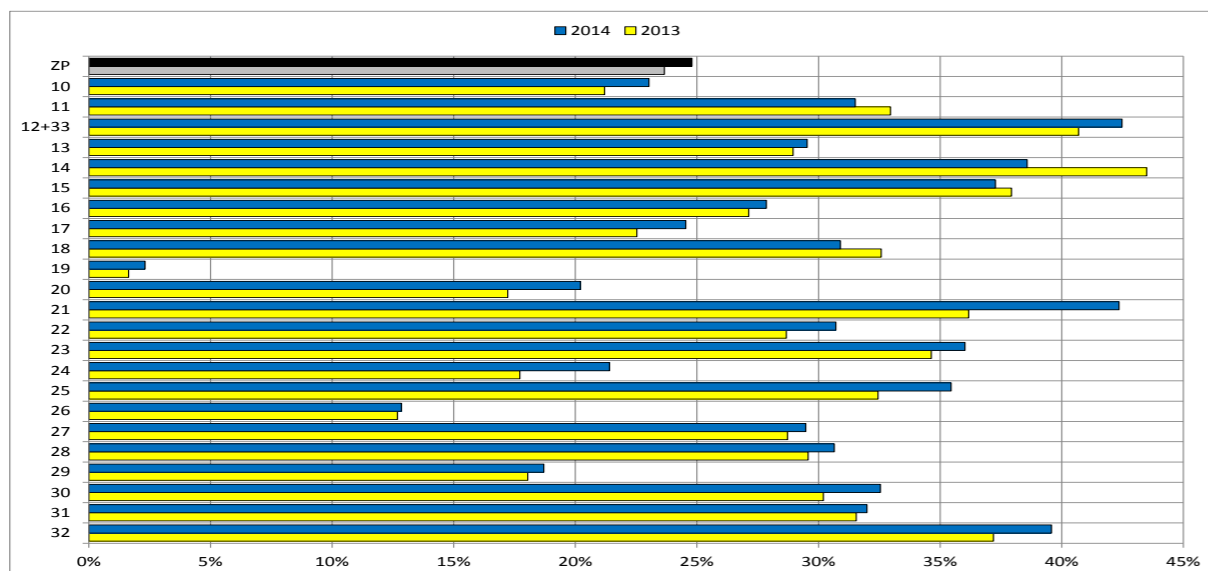
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.4 Přidaná hodnota podle CZ-NACE

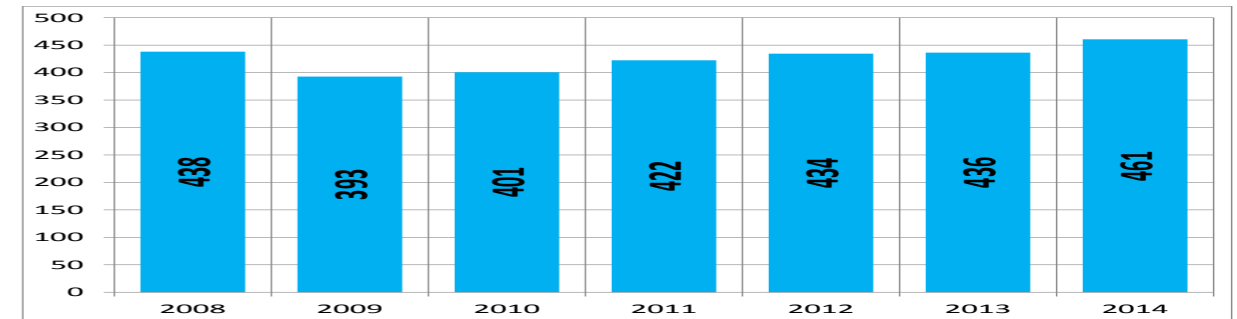
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.5 Podíl přidané hodnoty na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb podle CZ-NACE

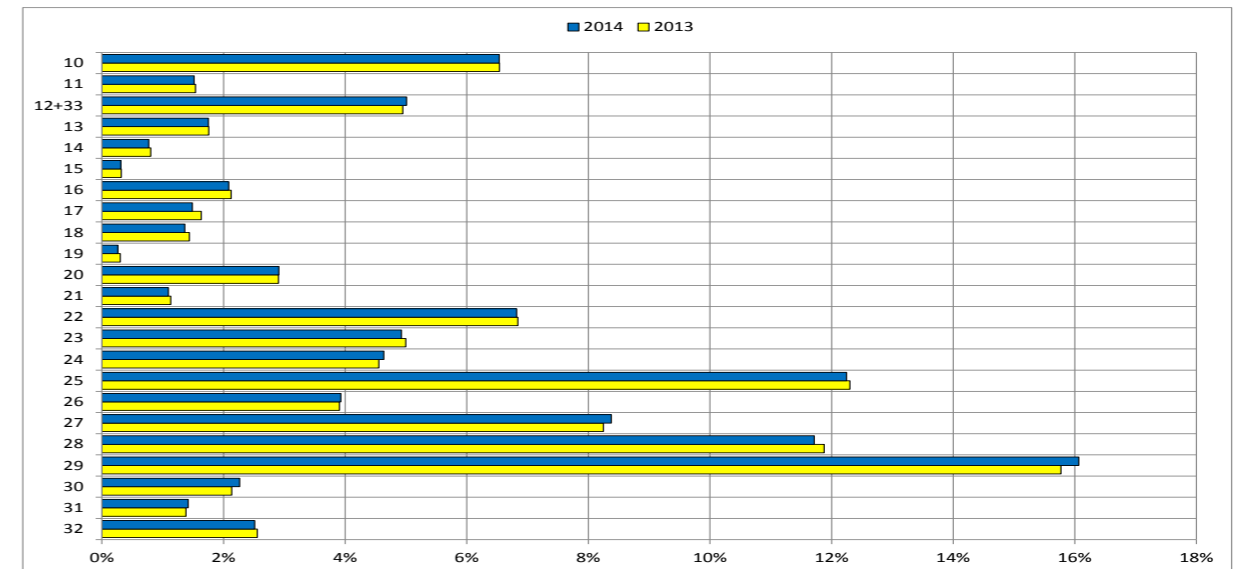
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.6 Osobní náklady (v mld. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

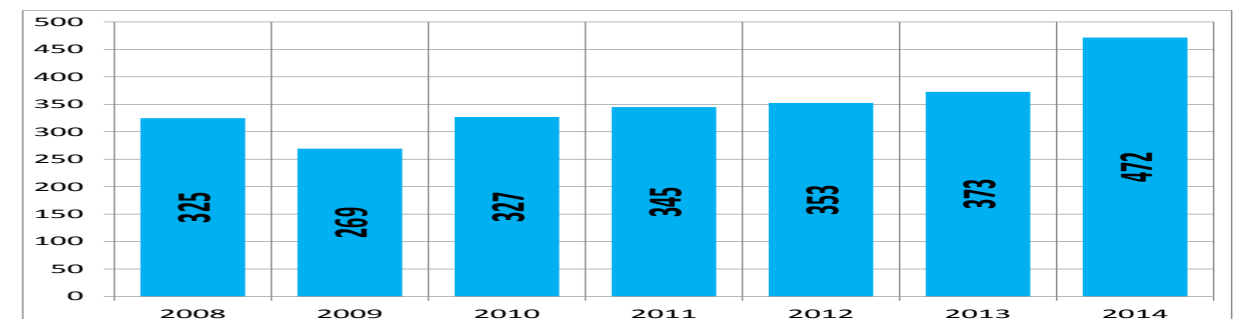
Graf 1.7 Osobní náklady podle CZ-NACE (ZP = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Rozdíl mezi přidanou hodnotou a osobními náklady je hrubý operační přebytek (graf 1.8), který nás informuje o tom, co zůstane podniku z přidané hodnoty po zaplacení osobních nákladů. Vývoj hrubého operačního přebytku v roce 2014 reflektuje nerovnoměrná tempa růstu přidané hodnoty a osobních nákladů. Podíl hrubého operačního přebytku na tržbách je uveden v grafu 1.9, a také v tomto ukazateli se projevují specifika jednotlivých oddílů ZP, jednak podíl přidané hodnoty na tržbách, jednak potřeba pracovní síly pro vytvoření tržeb. Z tohoto hlediska jsou na tom nejlépe dva oddíly – výroba nápojů a farmacie, naopak nejhůře si vede oddíl zpracování ropy a koksárenství.

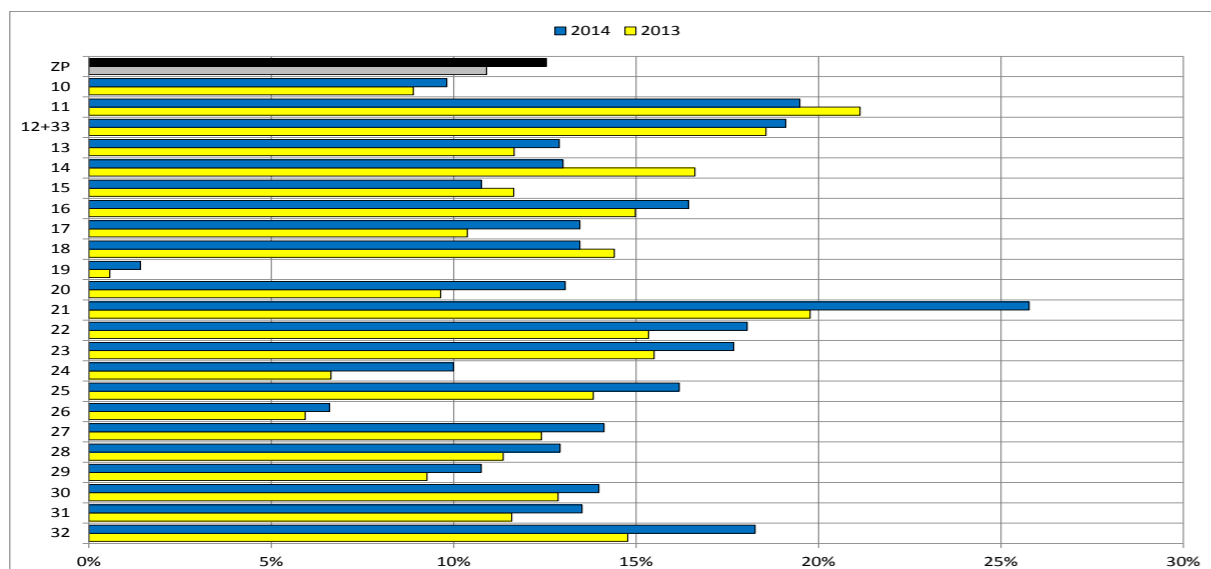
Graf 1.8 Hrubý operační přebytek (v mld. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.9 Podíl hrubého oper. přebytku na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb podle CZ-NACE

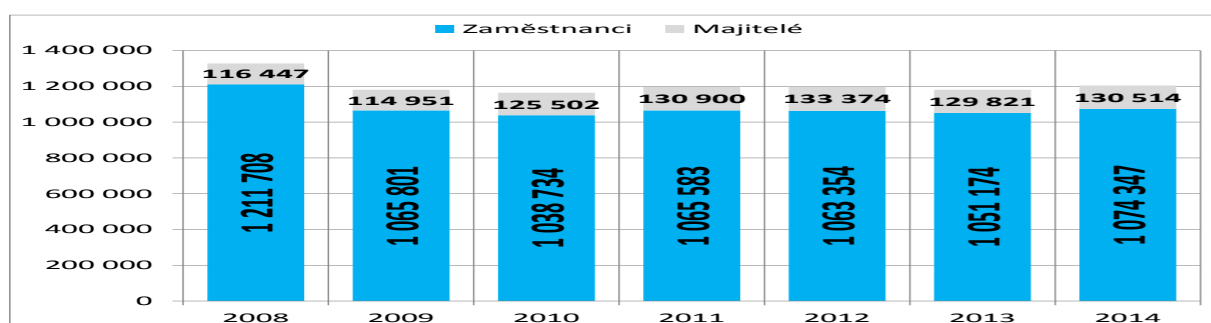

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

1.1.3 POČET ZAMĚSTNANCŮ A ZAMĚSTNANÝCH OSOB

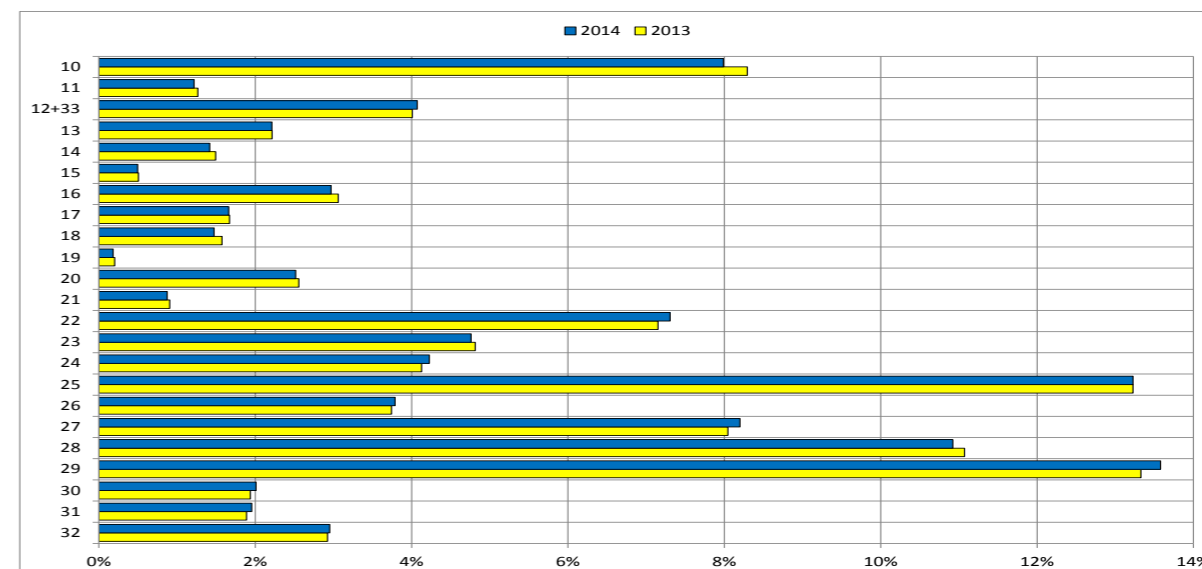
Ve zpracovatelském průmyslu působí vedle samotných zaměstnanců také pracující majitelé (převážně živnostníci), zpravidla v mikro-podnicích, rodinných firmách apod. Na celkové zaměstnanosti se pracující majitelé podílejí ve zpracovatelském průmyslu více než 10% (graf 1.10). Zatímco počet majitelů překročil úroveň roku 2008 už v roce 2010 a dále poměrně rychle rostl (kromě roku 2013), počet zaměstnanců dosáhl v roce 2010 svého dna (největší propad byl ve výrobě textilií – o 28 %, nejmenší ve farmaceutické výrobě – o 4 %). Vývoj zaměstnanosti měl podobu W, kdy druhého dna dosáhla v roce 2013. V roce 2014 byla zaměstnanost 11 % pod úrovní roku 2008, přičemž pouze ve výrobě ostatních dopravních prostředků přesáhla její úroveň o 12 %, nejhůře na tom byla výroba oděvů s propadem o 38 %. Z grafu 1.12 je pak zřejmé, že největší počet pracujících majitelů působí ve dvou oddílech – v oddílu výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a v oddílu zpracování dřeva.

Graf 1.10 Zaměstnané osoby

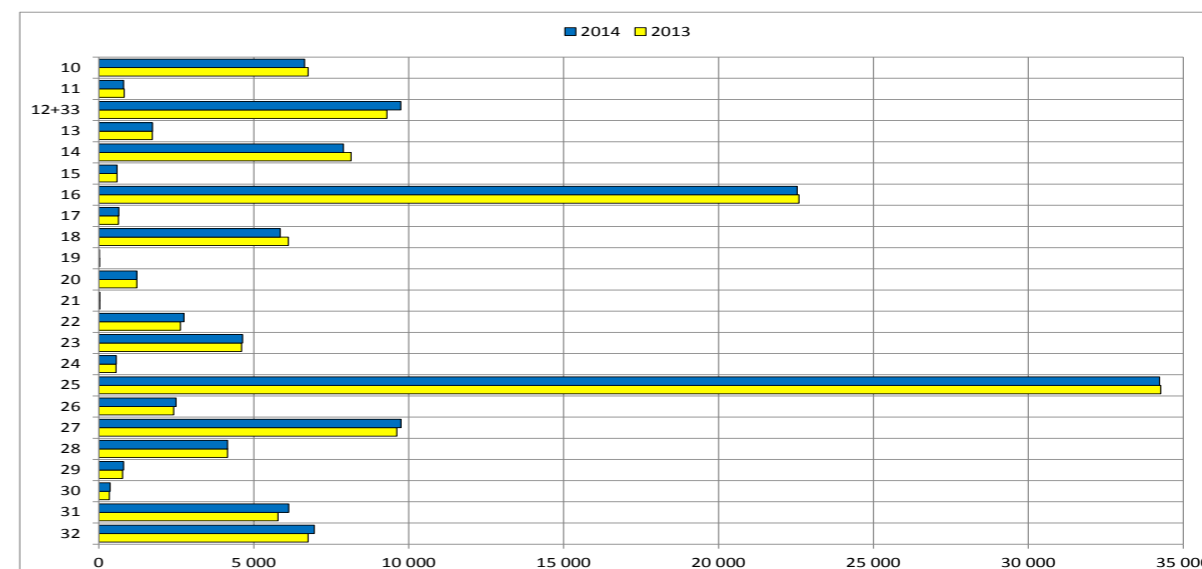
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.11 Zaměstnanost v jednotlivých oddílech ZP (ZP = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.12 Počet pracujících majitelů podle CZ-NACE (osoby)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

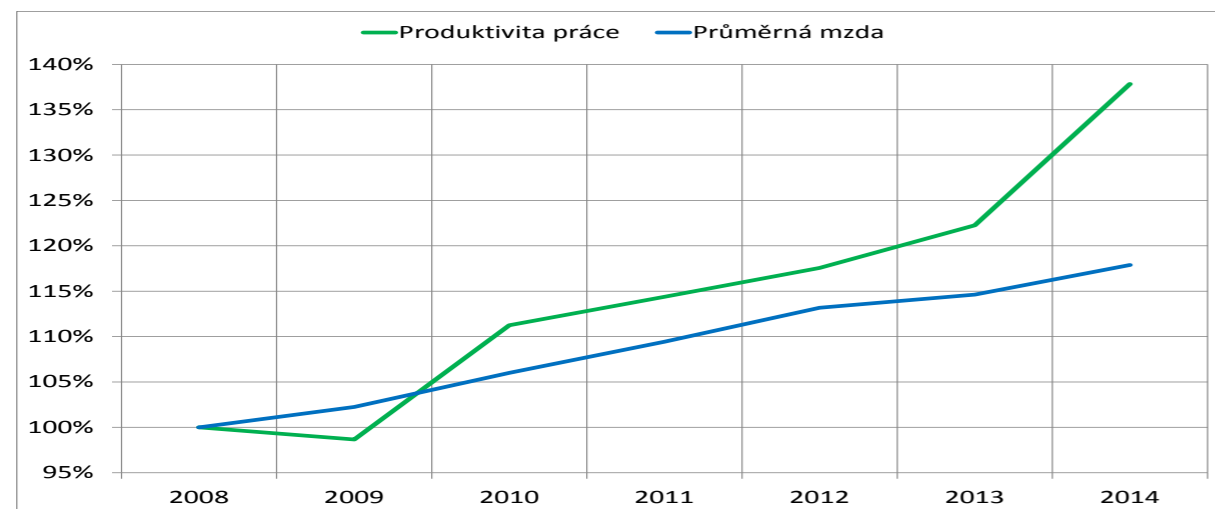
Z oddílů ZP jsou největšími zaměstnavateli: CZ-NACE 29 Výroba dopravních prostředků, CZ-NACE 25 Výroba kovových konstrukcí, CZ-NACE 28 Výroba strojů, CZ-NACE 27 výroba elektrických zařízení a CZ-NACE 10 Výroba potravin. Naopak nejmenšími zaměstnavateli jsou CZ-NACE 19 Výroba koksu a rafinérie (graf 1.11) a CZ-NACE 15 Výroba oděvů.

1.1.4 PRODUKTIVITA PRÁCE A PRŮMĚRNÁ MZDA

Růst produktivity práce (přidaná hodnota na pracovníka) byl rychlejší než růst průměrné mzdy, s výjimkou roku 2009 (graf 1.13), což dokládají i absolutní hodnoty v grafech 1.14 a 1.15. Za sledované období 2008 až 2014 vzrostla průměrná mzda ve ZP o více než 16 % na 25 203 Kč, přitom v roce 2014 meziročně o 2,8 %. Přehled o úrovni produktivity práce a průměrné mzdy jednotlivých oddílů ZP je uveden v grafech 1.16 a 1.17, přičemž jejich vzájemný vztah v rámci jednotlivých oddílů CZ-NACE je zachycen v příslušných kapitolách věnovaných jednotlivým oddílům CZ-NACE.

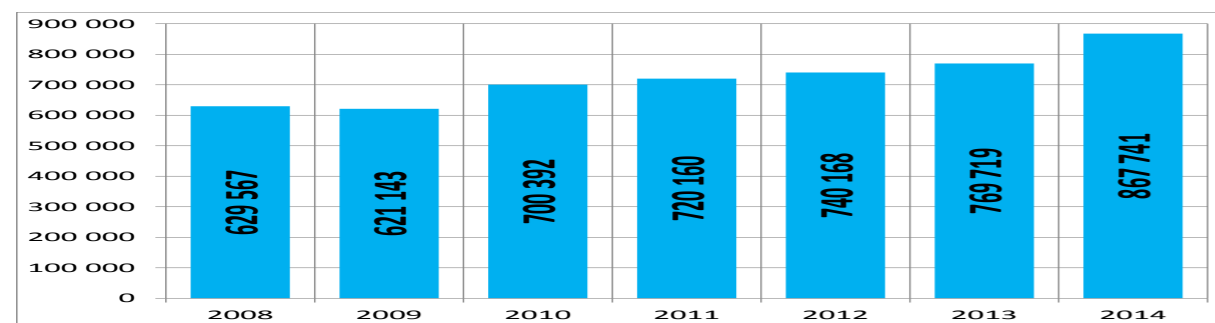

Graf 1.13 Porovnání vývoje produktivity práce a průměrné mzdy (rok 2008 = 100 %)

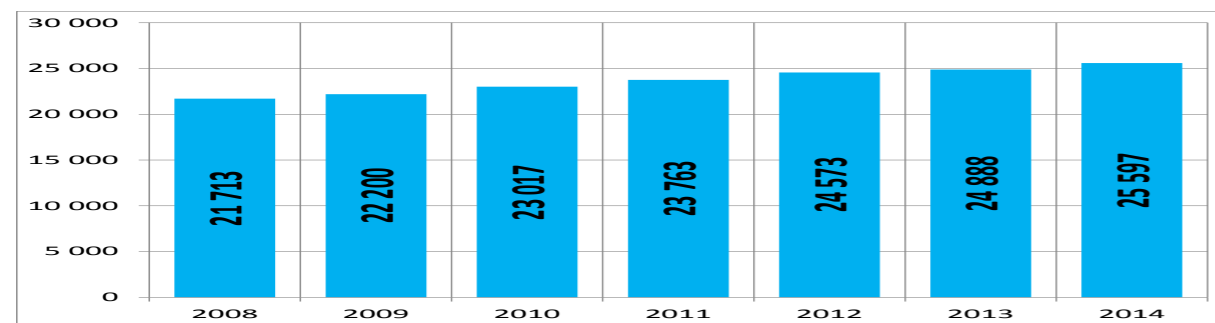
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.14 Produktivita práce = Přidaná hodnota na zaměstnance (v Kč/osoba)

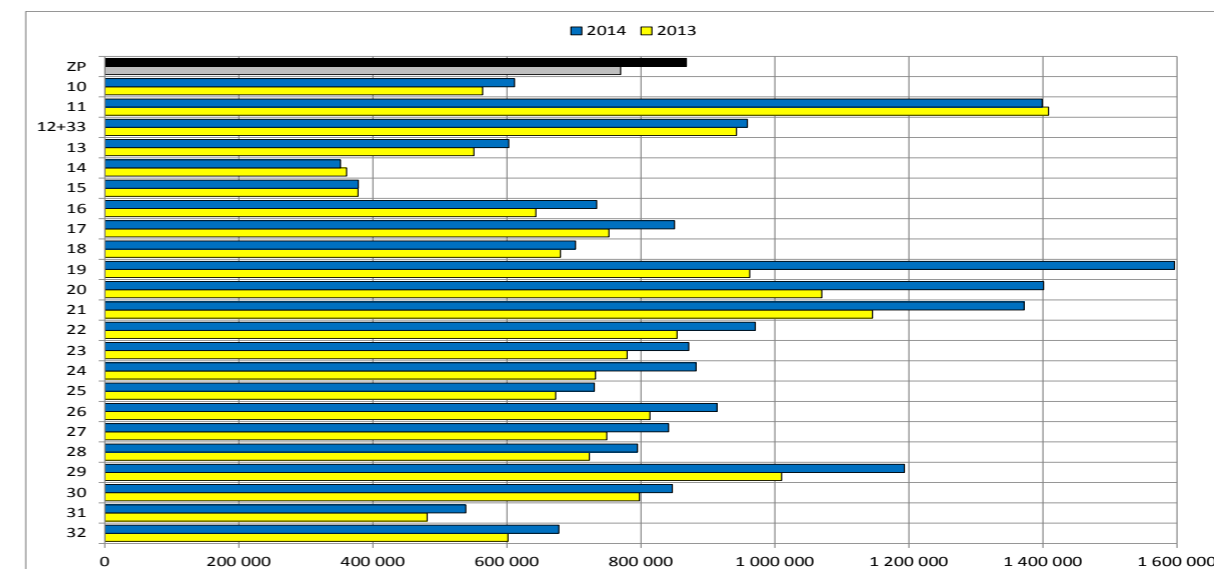
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.15 Průměrná mzda (v Kč/osoba)

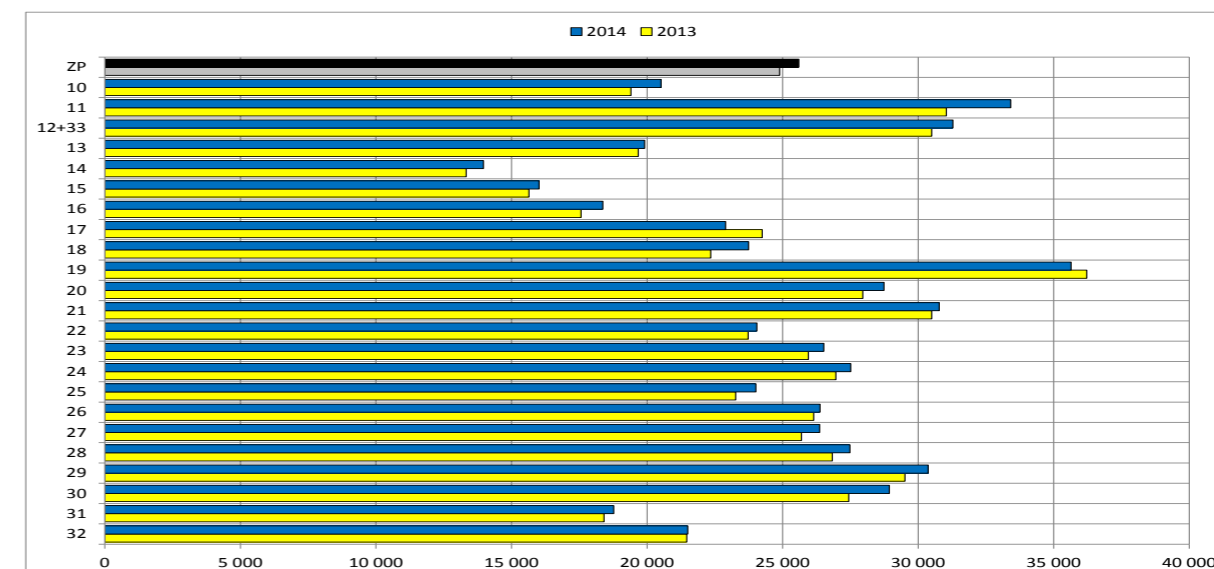
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.16 Produktivita práce podle CZ-NACE (v Kč/osoba)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.17 Průměrná mzda podle CZ-NACE (v Kč/osoba)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

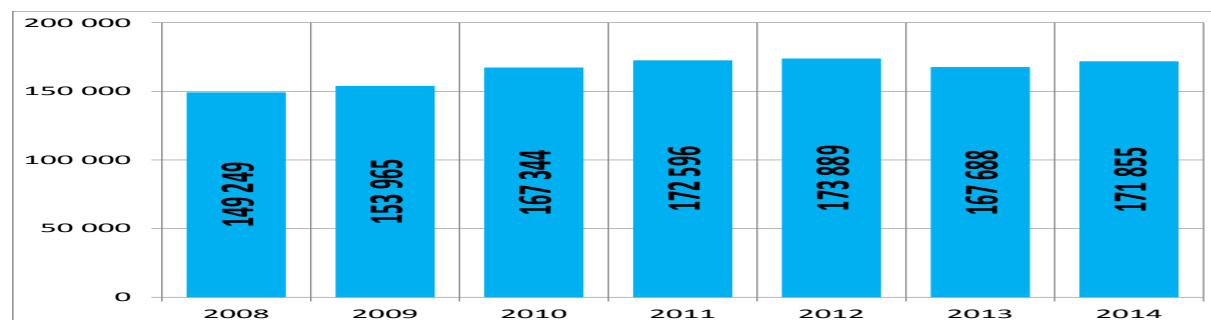
1.1.5 POČET PODNIKŮ

Navzdory ekonomické recesi ve sledovaném období postupně narůstal počet podniků ve zpracovatelském průmyslu, s výjimkou roku 2013. V období mezi roky 2008 a 2014 stoupl jejich počet o 22 606 jednotek, tj. o 15 % (viz graf 1.18). Tento nárůst lze vysvětlit především boomem mikro podniků, o čemž svědčí nárůst pracujících majitelů (viz graf 1.10) a také přesnějšími statistickými odhady počtu podniků s využitím administrativních zdrojů dat.

Ve struktuře podniků podle jejich počtu (graf 1.19) převládají oddíly s vysokým podílem mikro-podniků včetně živnostníků (CZ-NACE 25 Výroba kovových konstrukcí a CZ-NACE 16 Zpracování dřeva). Na druhém konci pak figurují oddíly, kde hrají prim většinou velké podniky jako CZ-NACE 19 Výroba kovu a rafinérie, CZ-NACE 21 Výroba farmaceutických výrobků, CZ-NACE 15 Výroba usní, CZ-NACE 17 Výroba papíru, CZ-NACE 24 Výroba základních kovů, CZ-NACE 29 Výroba motorových vozidel a CZ-NACE 30 Výroba ostatních dopravních prostředků.

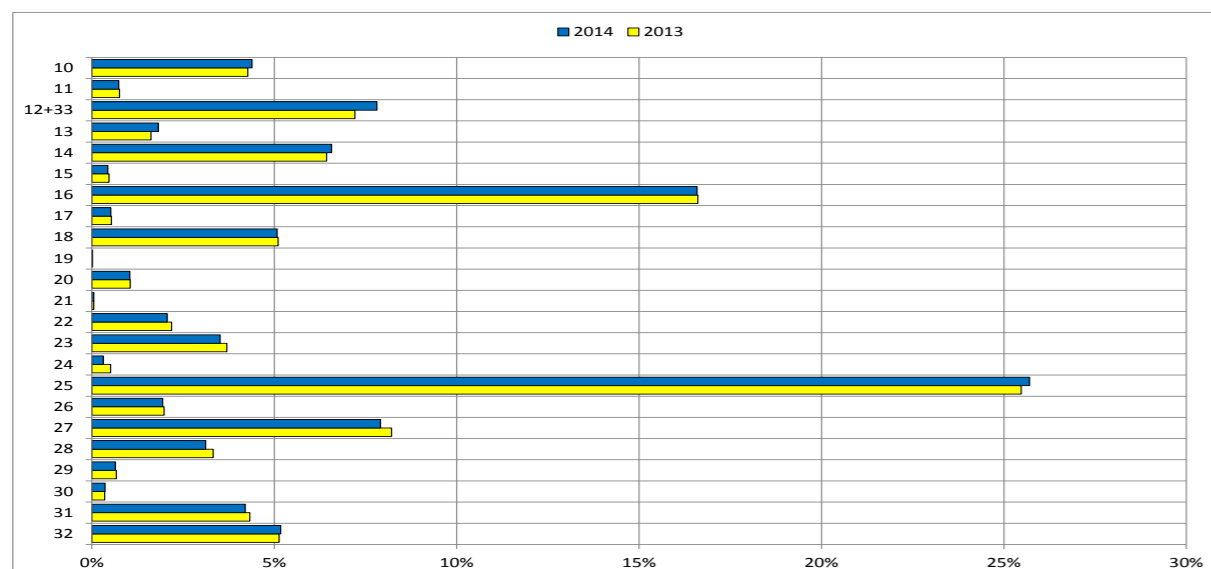

Graf 1.18 Počet podniků

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.19 Počet podniků podle CZ-NACE

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

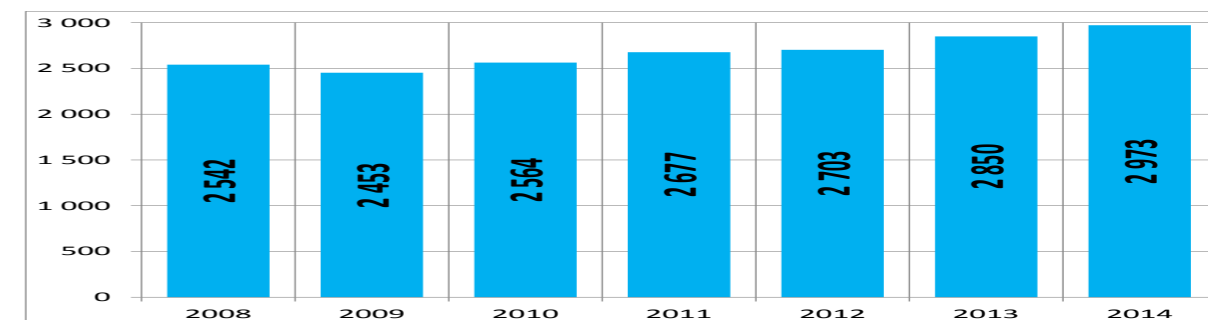
1.1.6 AKTIVA A VLASTNÍ KAPITÁL

Velikost aktiv ve zpracovatelském průmyslu po poklesu v roce 2009 do roku 2014 postupně roste (graf 1.20). V členění podle oddílů (graf 1.21) vykazuje výrazně největší aktiva výroba motorových vozidel, následovaná výrobou strojů a výrobou kovových konstrukcí. Na přírůstku aktiv za období 2008 až 2014 se nejvíce podílely krátkodobé pohledávky (37 %). Vzhledem k nárůstu tržeb za sledované období o 39 %, rostly krátkodobé pohledávky pomaleji (o 31 %). Druhým faktorem podílejícím se na růstu aktiv byl dlouhodobý hmotný majetek, jehož příspěvek činil 22 % a představoval investice podniků. Shodně, o 12 %, se pozitivně na přírůstku aktiv podílel dlouhodobý finanční majetek a krátkodobý finanční majetek.

Vývoj vybavenosti zaměstnanců dlouhodobým hmotným a nehmotným majetkem v období 2008 až 2014 ukazují grafy 1.22 a 1.23. Skokový nárůst vybavenosti v roce 2009 a jeho další tendence růstu souvisí s poklesem zaměstnanosti v krizovém období. V souvislosti s charakterem produkce je vybavenost nejvyšší v oddílech zpracování ropy, výrobě nápojů, a výrobě chemických látek. Nejnížší vybavenost naopak vykazují z hlediska tržeb méně významné oddíly - výroba oděvů a kožedělný průmysl.

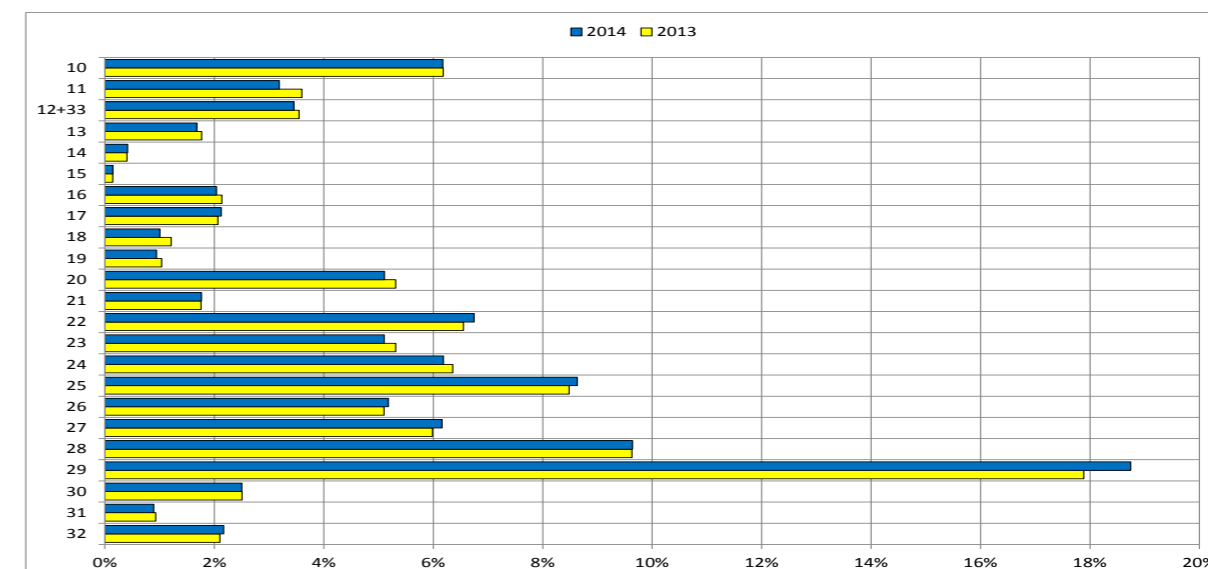
Velikost vlastního kapitálu ve zpracovatelském průmyslu, kromě mírného zaváhání v roce 2009, ve sledovaném období narůstala (graf 1.24), v roce 2014 se meziročně zvýšila o 3,8 %. Jeho velikost podle jednotlivých oddílů CZ-NACE je uvedena v grafu 1.25, přičemž podíly odpovídají přibližně podílům na aktivech.

Graf 1.20 Aktiva (v mld. Kč)

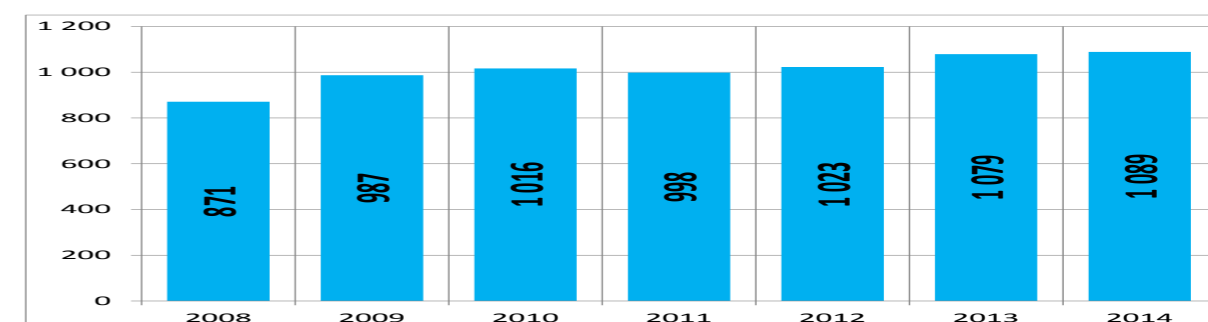
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.21 Aktiva podle CZ-NACE

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

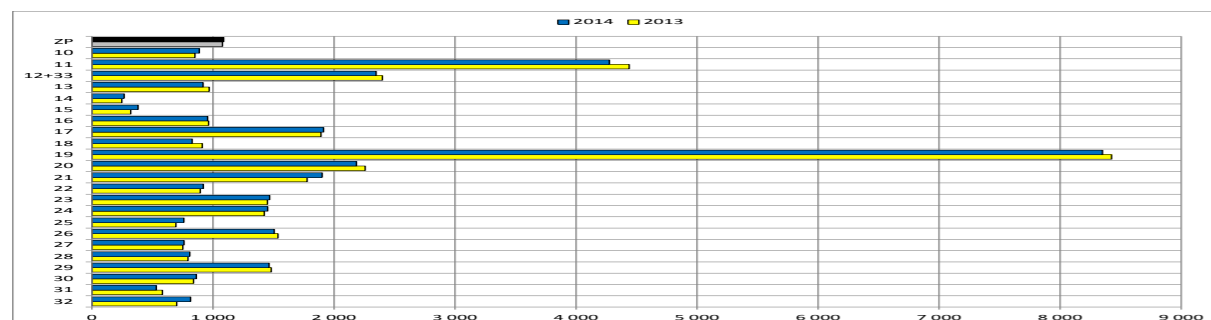
Graf 1.22 Vybavenost zaměstnanců dlouhodobým hmotným a nehmotným majetkem (v tis. Kč/osoba)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

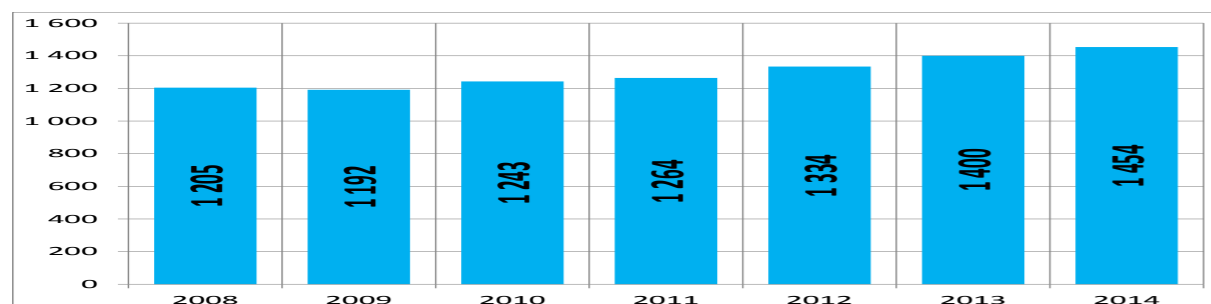

Graf 1.23 Vybavenost zaměstnanců dlouhodobým hmotným a nehmotným majetkem podle CZ-NACE (v tis. Kč/osoba)

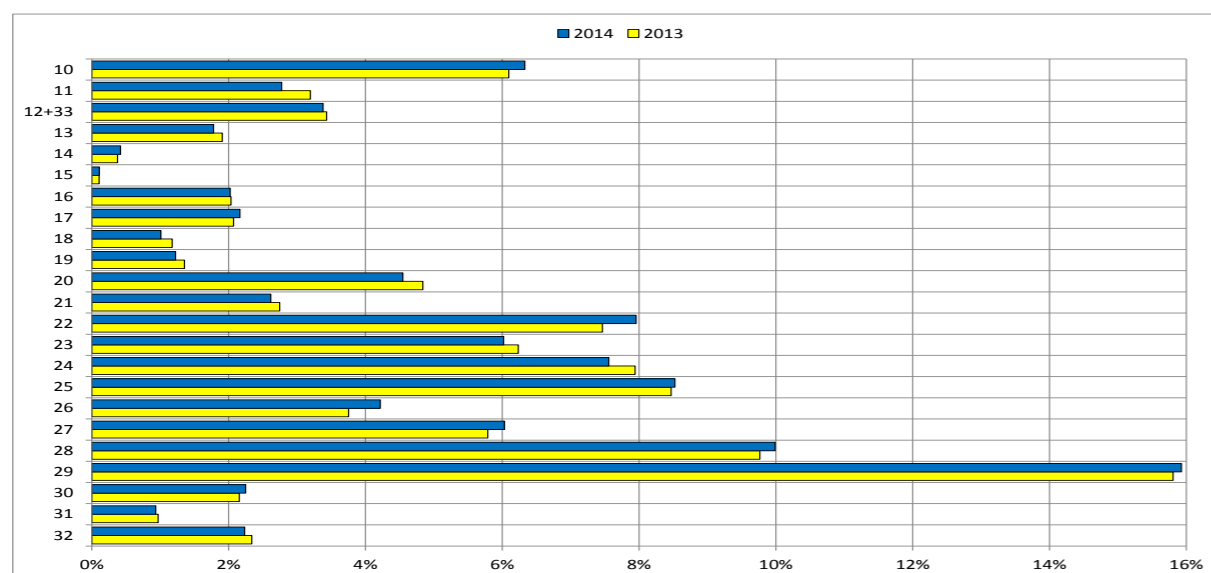
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.24 Vlastní kapitál (v mld. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.25 Vlastní kapitál podle CZ-NACE (ZP = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

1.2 INVESTICE A INOVACE

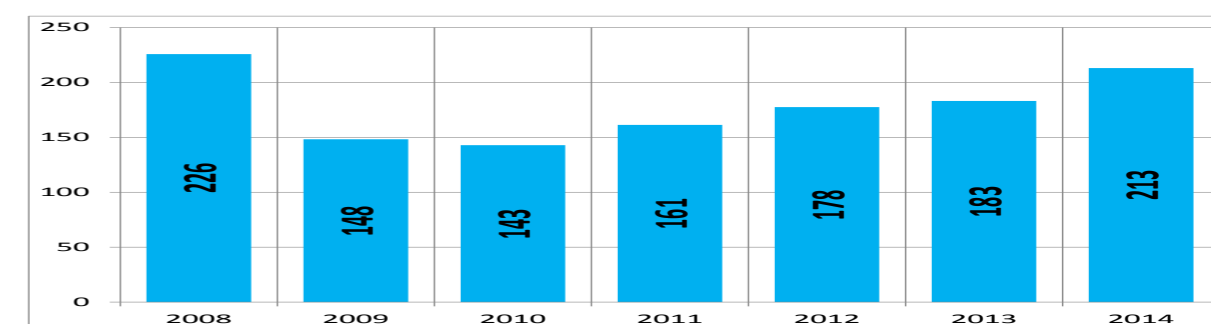
1.2.1 INVESTICE

Investice, tj. nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, zaznamenaly ve zpracovatelském průmyslu v roce 2009 výrazný propad, který se v roce 2010 dále prohloubil. V dalších letech pak investice zvolna narůstaly, avšak v roce 2014 zůstaly 6 % pod úrovní roku 2008 (graf 1.26).

Ve struktuře zpracovatelského průmyslu (graf 1.27) připadl největší objem investic v roce 2014 na oddíl výroby motorových vozidel (podíl přes 22 %), za nímž následují další oddíly s nejvyššími tržbami tj. výroba strojů, výroba kovových konstrukcí, výroba pryže a plastů a výroba potravin.

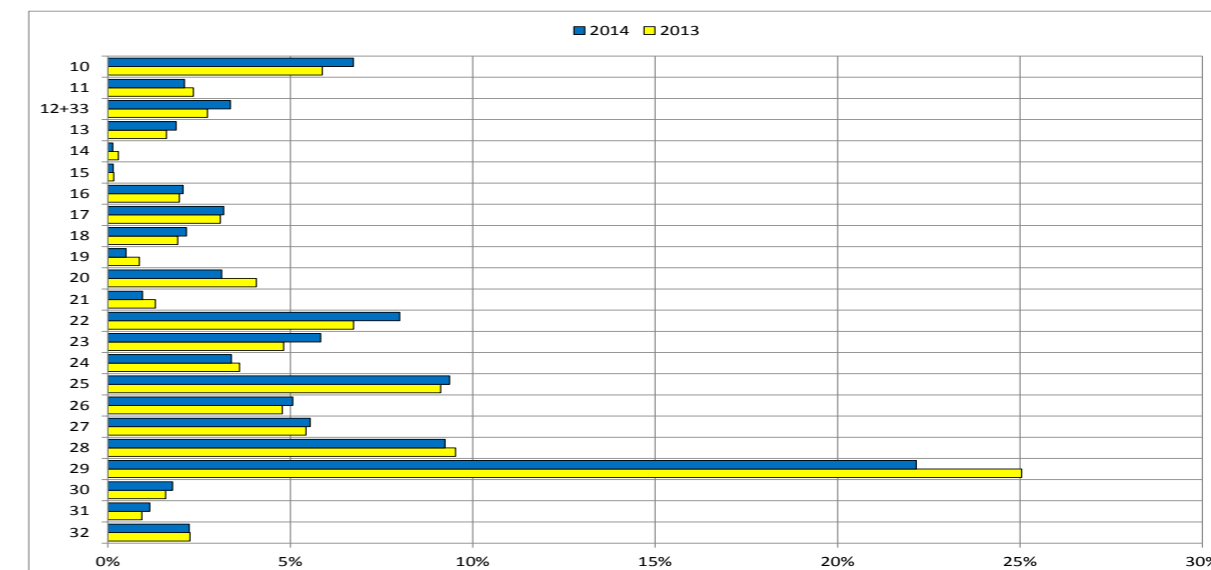
Ukazatel investice/tržby (graf 1.28) má doplňující informativní charakter a vypovídá o náročnosti tržeb na investice. Jeho hodnota v roce 2008 činila necelých 7 % a nejnižší hodnoty dosáhla o dva roky později. V dalších letech sice tento ukazatel pomalu roste, ale ani v roce 2014 se ještě zdaleka nepřiblížil hodnotě z roku 2008. Na hodnoty tohoto ukazatele má výrazný vliv technologický charakter produkce a investiční perioda, která jde po skocích, zatímco tržby mají průběžný charakter. Z grafu 1.29 za roky 2013 a 2014 je patrné, že vysoce nadprůměrných hodnot dosahují dva oddíly – výroba papíru a polygrafie. Tahouni rozvoje zpracovatelského průmyslu tj. výroba motorových vozidel a výroba počítačů jsou jen mírně nad průměrem. Naopak nejnižší hodnotu vykazuje koksování a zpracování ropy, což souvisí s přebytkem kapacit v evropském rafinérském průmyslu a přísnými regulačními opatřeními v tomto sektoru, což se projevuje na míře zájmu a ochoty vlastníků investovat.

Graf 1.26 Investice (v mld. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

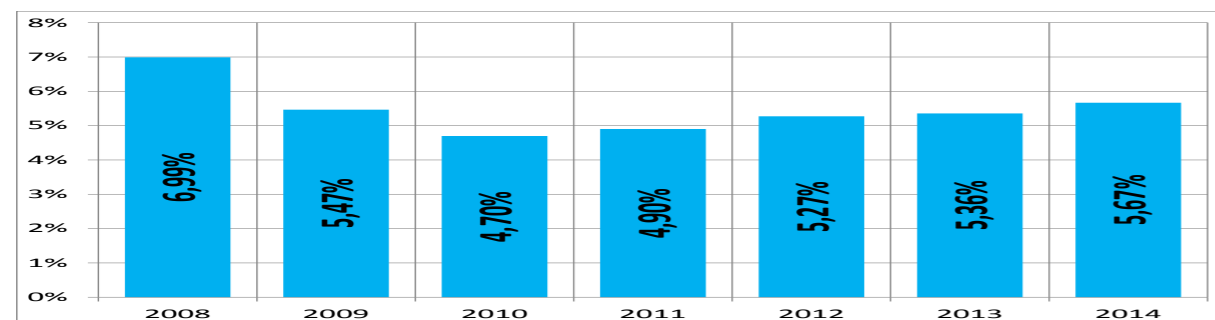
Graf 1.27 Investice podle CZ-NACE (ZP = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

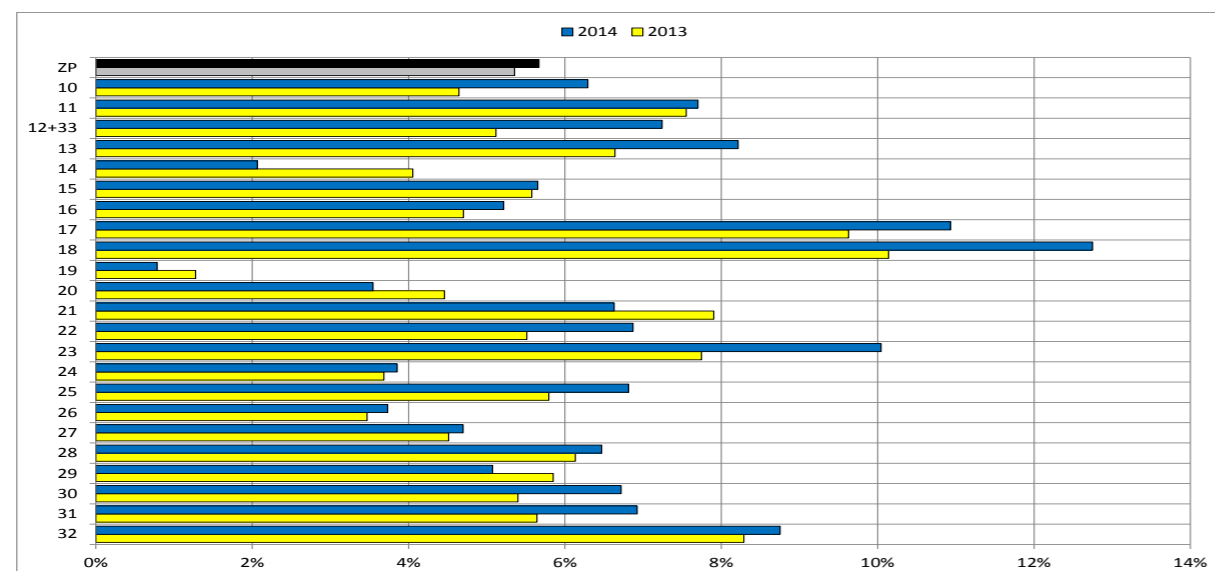

Graf 1.28 Podíl investic na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.29 Podíl investic na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v CZ-NACE (ZP = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

1.2.2 INOVACE

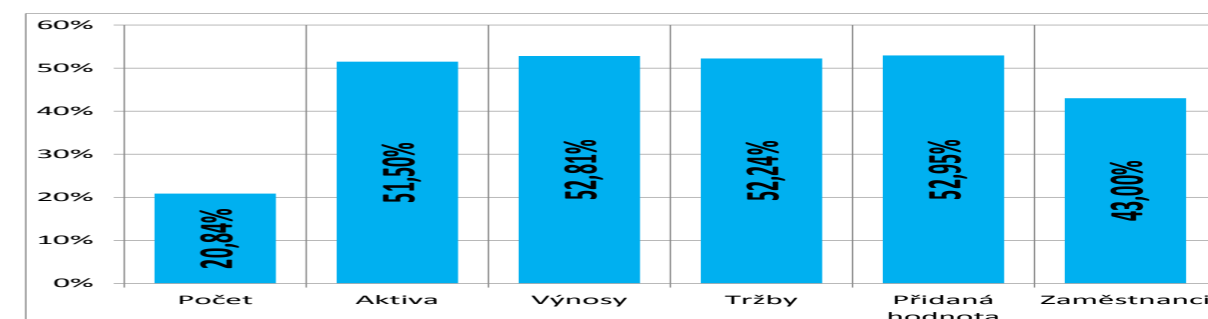
Pro analytické posouzení vývoje a úlohy inovací ve ZP byla zaměřena pozornost na aktivity, které jsou rozhodující pro průmysl, tj. na podniky s technickými inovacemi, a to inovace produktů a služeb, které jsou novinkou na trhu. Jedná se jen o část inovačních aktivit, které jsou metodicky souhrnně klasifikovány v „Oslo manuálu“¹, který dále člení inovace, kromě produktových, na procesní, pokračující nebo zastavené technické inovace, marketingové a organizační inovace.

Z posledních dostupných dat za období 2010 až 2012 byla propojena podniková data za inovace s produkčními a finančními daty za podniky celého zpracovatelského průmyslu. Byla tak vytvořena skupina inovativních podniků, jejíž výsledky byly porovnány s podniky ZP celkem. Podíly inovativních podniků na celém zpracovatelském průmyslu tvoří přes jednu pětinu ze všech podniků, ale mají více než 50 % výnosů, tržeb a přidané hodnoty (graf 1.30). Jelikož zaměstnávají pouze 43 % zaměstnanců, je pochopitelné, že dosahují vyšší produktivity práce než neinovující podniky. Pro inovativní podniky byl kalkulován podíl tržeb z inovací na tržbách celkem (graf 1.31), přičemž nejvyšší má oddíl výroby počítačů, dále výroba motorových vozidel a výroba oděvů. Přitom však platí, že většina inovací v oddílu výroby počítačů nevznikla v ČR, protože převážná část produkce je realizována v podnicích, které jsou součástí globálních hodnotových řetězců (GVC – Global Value Chains). V případě tržeb z inovací ve výrobě oděvů se zase jedná zpravidla o inovace nejnižších řádů. „Oslo manuál“ nerozlišuje řád inovací, pokud by tomu tak bylo, nejspíše by ve výrobě oděvů byl podíl inovací podstatně nižší.

1 Dokument OECD „The Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data“ obsahuje metodické pokyny pro shromažďování a použití dat v oblasti průmyslových inovací.

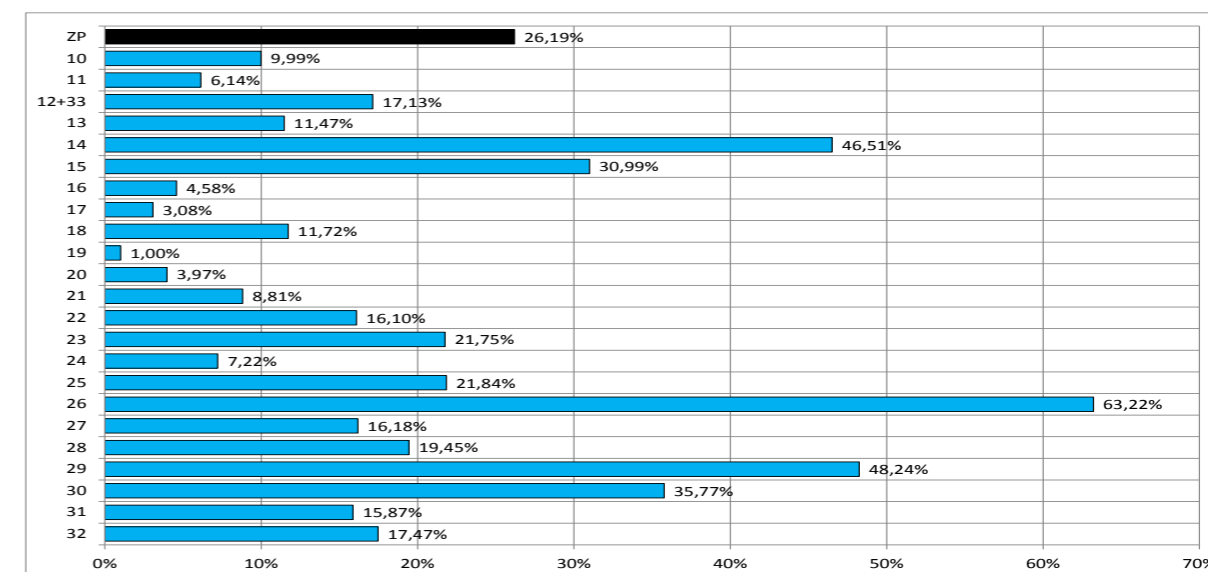
Pro doplnění jsou v grafu 1.32 uvedeny tržby za inovované výrobky v roce 2012, kde jednoznačně nejvyšší tržby vykazuje výroba motorových vozidel.

Graf 1.30 Podíly inovativních podniků

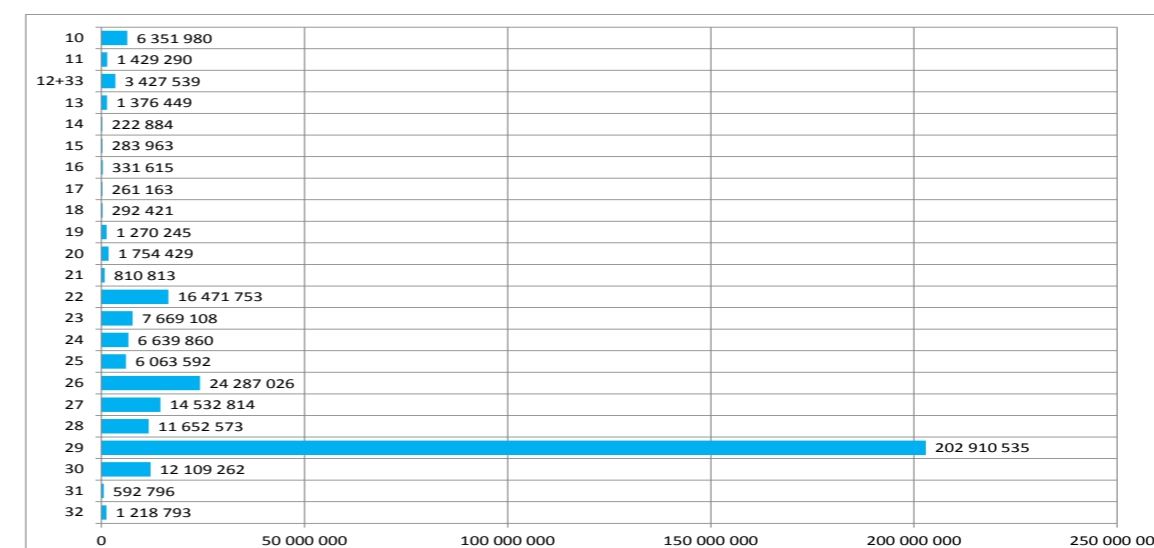
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.31 Podíl tržeb z inovovaných výrobků a služeb na tržbách u inovujících podniků dle CZ-NACE

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.32 Tržby z inovovaných výrobků a služeb u inovujících podniků dle CZ-NACE (v tis. Kč)

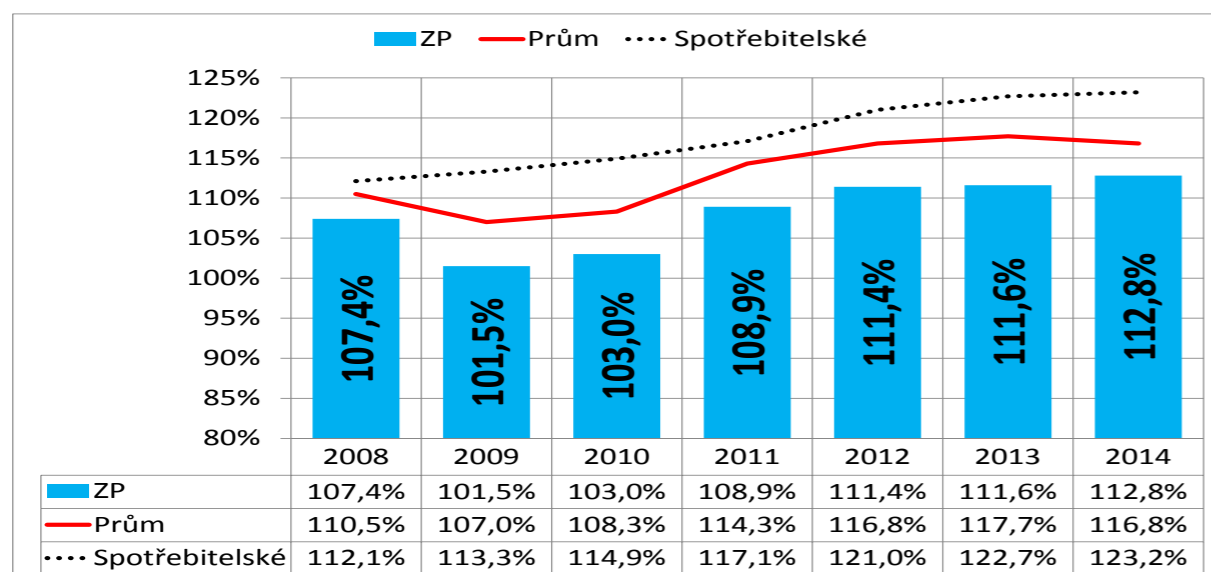
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

1.3 CENOVÝ VÝVOJ

Ve vývoji cen výrobců se krizové období projevilo jejich výrazným snížením, kdy v roce 2009 byla jejich úroveň ve ZP jen mírně nad úrovní roku 2005. Podobný vývoj měly ceny výrobců za průmysl celkem, kde v jejich vyšší úrovni růstu se projevuje vliv cen energií, což je nejvíce zřejmé z vývoje v roce 2014, kdy vlivem poklesu cen za energie se ceny za průmysl celkem meziročně snížily, avšak ceny ve ZP zaznamenaly růst. Nižší tempa růstu cen výrobců ve ZP jsou dána hlavně vnějšími konkurenčními tlaky. Dynamika spotřebitelských cen je nad úrovní cen výrobců a za sledované období nevykázala pokles (graf 1.33).

Graf 1.33 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

1.4 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Na rozdíl od ekonomických aktivit, které se vztahují k odvětvím podle klasifikace CZ-NACE, je zahraniční obchod převážně uváděn v komoditní struktuře podle klasifikace CZ-CPA. Rozdíly mezi odvětvovým a komoditním pojetím, při shodném názvu oddílu či skupiny, jsou výraznější hlavně u dovozu, kdy dovezený produkt najde své uplatnění většinou ve zcela odlišném odvětví, než je vyráběn (např. v obchodě).

Celkový vývoz ČR přibližuje graf 1.34 a dělí se na výrobky zpracovatelského průmyslu a výrobky ostatní. Z tohoto grafu je zřejmé, že zhruba 90 % vývozu představují výrobky zpracovatelského průmyslu. V letech 2009 až 2014 přitom hodnota vývozu komodit ZP neustále rostla a v roce 2014 stoupla meziročně o více než 14 %. Detailnější pohled podle výrobků CZ-CPA, uvedený v grafu 1.35, potvrzuje jasnou dominanci vývozu motorových vozidel a dalších významných exportních oddílů jako jsou výroba počítačů, strojů a elektrických zařízení.

Dovoz je rovněž rozdělen na výrobky zpracovatelského průmyslu a výrobky ostatní (graf 1.36), přičemž dovoz výrobků ZP tvoří okolo 85 % celkového objemu. Také dynamika dovozu byla v roce 2014 vysoká, neboť proti roku 2013 vzrostl o 15 %. V tomto případě byl největší položkou dovoz počítačů, dále motorových vozidel, chemických látek, a kovů (graf 1.37).

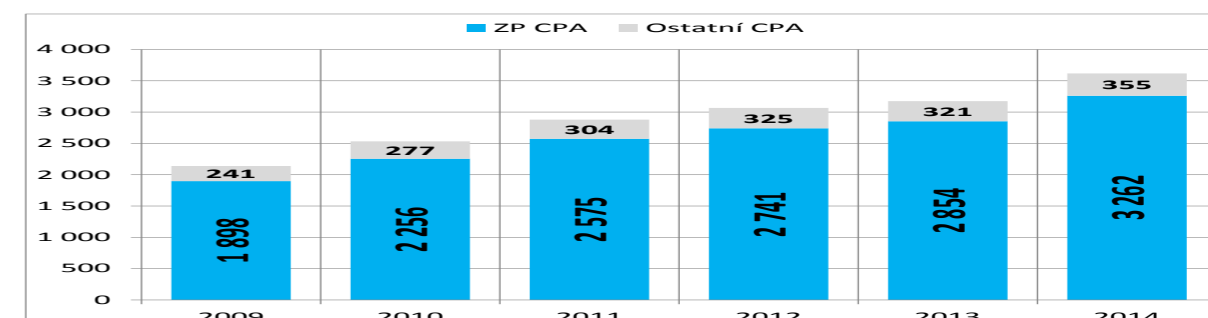
V roce 2014 dosáhl obrat zahraničního obchodu (dovoz + vývoz) rekordního objemu ve výši 6 021 mld. Kč. Saldo zahraničního obchodu je podobně rozděleno na celkové saldo, saldo výrobků zpracovatelského průmyslu a ostatní výrobky (graf 1.38), přičemž vysoké kladné saldo je výsledkem kladného salda u výrobků ZP.

Zdaleka nejvyšší kladné saldo ve skupinách výrobků ZP dlouhodobě vykazuje výroba motorových vozidel, dále výroba strojů, elektrických zařízení a kovových konstrukcí. Nejvyšší záporná salda naopak mají oddíly hutnické výrobky, dále chemické látky a farmaceutické výrobky (viz graf 1.39).

Jedinou vazbu mezi zahraničním obchodem dle klasifikace CZ-CPA a zahraničním obchodem dle klasifikace CZ-NACE lze získat z „Input Output“ tabulek (matice vzájemných dodávek produkce a mezispotřeby mezi

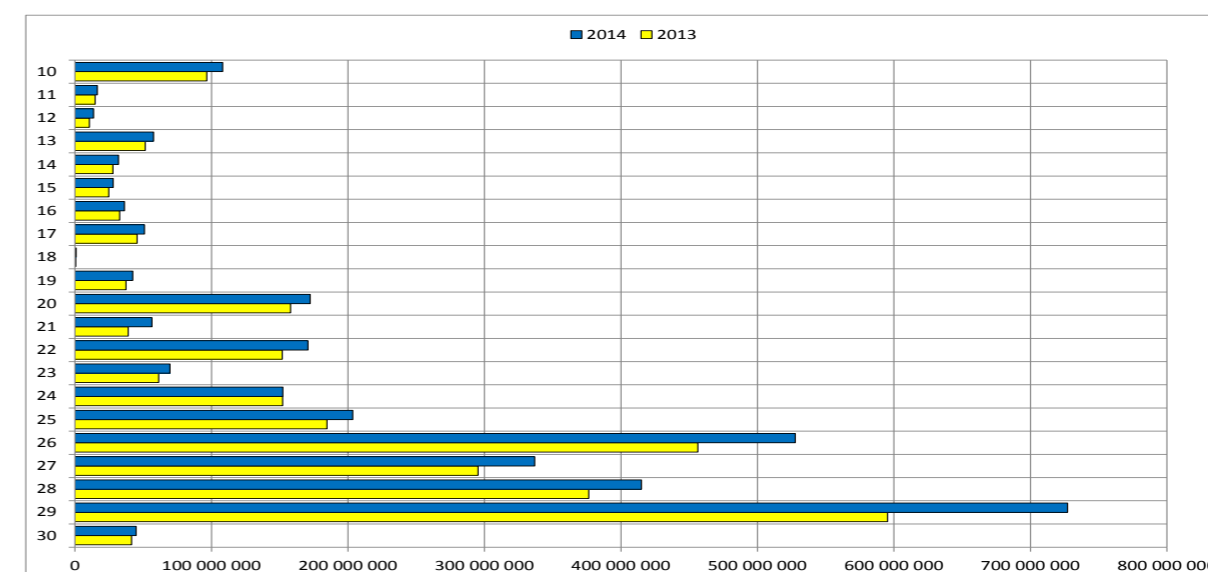
jednotlivými oddíly, včetně konečné spotřeby a vývozu a dovozu). Z nich byla vypočtena dovozní náročnost vývozu (graf 1.40), která vyjadřuje kolik haléřů dovozu je obsaženo v jedné koruně vývozu. V průměru za zpracovatelský průmysl to bylo 50,37 haléřů na 1 Kč vývozu. Nejvyšší hodnoty jsou v oddílech koksování a rafinerského zpracování ropy, výrobě počítačů a kožedělném průmyslu.

Graf 1.34 Vývoz (v mld. Kč)

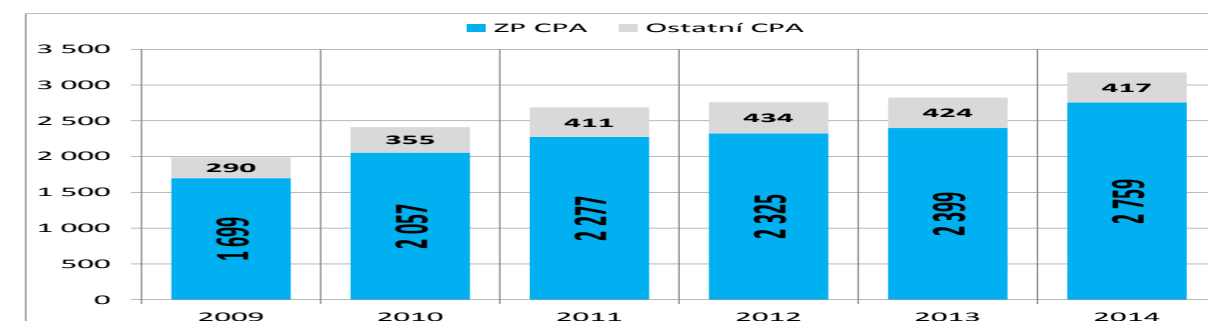
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.35 Vývoz výrobků ZP podle CPA v roce 2013 a 2014 (v tis. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

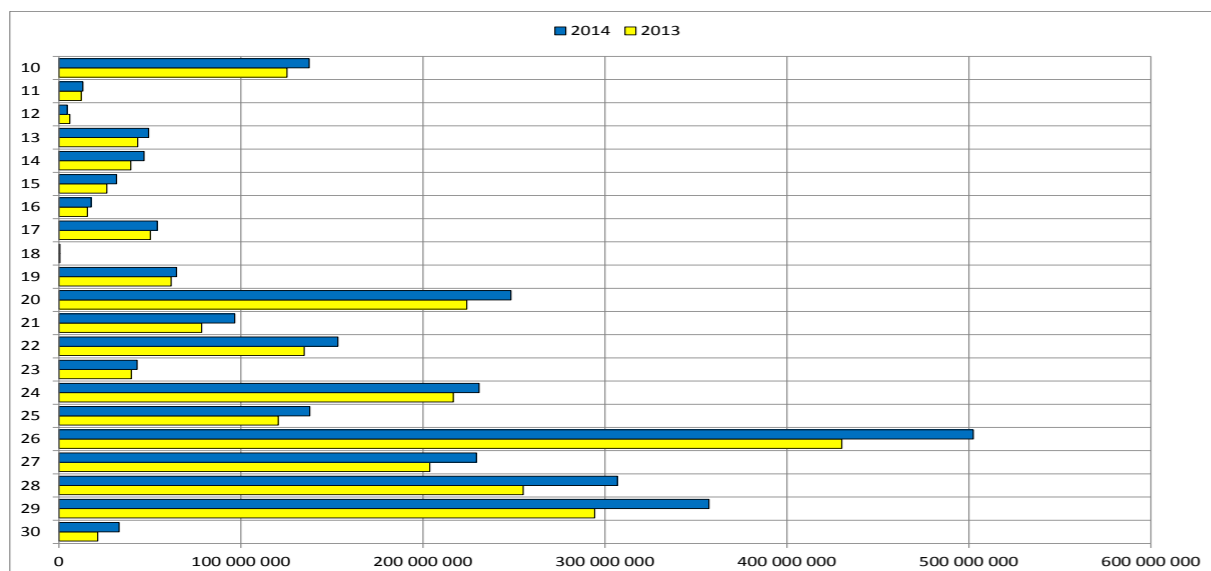
Graf 1.36 Dovoz (v mld. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

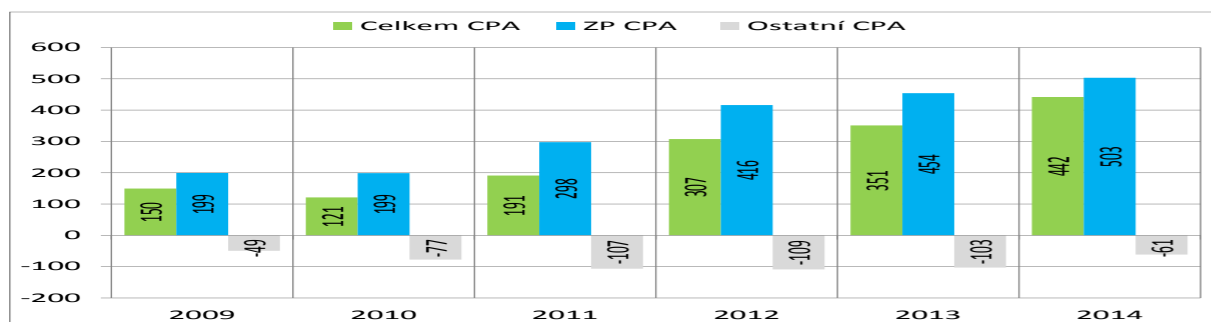

Graf 1.37 Dovoz výrobků ZP podle CPA v roce 2013 a 2014 (v tis. Kč)

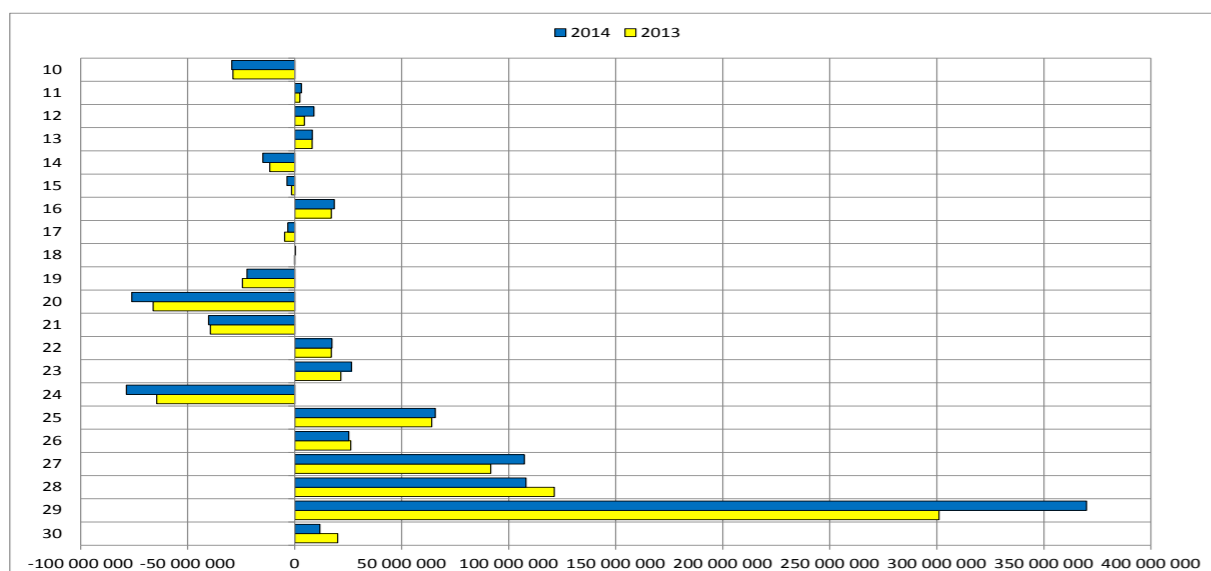
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.38 Saldo ZO (v mld. Kč)

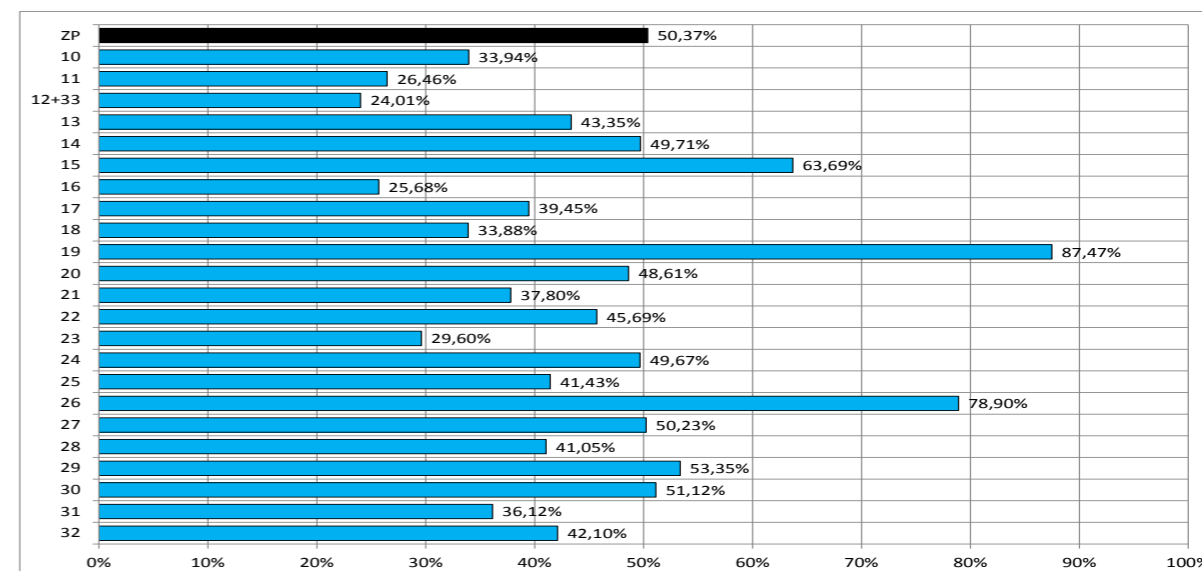
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.39 Saldo výrobků ZP podle CPA v roce 2013 a 2014 (v tis. Kč)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 1.40 Dovozní náročnost podle CZ-NACE

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

1.5 PERSPEKTIVY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU

Výsledky zpracovatelského průmyslu ČR v roce 2014 lze hodnotit jako velmi dobré a ve všech základních průmyslových i finančních ukazatelích, kromě počtu zaměstnanců a počtu produkčních jednotek, byl meziroční růst proti roku 2013 dvojciferný. Díky významnému oživení vzrostly tržby ZP o 10 % a produktivita práce o více než 10 %. Přidaná hodnota vzrostla v průběhu hodnoceného období sedmi let dokonce o více než 22 %. Příznivý vývoj stimuloval růst investic a zahraničního obchodu, jehož obrát (vývoz + dovoz) poprvé překročil hranici 6 bilionů korun.

Postavení zpracovatelského průmyslu ČR v mezinárodní konkurenceschopnosti v letech 2014 a 2015 lze stručně charakterizovat takto:

Podle údajů, které koncem května zveřejnil švýcarský institut IMD¹ si Česká republika díky výraznému oživení ekonomiky meziročně polepšila o čtyři místa na 29. místo a dostala se do první poloviny hodnocených zemí. V předchozích letech díky dlouhé recesi naopak ČR ztrácela a v každoročně sestavovaném žebříčku se čtyři roky propadala. První zlepšení nastalo teprve v roce 2014. Zvláštní pozornost letos IMD věnoval efektivitě podnikání a v tomto hodnocení se zaměřil na to, do jaké míry podmínky v jednotlivých zemích umožňují firmám jednat inovativně, zodpovědně a zároveň dosahovat zisku: Také v tomto případě se ČR zlepšila a skončila na 31. místě, když loni jí patřila 40. příčka.

Také ve zprávě Světového ekonomického fóra (WEF) o globální konkurenceschopnosti (Global Competitiveness Report), která hodnotí konkurenceschopnost multikriteriálně ve 144 zemích světa, si ČR letos značně polepšila o devět míst na 37. místo, a z nových členských zemí EU mu patří druhá příčka za Estonskem (29. místo).

Ekonomické úrovni EU se ČR nejvíce přiblížila v roce 2007, kdy HDP na obyvatele (v paritě kupního standardu) dosáhl celkově 84 %. Poté se však výkonnost v porovnání s EU snižovala a oživení v letech 2013–2014 stačí k dosažení 84 % unijního průměru a na 16. místo v rámci EU-28.

Dobré výsledky zpracovatelského průmyslu ČR v roce 2014 však lze považovat za příznivou výchozí bázi pro rok 2015. Tento předpoklad potvrzuje vývoj základních průmyslových ukazatelů v prvním čtvrtletí roku 2015 (organizace s 20 a více pracovníky), kdy s výjimkou tří oddílů, skončily v objemu tržeb všechny ostatní oddíly v černých číslech, přičemž tržby ZP celkem vzrostly proti stejnému období 2014 o 5 %. Tržby z přímého vývozu se ve sledovaném období zvýšily o více než 11 %, počet pracovníků o 3,2 % a měsíční tržby na zaměstnance o 1,7 %. To naznačuje, že růst průmyslové výroby pokračuje, spotřebitelská

1 International Institut for Management Development, <http://www.imd.org/wcc/>

a podnikatelská nálada se zlepšuje a také na poli investic je zřejmé značné oživení. Pro ZP bude důležitý zejména rozvoj automobilového průmyslu, jehož podíl na celkových tržbách ZP je rozhodující a dosavadní výsledky naznačují (nárůst tržeb o více než 10 %), že i letos může sehrát rozhodující roli.

Důvěru v budoucí růst české ekonomiky mají i zahraniční organizace a experti. Ve své jarní predikci OECD zlepšila odhad růstu ekonomiky ČR na 3,1 % (ještě v listopadu 2014 to bylo jen o 2,3 %) a podle jejího názoru naši ekonomiku potáhne domácí poptávka, zejména soukromá spotřeba, které prospívá obnově důvěry a růst příjmů. Ve výrazném ožívování pokračují i investice a k růstu nepochybně přispěje i vývoz, který podpoří silnější expanze u hlavních obchodních partnerů.

Ač výsledky zpracovatelského průmyslu signalizují celkové uzdravení a oživení, je český průmysl silně závislý na vývoji vnějšího prostředí. Budoucí vývoj zejména evropské ekonomiky bude pro další rozvoj průmyslu určující.

Velkou konkurenční výhodou České republiky je strategická poloha ve střední Evropě, členství v EU a NATO a tím pádem snadný přístup na trh Evropské unie, rozvinutá dopravní a telekomunikační infrastruktura, vyvinutá technologická základna, vysoká úroveň vzdělání a kvalifikace pracovní síly, silný inovační potenciál pracovníků, velký potenciál pro výzkumné a vývojové projekty, investiční podpora, a to pomocí transparentního systému investičních pobídek, a podpora ze strany CzechInvestu. Role zahraničních investic se však mění, možnosti ČR jako země s levnými výrobními faktory se vyčerpávají. V ekonomice ČR by měly hrát větší roli domácí i zahraniční firmy, které jsou úspěšné proto, že inovují, využívají výsledků výzkumu, či mají vlastní výzkum nebo vývoj a na mezinárodních trzích úspěšně prodávají výrobky a služby s vyšší přidanou hodnotou.

2.

CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

Výroba potravinářských výrobků patří obdobně jako v jiných zemích ke strategickým odvětvím v rámci národního hospodářství. Tento charakter oddílu je dán zabezpečením výživy obyvatelstva. Z hlediska kvantitativního, ale i kvalitativního, je toho dosahováno zpracováním domácích agrárních surovin, ale u některých komodit k tomu v různé míře přispívá i dovoz, především ze zemí EU. Část potravinářských firem přímo nakupuje agrární produkci pro zpracování, další obory finalizují produkci do širokého sortimentu potravin. Z pestrého spektra produktů a s tím spojených různých technologií vyplývá také oborová četnost jednotlivých skupin oddílů.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba potravinářských výrobků zařazena v oddílu CZ-NACE 10 s následujícími skupinami:

- 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků;
- 10.2 Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů;
- 10.3 Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny;
- 10.4 Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- 10.5 Výroba mléčných výrobků;
- 10.6 Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků;
- 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků;
- 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků;
- 10.9 Výroba průmyslových krmiv.

2.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

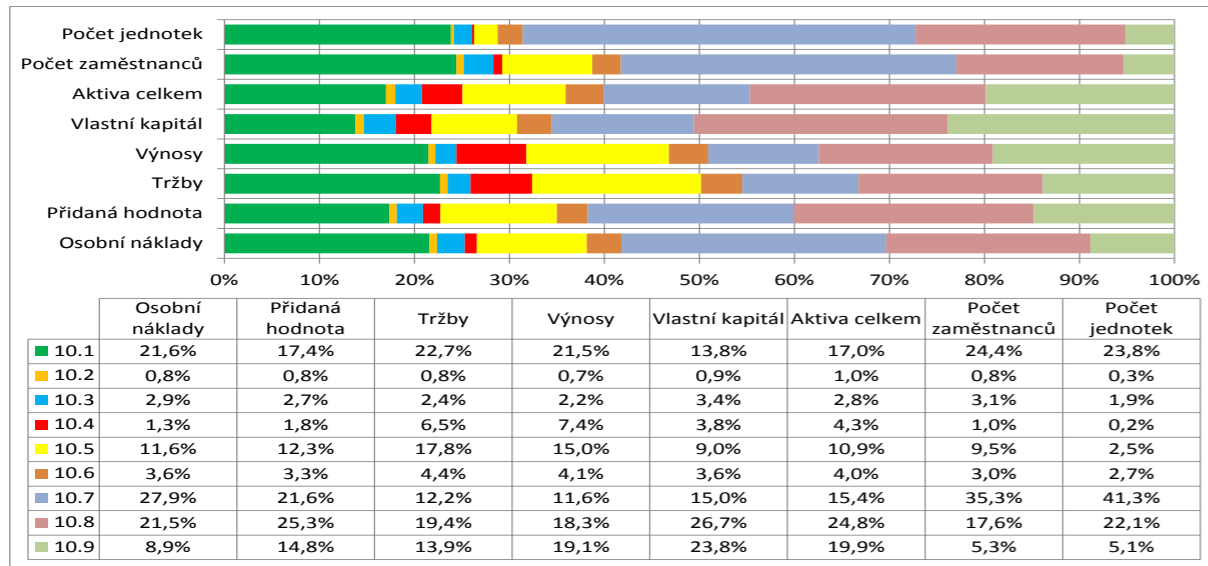
Z grafu 2.1 je zřejmé, že vysoký podíl, měřeno tržbami, dosahuje skupina 10.1, tedy masný průmysl, následován skupinou 10.8, tj. výrobou ostatních potravinářských výrobků, poněkud produktů rostlinného původu, a skupinou 10.5 výrobou mléčných výrobků. U výnosů je pořadí obdobné, ale na druhé pozici je skupina 10.9 výroba krmiv. U přidané hodnoty je zhruba čtvrtinový podíl generován v již zmíněné skupině 10.8, do níž patří i hotová jídla, a dále ve skupině 10.7 výrobě pečiva, cukrářských a jiných moučných výrobků, což je výroba představující vyšší stupeň zpracované produkce.

Největším zaměstnavatelem v tomto oddílu, s vynaložením vysokých osobních nákladů je výše zmíněná skupina 10.7, která je náročná na pracnost a s odlišnými technologiemi a velikostmi firem zastoupená po celém území ČR. Tato skupina je u zaměstnanosti následována skupinou 10.1, v kontextu s vysokým podílem na výkonnosti oddílu. Vysoké osobní náklady a mzdové ohodnocení vyžaduje i skupina 10.8 a 10.1 s ohledem na charakter, resp. šíři produkce či její pracnost. U vybavenosti měřené aktivy zhruba čtvrtinový podíl z oddílu představuje skupina 10.8 výroba ostatních potravinářských výrobků.

Podnikatelská báze sledovaného oddílu v roce 2014 dosáhla 7 538 jednotek a s průměrným počtem zaměstnanců 85 796 osob docílila obrátu (tržby za zboží + výkony) 319 mld. Kč. V posledně zmíněném roce bylo investováno 14 mld. Kč, což je nejvíce za celé hodnocené období od roku 2008. Přidaná hodnota na zaměstnance v roce 2014 dosáhla výše 611 tis. Kč, ve zpracovatelském průmyslu 854 tis. Kč a průměrná mzda 20 515 Kč, zatímco ve zpracovatelském průmyslu 25 203 Kč. Tato mzdová diference nevytváří podmínky pro získání kvalitních pracovních sil u většiny oborů. Podrobnější údaje poskytuje část publikace prezentovaná na CD nosiči.

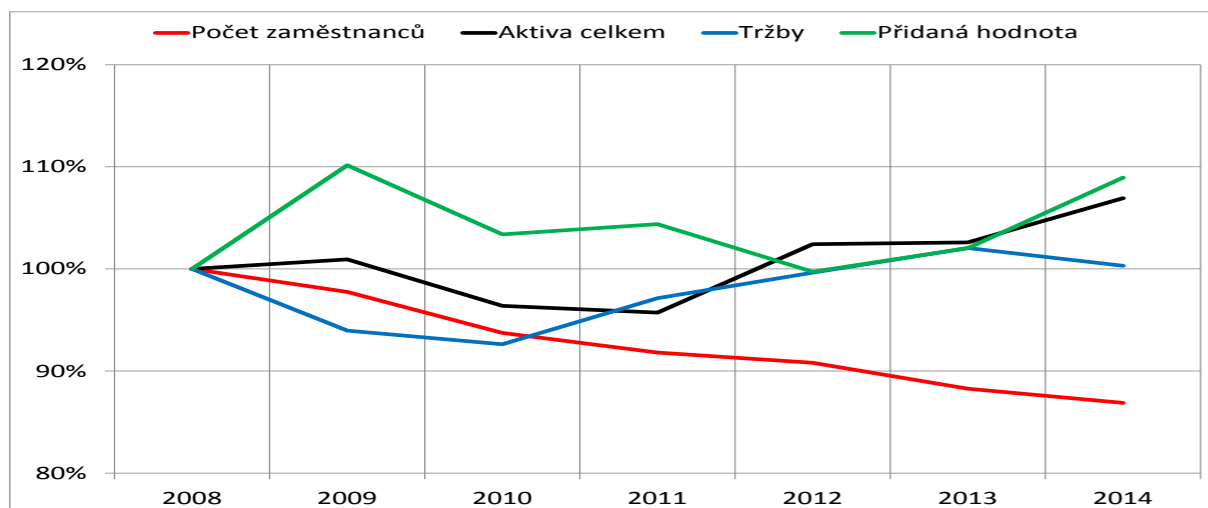
Graf 2.1 Podíly skupin oddílů na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

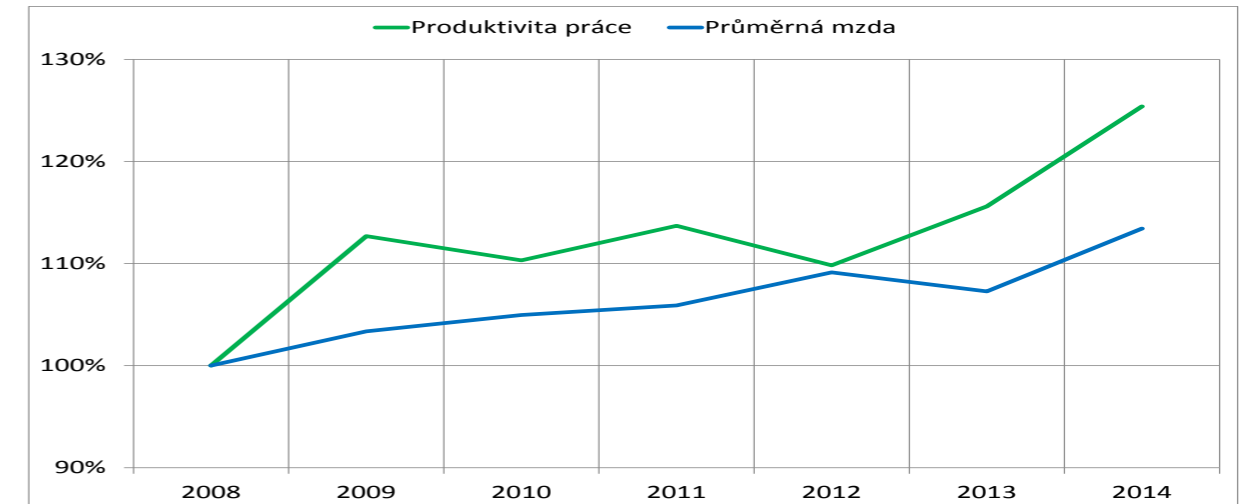
Hodnotíme-li vývoj oddílů v hlavních ukazatelích v letech 2008–2014, jak ilustruje graf 2.2, neúspěšnějším rokem u ukazatele přidané hodnoty byl rok 2009. Této úrovni se po propadu oddílů přiblížil až v roce 2014. Větší nárůst v tomto roce zaznamenala po kolísavém vývoji též aktiva. Tržby mají také poměrně proměnlivý vývoj v kontextu s cenami realizovanými na trhu. Ukazatel počtu zaměstnanců vykazuje trvale pokles, což je dlouhodobý trend, jenž je v kontextu s pořizováním moderních investic a organizačními změnami. Vývoj produktivity práce, zachycený v grafu 2.3, vykazuje i při určitém kolísání příznivý vývoj a udržuje si předstih před průměrnou mzdou, která také roste.

Graf 2.2 CZ-NACE 10 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

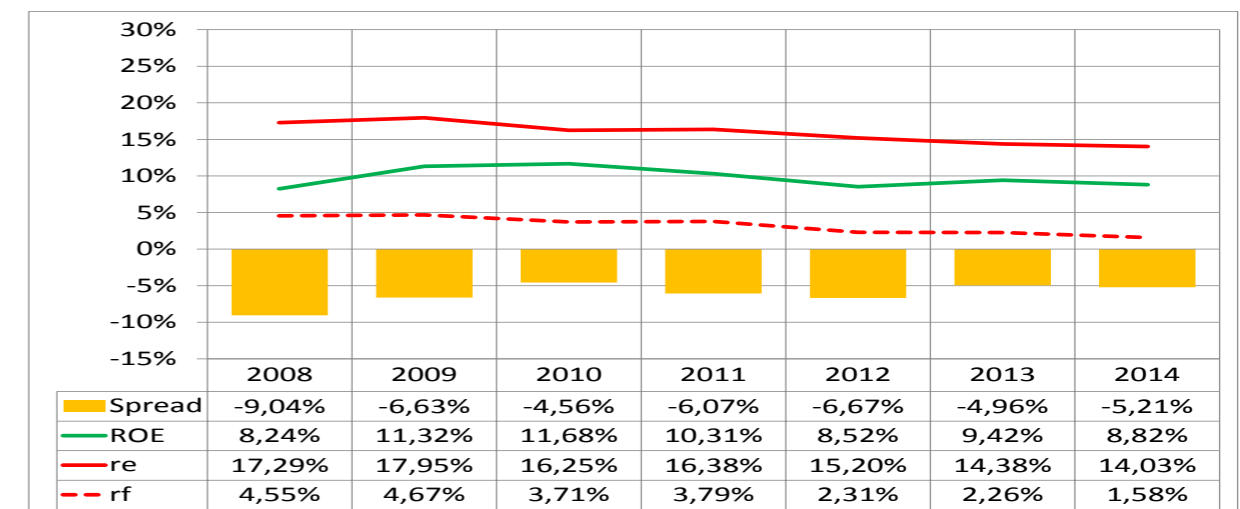
Graf 2.3 CZ-NACE 10 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Vyústění finanční analýzy pro oddíl 10 je z hlediska vývoje zachyceno v grafu 2.4. Sledován je Spread (rozdíl $ROE - r_e$). Ani v jednom roce netvořilo odvětví hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Významný ukazatel finanční analýzy ROE dosahovala nejvyšší hodnoty v letech 2009 a 2010. Úroveň r_e mírně klesala od roku 2010 a obdobně i r_f .

Graf 2.4 CZ-NACE 10 Spread ($ROE - r_e$)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Vývoj ekonomického ukazatele charakterizujícího efektivnost oddílů CZ-NACE 10, tj. ekonomického zisku (EVA) ukázal v hodnocených letech zápornou hodnotu, což znamená z hlediska majitele, že potravinářské podniky přinášely ekonomickou ztrátu. Významným indikátorem ovlivňujícím hodnotu EVA je úroveň rentability vlastního kapitálu (ROE). ROE oboru CZ-NACE 10 se ve sledovaném období pohybovala od zhruba 8 % do 11 %. Ve zpracovatelském průmyslu celkem dosáhla v roce 2014 téměř 16 %. Ukazatel ROE je především ovlivňován ukazatelem produkční síly (= EBIT/Aktiva), kde EBIT je zisk před zaplacením úroků a daní. Produkční síla ve zpracovatelském průmyslu dosáhla v roce 2014 hodnoty 9,66 %, zatímco ve sledovaném oddíle CZ-NACE 10 pouze hodnoty 5,94 %.

Vliv na hodnotu indikátoru EVA má také dosažená úroveň rizika, vyjádřená alternativním nákladem na vlastní kapitál (r_e). Úroveň rizika v hodnoceném období 2008–2014 postupně klesala jak ve zpracovatelském průmyslu, kde v roce 2014 činila jen 11,11 %, zatímco v oddíle CZ-NACE 10 klesla jen na hodnotu 14,03 %.

2.2 CENOVÝ VÝVOJ

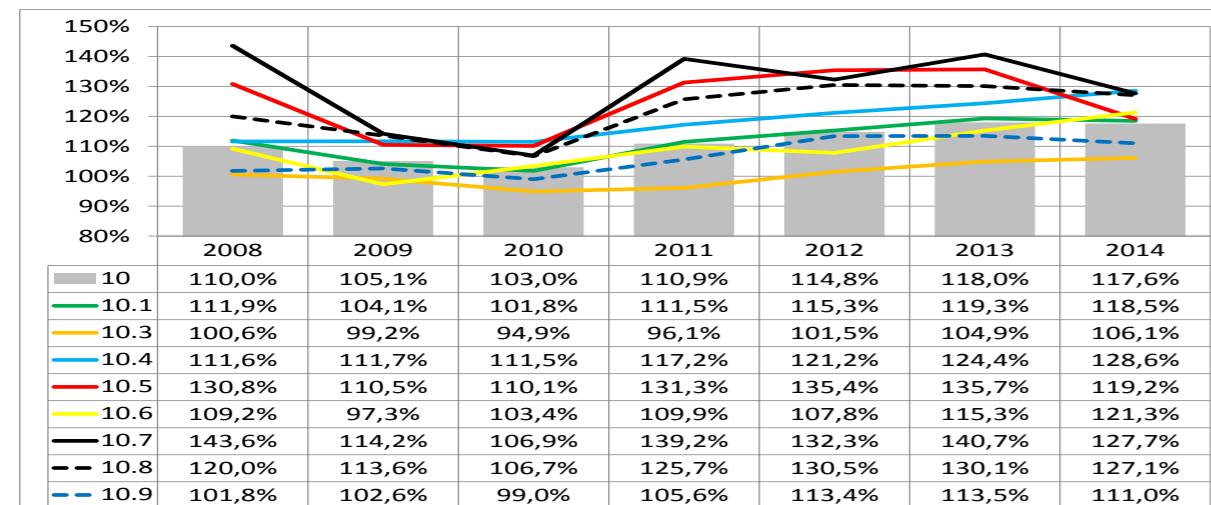
U cen průmyslových výrobců oddílu 10, i u většiny skupin výrobců 10.1–10.9, bylo zaznamenáno snížení zejména v letech 2009–2010, a to především v kontextu s hospodářskou krizí.

Oživení cen nastalo v roce 2011 a v roce 2013 se ceny zhruba vrátily na úroveň roku 2008, jak je zřejmé z grafu 2.5, při diferencovaném vývoji u jednotlivých skupin výrobců. V roce 2014 ceny klesly, např. u výrobců pečiva a cukrářských výrobců a jiných moučných výrobků, tedy produktů denní spotřeby.

Vztaženo k roku 2005, se nejvíce zvýšily za celé sledované období ceny výrobců CZ-CPA 10.4 (oleje a tuky), CZ-CPA 10.7 (pekařské a cukrářské výrobky) a CZ-CPA 10.8 (ostatní potravinářské výrobky).

Indexy cen potravinářských výrobců vztažené k roku 2005, který se rovná 100 %, vzrostly do roku 2014 u všech skupin výrobců. Úroveň výše cen potravinářských výrobců a v konečné fázi spotřebitelských cen je však dominantně určována maloobchodními řetězci.

Graf 2.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

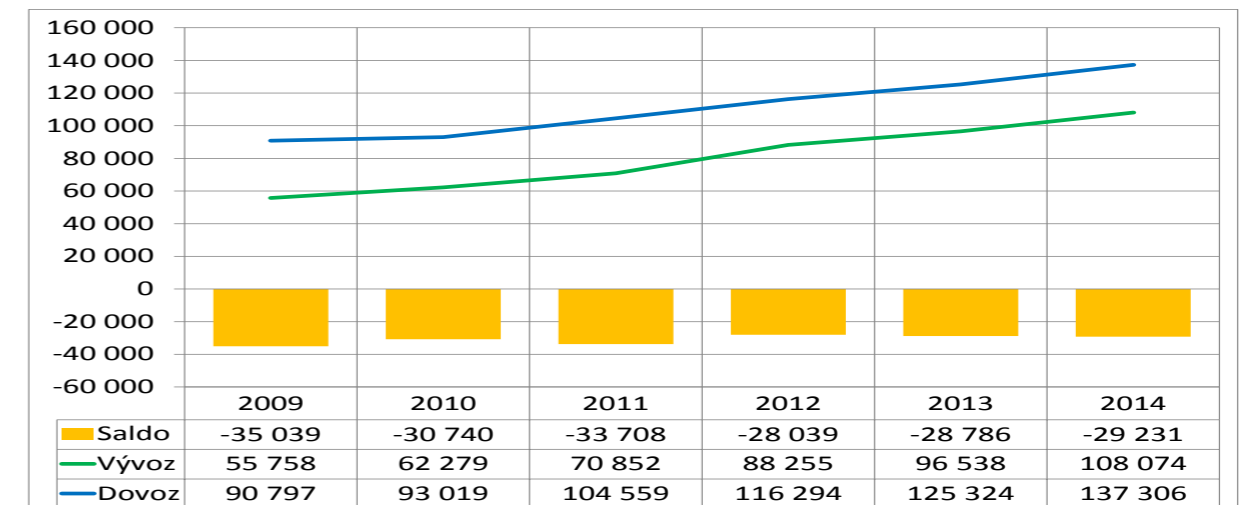
2.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Saldo zahraničního obchodu znázorněné v grafu 2.6 v časové řadě 2009–2014 u výrobků CZ-CPA 10 zůstalo po celou dobu záporné, ale snížilo se z -35, 0 mld. Kč na -29, 2 mld. Kč v posledním hodnoceném roce 2014, tj. o 5, 8 mld. Kč. Vzestupný trend je zaznamenán jak u dovozu, tak u vývozu. Předmětem vývozu, ale i dovozu jsou jak méně zpracované, tak vysoce zpracované potravinářské komodity. V relaci s tím jsou i rozdílné kilogramové ceny a v nich se odráží i kolísání světových cen.

Zahraniční obchod s potravinářskými komoditami se převážně realizuje v rámci jednotného trhu EU, ale vyhledávána jsou i další teritoria. Vývoz potravin je realizován především výrobci potravin, a to nejen velkými společnostmi a firmami se zahraniční účastí. Na dovozu se do značné míry podílejí obchodní řetězce, zejména tehdy, když mohou získat produkci za nižší ceny, než jsou od tuzemských výrobců. Dovoz se však týká i některých komodit, které jsou v ČR dále zpracovávány, např. tzv. výrobní maso, které je dováženo samotnými výrobci.

Zásadní však je, že dozorové orgány sledují, aby do ČR nebyly předmětem importu ať již komodity pro další zpracování, tak finální, které by byly rizikové z hlediska zdravotní nezávadnosti.

Graf 2.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 10 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

2.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Potravinářství patří k tradičním odvětvím zpracovatelského průmyslu. Jeho významnost z hlediska základních ekonomických ukazatelů postupně klesá. Jinak tomu je z pohledu jeho poslání - zajišťování výživových potřeb, což jej řadí ke strategickým odvětvím a v rámci agrární a potravinové politiky je směřováno k pokrytí spotřeby potravin z vlastních agrárních surovin, s výjimkou tzv. nekompetitivních komodit, které nelze pěstovat v podmínkách mírného pásma. Proto snižování salda zahraničního obchodu u potravinářských výrobků je žadáným trendem. To neznamená, že bilance domácí produkce a spotřeby bude u všech základních komodit zcela vyrovnaná, ale neměla by být příliš nízká s vysokou závislostí na dovozu. Potravinářství i nadále zůstává součástí otevřené ekonomiky, což se týká i zahraničních investorů vstupujících do tohoto zpracovatelského oddílu.

Potravinové právo v ČR bylo poslední úpravou harmonizováno s právem EU a systém označování potravin poskytuje spotřebitelům úplnější informovanost. Lépe mohou vybírat potraviny, které konzumují. Snížila se i zátěž provozovatelů potravinářských podniků, a to v oblasti agendy notifikačních, resp. oznamovacích povinností. Též se zpřesnily kompetence dozorových orgánů a upraven byl rozsah, resp. výše sankcí.

Perspektivou pro odvětví se jeví využívání výsledků vědy a techniky, rozvoj produktových, technologických a organizačních inovací včetně účelných akvizic. Dále jde o využití podpor, a to jak prodeje moderními formami marketingu, tak v oblasti investic ze zdrojů EU, tak z národních zdrojů.

K dalšímu rozvoji potravinářství by měl přispívat i dokument Strategie pro růst – české zemědělství, podpora národní značky, regionální produkce i biopotraviny.

3.

CZ-NACE 11 VÝROBA NÁPOJŮ

Oddíl CZ-NACE 11 výroba nápojů, zahrnuje poměrně širokou výrobní strukturu produkce širokého sortimentu nápojů a patří do ní i výroba sladu, která je určena především pro výrobu piva v ČR i v zahraničí. Do tohoto oddílu nepatří výroba produktů z kávy a čaje. Produkce nápojů je ovlivněna sezónností, která je v kontextu s vývojem počasí.

Podnikatelská báze výrobců nápojů v hodnocených letech 2008–2014 postupně rostla a v roce 2014 dosáhla 1 267 jednotek. Významný je počet vinařství a minipivovarů. Proto je také vysoký počet pracujících majitelů, který v roce 2013 dosáhl 812 osob.

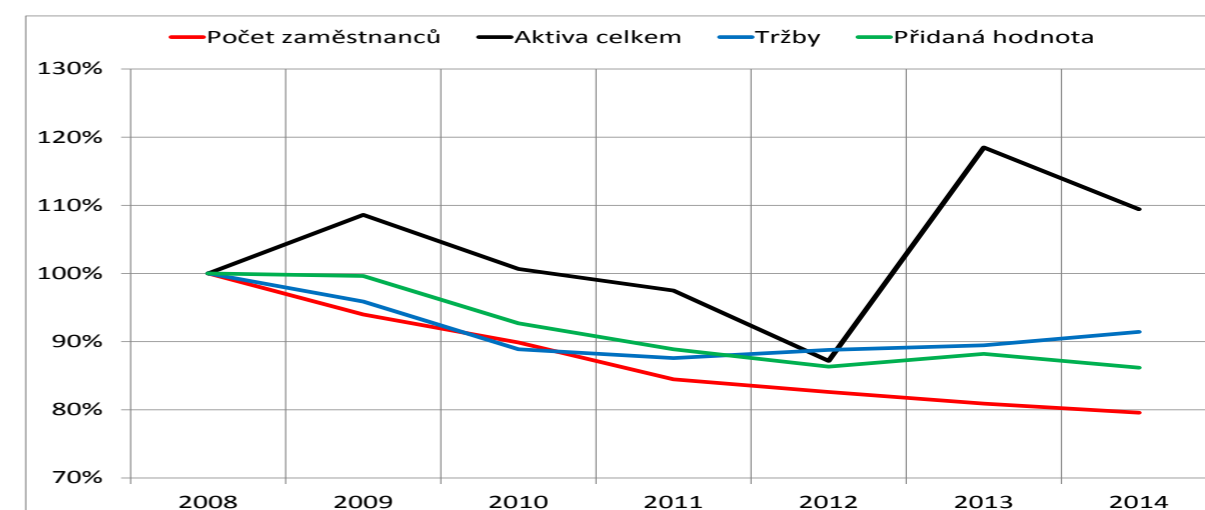
Výroba nápojů má dlouhou tradici. Tato výroba zahrnuje výrobu nealkoholických nápojů, výrobu alkoholických nápojů vyráběných hlavně kvašením a výrobu lihovin. U lihovin jde o výrobu destilovaných alkoholických nápojů, míchaných nápojů a výrobu čistého alkoholu. U nápojů vyráběných kvašením jde o výrobu vína, a to i šumivého a z koncentrovaného hroznového moštu, míchání, čištění vína a stáčení vína do lahví, výrobu jablečného vína a jiných ovocných vín, výrobu ostatních nededilovaných kvašených nápojů – výrobu vermutů apod. K nápojům vyráběných kvašením patří v ČR výrazně zastoupená výroba nápojů ze sladu, tj. nejrozličnějších druhů piva včetně piva s nízkým obsahem alkoholu nebo piva nealkoholického. Dále je to výroba sladu. Do tohoto oddílu také patří shora uvedená výroba nealkoholických nápojů a stáčení minerálních a ostatních vod do lahví. Základní, ale i další ekonomické ukazatele uváděné v tomto oddílu se tedy generují ze všech uváděných výrob.

3.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Vývoj oddílu v hodnocených letech 2008–2014 je zachycen v grafu 3.1. Z něho je zřejmý trvalý pokles počtu zaměstnanců, kdy značná část pracovních míst je ušetřena zaváděním moderních linek do nápojářských provozů. Vývoj ukazatele aktiv celkem má dva výrazné vrcholy, a to mírnější v roce 2009 a druhý, strmý v roce 2013. Tento nárůst byl v roce 2009 v kontextu zvýšení objemu dlouhodobého majetku, zejména u významných společností ve formě moderních technologií. V roce 2013 se jednalo především o finanční investice, což svědčí o expanzi oddílu. Tržby po poklesu v krizových letech se mírně oživují, ale přidaná hodnota má tendenci spíše opačnou.

Objem obrátu (tržby za zboží + výkony) v roce 2014 překročil 67 mld. Kč.

Graf 3.1 CZ-NACE 11 (rok 2008 = 100%)

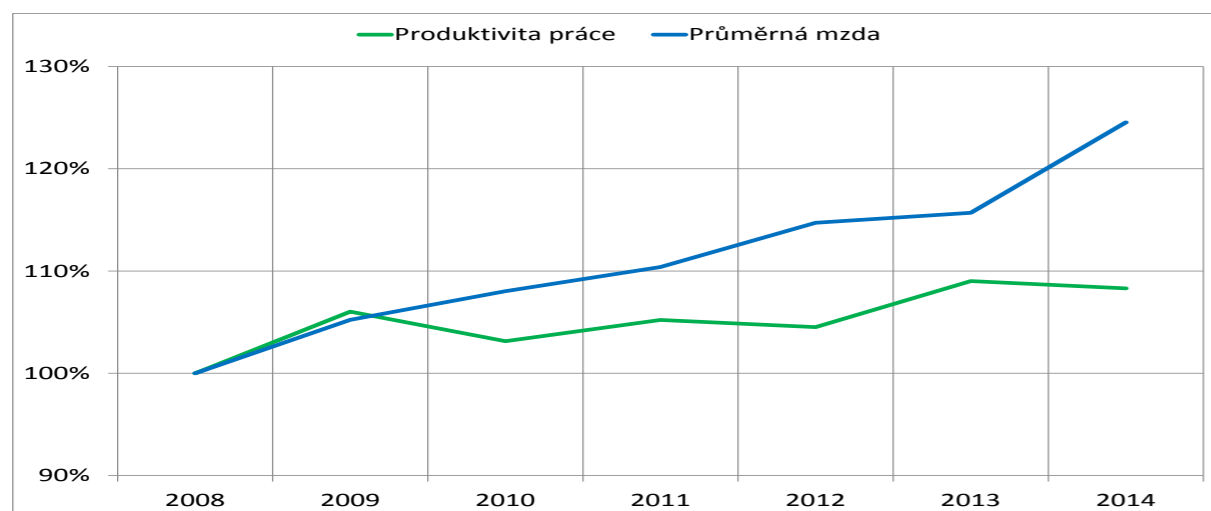

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Jak ilustruje graf 3.2, produktivita práce v hodnocených letech roste, ale průměrná mzda tuto tendenci ještě předčila. Nižší růst produktivity práce není způsoben nadměrným počtem zaměstnanců, protože jejich počet klesá, ale nepříznivým vývojem přidané hodnoty. Průměrný počet zaměstnanců v roce 2014 činil 13 076 osob. Přidaná hodnota na zaměstnance v roce 2014 dosáhla výše 1 399 tis. Kč, ve zpracovatelském průmyslu 854 tis. Kč a průměrná mzda 33 410 Kč, zatímco ve zpracovatelském průmyslu 25 203 Kč. Podrobnější údaje poskytuje část publikace prezentovaná na CD nosiči.

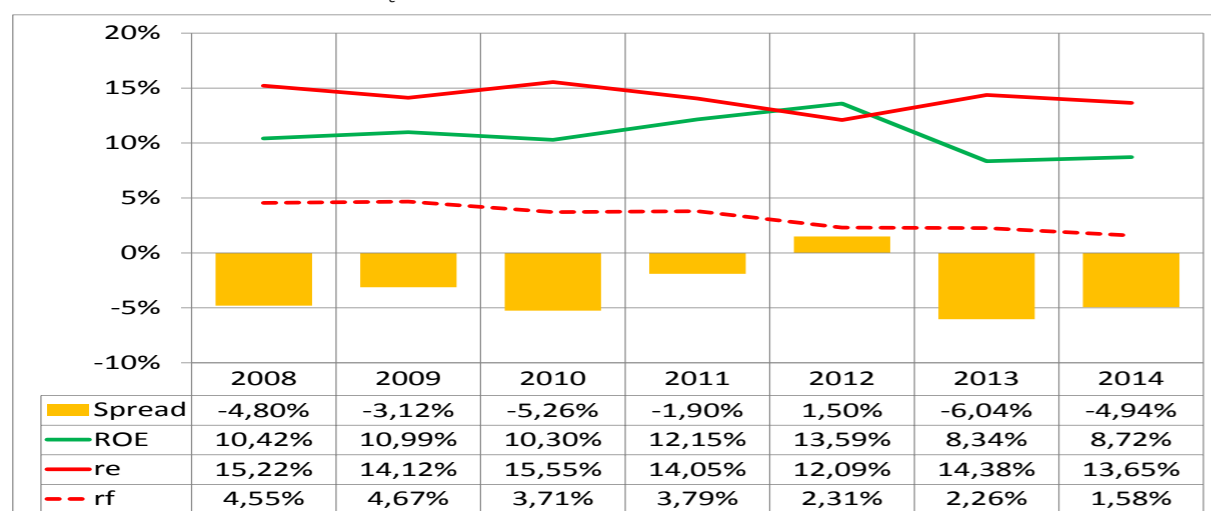
Graf 3.2 CZ-NACE 11 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Pro finanční analýzu významný ukazatel Spread (rozdíl ROE – re), jehož vývoj ukazuje graf 3.3, vykazuje s výjimkou roku 2012 záporné hodnoty. Záporná hodnota Spread znamená, že na úrovni odvětví nebyla tvořena hodnota pro majitele. Kladná hodnota Spread vytvořená v roce 2012 je v kontextu s vysokou hodnotou rentability vlastního kapitálu (ROE) ve výši 13,59 %. Hodnoty re (alternativního nákladu na kapitál) a rf (bezrizikové sazby) v hodnocených letech zaznamenaly mírný pokles.

Graf 3.3 CZ-NACE 11 Spread (ROE-r)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

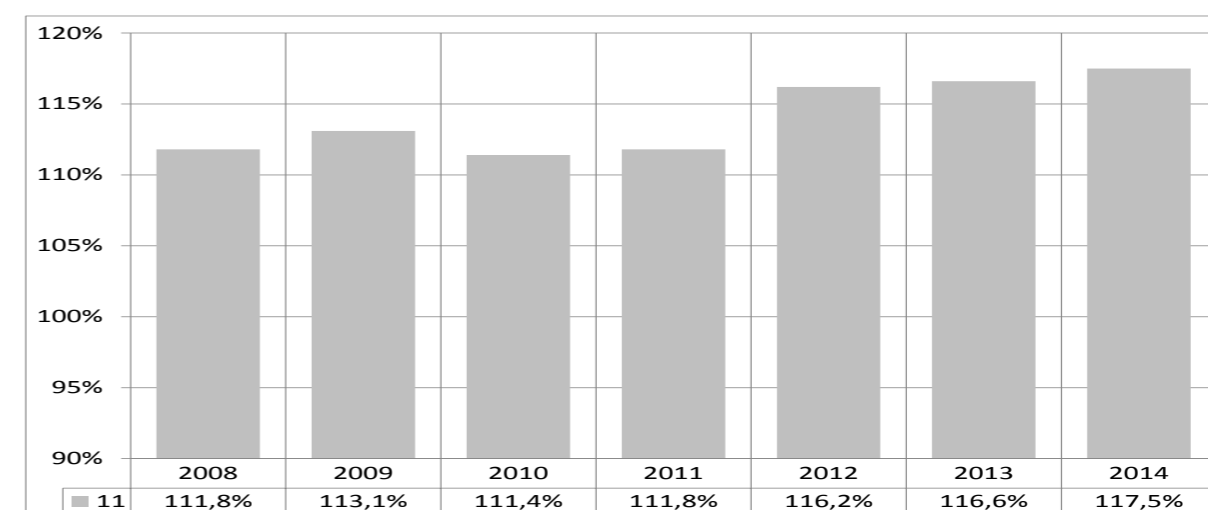
Vývoj ekonomického ukazatele charakterizujícího efektivnost oddílu CZ-NACE 11, tj. ekonomického zisku (EVA) vykázal v hodnocených letech zápornou hodnotu, což znamená z hlediska majitele, že potravinářské podniky přinášely ztrátu, a to s výjimkou roku 2012, kdy byla vykázána kladná hodnota. Významným indikátorem ovlivňujícím hodnotu EVA je úroveň rentability vlastního kapitálu (ROE), která v uvedeném roce dosáhla

nejvyšší hodnoty 13,59 % a v dalších letech však klesala, v roce 2014 to bylo 8,72 %. Ve zpracovatelském průmyslu celkem dosáhla v roce 2014 téměř 16 %. Ukazatel ROE je především ovlivňován ukazatelem produkční síly (=EBIT/Aktiva), kde EBIT je zisk před zaplacením úroků a daní. Produkční síla ve zpracovatelském průmyslu dosáhla v roce 2014 hodnoty 9,66 %, zatímco ve sledovaném oddíle CZ-NACE 10 pouze hodnoty 6,74 %. Vliv na hodnotu indikátoru EVA má také dosažená úroveň rizika, vyjádřená alternativním nákladem na vlastní kapitál (re). Úroveň rizika v hodnoceném období 2008–2014 postupně klesala ve zpracovatelském průmyslu, kde v roce 2014 činila jen 11,11 %, zatímco v oddíle CZ-NACE 11 klesla jen na hodnotu 13,65 %.

3.2 CENOVÝ VÝVOJ

Ceny průmyslových výrobců nápojů od roku 2005 (= 100 %) do roku 2014 vzrostly o 17,5 % (graf 3.4). Nutno však vzít v úvahu, že jde o řadu devíti let. Výraznější růst nastal především v posledních třech letech 2012–2014. Meziročně však nejde o velké změny. Na zvýšení cen v roce 2013 se výrazněji podílelo víno, v posledním roce, kdy meziroční změna byla znatelnější. Ceny průmyslových výrobců ovlivňovaly v průběhu hodnocených let ekonomiku nápojářských výrobníků.

Graf 3.4 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

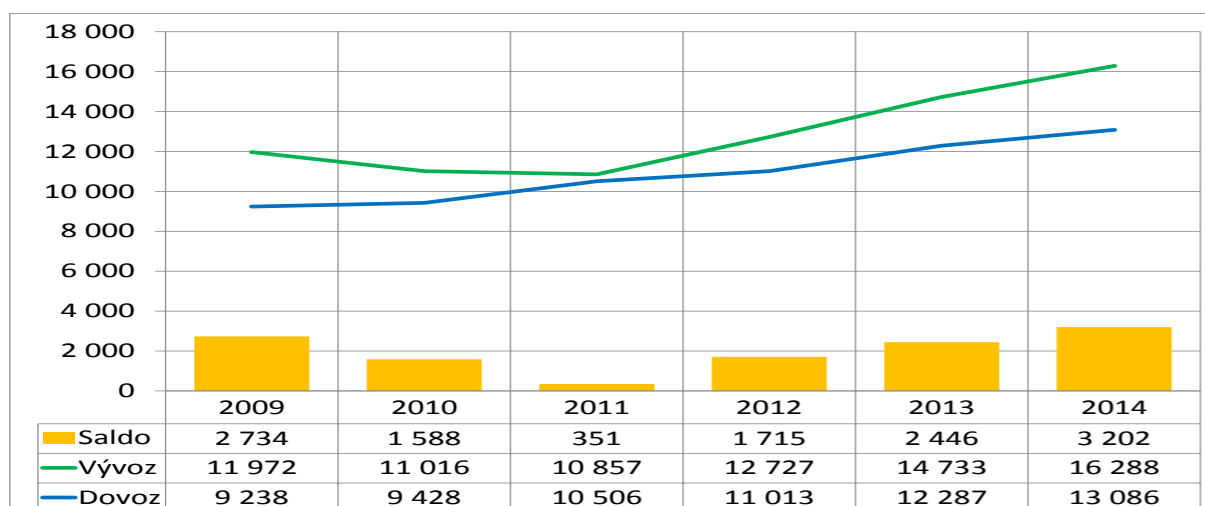
Pramen: data ČSÚ

3.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 11 vykazuje, na rozdíl např. od CZ-CPA 10, trvale kladné obchodní saldo ve sledovaných letech 2009–2014, jak je zřejmé z grafu 3.5. Nejméně příznivá se jevila situace v roce 2011, kdy kladný přebytek činil jen 351 mil. Kč, při nejnižším objemu vývozu v daném roce. Od roku 2012 zaznamenalo kladné obchodní saldo výrazný růst, při zvyšování vývozu. Z jednotlivých komodit má výrazné zastoupení pivo. Dovoz narůstal po celé sledované období a významné zastoupení v něm má víno.

Graf 3.5 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 11 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

s mezinárodně známými obchodními značkami, tak drobnými provozy, které zpracovávají především různé druhy místního ovoce.

Výroba nealkoholických nápojů a minerálních vod zahrnuje různé druhy těchto nápojů a balených vod. Objemově nejvýznamnější jsou sycené nápoje. Spotřeba nealkoholických nápojů v ČR je zhruba na úrovni 20 mil. hl. Spotřeba nealkoholických nápojů a minerálních vod na osobu/rok klesla na 264 l, z toho minerálních vod na 59 l (2013). Přitom výrobci realizují inovace – především jde o rozšiřování příchutí, obalů aj. Výrobci nealkoholických nápojů jsou jak zahraniční, tak domácí vlastníci. Výroba minerálních vod je často spojena s lázeňskými městy.

Perspektiva výroby nápojů je spojena jak s růstem domácí spotřeby, tak s exportem, zvláště u piva a sladu. K tomu je potřeba vytvářet podmínky v zemědělství, udržovat plochy sladovnických ječmenů a chmelnic. Také je potřeba udržovat ochranné známky a obchodní značky.

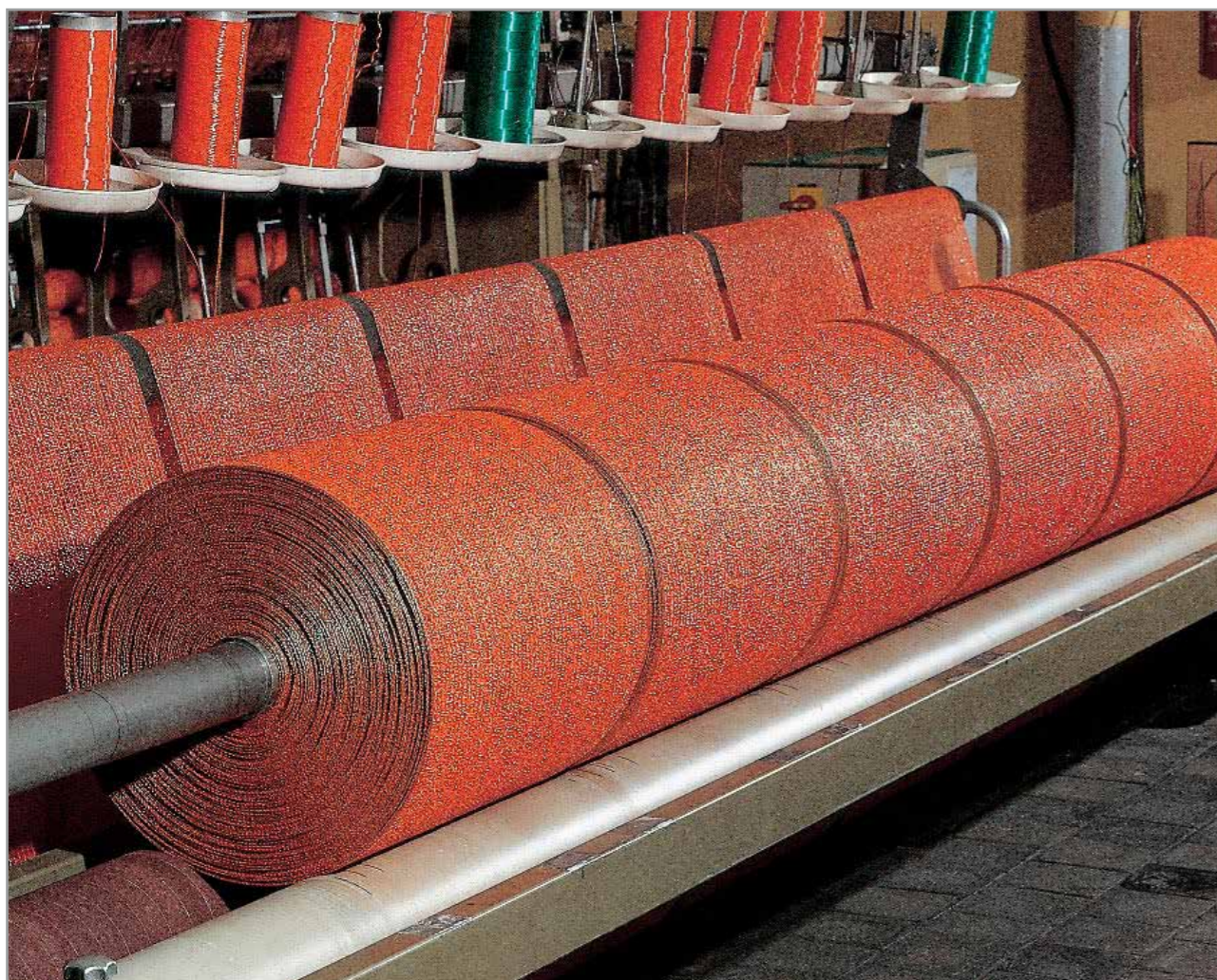
3.4 SHRNUTÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

V ČR je významná výroba piva, jehož se ročně vyrobí obvykle více jak 19 mil. hl. I když spotřeba na hlavu mírně kolísá, dosahuje v posledním období 144 l/obyv./rok, což ČR řadí na první místo na světě – před Německo (107 l) a Rakousko (106 l). Ještě v roce 2000 spotřeba piva/obyv./rok činila 159 l. Ochranná známka EU Chráněné zeměpisné označení (CHZO) České pivo byla zapsána v roce 2008. Spotřebiteli garantuje kvalitu, chrání před nekalou konkurencí a je zárukou stabilní poptávky pro dodavatele surovin. Je používána pro více jak 70 značek piva. V ČR vaří pivo 6 velkých pivovarských společností, 29 samostatných pivovarů a dalších cca 215 minipivovarů a restauračních pivovarů. Přetrvává trend ve změně obalů. Při poklesu konzumace sudového piva a piva v lahvích, zůstává spotřeba piva z cisteren a nárůst je zaznamenán u piva v plechovkách. Roste výstav ležáků a ústup se projevuje u výčepního piva, i když zaujmají největší podíl z produkce. Oblibu získává pivo v tancích. Výrazně roste prodej lacinějšího piva v obchodech, zejména toho v PET lahvích. Dovoz piva do ČR není příliš významný, zatímco export ve výši 3,65 mil. hl se týká širokého počtu pivovarů a především společností Plzeňský prazdroj, a.s. a Budějovický Budvar, n.p.

Výroba sladu dosahuje více jak 500 tis. tun ročně. Pivovarské sladovny se podílejí zhruba jednou pětinou. Nejvíce jde o český slad (97 %). Zbývající podíl připadá na slad mnichovský, karamelový, diastatický, barevný a pšeničný. ČR náleží k největším exportérům sladu v EU. K hlavním odběratelům sladu z ČR patří Polsko, Německo a také Maďarsko. Dochází však k úbytku osevnic pro pěstování sladovnického ječmene, a to v kontextu s širším pěstováním bioenergetických plodin, především kukuřice. Zachování potřebné produkce sladovnického ječmene je spojeno s CHZO České pivo, které vyžaduje vhodné odrůdy.

Výroba vína kolísá podle sklizně moštových hroznů a v posledním hodnoceném roce 2014 to bylo v ČR 64 tis. tun a vyrobilo se cca 500 tis. hl. vína. Je to přibližně jedna čtvrtina domácí spotřeby, která dosáhla přibližně 19,5 l/obyv./rok. Modré moštové hrozny se na celkové sklizni podílejí zhruba jednou třetinou. Vinařská oblast Čechy se na celkové výměře vinic, která činí necelých 20 tis. ha, podílí pouze 4 %. Chybějící domácí produkce je nahrazována vysokými dovozy. Ten v roce 2014 činil 4,6 mld. Kč. Z toho zhruba 60 % činil dovoz bílého vína. Import vína se realizuje především ze Španělska a Itálie a dále z Maďarska a Slovenska. Z vyvezeného bílého vína tvořilo v roce 2014 víno sudové 53 %, za to u červeného vína 60 % představovalo víno lahvové. Záporná bilance s vínem se ani v budoucnu příliš nezmění i při rostoucí kvalitě domácího vína.

U destilátů a lihovin postupně vzrostla poptávka spotřebitelů, která byla utlumena předchozí situací spojenou s metanolovou aférou (z roku 2012) a obnovená důvěra při prodeji se projevila i zlepšením ekonomiky této výroby včetně účetní přidané hodnoty; tato výroba je reprezentována, jak společnostmi

4.

CZ-NACE 13 VÝROBA TEXTILIÍ

Výroba textilií se podle druhu zpracovávané suroviny dělí na výrobu bavlnářskou, hedvábnickou, lnářskou a vlnářskou. Výroba většiny textilních podniků má více technologických stupňů. Zahrnuje obory předení, tkaní, konečnou úpravu a výrobu ostatních textilií. Textilní průmysl patří k citlivým oddílům, které na globálním trhu čelí velké konkurenci, zejména ze strany třetích zemí, přesto však je textilní průmysl ČR proexportně zaměřený.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba textilií zařazena do oddílu CZ-NACE 13 s následujícími skupinami:

- 13.1 Úprava a spřádání textilních vláken a příze;
- 13.2 Tkaní textilií;
- 13.3 Konečná úprava textilií;
- 13.9 Výroba ostatních textilií.

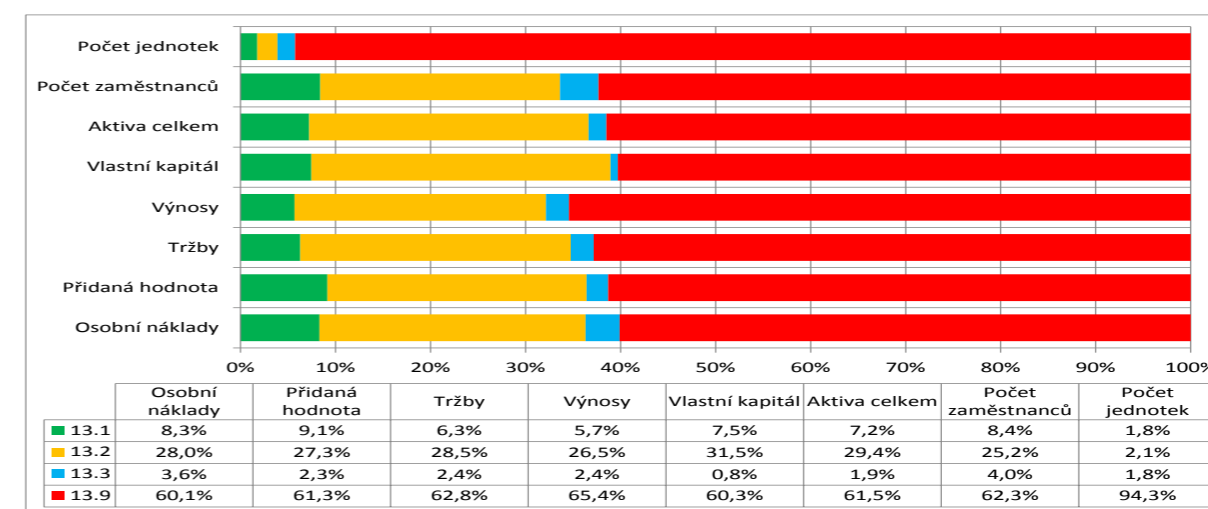
Z pohledu jednotlivých vybraných charakteristik jednoznačně dominuje skupina 13.9, do které patří výroba netkaných, technických a průmyslových textilií. Za tuto skupinu se pak řadí skupina 13.2. Nejmenší podíl na ekonomických výsledcích oddílu CZ-NACE 13 má skupina 13.3 Konečná úprava textilií (graf 4.1).

Pro oddíl výroby textilií je charakteristický vysoký počet malých výrobních jednotek. Velké podniky však vytvářejí 52,9 % tržeb a 50,3 % přidané hodnoty celého oddílu. Mezi velké podniky (z hlediska počtu zaměstnanců) se řadí Juta, a.s. Dvůr Králové nad Labem, Veba textilní závody, a.s. Broumov.

4.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Zásadní dopad na tvorbu ekonomických výsledků v oddílu CZ-NACE 13 mají výrobní subjekty se zahraniční účastí. Počet těchto subjektů představuje pouze 2,5 % z celkového počtu výrobních jednotek, ale na tržbách se podílejí 43,1 %, na počtu zaměstnanců 43,1 % a na tvorbě přidané hodnoty 41,1 %.

Graf 4.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Při posuzování vývoje za sledované období můžeme konstatovat, že u oddílu CZ-NACE 13 zaznamenala výrazný pokles pouze zaměstnanost. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a přidaná hodnota se dostaly nad

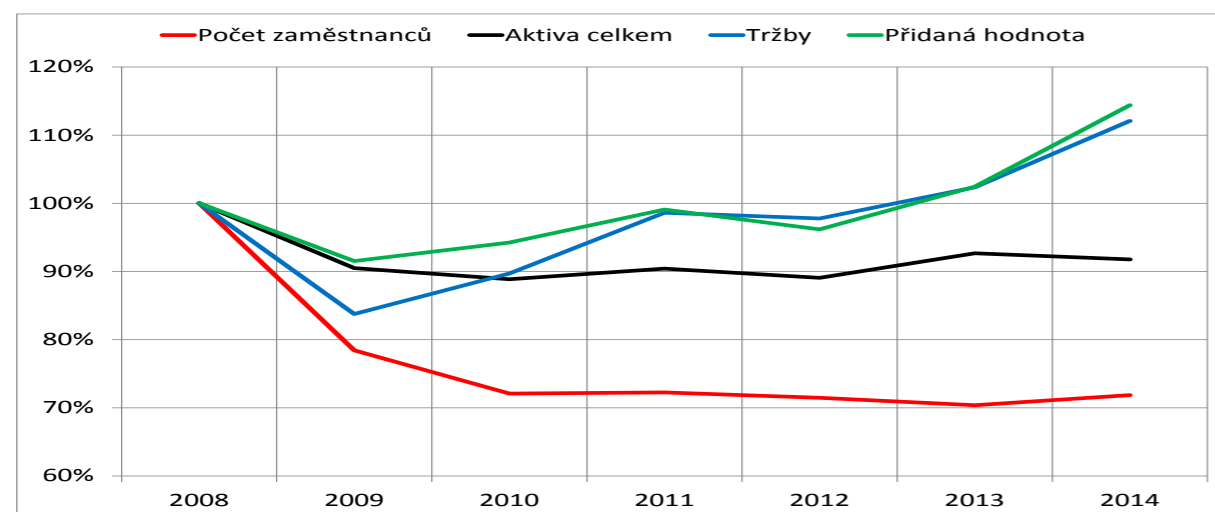

úroveň roku 2008 až v roce 2013 a dále rychle rostly. Aktiva zůstala po krizovém propadu v roce 2009 další tři roky asi 10 % pod úrovní roku 2008, s mírným oživením v roce 2013. Zaměstnanost se meziročně zvýšila až v roce 2014 (o 2,1 %), ale ve srovnání s rokem 2008 byla téměř 30 % pod jeho úrovní (graf 4.2).

V roce 2014 došlo meziročně k nárůstu počtu výrobních jednotek o 15,2 % a za sledované období proti roku 2008 dokonce o 51,6 % (u tohoto ukazatele se jedná o výrazný nárůst v počtu malých výrobních jednotek a živnostníků). Jestliže v roce 2014 statistika vykazovala celkem více než 3 tisíce výrobních jednotek, pak právě malé výrobní jednotky představovaly skoro 97 % z celkového množství.

Z pohledu jednotlivých skupin má na relativně dobré ekonomické výsledky oddílu v roce 2014 vliv hlavně skupina CZ-NACE 13.9, a to především výroba netkaných a technických textilií. V této skupině se v roce 2014 zvýšily tržby za prodej vlastních výrobků a služeb o 10,7 % proti roku 2013 a tvořily 64,2 % z celkových tržeb v oddílu CZ-NACE 13. Přidaná hodnota se zvýšila o 16,7 % a tvořila 64,0 % z celkové přidané hodnoty. Počet výrobních jednotek se zvýšil o 16,3 %, přesto průměrný evidenční počet zaměstnanců vzrostl pouze o 0,2 %. Přidaná hodnota na zaměstnance se zvýšila o 16,4 % a vykazovala o 4,7 p.b. vyšší hodnotu než v oddíle CZ-NACE 13 jako celku.

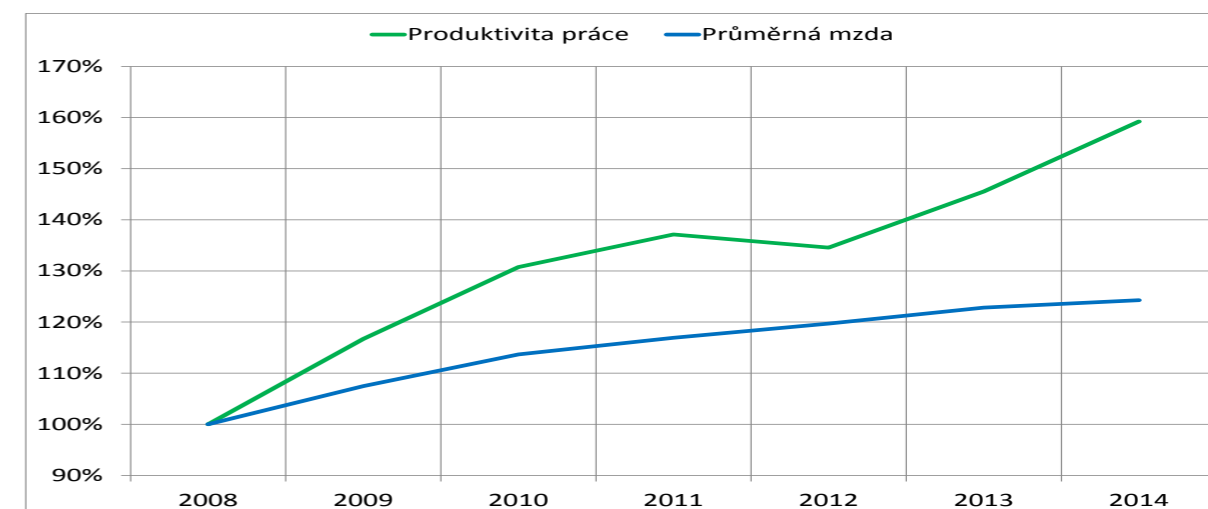
Graf 4.2 CZ-NACE 13 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Průměrná mzda vykazovala pravidelný růst, který se postupně zmírňoval. V roce 2014 se dostala na úroveň 19 906 Kč, tj. o 1,2 % proti roku 2013. Ve srovnání s průměrnou mzdou ve zpracovatelském průmyslu je na úrovni 79,0 %. V důsledku zvyšujících se tržeb a průběžnému snižování počtu zaměstnanců se také, prakticky v celém sledovaném období 2008 až 2014, zvýšila produktivita práce z přidané hodnoty téměř o 60,0 % (graf 4.3). V roce 2014 vzrostla produktivita práce, měřená objemem tržeb na pracovníka za rok, o 6,8 % proti roku 2013 a dosáhla hodnoty cca 2 040 tis. Kč/pracovníka. Oddíl vykazuje pozitivní trend zvyšování produktivity práce při mírném nárůstu počtu zaměstnanců.

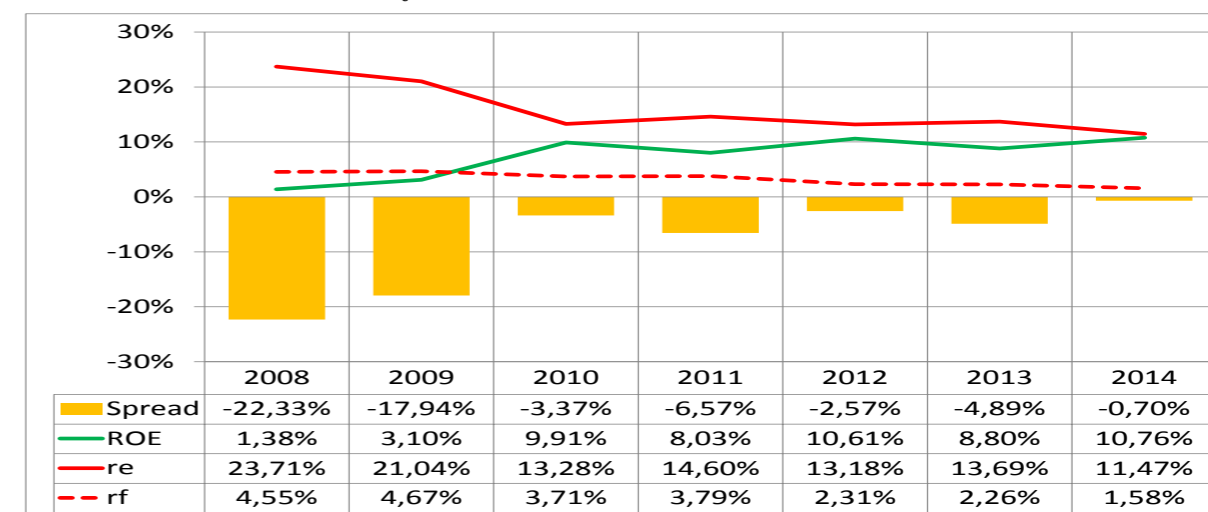
Graf 4.3 CZ-NACE 13 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Ukazatel efektivity Spread se sice po celé období držel v záporných číslech, avšak od roku 2010 se tyto hodnoty výrazně zlepšily a v roce 2014 se téměř dotkly hranice pro přechod do kladných hodnot. Bylo to dáno příznivým vývojem rentability vlastního kapitálu (ROE) a rizikovosti (r_e). Z jednotlivých skupin si nejlépe vedla CZ-NACE 13.9, které se podařilo dosáhnout kladnou hodnotu Spread v roce 2010 a 2013 a skupina CZ-NACE 13.1, která měla kladnou hodnotu Spreadu v roce 2012. Nejhorší na tom byla skupina CZ-NACE 13.3, u níž byly záporné hodnoty Spreadu nejvyšší a rovněž rentabilita vlastního kapitálu měla výrazně záporné hodnoty.

Graf 4.4 CZ-NACE 13 Spread ($ROE-r_e$)

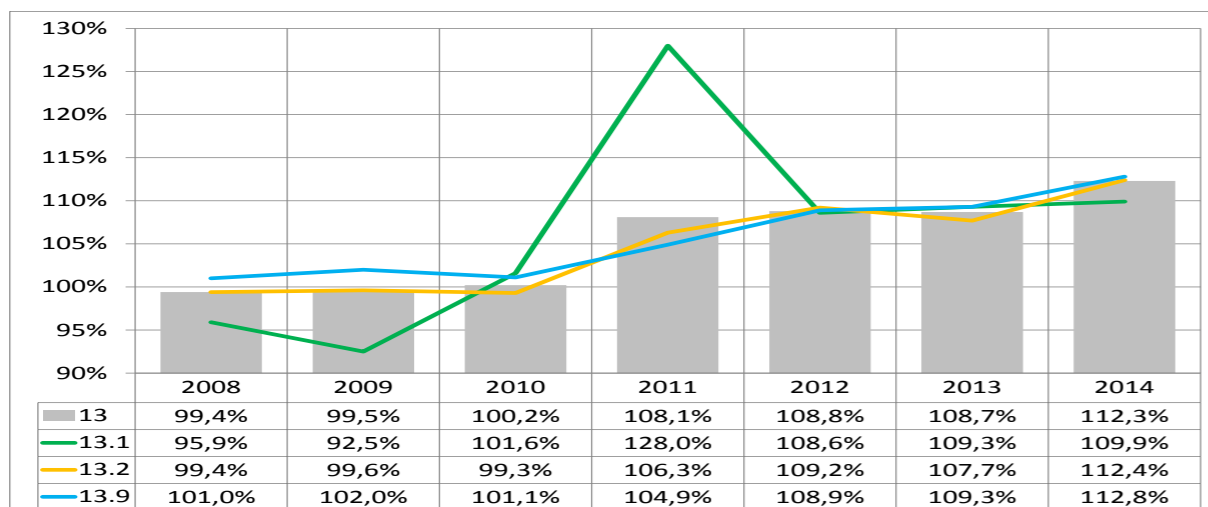
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

4.2 CENOVÝ VÝVOJ

Úroveň cen průmyslových výrobců u výrobků CZ-CPA 13 se za sledované období průběžně zvyšovala ve všech skupinách CZ-CPA 13 a s určitými drobnými výkyvy kopírovala produkční výkonnost. Na tomto vývoji se také do určité míry promítlo zvyšování cen vstupů. Nejlepší výsledky v cenovém vývoji za celé sledované období vykazují výrobky skupiny CZ-CPA 13.9, kam také patří výroba netkaného textilu a technických textilií. Nejproblématictější je pak cenový vývoj ve skupině CZ-CPA 13.2 Tkaní textilií, která je nejvíce ovlivněna dovozem laciných materiálů.

Graf 4.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

4.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

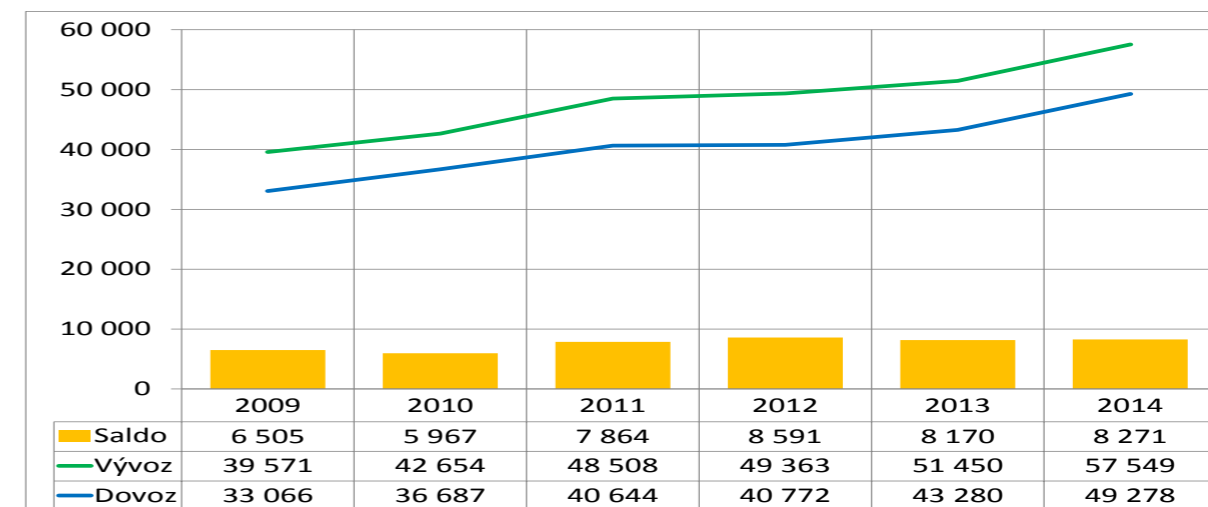
Zahraniční obchod podle komodit CZ-CPA 13 si trvale udržuje kladnou bilanci, tzn., že vývoz převažuje nad dovozem. Negativní vliv na celkovou bilanci zahraničního obchodu má trvale Čína (-4,3 mld. Kč), Indie (-1,5 mld. Kč) a Turecko (-1,2 mld. Kč). V celém sledovaném období 2009 až 2014 se hodnota celkového dovozu i vývozu průběžně zvyšovala.

V roce 2014 byl celkový obrat zahraničního obchodu 106,8 mld. Kč, což je o 11,3 % více než v roce 2013. Celkem bylo vyvezeno zboží v hodnotě 57,5 mld. Kč, o 11,9 % více než v roce 2013 a dovezeno zboží v hodnotě 49,3 mld. Kč, tj. o 13,9 % více než v roce 2013. Kladná bilance představovala v roce 2014 hodnotu 8,3 mld. Kč, tj. o 1,2 % více než v roce 2013. Z pohledu zahraničního obchodu podle jednotlivých kódů měly v roce 2014 největší podíl na celkovém obratu výroby CZ-CPA 13.9 s obratem na úrovni 62,5 %, s podílem na vývozu 56,5 % a na dovozu 69,6 %. V této skupině výrobků také převládá dovoz nad vývozem se záporným saldem -1,8 mld. Kč.

Mezi největší zahraniční odběratele patří Německo s podílem na obratu 28,5 %, kam bylo v roce 2014 vyvezeno zboží v hodnotě 14,9 mld. Kč, (tj. o 10,5 % více než v roce 2013), Itálie 7,1 mld. Kč (o 11,9 % více), Polsko 5,1 mld. Kč (o 12,5 % více), Slovensko 3,4 mld. Kč (o 13,7 % více) a Rakousko 2,3 mld. Kč (o 4,8 % více než v roce 2013).

V roce 2014 bylo nejvíce textilního zboží dovezeno z Německa, celkem za 15,5 mld. Kč (tj. o 12,6 % více než v roce 2013 a zároveň tento objem dovozu převyšoval objem vývozu o 4,1 %), z Itálie za 5,5 mld. Kč (tj. o 21,2 % více), z Číny zboží za 4,6 mld. Kč (tj. o 20,8 % více), z Turecka za 2,6 mld. Kč (tj. o 33,9 % více) a z Belgie za 2,2 mld. Kč (tj. o 7,4 % více než v roce 2013).

Graf 4.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 13 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

4.4 SHRNUTÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Textilní průmysl EU, stejně jako v ČR, patří mezi tradiční oddíly zpracovatelského průmyslu. Je zároveň citlivým oddílem, který na globálním trhu čelí silné konkurenci ze strany třetích zemí, zejména asijských, ale i nepříznivé hospodářské situaci, protože textilní i oděvní firmy se řadí mezi subjekty, které zpravidla bývají recesí nejvíce ohroženy. Textilní a oděvní výrobky jsou přítomny ve všech oblastech života.

Ve srovnání s rokem 2013 se zaměstnanost ve výrobě textilu v EU snížila o 1,3 % a obrat vykázal nárůst o 2,8 %. Celkový vývoz textilních výrobků z EU-28 v roce 2014 činil 21,2 mld. € a oproti roku 2013 vzrostl o 2,2 %. Dovoz textilních výrobků do zemí EU-28 v roce 2014 meziročně vzrostl o 7,6 % na 26,4 mld. €. Zahraniční obchod zemí EU-28 tak vykázal záporné saldo ve výši 5,2 mld. €, tj. o 36,3 % vyšší než v roce 2013. Mezi pěti největšími odběrateli textilních výrobků EU-28 v roce 2014, podobně jako v roce 2013, figurovaly USA, Turecko, Čína, Švýcarsko a Maroko. Pořadí největších dovozců do EU-28, pak Čína, Turecko, Indie, Pákistán a USA. Z pohledu obratu je Čína největším obchodním partnerem EU-28.

Z výše uvedeného vyplývá, že textilnímu průmyslu EU jako celku i textilnímu průmyslu ČR se v roce 2014 relativně dařilo. Dlouhodobá vize do roku 2020 – transformace současného evropského textilního a oděvního průmyslu ve stabilního a konkurenceschopného hráče je obsažena v materiálu EU „Evropská technologická platforma pro budoucnost textilního a oděvního průmyslu ETP“. Uvádí tři hlavní vývojové trendy této výroby v Evropě:

- Přejít od komodit k výrobě specialit za pomoci high-tech procesů, využití nových vláken a textilií s vysokou funkcí přizpůsobenou účelu použití, s využitím vysoce flexibilních technologií. Zaměřit se na vývoj inteligentních textilií s využitím elektronických komponentů při zachování snadné údržby praním a žehlením.
- Využití a rozšiřování textilií jako nových (konstrukčních) materiálů v různých průmyslových sektorech a uživatelských oblastech.
- Konec éry masové produkce textilních výrobků a přesun k průmyslové produkci orientované na zákazníka, jeho potřeby, flexibilní reakce na poptávku s využitím inteligentní logistiky, distribuce a servisu.

Program České technologické platformy pro textil (ČTPT), která byla založena v roce 2008, vychází z Evropské technologické platformy. Soustřeďuje se na dva nosné inovační cíle:

- Cíl 1 - Inovace na straně vstupů do textilního a oděvního průmyslu: inovace v oblasti textilních materiálů (vláken, přízí, textilních struktur aj.), inovace v oblasti textilních technologií, procesů, multidisciplinární přístup k výzkumu a vývoji textilních materiálů.

- Cíl 2 -Inovace na straně výrobních výstupů: na základě výstupů z cíle 1 a spolupráce s dalšími obory vývoj nových textilních výrobků; rozvoj uplatnění výrobků v medicíně, dopravě a dalších netradičních oblastech a hledání nových oblastí uplatnění textilu.

Pro rychlejší zavádění inovací a zlepšení ekonomické efektivity výzkumu a vývoje v textilním a oděvním průmyslu je nutné se soustředit na spolupráci s navazujícími uživatelskými obory, jako je stavebnictví, vybavení pro armádu, ochranné prostředky (osobní i profesní), zdravotnictví a sportovní i outdoorové vybavení. Ve všech jmenovaných oblastech jsou požadavky na zajištění nových funkčních vlastností textilií, případně zajištění jejich kombinací.

5.

CZ-NACE 14 VÝROBA ODĚVŮ

Oděvní výroba je náročná na pracovní síly a převažuje zde stále vysoký podíl ruční práce na výrobku. Pro výrobu oděvů je typická tvorba módních kolekcí podle ročních období a dle požadavků zákazníků. Převažuje výroba v malých sériích a stále více se uplatňuje zakázková konfekční výroba, včetně souvisejících služeb, jako jsou módní poradenství nebo úpravy oděvů. Oděvní, stejně jako textilní průmysl ČR, je proexportně zaměřený, z celkových tržeb téměř 73,0 % tvoří tržby z přímého vývozu (společností s více jak 20 zaměstnanci).

V rámci klasifikace ekonomických činností je oděvní výroba zařazena v oddílu CZ-NACE 14 s následujícími skupinami:

- 14.1 Výroba oděvů, kromě kožešinových výrobků;
- 14.2 Výroba kožešinových výrobků;
- 14.3 Výroba pletených a háčkových oděvů.

Výroba oděvů je oddílem s převládajícím počtem malých podniků, které se podílejí 64,00 % na tržbách, 61,25 % na přidané hodnotě a zaměstnávají 56,24 % pracovníků oděvní výroby. Velké výrobní jednotky se na celkovém počtu jednotek podílejí pouze 0,03 %, na tržbách 11,86 % a na přidané hodnotě 10,37 %. Z hlediska vybraných ekonomických ukazatelů patří výroba oděvů k méně významným, neboť její podíl na celkových tržbách ZP v roce 2014 činil 0,37 %, na přidané hodnotě 0,66 % a na počtu zaměstnanců 1,45 %. Na vývoj oddílu mělo z regionálního hlediska významný vliv ukončení výroby největšího subjektu – Oděvního podniku a.s. Prostějov, který zaměstnával více než 5 tis. zaměstnanců.

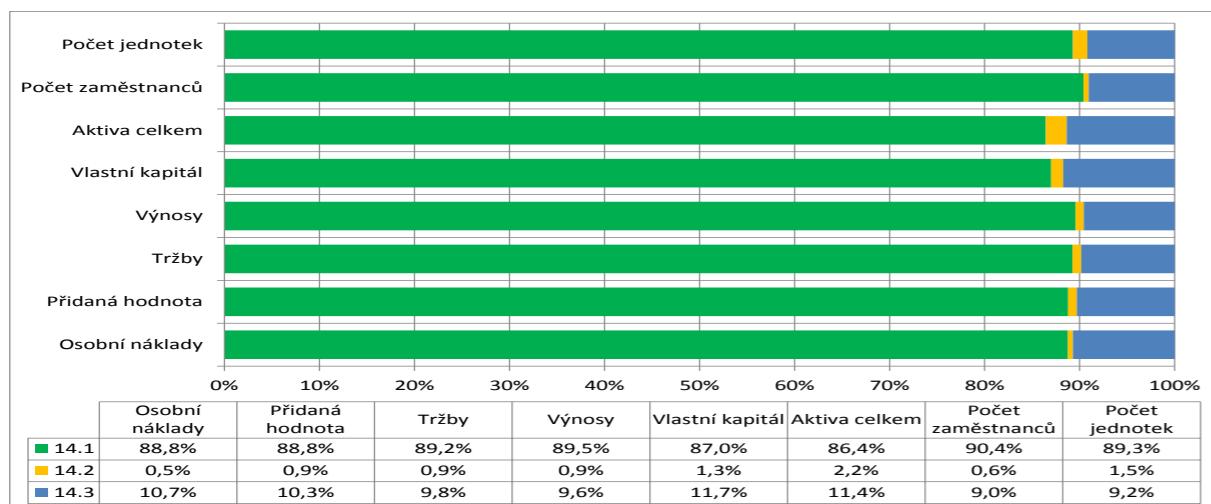
5.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Nejvýznamnější skupinou oddílu je skupina CZ-NACE 14.1, zahrnující výrobu svrchních oděvů včetně pracovních oděvů, kožených oděvů, osobního prádla, ostatních oděvů a oděvních doplňků, která má výrazný podíl na většině sledovaných ukazatelích. Jak ukazuje graf 5.1, např. na tržbách se podílí 89,2 % (tj. o 0,2 % více než v roce 2013), na přidané hodnotě 88,8 %, na počtu zaměstnanců 90,4 % a na počtu výrobních jednotek 89,3 %. Po ní následuje skupina CZ-NACE 14.3 s podílem 9,2 % až 11,7 % ve sledovaných ukazatelích (tj. zhruba na stejné úrovni jako v roce 2013). Do této skupiny patří punčochové výrobky a ostatní pletené a háčkové oděvy jako jsou svetry, pulovry, trička, vesty, roláky apod. Nejmenší podíl pak má skupina CZ-NACE 14.2, jejíž průměrný podíl ve sledovaných ukazatelích je zhruba na úrovni 1,1 %.

Na rozdíl od kožedělné a textilní výroby nemají v oděvní výrobě zásadní význam výrobní jednotky se zahraniční účastí, ale malé domácí výrobní jednotky, které se např. na výši tržeb v roce 2014 podílely 61,6 %, na výši přidané hodnoty 58,5 % a na počtu zaměstnanců 53,2 %.

Graf 5.1 Podíly skupin oddílů na celku v roce 2013

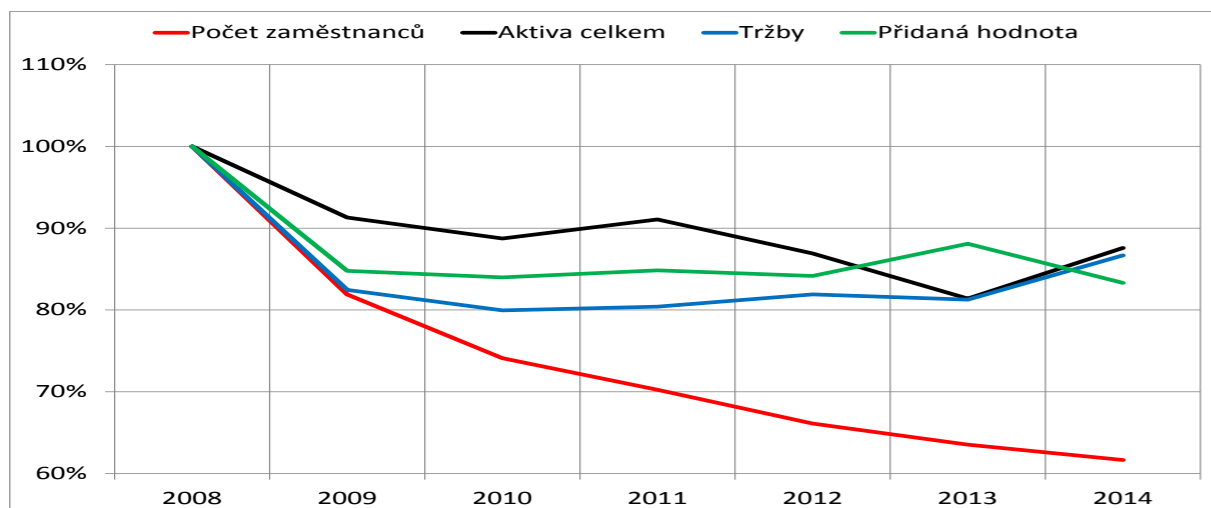
Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Při posuzování vývoje za sledované období můžeme konstatovat, že na rozdíl od textilního průmyslu, kterému se podařilo v tržbách a přidané hodnotě překonat od roku 2013 předkrizovou úroveň roku 2008, to oděvní průmysl nedokázal. Propad tržeb, přidané hodnoty a aktiv se v oddílu CZ-NACE 14 pohyboval zhruba mezi 10 až 20 % proti roku 2008, zaměstnanost se proti roku 2008 propadla skoro o 40 % (graf 5.2). Tento vývoj ovlivnilo ukončení výroby Oděvního podniku, a.s. Prostějov, který zaměstnával cca 5 tis. zaměstnanců.

Skutečnost, že se výroba v oděvním průmyslu stále více přesouvá do působnosti malých výrobních jednotek, dokládá to, že v roce 2014 tvořily 99,4 % z celkového počtu výrobních jednotek. V roce 2014, proti roku 2013, došlo celkem k nárůstu celkového počtu výrobních jednotek o 4,6 % a za sledované období, proti roku 2008, dokonce o 36,7 %.

V roce 2014 tak statistika vykazovala celkem více než 11 tisíc výrobních jednotek. Z pohledu jednotlivých oddílů má na relativně dobré ekonomické výsledky v roce 2014 vliv hlavně skupina CZ-NACE 14.3. V této skupině se v roce 2014 zvýšily tržby za prodej vlastních výrobků a služeb o 12,4 % proti roku 2013, i když tvořily pouze 10,5 % z celkových tržeb v oddílu CZ-NACE 14. Přidaná hodnota se zvýšila o 17,3 % a tvořila 12,8 % z celkové přidané hodnoty. Počet výrobních jednotek se zvýšil o 7,1 % a jako u jediné skupiny v rámci oddílu CZ-NACE 14 se průměrný evidenční počet zaměstnanců zvýšil o 0,6 %. Přidaná hodnota na zaměstnance se zvýšila o 16,7 % a vykazovala o 36,6 % vyšší hodnotu než v oddíle CZ-NACE 14 jako celku.

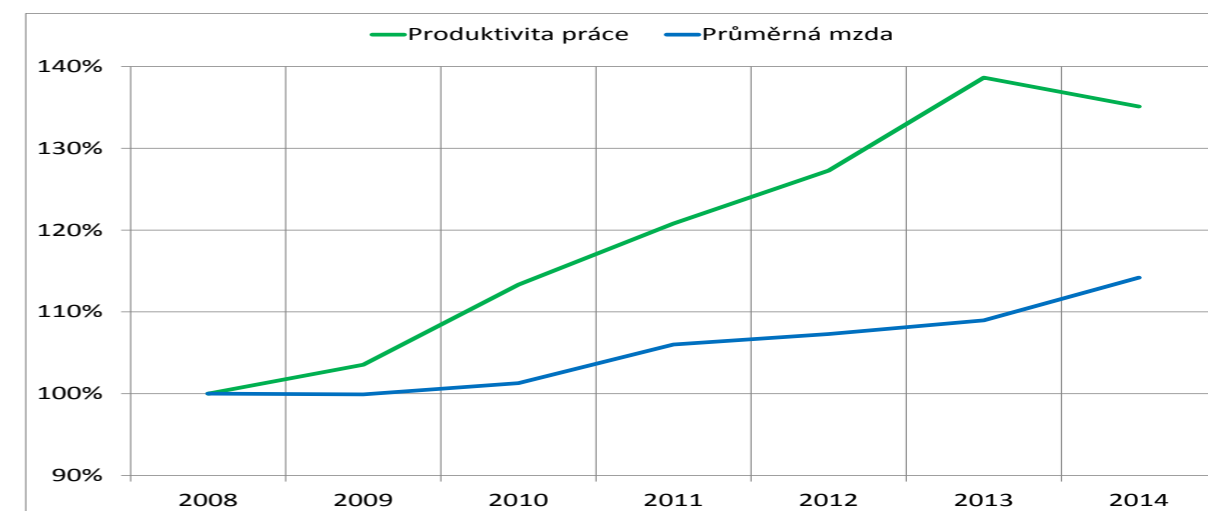
Graf 5.2 CZ-NACE 14 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Průměrná mzda průběžně narůstala, v roce 2014 se zvýšila meziročně o 4,8 % na 13 964 Kč, což je na úrovni 55,4 % zpracovatelského průmyslu. V důsledku zvyšujících se tržeb a průběžnému snižování počtu zaměstnanců se prakticky v celém sledovaném období zvyšovala produktivita práce o více jak třetinu. V roce 2014 vykazovala hodnota produktivity práce, měřená objemem tržeb na pracovníka za rok, necelých 600 tis. Kč, tj. 29,4 % hodnoty produktivity ve výrobě textilu a 17,4 % produktivity zpracovatelského průmyslu.

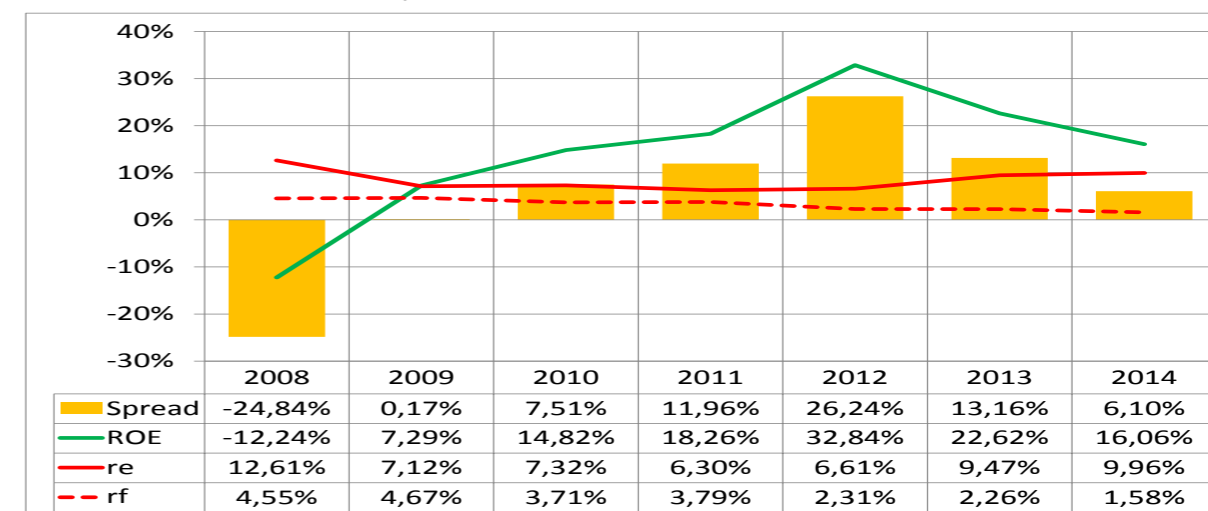
Graf 5.3 CZ-NACE 14 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Z hlediska efektivnosti měřené ukazatelem Spread si vedl oddíl CZ-NACE 14 výtečně, kdy po celou dobu oživení byla jeho hodnota kladná, a to i ve všech jeho oddílech. Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) dosahovala vysokých hodnot s vrcholem v roce 2012, při poměrně nízké rizikovosti (graf 5.4).

Graf 5.4 CZ-NACE 14 Spread (ROE-r)

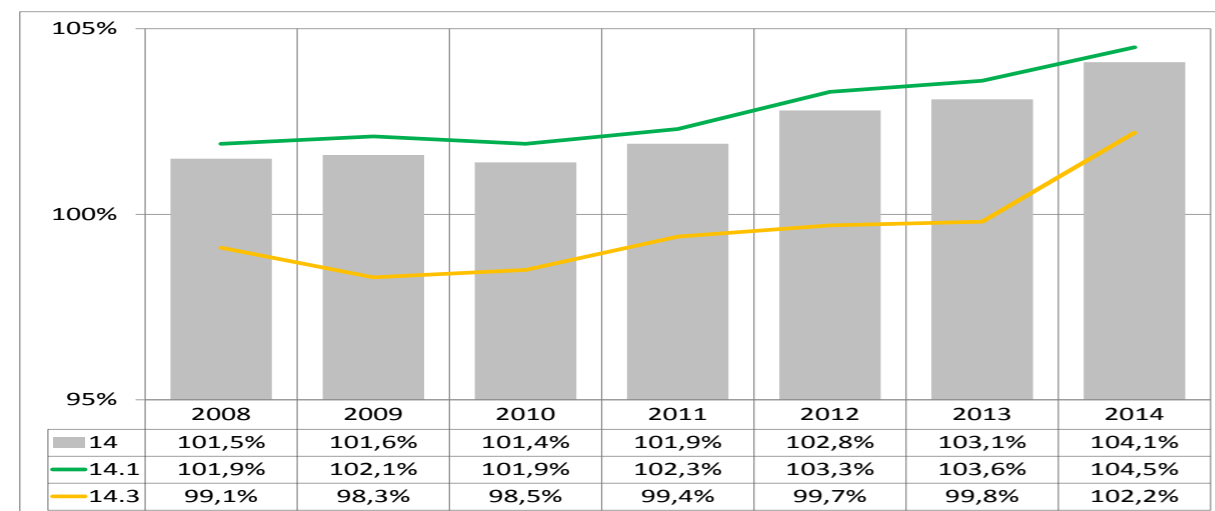
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

5.2 CENOVÝ VÝVOJ

Úroveň cen průmyslových výrobců v oddílu CZ-CPA 14 se za sledované období průběžně zvyšovala ve všech skupinách oddílu a s určitými drobnými výkyvy kopírovaly ceny produkční výkonnost (graf 5.5). Na tomto

vývoji se také do určité míry promítlo zvyšování cen vstupů. Lepší výsledky v cenovém vývoji za celé sledované období vykazuje skupina výrobků CZ-CPA 14.1 Výroba oděvů.

Graf 5.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

5.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

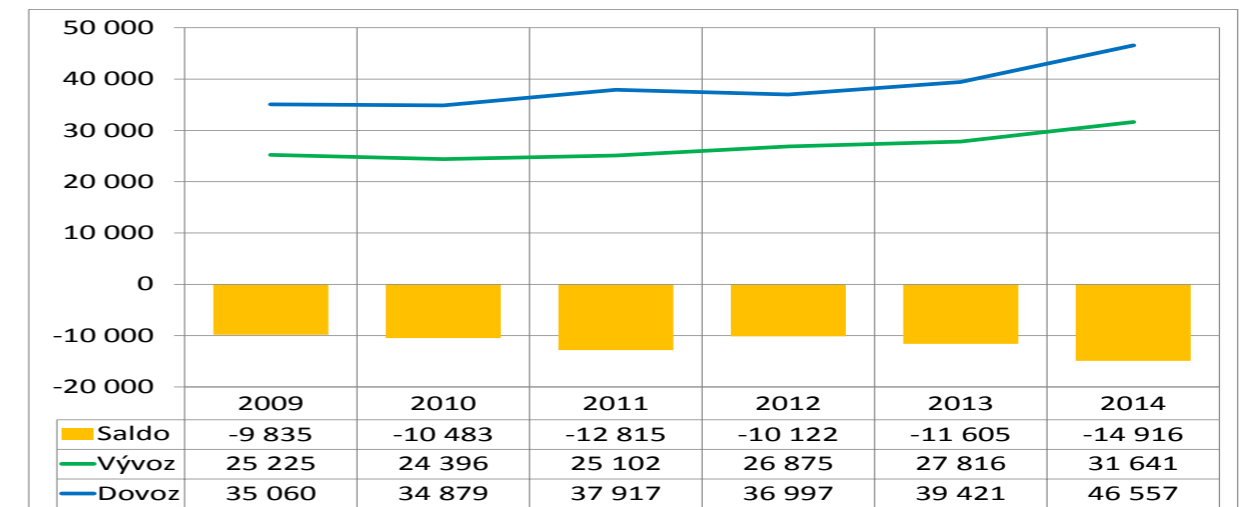
Zahraniční obchod s komoditami v oddíle CZ-CPA 14 si trvale udržuje zápornou bilanci, tzn., že dovoz převažuje nad vývozem. Negativní vliv na celkovou bilanci zahraničního obchodu mají trvale Čína (-13,3 mld. Kč), Bangladéš (-5,4 mld. Kč), Turecko (-3,7 mld. Kč) a Indie (-1,5 mld. Kč). V celém sledovaném období 2009 až 2014 se hodnota celkového dovozu i vývozu průběžně zvyšovala.

V roce 2014 byl celkový obrat zahraničního obchodu 78,2 mld. Kč, což je o 14,0 % více než v roce 2013 a o 22,9 % více než v roce 2009. Celkem bylo vyvezeno zboží v hodnotě 31,6 mld. Kč, o 13,8 % více než v roce 2013 a dovezeno zboží v hodnotě 46,6 mld. Kč, tj. o 18,1 % více než v roce 2013. Záporná bilance představovala v roce 2014 hodnotu 14,9 mld. Kč, tj. o 28,5 % více než v roce 2013. Z pohledu zahraničního obchodu podle jednotlivých skupin výrobků se v roce 2014 na celkovém obratu nejvíce podílely výrobky skupiny CZ-CPA 14.1 s obratem 68,4 mld. Kč, tj. 87,5 %, na vývozu s podílem 88,4 % a na dovozu s podílem 86,7 %. V této skupině výrobků bylo také dosaženo nejvyššího záporného obchodního salda -2,4 mld. Kč.

Mezi největší zahraniční odběratele patří Německo, kam bylo v roce 2014 vyvezeno zboží v hodnotě 8,9 mld. Kč, (tj. o 14,8 % více než v roce 2013), Slovensko 4,0 mld. Kč (o 3,8 % více), Polsko 4,4 mld. Kč (o 22,0 % více) a Itálie 2,7 mld. Kč (o 14,1 % více).

V roce 2014 bylo nejvíce zboží podle CZ-CPA 14 dovezeno z Číny, celkem za 13,3 mld. Kč (tj. o 6,6 % více než v roce 2013, přičemž do Číny bylo vyvezeno zboží pouze za 15,7 mil. Kč), z Německa za 5,9 mld. Kč (tj. o 57,6 % více), z Bangladéše zboží za 5,4 mld. Kč (tj. o 23,3 % více), z Turecka za 3,8 mld. Kč (tj. o 1,5 % více) a z Itálie za 2,2 mld. Kč (tj. o 5,5 % více než v roce 2013).

Graf 5.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 14 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

5.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Oděvní a textilní průmysl EU, tedy i ČR, je důležitou součástí evropského zpracovatelského průmyslu a ovlivňuje hospodářskou i sociální situaci v mnoha regionech EU-28. Četné studie EU prokazují, že evropský oděvní průmysl je odvětvím s největším stupněm kreativity a bude i v budoucnu ovlivňovat životní styl EU. Oblečení a móda patří mezi největší kategorie spotřebního zboží, tj. také jeden z důvodů proč si prakticky všechny členské země EU, včetně ČR, zachovávají oděvní i textilní výrobu. Oblečení má také svůj strategický význam a do jeho vývoje jsou investovány značné finanční prostředky, zvláště na trhu s pracovním a vojenským ošacením. Přesto, v rámci české výroby, mají investice dlouhodobě klesající tendenci. V roce 2014 měly investice do oděvní výroby pouze 37,3 % hodnoty investic v roce 2008.

Podle údajů Euratexu v roce 2014 existovalo v oděvním průmyslu EU více než 119 tisíc firem, tj. pokles o 1,1 % proti roku 2013, které zaměstnávaly přes jeden mil. osob a dosáhly celkového obratu více než 75,6 mld. €. Oproti roku 2013 se zaměstnanost ve výrobě oděvů v EU snížila o 1,7 % a obrat se zvýšil o více než 2,0 %. Celkový vývoz oděvních výrobků EU-28 v roce 2014 činil 21,9 mld. € a ve srovnání s předcházejícím rokem vzrostl o 4,8 %. Také dovoz oděvů EU-28 vzrostl o 8,8 % na hodnotu 73,1 mld. €. Obchodní bilance EU-28 s oděvními výrobky je vysoce záporná, v roce 2014 saldo zahraničního obchodu činilo -51,2 mld. €, což představuje meziroční nárůst o 10,6 %. Z hlediska teritoriální struktury zahraničního obchodu EU-28 se v roce 2014, stejně jako v roce 2013, zařadilo mezi pět hlavních odběratelů: Švýcarsko, Rusko, USA, Hong Kong a Japonsko. Většina odběratelů oděvního průmyslu EU-28 zaznamenala nárůst obratu, s výjimkou Ruska, kde byl pokles o 6,7 % a Japonska s poklesem 1,1 %. V rámci dovozů z Číny do EU-28 byl v roce 2014 zaznamenán nárůst o 6,3 % a z Bangladéše vzrostl dovoz do EU-28 o 12,7 %.

Jak již bylo zmíněno, oděvní průmysl ČR je proexportně orientovaný a z exportu realizuje vyšší tržby než na domácím trhu. V roce 2014 u organizací s 20 a více zaměstnanci se tržby z přímého vývozu podílely 73,0 % (nárůst o 3,0 % proti roku 2013) na celkových tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb CZ-NACE 14. Hlavním partnerem v zahraničním obchodě výrobků CZ-CPA 14 stále zůstává Německo s 33,4% podílem z celkového obratu oděvních výrobků, proto další vývoj oděvního průmyslu ČR bude záviset především na vývoji v německém oděvním obchodě, ale i v dalších zemích EU, jejichž ekonomiky v současné době také zrychlují. Důležité rovněž bude, zda se našim oděvním podnikům podaří výrobky vyvážet i na mimoevropské trhy.

Budoucnost českého oděvního průmyslu bude hodně záviset na dalším vývoji jeho konkurenceschopnosti. Stále platí, že pro její zvýšení je nutné se především zaměřit na:

- Produkci výrobků s vyšší přidanou hodnotou prostřednictvím zavádění výsledků výzkumu, vývoje

a technologických i netechnologických inovací do výroby v malých sériích, s úpravami podle představ a požadavků zákazníků.

- Speciální oděvy pro náročná povolání a extrémní podmínky (uniformy, ochranné oděvy do různých náročných provozů, ale i outdoorové oblečení pro sport a volný čas, vzhledem k tomu, že přibývá lidí, kteří tráví aktivně svůj volný čas).
- Zlepšení marketingových aktivit a dalších aktivit přímého kontaktu s trhem (obchodní činnost). Důležitá je rychlá reakce, neboť ta rozhoduje o marži z přidané hodnoty. Z hlediska marketingu je nutné na straně poptávky umět posoudit realizovatelnost požadavků trhu a na straně nabídky umět pracovat s informacemi o přidané hodnotě výrobků v podobě nových funkčních materiálů a nových aplikací.
- Jedním z nejzajímavějších trendů je zejména inteligentní oblečení, které je kromě ochrany před chladem a nepřízní počasí schopno zastávat řadu dalších funkcí. Může být opatřeno elektronickými senzory a komponenty a používat se například pro monitorování životních funkcí ve zdravotnických oborech nebo pomocí integrovaných solárních článků zajišťovat tepelný komfort nositele, případně komunikovat s mobilními technologiemi. To vše při zachování snadné údržby praním a žehlením.
- Na vzdělávání a výcvik pracovníků v oděvní i textilní výrobě. Přestože počet zaměstnanců ve výrobě oděvů klesá, poptávka po kvalifikovaných a flexibilních pracovnících roste.

6.

CZ-NACE 15 VÝROBA USNÍ A SOUVISEJÍCÍCH VÝROBKŮ

Tento oddíl zahrnuje úpravy a barvení kožešin a zpracování kůží na usně, činěním a dalšími úpravami a zpracováním kůže na spotřební předměty. Kromě toho zahrnuje též výrobu obdobných výrobků z jiných materiálů (umělé kůže nebo náhražky kůže) např. gumovou obuv, textilní zavazadla.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba usní a souvisejících výrobků zařazena v oddílu CZ-NACE 15 s následujícími skupinami:

- 15.1 Činění a úprava usní, zpracování a barvení kožešin, výroba brašnářských a podobných výrobků
- 15.2 Výroba obuvi

V oddílu výroby usní a souvisejících výrobků došlo ve sledovaném období ke stabilizaci ekonomických výsledků, kdy na rozdíl od většiny ostatních oddílů nedošlo v období recese ke snížení některých ukazatelů ale k jejich trvalému růstu. V oddílu působí velký počet malých podniků včetně živnostníků, jejichž počet přesahuje více jak 98 % oddílu celkem. Malé firmy se v roce 2014 podílely 30,1 % na tržbách oddílu a 34,0 % na přidané hodnotě. Velké výrobní jednotky se na celkovém počtu jednotek oddílu podílejí pouze 0,34 %.

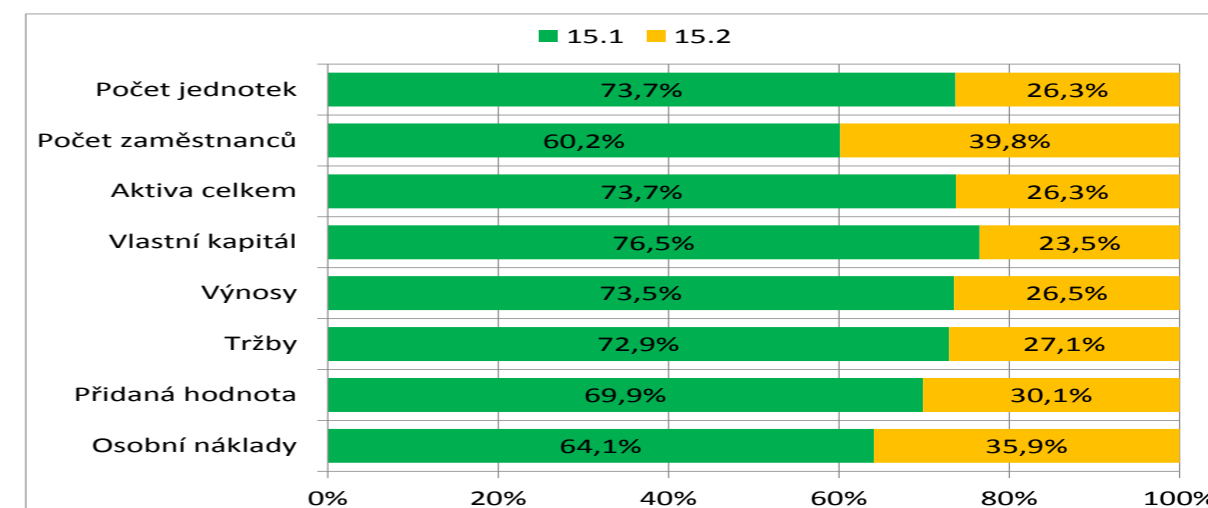
Z hlediska vybraných ekonomických ukazatelů patří výroba usní a souvisejících výrobků k méně významným, neboť její podíl na celkových tržbách ZP činí 0,14 %, na přidané hodnotě 0,23 % a na počtu zaměstnanců 0,48 %. Mezi největší výrobní subjekty (z hlediska počtu zaměstnanců) patří společnosti RIMOWA CZ spol. s r.o. Pelhřimov a Gala a.s. Prostějov.

6.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Zásadní dopad na tvorbu ekonomických výsledků v oddílu CZ-NACE 15 mají výrobní subjekty se zahraniční účastí. Počet těchto subjektů představuje pouze 1,8 % z celkového počtu výrobních jednotek, a přesto jejich podíl na tržbách činí 50,8 %, na počtu zaměstnanců 41,2 % a na tvorbě přidané hodnoty 43,2 %.

Jak vyplývá z grafu č. 6.1 převaha výrobních jednotek a s tím související výkony je u skupiny CZ-NACE 15.1 Činění a úprava usní (vyčiněných kůží); zpracování a barvení kožešin; výroba brašnářských, sedlářských a podobných výrobků. Nižší podíl je u skupiny CZ-NACE 15.2 Výroba obuvi.

Graf 6.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

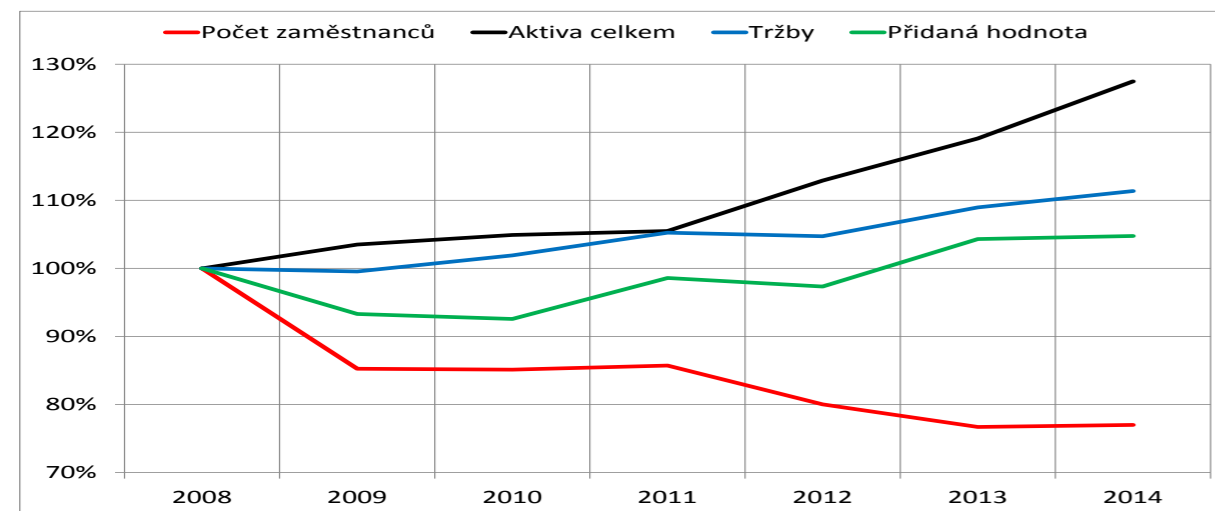

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb oddílu vzrostly v roce 2014 meziročně o 2,2 % a ve srovnání s rokem 2008 dokonce o 10,2 %. Aktiva v roce 2014 vzrostla meziročně o 7,0 %. Přidaná hodnota sice zaznamenala v období recese pokles, avšak od roku 2013 přesáhla její úroveň hodnoty roku 2008 (graf 6.2). Nepříznivě se vyvíjela zaměstnanost, která měla s určitými výkyvy snižující se trend. Celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců sice v roce 2014 vzrostl meziročně, 0,4 %, ale proti roku 2008 poklesl o 23,0 %. To se na druhé straně projevilo v růstu produktivity práce z přidané hodnoty, která v roce 2013 výrazně zvýšila předstih před růstem průměrné mzdy (graf 6.3). Těmto ekonomickým výsledkům výrazně napomohla ta skutečnost, že se většina výrobců snaží úzce specializovat a zaměřit se na výrobky s vysokou přidanou hodnotou. I přes tyto relativně dobré výsledky měla vysoká konkurence, hlavně laciného dovozového zboží, výrazný vliv na pokles výrobních jednotek. V roce 2014 došlo meziročně k poklesu počtu výrobních jednotek o 4,6 % a za sledované období proti roku 2008 dokonce o 14,3 %. Ve skupině CZ-NACE 15.1 byl v roce 2014 pokles počtu jednotek o 5,2 % a ve skupině CZ-NACE 15.2 byl pokles o 2,9 % proti roku 2013. Proti roku 2008 byl tento pokles o 14,6 %, resp. o 14,8 %.

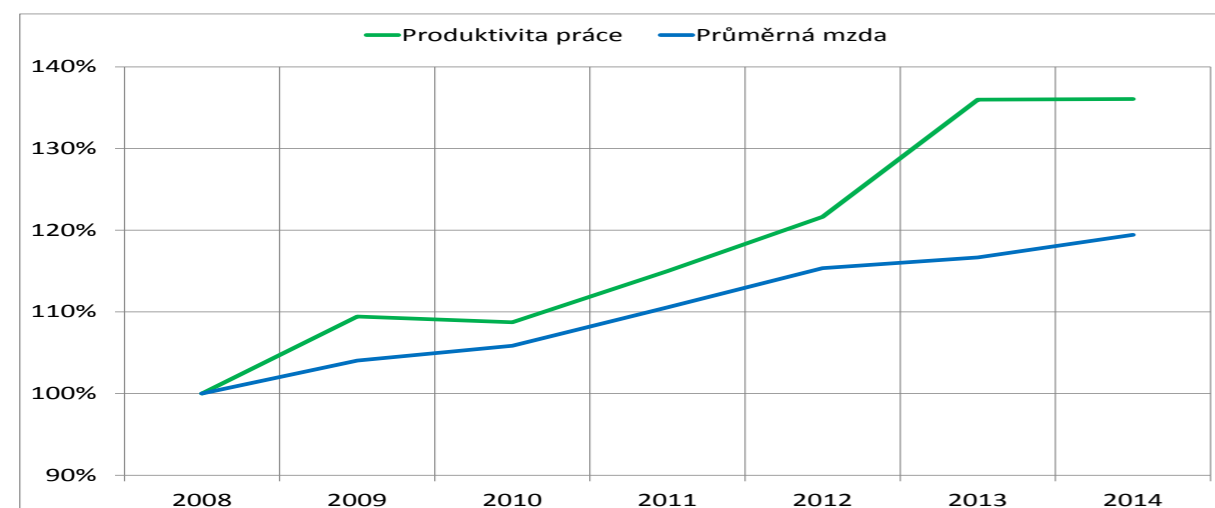
Graf 6.2 CZ-NACE 15 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Průměrná mzda v oddílu CZ-NACE 15 dosáhla v roce 2014 hodnoty 16 014 Kč, což je o 2,4 % meziročně více a o 19,4 % více oproti roku 2008. Nicméně se jedná o jednu z nejnižších mezd, protože je na úrovni 63,5 % průměrné mzdy ve zpracovatelském průmyslu.

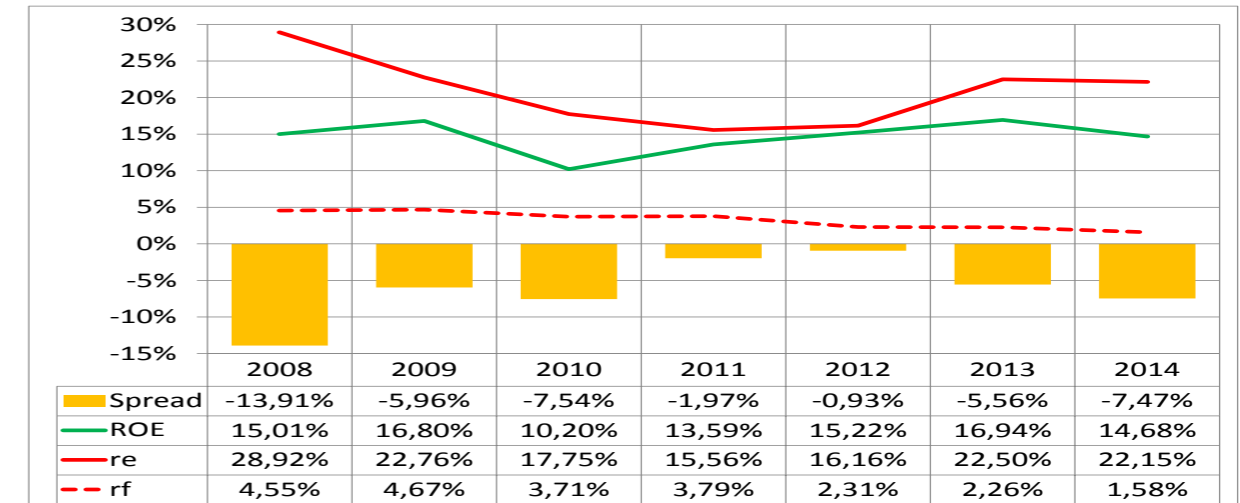
Graf 6.3 CZ-NACE 15 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Efektivnost oddílu CZ-NACE 15 měřená ukazatelem Spread za celé období byla v záporných hodnotách, přičemž se do roku 2012 tyto hodnoty zlepšovaly a byly v tom roce nejmenší. V letech 2013 a 2014 se pak postupně zhoršovaly. K tomuto vývoji přispělo zejména zvýšení rizika od roku 2013 a to i při růstu rentability a produktivity práce.

Graf 6.4 CZ-NACE 15 Spread (ROE-r_f)

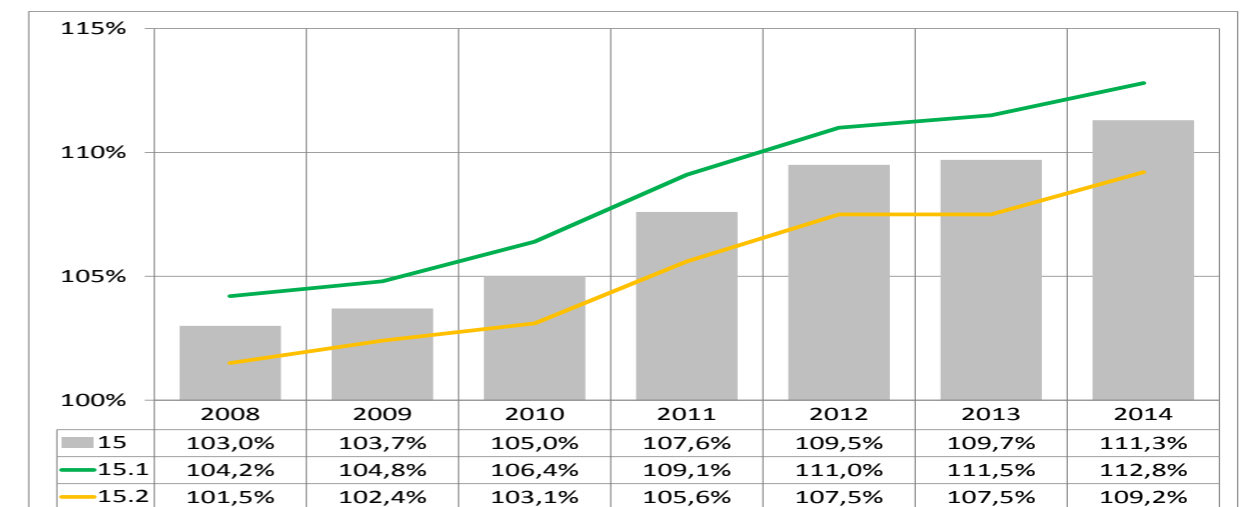

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

6.2 CENOVÝ VÝVOJ

Úroveň cen průmyslových výrobců v oddílu CZ-NACE 15 se za sledované období průběžně zvyšovala nejen ve skupině 15.1, ale i ve skupině 15.2. Na této skutečnosti se odráží postupná změna struktury výroby ve prospěch specializovaných výrobků s vyšší přidanou hodnotou a tím i ve vyšší cenové úrovni, neboť výrobci standardní produkce nejsou schopni konkurovat levným dovozům z asijských zemí.

Graf 6.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

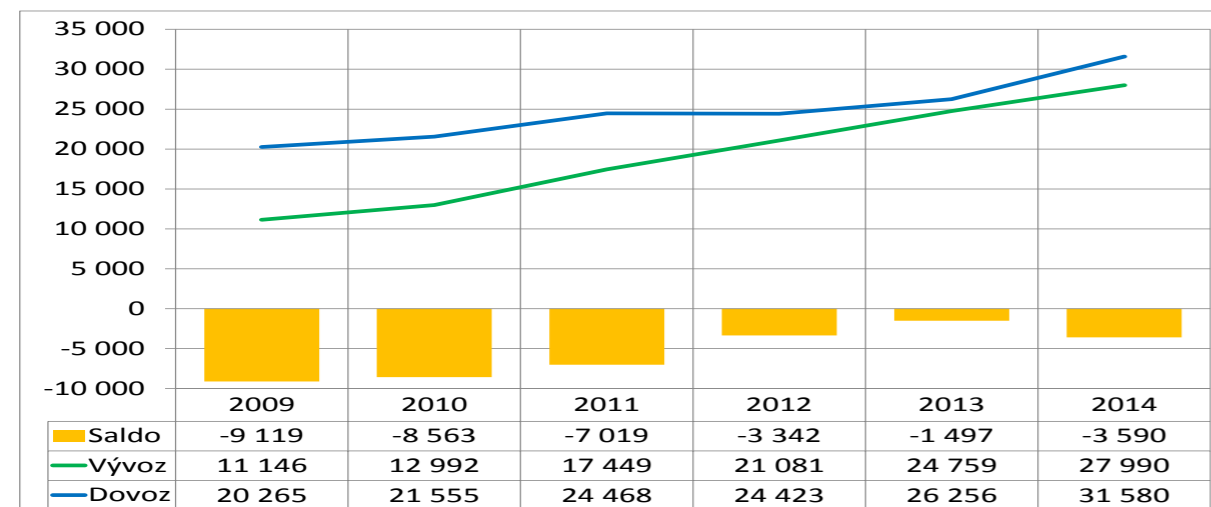
6.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Saldo zahraničního obchodu komodit v oddíle CZ-CPA 15 je trvale záporné s tendencí jeho snižování ve sledovaném období, avšak v roce 2014 znovu narostlo (graf 6.6). Hlavní podíl na trvale záporné hodnotě bilance za sledované období má vysoký dovoz laciné obuvi z východních zemí, hlavně z Číny.

V roce 2014 byl celkový obrat zahraničního obchodu 59,6 mld. Kč, což je o 14,4 % více než v roce 2013. Vyvezeno bylo zboží v hodnotě 28,0 mld. Kč, o 14,4 % více než v roce 2013 a dovezeno zboží v hodnotě 31,6 mld. Kč, tj. o 20,3 % více než v roce 2013. Záporná bilance představovala v roce 2014 hodnotu 3,6 mld. Kč. Mezi největší zahraniční odběratele patří Německo, kam bylo v roce 2014 vyvezeno zboží v hodnotě 7,3 mld. Kč, (tj. o 21,2 % více než v roce 2013), Slovensko 3,1 mld. Kč (o 10,1 % více) a Rakousko 2,7 mld. Kč (o 6,5 % více).

Jak již bylo uvedeno dříve, nejvyšší objem dovozu byl uskutečněn z Číny, ze které bylo dovezeno zboží v hodnotě 9,9 mld. Kč, tj. o 14,3 % více než v roce 2013. Mezi další dovozová teritoria patří Itálie, odkud bylo dovezeno zboží v celkové hodnotě 3,7 mld. Kč (tj. o 11,7 % více než v roce 2013), Německo v hodnotě 3,4 mld. Kč (tj. o 56,3 % více), Vietnam v hodnotě 2,1 mld. Kč (tj. o 12,5 % více) a Polsko v hodnotě 1,4 mld. (tj. o 28,8 % více než v roce 2013). Na zvýšeném dovozu z Polska má zásadní podíl rozšíření maloobchodní sítě prodejen jednoho dodavatele.

Graf 6.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 15 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

pro opravy obuvi a podniků, které mají souvislost s produkty a službami, které prodlouží životnost obuvi. V důsledku přetrvávajících vysokých dovozů laciné obuvi a ostatních kožedělných výrobků z asijských zemí v současné době v České republice stále přetrvává hlavní problém, kterým je poměrně nízký zájem o české výrobky respektive o jejich prosazení do obchodních sítí. Tím zákonitě klesá jejich výroba, která následně způsobuje útlum výroby v koželužnách a dalších dodavatelských odvětvích, tj. snížila se také výroba dalších polotovarů a komponent např. pro obuvnický průmysl. I přes tyto složité podmínky dnes úspěšně funguje řada menších firem a firem rodinného typu, které se soustřeďují na specializované výrobky a na dokonalý servis pro zákazníka. Z uvedených přehledů však zároveň vyplývá, že český obuvnický průmysl se může i dnes považovat za dobrého a efektivního exportéra, zvláště při využívání vhodné zahraniční kooperace. Řada výrobců vybudovala svou vlastní maloobchodní síť, resp. se snažila získat i smluvní prodejny. Výrobci obuvi výrazně restrukturalizovali výrobu a vyrábějí oděvní doplňky a obuv s vyšší přidanou hodnotou zejména v segmentech pracovní obuvi, ochranné a bezpečnostní obuvi, ale i obuvi ortopedické, zdravotní, profylaktické a kvalitní dětské obuvi. V současné době se vyrábí také kvalitní usňová dámská a pánská vycházková obuv. Mnoho zákazníků v České republice se vrací ke kvalitní české obuvi a vyžadují ji u svých prodejců. Nejmarkantněji je tento vývoj vidět v segmentech dětské a zdravotní obuvi. Stále přetrvávajícím problémem v kožedělném průmyslu zůstává nedostatek mladých kvalifikovaných pracovníků a z toho vyplývající zvyšující se průměrný věk zaměstnanců.

Mezi důležité faktory zachování konkurenceschopnosti oddílu stále patří:

- vytváření příznivých podmínek pro vstup zahraničního kapitálu;
- předložení kvalitních podnikatelských záměrů k získání prostředků z fondů EU a možnosti jejich spolufinancování;
- zlepšení osvěty a spolupráce s Ministerstvem školství, která povede ke zvýšenému zájmu o studium v oborech kožedělného průmyslu;
- rozšíření spolupráce s domácí a zahraniční vědecko-technickou základnou (výzkumné ústavy, vysoké školy); zavádění nových poznatků do praxe a jejich využívání při inovaci výrobků;
- rozvoj marketingových služeb.

6.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Dle studie Světové obchodní organizace (WTO) povolna končí éra nízkých výrobních nákladů asijských zemí. Velké množství investorů, které např. do Číny přilákalo využití levné pracovní síly, způsobilo, že se vytvořila silná střední vrstva obyvatel, která požaduje zvýšení mezd a tím dochází ke zvyšování výrobních nákladů. K tomu nemalou měrou přispívá posílení čínské měny vůči dolaru. Spolu se zvýšenými náklady na dopravu a cestovné a omezenými možnostmi výroby malých zakázek to vede k odklonu zájmu některých investorů, kteří hledají nová teritoria s možností levnější výroby nebo se vrací do svých domovských států.

Zvýšené náklady na výrobu obuvi spolu s rostoucím tlakem na cenu kůží jako suroviny dochází ke zvyšování cen usňové obuvi. Podle studie WTO se tato cena zvýšila meziročně o 7,5 %, zatímco cena pryžové a plastové obuvi vzrostla pouze o 2,7 %. Tato skutečnost vedla k tomu, že došlo k výraznému snížení podílu usňové obuvi na celkové hodnotě vývozu. V roce 2003 byl vývoz kožené obuvi zastoupen 60 % na celosvětovém vývozu, za deset let tento podíl klesl pod 50 %.

Zvyšující se cena kožené obuvi má také značný vliv na snahu spotřebitelů lépe se o zakoupenou obuv starat, aby si déle udržela své užité vlastnosti, což ve svém důsledku povede k rozvoji nových obchodních příležitostí

7.

CZ-NACE 16 ZPRACOVÁNÍ DŘEVA, VÝROBA DŘEVĚNÝCH, KORKOVÝCH, PROUTĚNÝCH A SLAMĚNÝCH VÝROBKŮ, KROMĚ NÁBYTKU

Oddíl CZ-NACE 16 má v ČR mnohaletou tradici a jeho hlavní náplní je zpracování dřeva, výroba dřevěných a korkových výrobků, dále proutěného zboží, slaměných produktů, kromě výroby nábytku, která je vedena jako samostatný zpracovatelský oddíl (CZ-NACE 31). Dodavatelem trvale obnovitelné suroviny jsou domácí lesy, jejichž roční těžba dřeva se pohybuje od 14 do 18 mil. m³, z toho více než 85 % připadá na lesy jehličnaté. V roce 2014 těžba dřeva v ČR druhým rokem mírně rostla a dosáhla 15,5 mil. m³, přičemž se zvýšila především těžba nahodilá – o 7 % na 4,5 mil. m³. Přes 90 % vytěženého surového dřeva se dále zpracovává. Loni ČR vyvezla surové dřevo za 9,5 mld. Kč, především do Rakouska (4,8 mld. Kč) a Německa (4,4 mld. Kč), kromě toho byly do zahraničí vyvezeny dřevní zbytky za 1,5 mld. Kč a palivové dřevo za 205 mil. Kč.

V rámci klasifikace ekonomických činností CZ-NACE se oddíl 16 člení do dvou skupin:

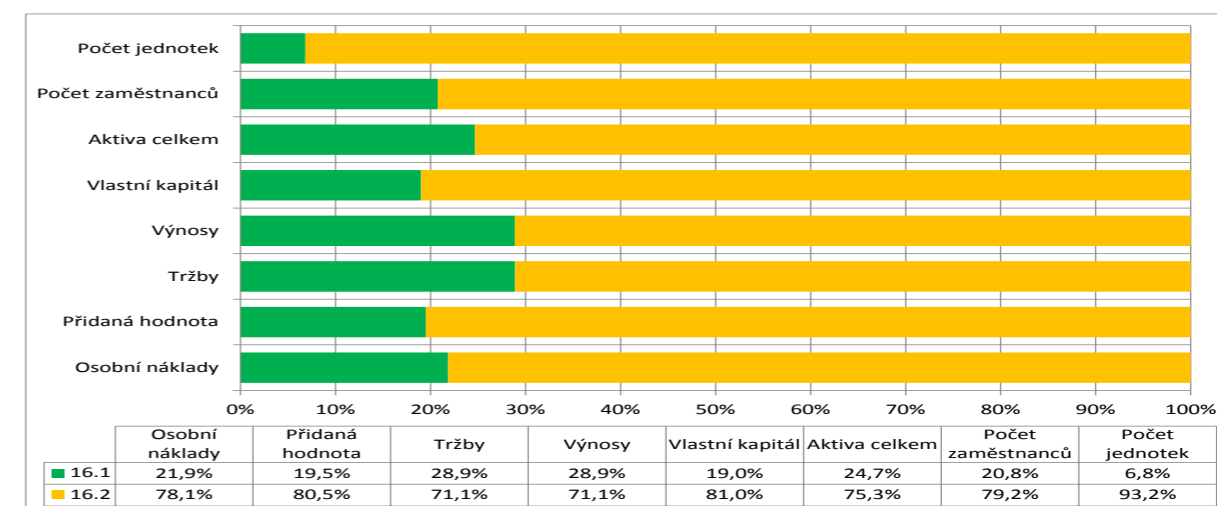
- 16.1 Výroba pilařská a impregnace dřeva;
- 16.2 Výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků kromě nábytku.

Oddíl CZ-NACE 16 patří z hlediska tržeb k méně významným zpracovatelským oddílům a jeho podíl na celkových tržbách ZP v roce 2014 dosáhl 2,2 %. Přitom podstatně vyšší podíl v tržbách připadl na skupinu 16.2 (70,4 %), i když proti roku 2013 klesl o 0,7 p.b.

7.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Graf 7.1 zachycuje podíly skupin na rozhodujících průmyslových a finančních ukazatelích. Počet jednotek v CZ-NACE 16 dosáhl v uplynulém roce 28 509 (nárůst proti 2013 o 2,4 %), kdy se jednalo většinou o mikro-firmy, malé firmy a rodinné podniky (99,6 %), které se koncentrují zejména do skupiny 16.1. Velkých firem je v tomto oddíle pouze 11, z toho sedm zahraničních. Většina velkých jednotek je soustředěna ve skupině 16.2 (93,4 %). Ke specifickým oddílům, s ohledem na jeho výrobní charakter, patří vysoké procento zaměstnaných majitelů (přes 70 % z celkového počtu zaměstnanců).

Graf 7.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

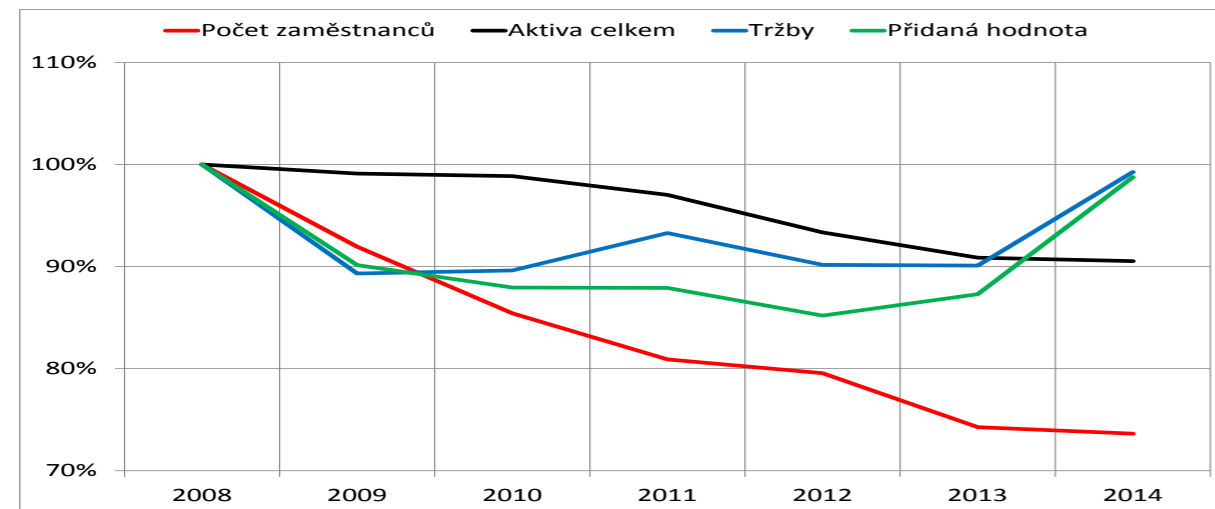

Zaměstnanost v oddílu CZ-NACE 16 průběžně rychle klesala, v roce 2014 byla o více než čtvrtinu nižší než v roce 2008. Klesající tendenci měla také aktiva, ve sledovaném období 2008–2014 klesla o téměř deset procent.

Ukazatel tržeb poměrně názorně vypovídá o průběhu recese a opisuje křivku W. Spolu s přidanou hodnotou se jejich úroveň v roce 2014 dostala téměř na hodnoty roku 2008, při jejich výrazném meziročním nárůstu (graf 7.2). Toto se příznivě promítlo do růstu produktivity práce, která se za období 2008 až 2014 zvýšila o více než jednu třetinu, při umírněném růstu průměrné mzdy (graf 7.3).

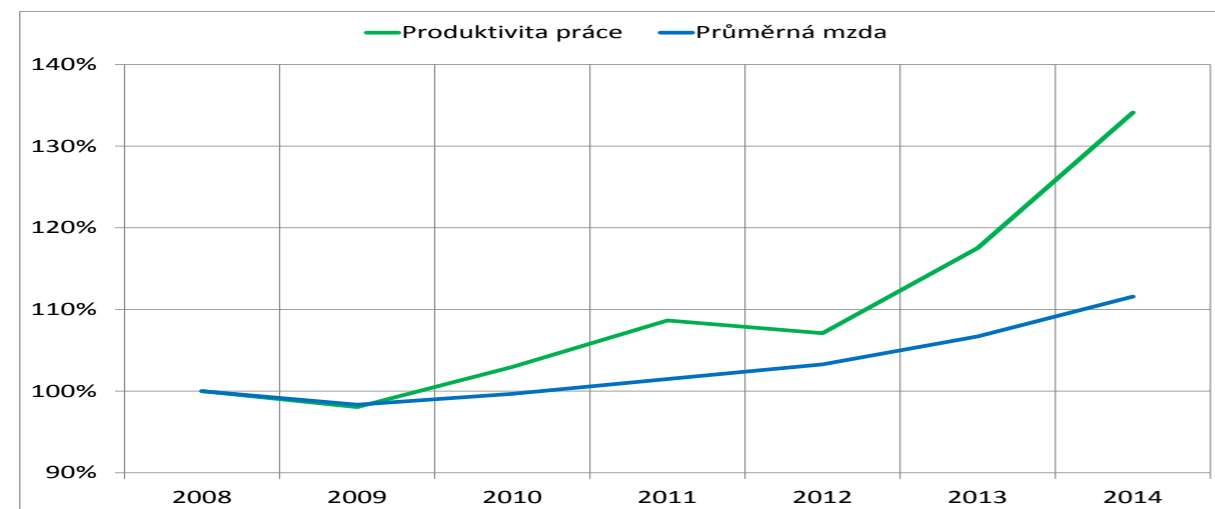
Přitom tento oddíl se řadí k několika z těch, kde ukazatel produktivity práce, tj. přidaná hodnota na zaměstnance, je poměrně hluboko pod průměrem celého zpracovatelského průmyslu (o více než 120 tisíc Kč).

Graf 7.2 CZ-NACE 16 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

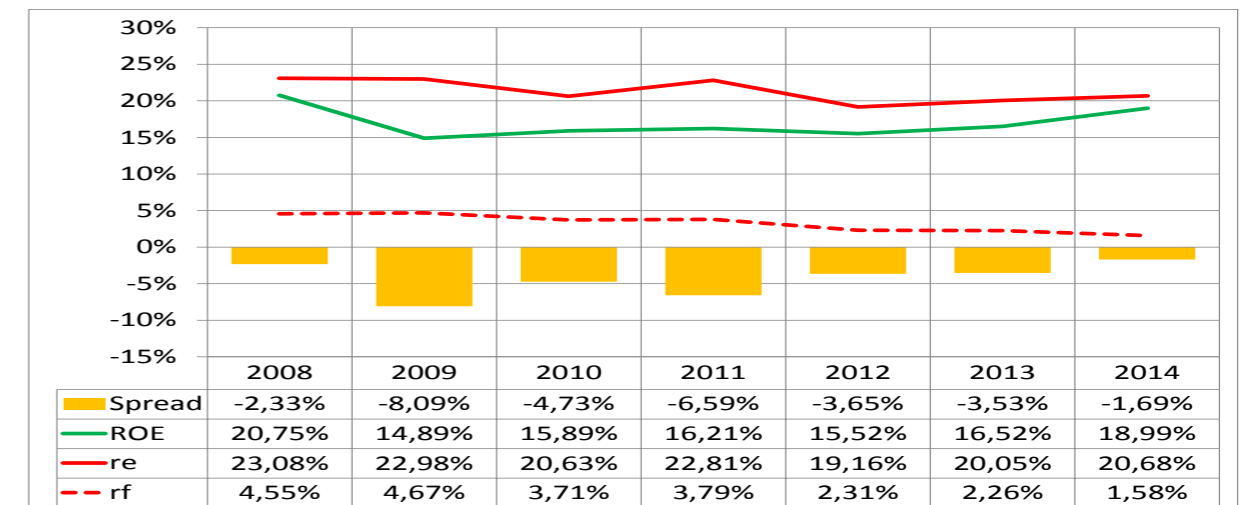
Graf 7.3 CZ-NACE 16 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Z grafu 7.4 je patrné, že tento oddíl ani v jednom ze sledovaných sedmi let netvořil hodnotu pro své majitele (záporný Spread), přičemž nejhorší byl krizový rok 2009. V dalších letech se sice záporný Spread postupně snižoval, ale teprve v roce 2014 byla jeho hodnota nižší než v předkrizovém roce 2008. Graf tak dokládá, že oddíl CZ-NACE 16 se v rámci ZP řadí k těm s nižší výkonností.

Graf 7.4 CZ-NACE 16 Spread (ROE-r_f)

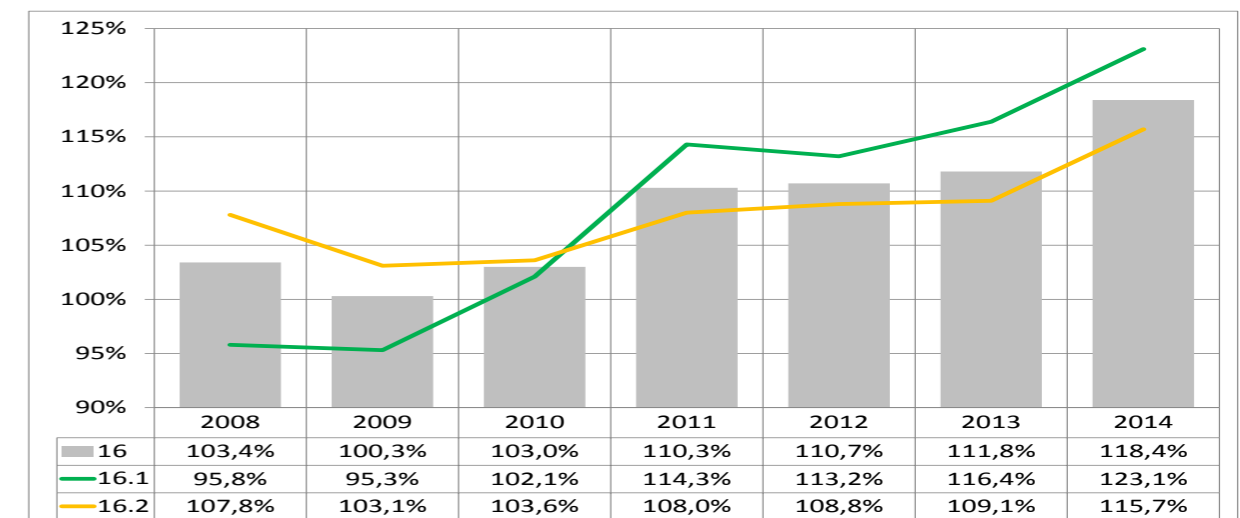

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

7.2 CENOVÝ VÝVOJ

Ceny výrobců oddílu CZ-CPA 16, po recesním útlumu v roce 2009, měly tendenci skokového růstu (graf 7.5). Pod úroveň roku 2005 se dostaly ceny jen skupiny 16.1, které od roku 2011 svou dynamikou předstihly i ceny skupiny 16.2. Strmý růst lze vysvětlit růstem cen surového dřeva v tuzemsku, ale i v zahraničí.

Graf 7.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

7.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

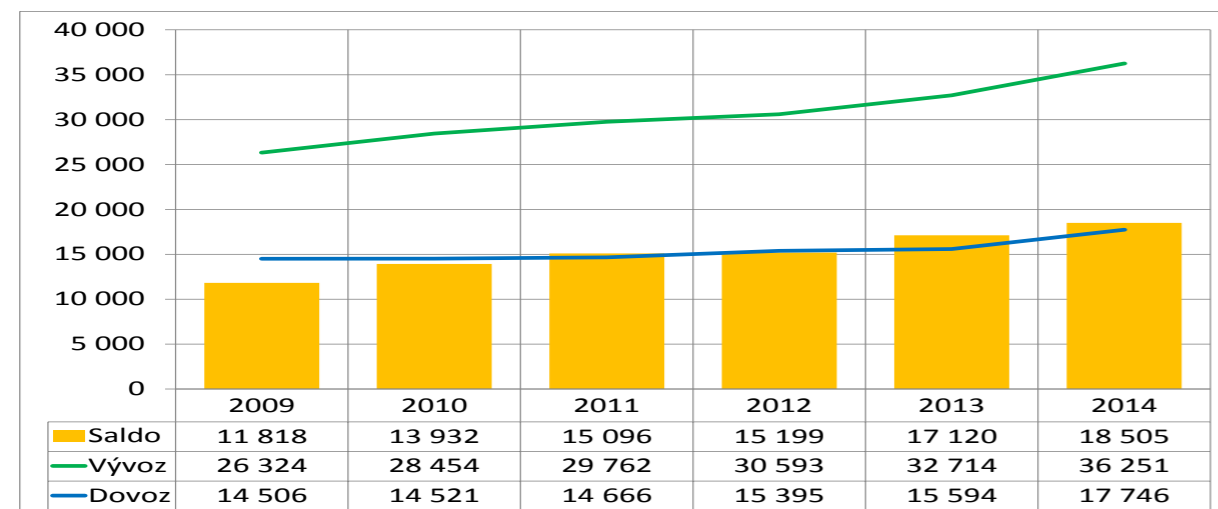
Vývoj zahraničního obchodu s komoditami CZ-CPA 16 ukazuje, že od roku 2009 rostou všechny tři ukazatele tj. vývoz, dovoz i saldo (viz graf 7.6). Kladné saldo ZO se za sedm let zvýšilo o více než 56 %.

Největší část vývozu z oddílu směřuje do Německa (podíl na celkovém objemu v roce 2014 činil 42 %), dále do Rakouska (14 %) a na Slovensko (7,3 %). V případě dovozu jsou největšími dodavateli Německo (podíl na celkovém dovozu 20,5 %), Polsko (11,9 %) a Slovensko (9,4 %).

Negativní skutečností našeho vývozu, s ohledem na nedostatečné zpracovatelské kapacity, jsou převažující dodávky surového dřeva, hlavně do SRN a Rakouska, tedy komodity s nižší přidanou hodnotou, zatímco v případě dovozu jde o produkty s vyšší přidanou hodnotou. Úroveň kilogramových cen je velmi nízká, přičemž dovozní kilogramové ceny mírně převyšují vývozní, takže jejich saldo je záporné. U skupiny komodit 16.1 docházelo k postupnému sblížení vývozních kilogramových cen s dovozními, když v roce 2014 zaznamenaly kladné saldo.

Graf 7.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 16 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

7.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Dřevozpracující průmysl má v rámci ZP stabilní pozici a jeho výrobky patří kvalitou i cenovou úrovní k žádaným jak doma, tak v rámci EU i mimo ni. Jeho konkurenční výhodou jsou domácí zdroje surového dřeva – ekologicky obnovitelné suroviny. Naopak značnou konkurenční nevýhodou je, že ČR se řadí k největším evropským vývozcům surového dřeva a v naší nabídce převažují výrobky s nižší přidanou hodnotou, což je zdůvodňováno nedostatkem zpracovatelských kapacit. V současné době jsme rozlohou lesa největšími vývozců surového dřeva na světě, při stagnaci tuzemského dřevozpracujícího průmyslu.

Po roce 2008 tento oddíl, podobně jako většinu ostatních v rámci ZP, postihla vleklá krize. Při poklesu tržeb slábla i investiční aktivita, negativní vliv měl rovněž útlum ve stavebnictví, teprve v roce 2014 se tržby znovu přiblížily úrovni roku 2008. Podstatný pokles byl zaznamenán i v počtu zaměstnanců, který se v období 2008 až 2014 snížil o 26 % na loňských 31 908 zaměstnanců. Objem investic měl výrazně sestupný trend a teprve v roce 2014 došlo k oživení, při meziročním nárůstu o 22 % na 4,4 mld. Kč, což je stále výrazně méně než se proinvestovalo v roce 2008 (7,1 mld. Kč). Nevýhodou je i to, že v porovnání s vyspělými státy EU (např. SRN, Rakousko, skandinávské země aj.), pokulháváme ve využití dřeva ve stavebnictví.

Nárůst spotřeby dřeva v ČR jako obnovitelné, ekologicky přátelské a mnohostranně využitelné domácí suroviny je řešitelný jen pokud se podaří sladit podpůrná opatření s koncepcí v dalších sektorech ekonomiky (životní prostředí, energetika, průmysl, stavebnictví atd.).

Pro zvýšení konkurenceschopnosti a další rozvoj oddílu bude nezbytné zavádění nejnovějších technologií a technik, podpora vědy a techniky, podpora malého a středního podnikání v rámci stávajících dotačních programů MPO a MZe, podpora nových akvizic a investic. Uvítat lze proto rozvoj spolupráce mezi resorty průmyslu a zemědělství, jejímž cílem je návrh prioritních oblastí pro podporu zpracování dřeva v ČR.

8.

CZ-NACE 17 VÝROBA PAPIŘU A VÝROBKŮ Z PAPIŘU

Výroba buničiny, papíru, lepenky a výrobků z papíru a lepenky CZ-NACE 17, se v objemu tržeb řadí mezi méně významné oddíly ZP (v roce 2014 činil její podíl na tržbách ZP – 1,64 %), nachází však uplatnění prakticky ve všech oblastech naší ekonomiky. Je založena na obnovitelných (dřevní hmotě) a druhotných surovinách (sběrový papír), převážně domácího původu. V minulosti oddíl patřil k významným znečišťovatelům životního prostředí, to však již neplatí a oddíl má v současné době velmi dobrou environmentální výkonnost. V souladu s mezinárodní klasifikací ekonomických činností NACE Rev.2 se oddíl 17 člení na dvě skupiny:

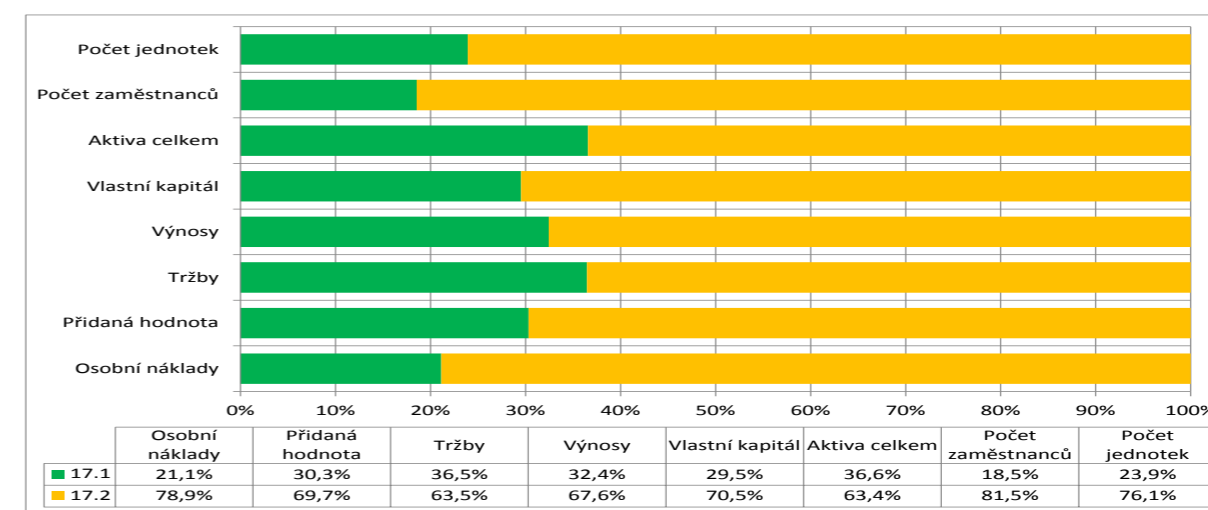
- 17.1 Výroba buničiny, papíru a lepenky;
- 17.2 Výroba výrobků z papíru a lepenky.

Dlouhodobě se podíly obou výrobních skupin mění jen nepatrně a v roce 2014 na skupinu 17.2 v objemu tržeb připadlo 63 %. K určité změně této relace ve prospěch skupiny 17.1 však může dojít již v roce 2015, vzhledem k loňskému spuštění papírenského stroje PS 7 na výrobu pytlového papíru v Mondi Group ve Štětí.

8.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

V grafu 8.1 jsou uvedeny podíly skupin 17.1 a 17.2 na hlavních průmyslových a finančních ukazatelích. Počet jednotek v roce 2014 dosáhl 894, z toho na malé firmy připadlo více než 90 %, na firmy střední 8,5 % a zbytek na velké společnosti s 250 a více zaměstnanci (11 subjektů). Počet zaměstnanců se v oddílu meziročně zvýšil o necelá dvě procenta, přičemž na skupinu 17.2 připadlo z celkového počtu zhruba 82 %. Také v tomto oddílu existuje relativně vysoké procento zaměstnaných majitelů (téměř 72 % z celkového počtu zaměstnanců, což je dáno převahou mikro a malých podniků, často rodinných firem).

Graf 8.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Vývoj počtu zaměstnanců dokumentuje, že tento ukazatel postupně klesá, za období 2008 až 2014 se snížil o 2 tisíce lidí, tj. téměř o 15 %. Protože počet jednotek ve stejném období naopak stoupl o více, než jednu

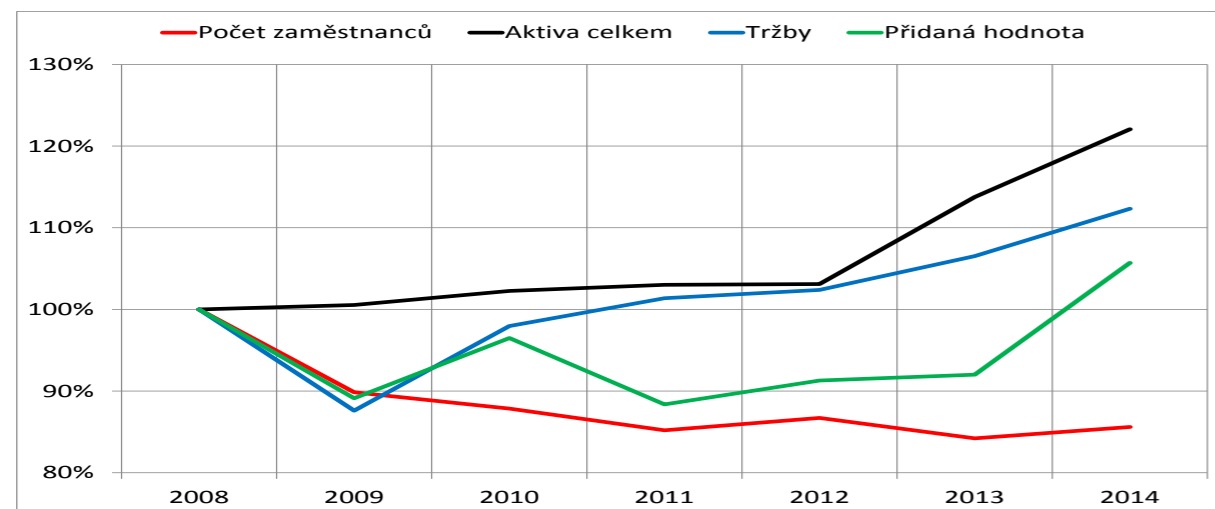

čtvrtinu znamená to, že průměrný počet zaměstnanců na jednotku klesá a stále více převažují mikro a malé podniky.

Naopak aktiva podniků celkem, vzhledem k růstu počtu jednotek měla trvale vzestupný trend, a ve sledovaném období vzrostla o 22 %. Tržby, s výjimkou krizového roku 2009, postupně stoupaly, přičemž rychlejší dynamiku s ohledem na vyšší poptávku v celulózopapírenském průmyslu, nabraly v letech 2013 a 2014.

Tempo růstu přidané hodnoty v podstatě kopírovalo růst tržeb. Po roce 2008 poměrně výrazně poklesla, v dalších letech kolísala a teprve v roce 2014 vzrostla meziročně téměř o 15 %. Ukazatel přidaná hodnota na zaměstnance se zvýšil v roce 2010, poté stagnoval a teprve v roce 2014 meziročně výrazněji vzrostl – o 13 % a dostal se zhruba na úroveň hodnoty celého zpracovatelského průmyslu.

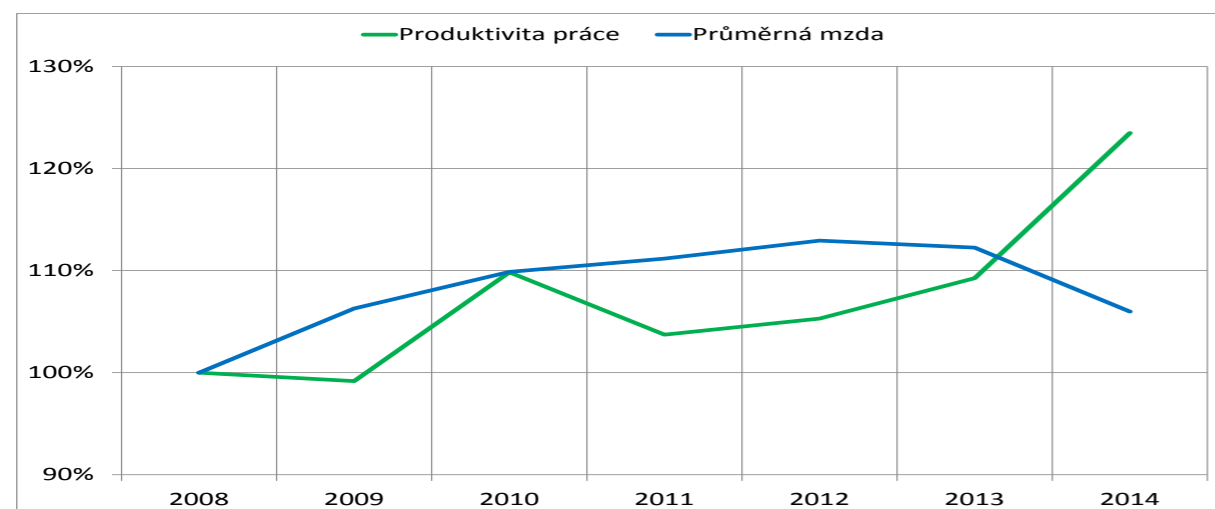
Graf 8.2 CZ-NACE 17 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Z grafu 8.3 lze zjistit, že až do roku 2013 měla dynamika růstu mezd předstih před růstem produktivity práce. Tento trend se zastavil v roce 2014, kdy růst produktivity předstihl růst mezd, přitom průměrná mzda v tomto oddílu proti roku 2013 klesla o 6 %.

Graf 8.3 CZ-NACE 17 (rok 2008 = 100%)

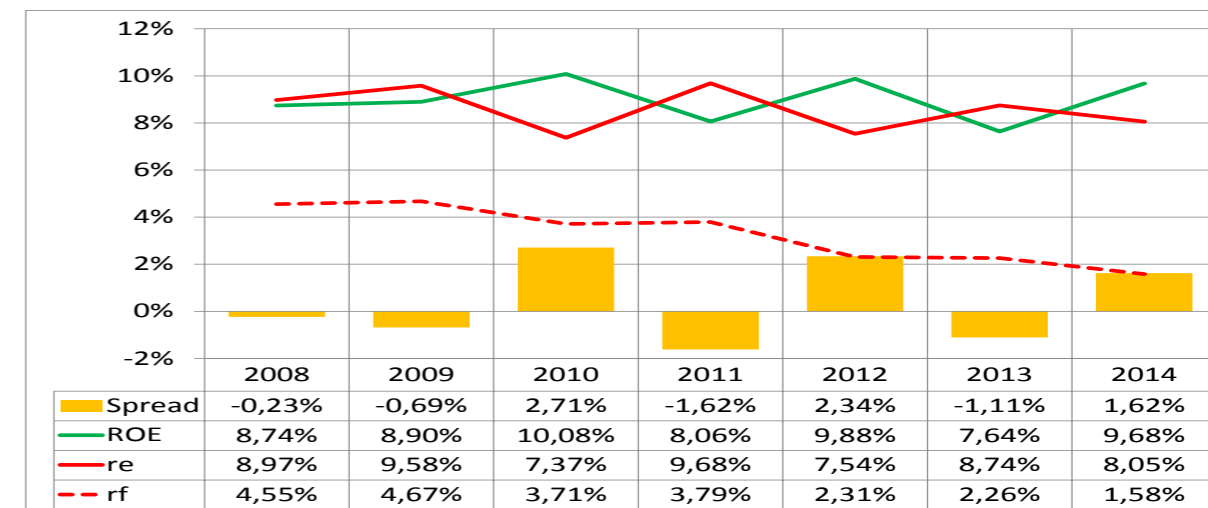

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

V grafu 8.4 je zachycen vývoj ukazatele Spread (ROE – re), který porovnává výnosnost vlastního kapitálu (ROE – rentabilita vlastního kapitálu) s alternativním nákladem na kapitál re který reprezentuje výši rizika. Z grafu 8.4 je patrné, že Spread měl po sledované období kolísavou tendenci a do roku 2011 se pohyboval většinou

v minusových hodnotách (nejvyšší byla v krizovém roce 2009), do plusové hodnoty se ukazatel dostal poprvé v roce 2012 a po přechodném propadu v roce 2013 znovu vzrostl na plusovou hodnotu. Tento oddíl se tak řadí mezi oddíly s rostoucí výkonností.

Graf 8.4 CZ-NACE 17 Spread (ROE-r_e)

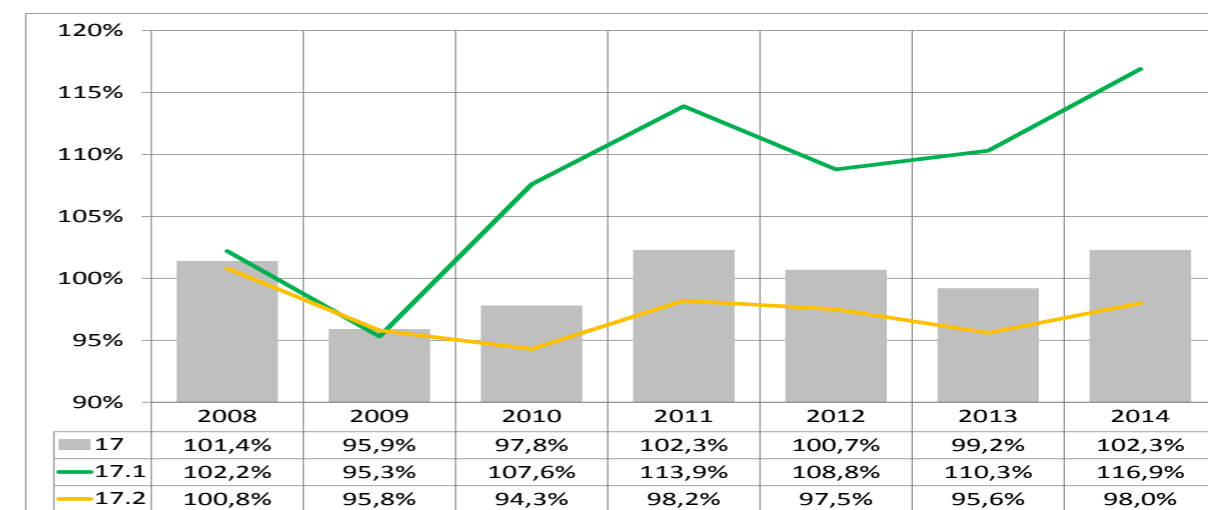

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

8.2 CENOVÝ VÝVOJ

Vývoj indexů cen průmyslových výrobců se v průběhu sledovaného období vyvíjel odlišně. Zatímco ve skupině 17.1 v souvislosti s vysokými cenami základních surovin, hlavně buničiny, byl po celé období, vyjma roku 2009, nad úroveň roku 2005, ve skupině CZ-CPA 17.2 nepřekročil ve sledovaném období hranici 100 %. Z toho je zřejmé, že výrobcům ve skupině 17.2 se ani přes vyšší ceny vstupů nedařilo zvyšovat ceny svých produktů.

Graf 8.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

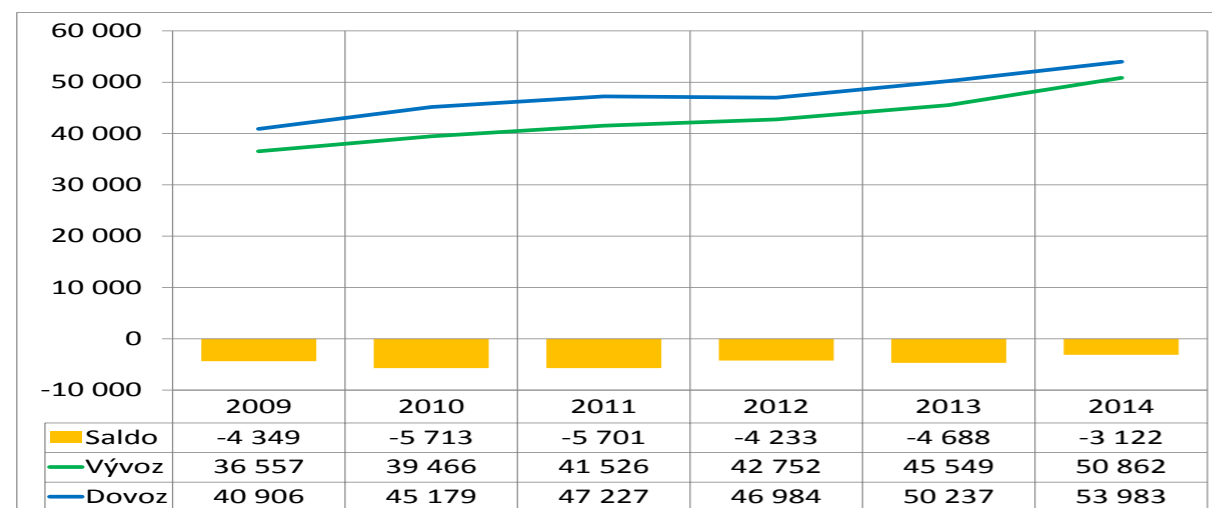
Pramen: data ČSÚ

8.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 17 (graf 8.6), se po celé sledované období pohyboval v záporném saldu, které bylo nejvyšší v roce 2010, pak se však začalo snižovat a v roce 2014 meziročně kleslo o téměř 1,6 mld. Kč. Vývoz, s ohledem na vyšší zahraniční poptávku, v roce 2014 meziročně stoupl o téměř 12 %, kdy více než jedna pětina směřovala do SRN, do Polska (11,9 %) a na Slovensko (9,4 %). Dovoz v roce 2014 rostl mírnějším tempem (7,21 %) a hlavními dodavateli do ČR byla rovněž SRN (podíl přes 31 %), dále Polsko (13 %) a Rakousko (necelých 8 %).

V příloze oddílu CZ-NACE 17 je v grafech 8.7 a 8.8 zachycen vývoj vývozních a dovozních kilogramových cen v období 2009 až 2014. Je z nich vidět, že v obou případech kilogramové ceny rostly, z toho rychlejším tempem u vývozu než u dovozu. Nicméně i tak zůstávají i nadále velmi nízké, z čehož lze usuzovat, že jak ve vývozu, tak v dovozu převažují většinou položky s nižší přidanou hodnotou.

Graf 8.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 17 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

8.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Celulózo-papírenský průmysl ČR se po vstupu do EU před jedenácti léty stal nedílnou součástí evropského papírenského průmyslu. Je členem CEPI (Konfederace evropských papírenských průmyslů), která sdružuje 17 členských států EU-28 + Norsko. Její výroba papíru a lepenky (PaL) v roce 2014 podle předběžného odhadu dosáhla 91 mil. tun, což je o 0,2 % méně než v předcházejícím roce a o 10 % méně než v předkrizovém roce 2008. CEPI reprezentuje v Evropě celkem 515 výrobců celulózy a PaL v Evropě – od malých přes střední až po velké jednotky. Celkem jde o 950 subjektů, které se na světové produkci papírenského průmyslu podílejí cca 23 %.

CEPI odhaduje, že výroba vlákniny (integrované + tržní) se proti roku 2013 meziročně snížila o 4,3 % a činila 36 mil. tun. Samotná produkce celulózy poklesla o 3,7 %. Spotřeba recyklovaného papíru v členských zemích CEPI v minulém roce stagnovala na úrovni 47,5 mil. tun. Stejně jako v předchozím roce i loni pokračoval pokles spotřeby grafických papírů, zatímco v případě obalových materiálů byl naopak vývoj příznivý. Celková spotřeba PaL podle CEPI stoupla o 0,5 až 1 %.

V ČR podle časopisu „Papír a celulóza“ v roce 2014, poprvé po několika letech propadu opět vzrostla produkce PaL a to meziročně o téměř 13 % na 704 tisíc tun. V rámci CEPI je to méně než 1 % na celkové výrobě PaL. Rozhodující měrou se na tom podílela produkce obalových papírů a lepenek (nárůst o 17 %), díky spuštění papírenského stroje PS7 ve Štětí a obnově výroby na třech papírenských strojích v JIP Větrní. I nadále však pokračuje propad výroby grafických papírů (-4 %) a pokles výroby hygienických a tissue papírů, kde je však produkce velmi nízká (5,2 tis. tun) a převážná část se dováží.

Pokles produkce vlákniny byl loni nepatrný, přičemž tento stav je dán stabilizací tuzemských produkčních kapacit po přechodu celulózky Biocel Paskov na viskózovou buničinu, která již není vykazována jako papírenská vláknina.

Obecně lze konstatovat, že se situace v oddílu CZ-NACE 17 začala konsolidovat, o čemž svědčí jednak dvoumiliardová investice v Mondi Group Štětí, ale také investiční aktivity v sušické společnosti Dopla Pap, kde byla zahájena výroba obalů z máčené buničiny, tedy přirozeně odbouratelného materiálu. I letos lze proto očekávat díky novým výrobním kapacitám mírný nárůst výroby. Trvalým úkolem tohoto oddílu zůstává bezproblémové zajištění základní suroviny – dřevní hmoty, kde hrozí nebezpečí jejího odlivu do výroby energie. Problémem je také zajištění spotřeby vody. I když většina papíren je situována na velkých tocích, hrozí, v souvislosti se stále častějšími klimatickými změnami, nedostatek vody. Další důležitou výzvou bude prodej papírny Vipap Videm Krško (Slovinsko), která vyrábí novinový papír a její ztráta loni dosáhla 3 mil. € při obratu 91 mil. €.

9.

CZ-NACE 18 TISK A ROZMNOŽOVÁNÍ NAHRANÝCH NOSIČŮ

Oddíl CZ-NACE 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů zpracovává informace ve formě hmotného produktu, jako jsou noviny, časopisy, merkantil a nahrané nosiče zvuku a obrazu. Jeho produkty se uplatňují ve všech ostatních oddílech ZP, stejně jako v oblasti kultury a vzdělávání.

V rámci klasifikace ekonomických činností se oddíl CZ-NACE 18 dělí na dvě skupiny:

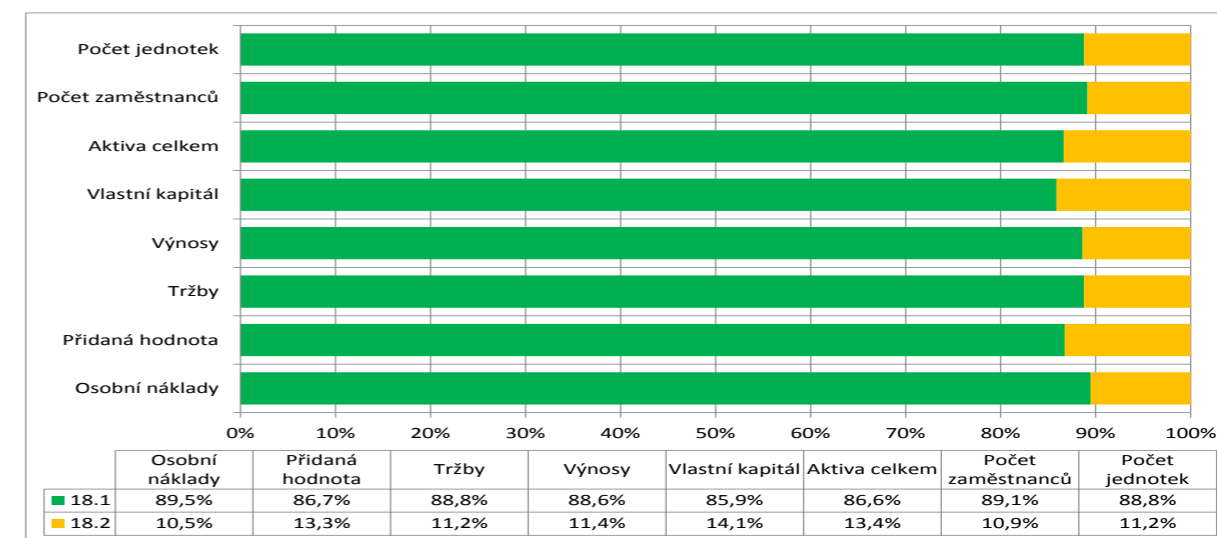
- 18.1 Tisk a činnosti související s tiskem;
- 18.2 Rozmnožování nahraných nosičů.

V objemu tržeb patří tento oddíl k méně významným, neboť jeho podíl na celkových tržbách ZP v roce 2014 činil pouze necelé procento (0,96 %). Skupina 18.1 se přitom na celkových tržbách v roce 2014 podílela 88 %, zatímco skupina 18.2 jen 12 %. Uvnitř oddílu se nacházejí především menší firmy. Podíl malých firem na tržbách v roce 2014 byl 48 % a středních 32 %. Mezi velké firmy patří GZ Digital Media, a.s., Státní tiskárna cenin, státní podnik, Svoboda Press s.r.o. Firmy pod zahraniční kontrolou se podílely na tržbách jen 28 %.

9.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Graf 9.1 přibližuje podíly dvou výše zmíněných skupin na hlavních ekonomických a finančních ukazatelích. Počet produkčních jednotek v oddílu meziročně stoupl o 2 % na 8 726, přičemž na skupinu 18,1 připadlo v roce 2014 z celkového počtu přes 87 %. Naopak počet zaměstnanců v oddílu postupně klesá a proti roku 2008 se snížil o jednu čtvrtinu na 15 820, přičemž podíl skupiny 18.1 se blíží 88 %. Jelikož počet jednotek roste a počet lidí naopak klesá, lze z toho usuzovat, že průměrný počet zaměstnanců na jednotku se snižuje, neboť v oddílu převládají mikro-podniky a malé firmy (tvoří přes 99 %), zatímco velkých podniků s více než 250 zaměstnanci je jen jedna desetina procenta (celkem 9). Podíl pracujících majitelů v polygrafii činil v roce 2014 na počtu zaměstnanců zhruba 37 %.

Graf 9.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

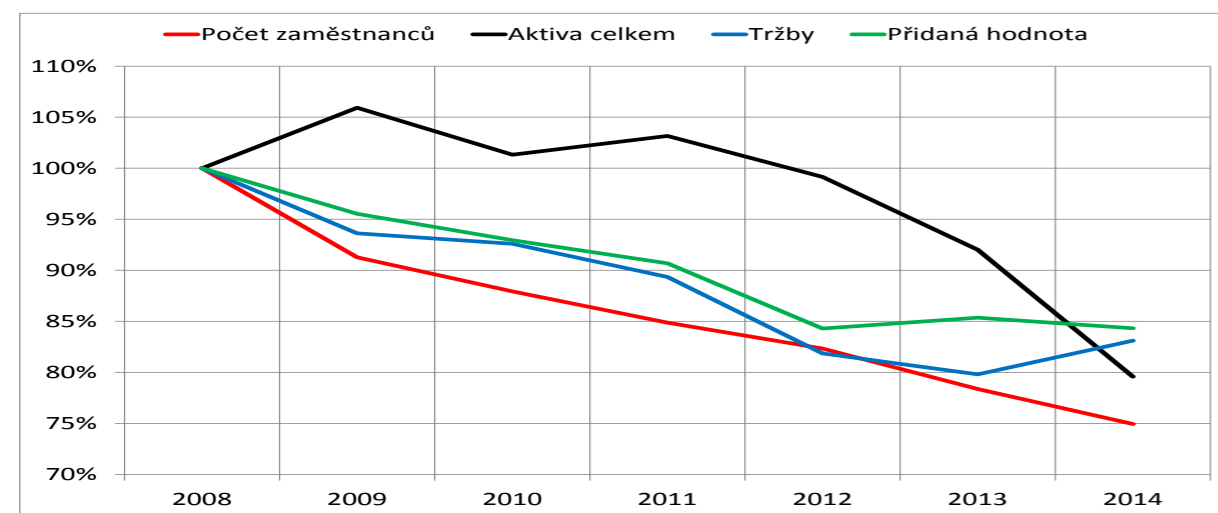

Graf 9.2 přibližuje vývoj u čtyř základních ukazatelů. Objem aktiv měl v prvních čtyřech letech kolísavou tendenci a maxima dosáhl v roce 2009, od roku 2011 do roku 2014 však začal poměrně výrazně klesat, v roce 2013 o více než 9 % a v roce 2014 dokonce o více než 13 %. Snižující se trend vývoje produkčních charakteristik lze vidět v souvislosti s progresivní technickou změnou, kdy tradiční nosiče jsou postupně nahrazovány využíváním modernějších technologií. Tento útlum v oblasti zpracovatelského průmyslu je na druhé straně kompenzován rozvojem informačních a komunikačních činností ve službách.

Tržby oddílu dosáhly svého dosavadního maxima v roce 2008, pak však v důsledku problémů v polygrafickém průmyslu (restrukturalizace, nedostatečný počet zakázek, rozvoj internetu, nižší příjmy z reklamy apod.) postupně klesaly a teprve v roce 2014 meziročně vzrostly o 4,1 %.

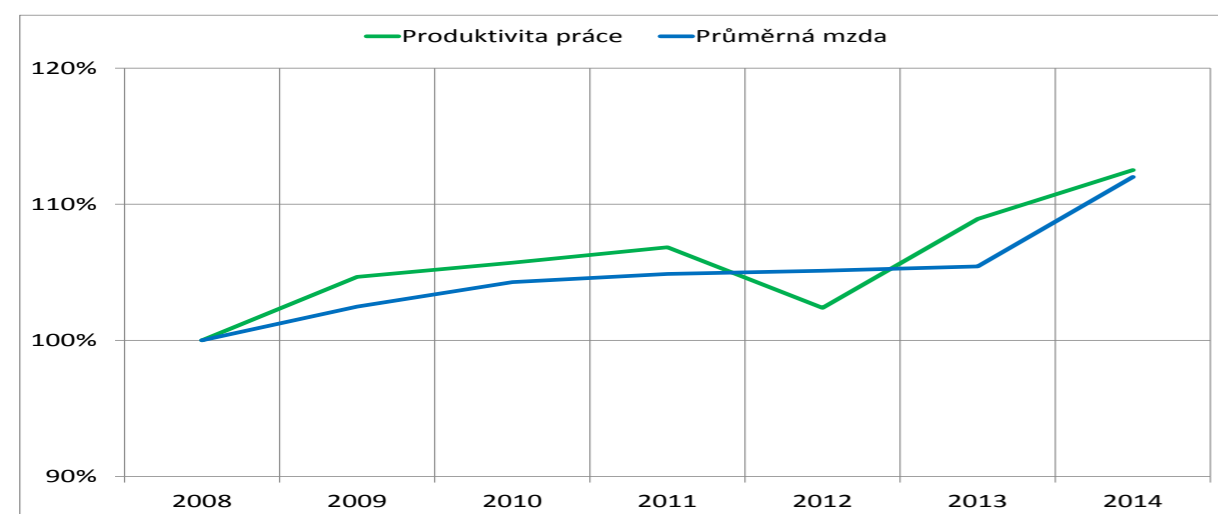
Vývoj přidané hodnoty ve sledovaném období v podstatě kopíroval vývoj tržeb, pouze s tím rozdílem, že objem PH v roce 2014 oproti předchozímu roku nepatrně poklesl (-1,1 %). Ukazatel PH na pracovníka ve sledovaném období sedmi let vzrostl o necelých 13 %, stále však zůstává pod průměrem ZP, přičemž jeho hodnota je výrazně vyšší ve skupině 18.2 (844,9 tis. Kč) než v 18.1 (682,7 tis. Kč).

Graf 9.2 CZ-NACE 18 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 9.3 CZ-NACE 18 (rok 2008 = 100%)

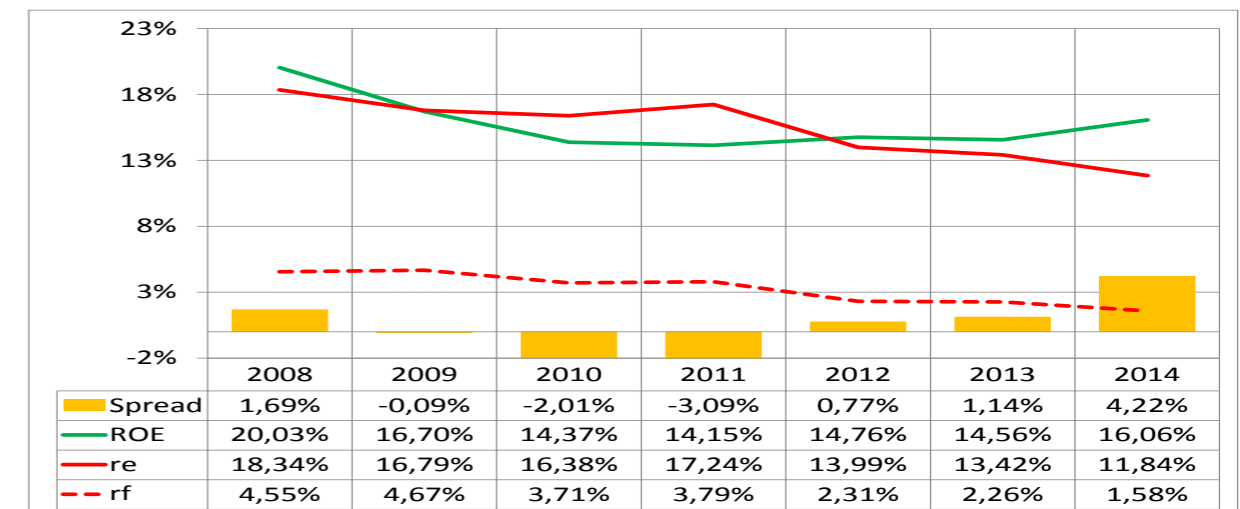
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 9.3 zachycuje vývoj relace mezi produktivitou práce a průměrnou mzdou. Prakticky po celé sledované období bylo tempo růstu produktivity práce, s výjimkou roku 2012, rychlejší než růst průměrných mezd.

V ukazateli produktivity (PH na zaměstnance) je však polygrafie (v roce 2014 – 702 409 Kč) poměrně výrazně pod průměrem ZP průmyslu (854 373 Kč). Také v úrovni průměrné mzdy oddíl nadále zaostává za průměrem ZP, i když loni mzda meziročně stoupla o více než 6 % na 23 740 Kč.

Graf 9.4 analyzuje finanční situaci v polygrafickém průmyslu a ukazuje, že po roce 2008 Spread vzhledem k problémům odvětví vykazoval záporné hodnoty. Obrat nastal až v roce 2012, kdy se dostal do kladných čísel a v roce 2014 již skončil na solidní hodnotě 4,22 %. Z toho je patrné, že výkonnost polygrafického průmyslu se v posledních třech letech začala postupně zvyšovat.

Graf 9.4 CZ-NACE 18 Spread (ROE-r)

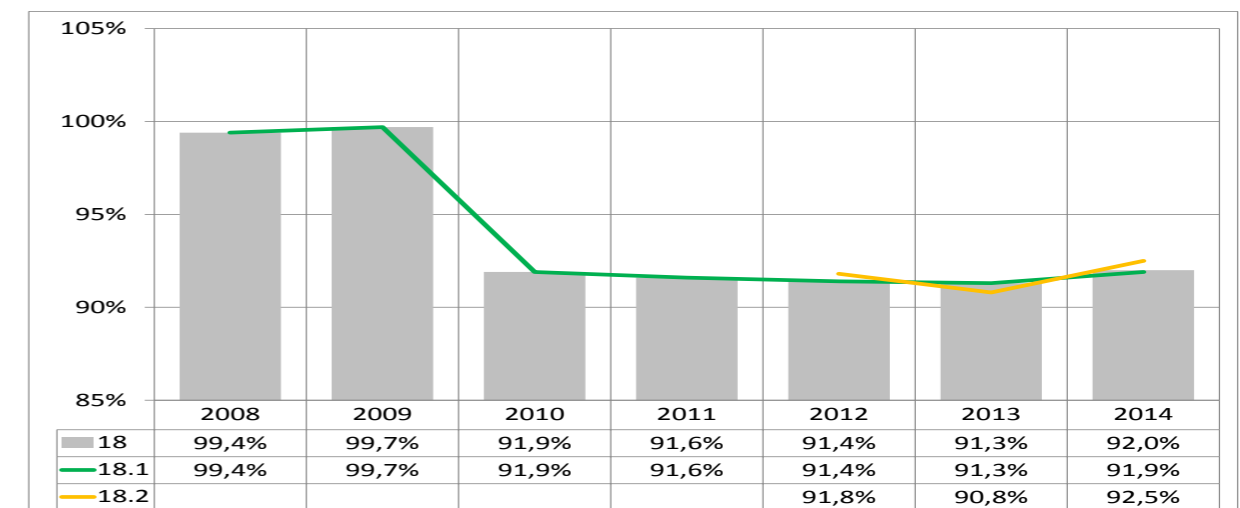

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

9.2 CENOVÝ VÝVOJ

Z grafu 9.5 lze zjistit, že v žádném ze sledovaných let ceny průmyslových výrobců nedosáhly úrovně roku 2005 a v obou skupinách byly trvale pod mírou inflace. Přitom ceny v polygrafii byly ovlivňovány řadou faktorů, například převahou nabídky nad poptávkou, ostrou konkurencí mezi tiskárnami, rozvojem internetu, vysokým počtem vydávaných titulů ve stále menších nákladech apod.

Graf 9.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

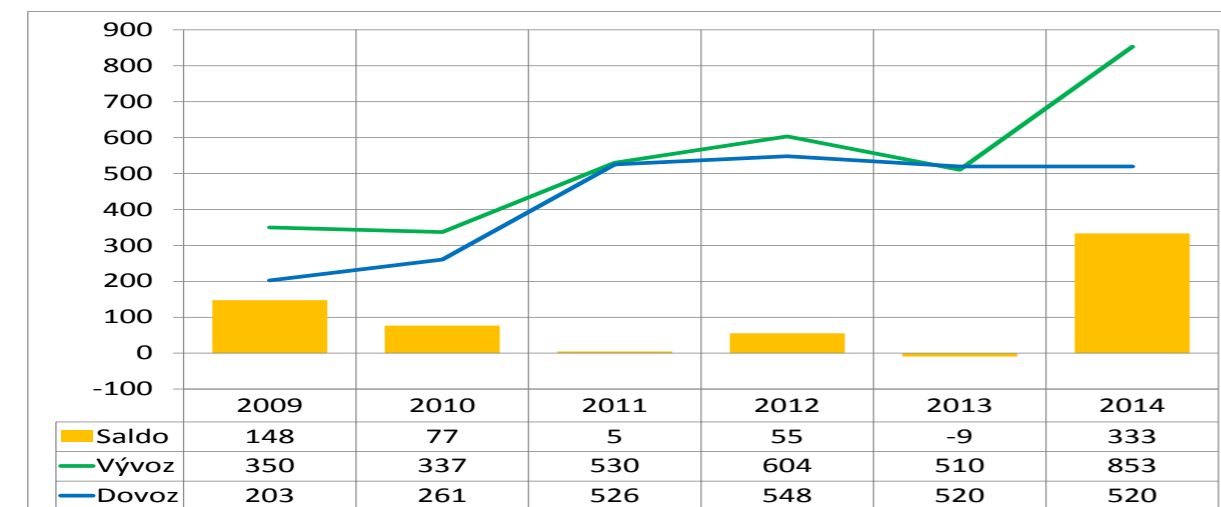

9.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Graf 9.6 dokládá, že obchodní výměna v polygrafickém průmyslu je zanedbatelná, neboť drtivá většina jeho produktů končí v tuzemsku. Jediným významnějším obchodním partnerem zůstává Německo, kam z našeho vývozu směřovalo v loňském roce téměř 62 %, zatímco u dovozu jeho podíl činil přes 45 %.

Vývoj kilogramových cen vývozu a dovozu (viz grafy 9.7 a 9.8 v příloze tohoto oddílu na CD) potvrzuje, že ve sledovaném období vývozní kilogramové ceny vzrostly o téměř jednu čtvrtinu na solidních 233,3 Kč/kg, zatímco dovozní naopak klesly o 26 % na 134,11 Kč/kg, takže oddíl vykázal v roce 2014 kladné saldo kilogramových cen ve výši 99,2 Kč/kg.

Graf 9.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 18 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

9.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Polygrafický průmysl je jedním z hlavních komunikačních nástrojů a nutno jej považovat za ohlašovatele trendů v ekonomice. Tržní podmínky zde zůstávají i nadále napjaté a vlastníci polygrafických firem se často musí potýkat s poklesem ziskovosti, nižší aktivitou ve fúzích a akvizicích a omezováním nebo dokonce s rušením výroby, což platí zvláště v Evropě, USA a dalších průmyslových zemích světa.

Přítom oddíl slouží širokému okruhu zákazníků a postupně se jeho charakter mění, neboť řada jeho produktů existuje v elektronických verzích, které nahradily původní tištěné. E-knihy, online noviny a magazíny a brožury mají rovněž elektronické varianty, což vede k poklesu nákladů na reklamu, která se přesouvá do nových oblastí včetně online. Tyto skutečnosti spolu s rozvojem sociálních sítí vedou k tomu, že klesají objemy řady tištěných produktů, zatímco roste poptávka po obalech a etiketách. Růst elektronických médií proto představuje vážnou hrozbu pro tištěné produkty.

V ČR, jak naznačily předchozí kapitoly, procházel polygrafický průmysl v posledních letech složitým obdobím a je jedním z mála zpracovatelských oddílů, kde hlavní ukazatele v období 2008 až 2014 poměrně výrazně poklesly, například tržby o téměř 17 %, aktiva o více než 20 % a přidaná hodnota o 16 %, což platí pro obě výrobní skupiny. Důvodem bylo nejen snížení poptávky po tištěných produktech a nahrazených nosičích v tuzemsku, ale též nepříznivý vývoj globálního polygrafického průmyslu, především ve vyspělých zemích světa. Teprve uplynulý rok přinesl v ČR určité oživení, když tržby oproti roku 2013 vzrostly o více než 4 % a výrazně stoupl také objem investic do oddílu. Po citelném poklesu v předchozích letech to loni bylo o více než 30 % na 4,6 mld. Kč.

V nejbližším období by měl český polygrafický průmysl v zásadě kopírovat globální trendy tohoto odvětví a jeho budoucí cíle by měly být zajišťovány s pomocí efektivních investic do výrobního zařízení v hlavních oblastech polygrafického průmyslu, tj. akcidenčním, propagačním, obalovém a publikačním tisku.

10.

CZ-NACE 19 VÝROBA KOKSU A RAFINOVANÝCH ROPNÝCH PRODUKTŮ

Oddíl CZ-NACE 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů zahrnuje činnosti zabývající se přeměnou surové ropy a uhlí na konečné produkty. V rámci celého zpracovatelského průmyslu je oddílem velmi malým (co se týká počtu zařazených subjektů i dosahovaných tržeb), avšak svým strategickým významem je důležitý pro stát (zajištění energetické bezpečnosti vč. zajištění primárního zdroje energie) a pro jeho provázanost na další oddíly zpracovatelského průmyslu, zejména průmysl chemický.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba koksu a rafinovaných ropných produktů zařazena do oddílu CZ-NACE 19 a dělí se na dvě skupiny:

- 19.1 Výroba koksárenských produktů;
- 19.2 Výroba rafinovaných ropných produktů.

10.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Hlavní význam v oddíle má skupina CZ-NACE 19.2 Výroba rafinovaných ropných produktů, kde dominantním procesem je rafinace ropy (graf 10.1), zahrnující separaci jednotlivých komponent surové ropy (např. výroba ropných plynů, pohonných hmot, topného oleje, atd.). Tržby dosahované v rámci této skupiny jsou zásadní pro celý oddíl, jelikož představují 96,4 % jeho tržeb (stav v r. 2013). Trend vývoje dosahovaných tržeb je u obou skupin odlišný. Tržby skupiny 19.2 (a tedy i celého oddílu) od roku 2009 do roku 2012 rostly, v roce 2013 došlo k jejich poklesu, avšak rok 2014 znovu zaznamenal trend růstu tržeb. Tržby skupiny 19.1 naopak od roku 2010 klesaly a po jejich zvýšení v roce 2013 došlo v roce 2014 opět k poklesu tržeb této skupiny. Přestože jsou tržby skupiny 19.2 v rámci oddílu dominantní, počet zaměstnanců, který tyto tržby generuje je v rámci oddílu výrazně nižší (64,8 %). Toto je dáno vysokým stupněm automatizace dané skupiny.

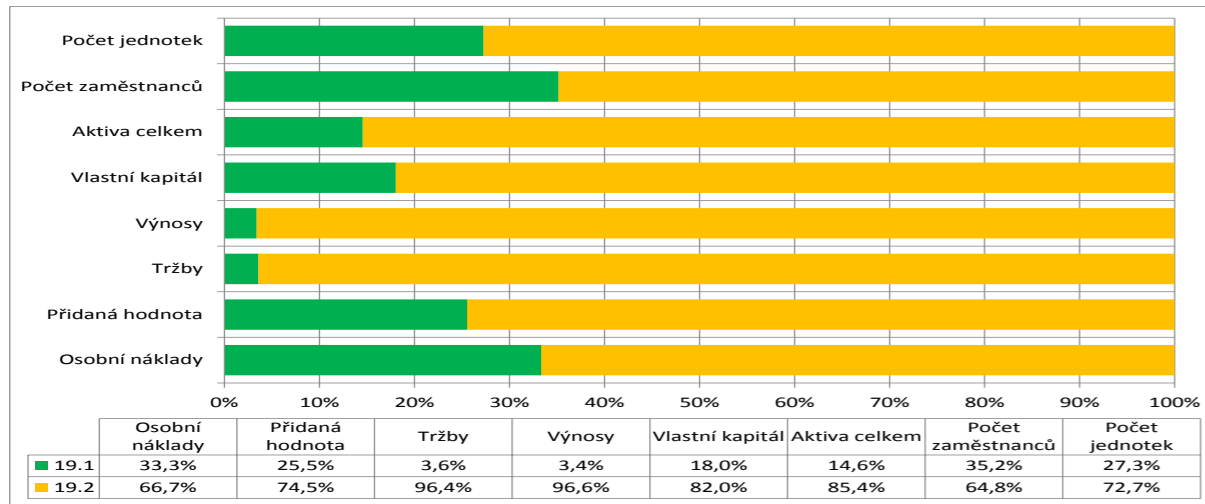
Graf 10.2 ukazuje vývoj vybraných ukazatelů oddílu, jako je počet zaměstnanců, celkových aktiv, tržeb i přidané hodnoty. Přetrvávající nepříznivý stav oddílu se projevuje mimo jiné každoročním poklesem počtu zaměstnanců i celkových aktiv (zejm. dlouhodobého majetku). Tento trend se se projevuje od roku 2010. Negativně lze hodnotit i skutečnost, že ačkoli tržby od roku 2009 rostly (s výjimkou mírnějšího propadu v roce 2013), přidaná hodnota od roku 2010 celkově klesala. Výjimkou je rok 2014, kdy se přidaná hodnota oproti roku předchozímu výrazně zvýšila (nárůst o 53,6 % oproti roku 2013), přesto úroveň z roku 2010 již nedosáhla.

Nepříliš optimální vývoj má i ukazatel produktivity práce (přidaná hodnota připadající na zaměstnance) v porovnání s průměrnou mzdou v oddíle (viz graf 10.3). Zatímco průměrná mzda si udržuje od roku 2010 poměrně stabilní úroveň a pohybuje se vysoko nad průměrnou mzdou celého zpracovatelského průmyslu, ukazatel produktivity práce vykazuje celkově od roku 2010 pokles s výraznými meziročními kolísáními. Rok 2014 zaznamenal však změnu, když po pokračujícím poklesu zaměstnanců a nárůstu přidané hodnoty se tento ukazatel oproti předchozím rokům výrazně zlepšil (nárůst o 65,9 % oproti roku 2013) a dosáhl druhé nejvyšší úrovně od roku 2008.

Ukazatel efektivity Spread (graf 10.4) dosahuje po celou sledovanou dobu záporných hodnot, oddíl tedy po celou tuto dobu netvořil pro své vlastníky žádnou hodnotu. Negativní podíl na záporném Spread má nejen záporná rentabilita vlastního kapitálu (kromě let 2008 a 2010 je oddíl ztrátový a pouze v těchto dvou letech bylo ROE sice kladné, avšak velmi nízké), ale také velmi vysoké alternativní náklady na vlastní kapitál. Ekonomické výsledky celého oddílu CZ-NACE 19 jsou, díky prevažující skupině 19.2, ovlivněny speciálním režimem zpracovávání ropy, kdy vlastníci rafinerií zpracovávají ropu, která je ve vlastnictví subjektů z odvětví obchodu, kteří realizují větší část zisku.

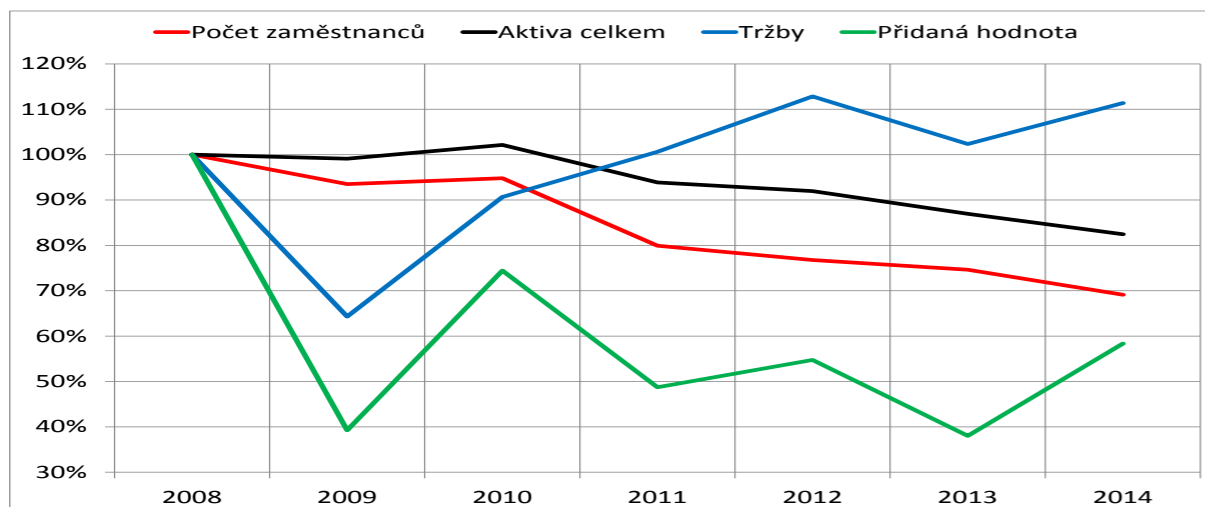

Graf 10.1 Podíly skupin oddílů na celku v roce 2013

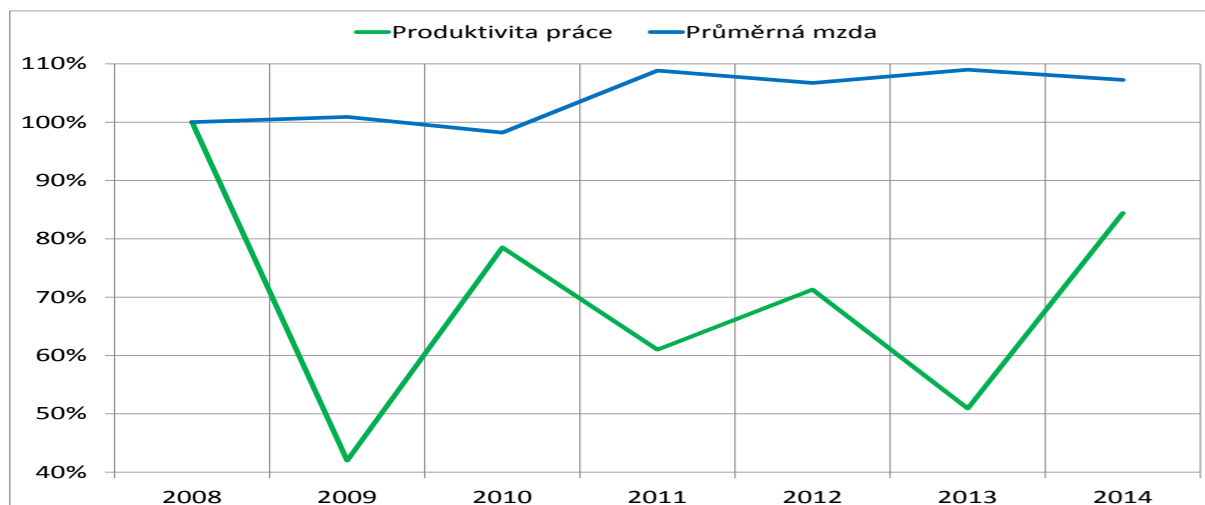
Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Graf 10.2 CZ-NACE 19 (rok 2008 = 100 %)

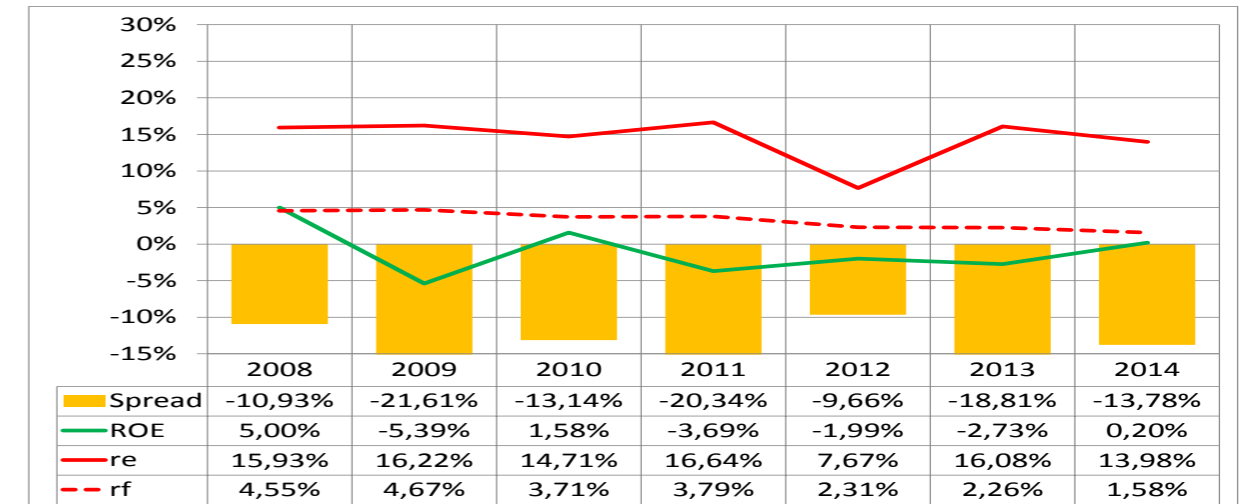
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 10.3 CZ-NACE 19 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 10.4 CZ-NACE 19 Spread (ROE-r_e)

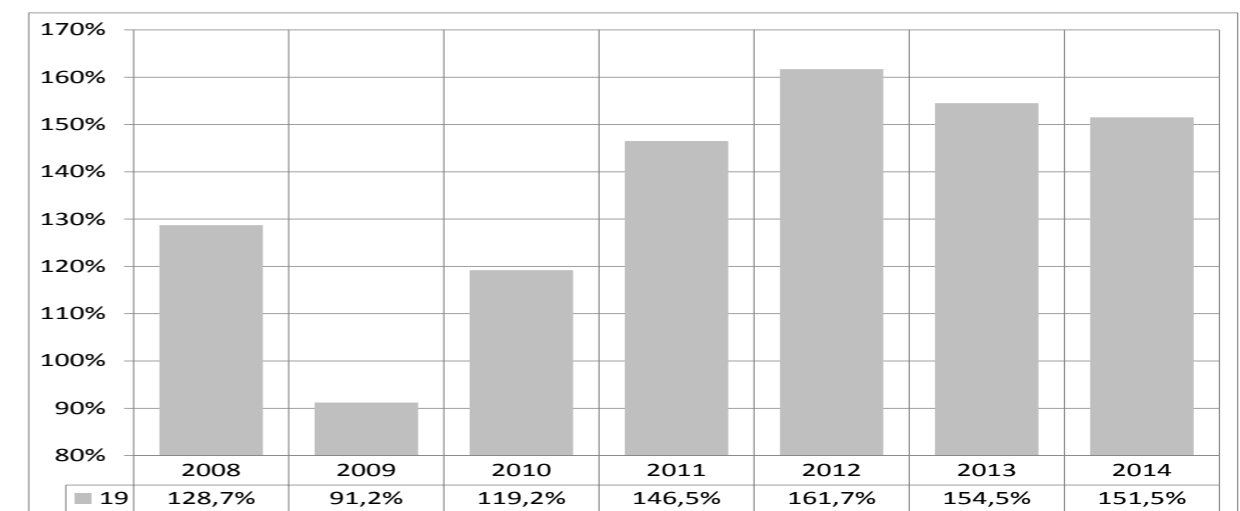
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

10.2 CENOVÝ VÝVOJ

Ceny průmyslových výrobců u komodit CZ-CPA 19 jsou výraznou měrou ovlivňovány cenou vstupní suroviny pro skupinu CZ-NACE 19.2, tj. ropy, která pochází téměř výhradně z dovozu (cca 98 %). Na cenu ropy má vliv mnoho faktorů, mezi hlavními nabídka (produkce ropy) a poptávka, kurz USD, logistické náklady, spekulativní nákupy, geopolitické vlivy aj.

Vývoj cen průmyslových výrobců ze skupiny výrobků CZ-CPA 19 ukazuje graf 10.5. V sledovaném období 2008 až 2014 ceny každoročně (kromě roku 2009) výrazně převyšovaly ceny z roku 2005. Pouze v roce 2009 došlo k propadu cen produkce, což také korespondovalo s vývojem cen ropy (po prudkém růstu v r. 2008 došlo vlivem globální ekonomické recese k výraznému propadu). Od roku 2010 do roku 2012 ceny průmyslových výrobců opět rostly, v posledních dvou letech (tj. v r. 2013 a v r. 2014) vykazují naopak klesající trend. V roce 2014 se do poklesu cen ropné produkce promítl výrazný pokles cen ropy v druhé polovině roku. Přesto ceny průmyslových výrobců byly v roce 2014 o 51,5 % vyšší než ceny v roce 2005.

Graf 10.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Pramen: data ČSÚ

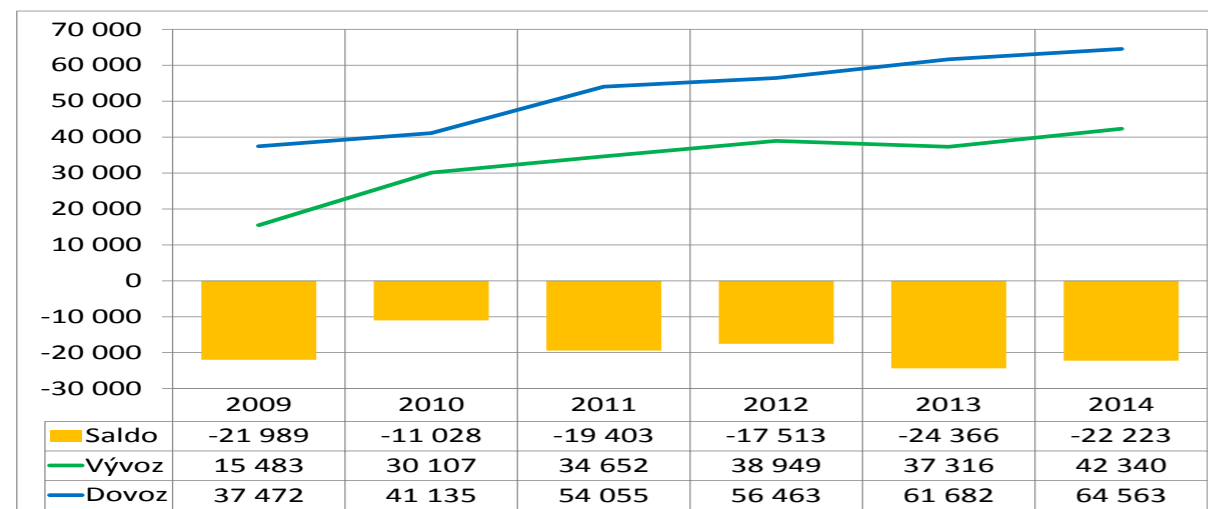
10.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

U zahraničního obchodu s produkcí CZ-CPA 19 každoročně převažuje dovoz nad vývozem, saldo zahraničního obchodu je tedy po celé hodnocené období (rok 2009 až rok 2014) záporné a pohybuje se okolo 20 mld. Kč (viz graf 10.6). Nejnižšího záporného salda zahraničního obchodu bylo dosaženo v roce 2010 (11 mld. Kč), nejvyššího záporného salda zahraničního obchodu bylo dosaženo v roce 2013 (24,4 mld. Kč). Vysoké záporné saldo zahraničního obchodu v roce 2013 bylo ovlivněno pokračujícím trendem stále se zvyšující hodnoty dovozů (nárůst o 9,2 % oproti roku předchozímu), přičemž na straně druhé došlo ke snížení hodnoty vývozu (o 4,2 %). V roce 2014 stoupající hodnota dovozu produkce (o 4,7 % oproti roku předchozímu) byla provázena i růstem hodnoty vývozu (o 13,5 % oproti roku předchozímu). Negativně se do záporného salda zahraničního obchodu promítá vliv dlouhodobě nižších vývozních kilogramových cen, než činí dovozní kilogramové ceny u rafinérské produkce (viz grafy 10.7, 10.8 a 20.9 uvedené v příloze na CD).

Hlavním vývozním teritoriím zůstalo v roce 2014 (stejně jako tomu bylo v r. 2013) Německo, kam směřovalo 29,1 % vývozu. Dalším vývozním teritoriím bylo Slovensko (25,3 %), třetí místo zaujímá i nadále Rakousko (16,7 %). Hodnotově se vývoz do Německa a na Slovensko oproti roku 2013 zvýšil, vývoz do Rakouska zaznamenal hodnotově mírný propad. Tento propad byl ale nahrazen zvýšením vývozu do jiných destinací, zejm. do Maďarska.

Dovoz produkce CZ-CPA 19 do České republiky (dále jen ČR) směřoval opět zejména z Německa (33,8 %), které svoji pozici dovozce oproti roku 2013 mírně posílilo, dále ze Slovenska (31,8 %) a Polska (14,2 %). Výraznější nárůst zaznamenal také dovoz z Nizozemska, které je mezi dovozními destinacemi na 5. pozici za Rakouskem.

Graf 10.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 19 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

Limitujícím faktorem tohoto průmyslu v ČR je skutečnost, že ČR je na dovozu ropy téměř 100% závislá (v roce 2014 56,5 % dovezené ropy pocházelo z Ruska a 31,44 % z Ázerbájdžánu). Tuzemská těžba ropy pokrývá pouze cca 2 % spotřeby ropy v ČR a navíc část z domácí těžby je, díky její vysoké kvalitě, exportována (zejména do Rakouska).

Specifikum rafinérského průmyslu v ČR je v tom, že zatímco stát zcela ovládá prostřednictvím společnosti MERO ČR, a.s., která vlastní a spravuje ropovody Družba a IKL, dopravu vstupní suroviny (ropy) do ČR a prostřednictvím společnosti ČEPRO, a.s., ovládá distribuci rafinérské palivové produkce, samotné rafinérie a na ně navazující petrochemický průmysl jsou zcela v privátním vlastnictví.

V ČR je jediným zpracovatelem ropy společnost Česká rafinérská, a.s., která provozuje rafinérie v Litvínově a Kralupech nad Vltavou. Od dubna 2015 se 100% vlastníkem České rafinérské, a.s., stala společnost Unipetrol, a.s., (ze skupiny PKN Orlen), když byla dokončena akvizice 32,445 % podílu ve společnosti Česká rafinérská, a.s., od společnosti Eni International B. V.

Průmysl zabývající se zpracováním ropy je významně ovlivňován legislativou EU, která je plně implementována do legislativy národní. Předmětného průmyslu se výrazně dotýká legislativa z oblasti pohonných hmot, jakožto významného produktu rafinérského průmyslu, a v návaznosti na to i legislativa týkající se životního prostředí. Jedná se např. o povinnost splnění požadavku na snížení emisí skleníkových plynů ze spalování pohonných hmot o 6 % v roce 2020 oproti základu roku 2010 (s postupným snižováním o 2 % do konce roku 2014 a o 4 % do konce roku 2017). Limitujícím faktorem je ale v současné době dostupnost biopaliv pouze I. generace (na bázi potravinářské biomasy), přičemž legislativa EU nyní nově omezila jejich započítávání do plnění emisních limitů v dopravě na maximálně 7 %. Dalším limitujícím faktorem je omezená technická možnost přimíchávání biopaliv do benzínu a motorové nafty daná evropskými normami kvality a možnostmi zastaralého autoparku v ČR, který technicky neumožňuje zvýšené použití biopaliv.

Petrochemický a rafinérský průmysl po přibližně 5 let trvajícím poklesu spotřeby rafinérských produktů zaznamenal v roce 2014 mírné oživení, které se projevilo i ve vyšším objemu zpracované ropy. Na výsledky rafinérského průmyslu v roce 2014 měly pozitivní dopad vyšší marže způsobené nižší cenou ropy a slabší kurz koruny vůči dolaru. K růstu tržeb a k vyšším prodejům přispěly klesající ceny pohonných hmot, oživení ekonomiky a omezení šedé zóny (díky legislativním změnám). Přesto však lze konstatovat, že nepříznivá situace rafinérského průmyslu stále přetrvává, přičemž zachování provozu tuzemských rafinérií, jež jsou však zcela v soukromých rukou, se neobejde bez výrazného objemu investic do technologického vybavení a modernizace.

10.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

V celém oddíle CZ-NACE 19 má zásadní roli skupina CZ-NACE 19.2 Výroba rafinovaných ropných produktů, a proto je tato závěrečná kapitola zaměřena pouze na tuto skupinu.

Ropný, rafinérský a petrochemický průmysl se vyznačuje tím, že se jedná o oddíl s vysokými bariérami vstupu (vysoké investiční náklady na výstavbu zpracovatelských kapacit), dostupností efektivních rafinérských technologií (často licencovaných), vysokými logistickými náklady na zajištění dodávek ropy coby klíčové suroviny i na distribuci produktů pro další zpracování nebo ke konečným zákazníkům. Podobně vysoké jsou náklady na výstup z oddílu při uzavírání rafinérií, které vyplývají například z nutné likvidace ekologických zátěží. Dalším specifikem evropských rafinérií je jejich nepříznivá technologická konfigurace spočívající v jejich orientaci na produkci benzínu, jehož spotřeba trvale klesá, a naopak na růst produkce nafty, po níž poptávka stoupá, zásadněji připraveny nejsou.

11.

CZ-NACE 20 VÝROBA CHEMICKÝCH LÁTEK A CHEMICKÝCH PŘÍPRAVKŮ

Výroba chemických látek a chemických přípravků CZ-NACE 20 zaujímá v hospodářství České republiky důležitou pozici. Jeho podíl na tržbách zpracovatelského průmyslu ČR byl v roce 2014 sice jen 5 %, ale chemický sektor je silně provázaný s ostatními oddíly zpracovatelského průmyslu, jako jsou výroba plastů a pryže, textilní průmysl, elektrotechnický průmysl, automobilový průmysl a další, a představuje pro ně důležité subdodavatelské odvětví.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba chemických látek a chemických přípravků zařazena do oddílu CZ-NACE 20 a dělí se na šest základních skupin:

- 20.1 Výroba základních chemických látek, hnojiv a dusíkatých sloučenin, plastů a syntetického kaučuku;
- 20.2 Výroba pesticidů a jiných agrochemických přípravků;
- 20.3 Výroba nátěrových barev, laků a jiných nátěrových materiálů, tiskařských barev a tmelů;
- 20.4 Výroba mýdel a detergentů, čistících a leštících prostředků, parfémů a toaletních přípravků;
- 20.5 Výroba ostatních chemických výrobků (výbušnin, klihat, vonných silic, aj.);
- 20.6 Výroba chemických vláken.

11.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

V oddílu dominuje skupina CZ-NACE 20.1 výroba základních chemických látek, hnojiv a dusíkatých sloučenin, plastů a syntetického kaučuku, jak je zřejmé z grafu 11.1. Její podíl na tržbách oddílu CZ-NACE 20 je větší než všech zbylých výrobních skupin dohromady. V roce 2013 to bylo 81 %. Na druhém místě figuruje s 6,5 % výroba ostatních chemických výrobků. Na třetím místě je s 5,4 % výroba mýdel a detergentů, čistících a leštících prostředků, parfémů a toaletních přípravků. Na čtvrtém místě je s 4,3 % výroba nátěrových barev, laků a jiných nátěrových materiálů, tiskařských barev a tmelů. Na pátém místě je výroba chemických vláken s 1,7% podílem a na poslední pozici, s 1,1 % výroba pesticidů a jiných agrochemických přípravků.

V oddílu CZ-NACE 20 mají i nadále dominantní postavení velké společnosti s 250 a více pracovníky, které se na celkových tržbách oddílu podílejí více než 70 %. Počet podniků v roce 2014 byl 1 787, představoval cca 1 % podniků zpracovatelského průmyslu a oproti roku 2013 se prakticky nezměnil. Počet zaměstnanců se v roce podílel na celkovém zpracovatelském průmyslu přibližně 2,5 %. Většina chemické výroby v České republice je soustředěna do Ústeckého, Středočeského a Moravskoslezského kraje.

Jak již bylo zmíněno, největší a nejvýznamnější výrobní skupinou v oddílu výroby chemických látek a chemických přípravků je CZ-NACE 20.1. Sem také spadá nejvíce firem s největšími tržbami v chemickém sektoru. Tou největší je bezpochyby Unipetrol RPA, která je dceřinou společností Unipetrol a.s. Ta je od roku 2004 součástí polské skupiny PKN Orlen, která vlastní 63 % akcií a pravidelně se umísťuje v žebříčku CZECH TOP 100 v první desítce nejúspěšnějších firem. Druhou významnou společností v této výrobní skupině je SYNTHOS Kralupy a.s. (dříve Kaučuk a.s.), která je součástí polské SYNTHOS S.A. Další významné firmy v této skupině jsou například DEZA, a.s., BorsodChem MCHZ, s.r.o., Butadien Kralupy a.s., SPOLANA a.s., Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a.s. nebo Lovochemie, a.s.

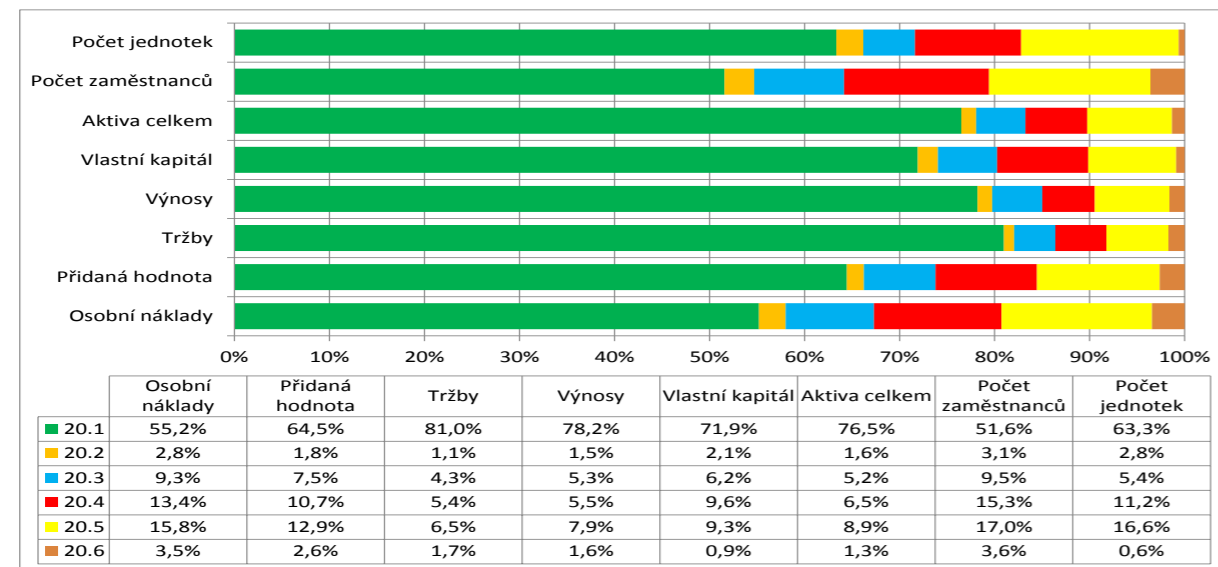
Ve výrobní skupině CZ-NACE 20.2 je jedinou významnější společností BOCHEMIE a.s. Ze skupiny CZ-NACE 20.3 lze zmínit společnosti Eftec, a.s., JOTUN Powder Coatings CZ a.s. a Glazura s.r.o. Dvě nejdůležitější firmy ve skupině CZ-NACE 20.4 jsou Schwan Cosmetics ČR a Procter & Gamble Czech Republic s.r.o. Ve výrobní skupině CZ-NACE 20.5 jsou nejvýznamnějšími společnostmi INDET SAFETY SYSTEMS a.s., Austin Detonator s.r.o. a EXSPLOSIA a.s. a ve skupině CZ-NACE 20.6 to pak je Glanzstoff Bohemia s.r.o.

Výsledky chemického průmyslu ČR za rok 2014 jsou velmi příznivé. Po poklesu tržeb v roce 2013 došlo v roce 2014 k opětovnému růstu, a to o 12,5 %. Tento trend se projevil také růstem přidané hodnoty a produktivity

práce (viz grafy 11.2 a 11.3). Růst je dán především tím, že se dařilo výrobě základních chemických látek, hnojiv a dusíkatých sloučenin, plastů a syntetického kaučuku, kam se řadí většina velkých firem v oddílu výroby chemických látek a chemických přípravků. Dařilo se firmě Unipetrol a.s., jejíž tržby vzrostly za rok 2014 o 15 %. Dobře si vedly také firmy BorsodChem MCHZ, s.r.o., SPOLANA a.s. a Butadien Kralupy a.s. (růst tržeb u všech těchto tří firem o cca 10 až 15 %).

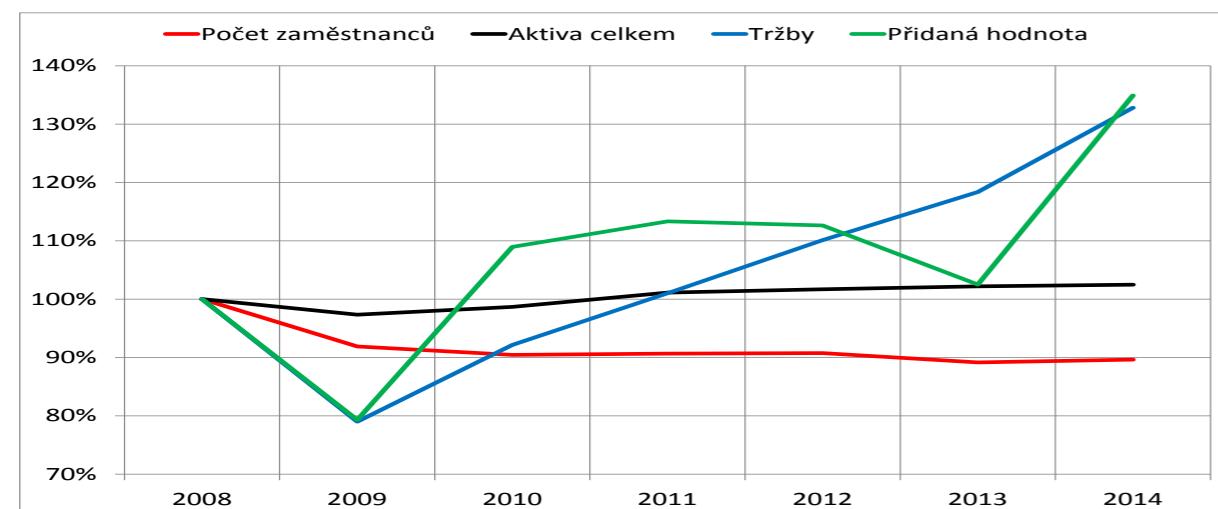
Graf 11.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

V grafu 11.2 je znázorněn vývoj počtu zaměstnanců, aktiv celkem, tržeb a přidané hodnoty v letech 2008 až 2014. Ukazatele počet zaměstnanců a aktiva celkem v posledních pěti letech stagnují, přičemž zaměstnanost v roce 2014 je 10 % pod úrovní roku 2008. Tržby naopak dlouhodobě rostou. Ukazatel přidané hodnoty vykázal po několika letech stagnace v roce 2013 pokles, ale v roce 2014 poměrně výrazně vzrostl.

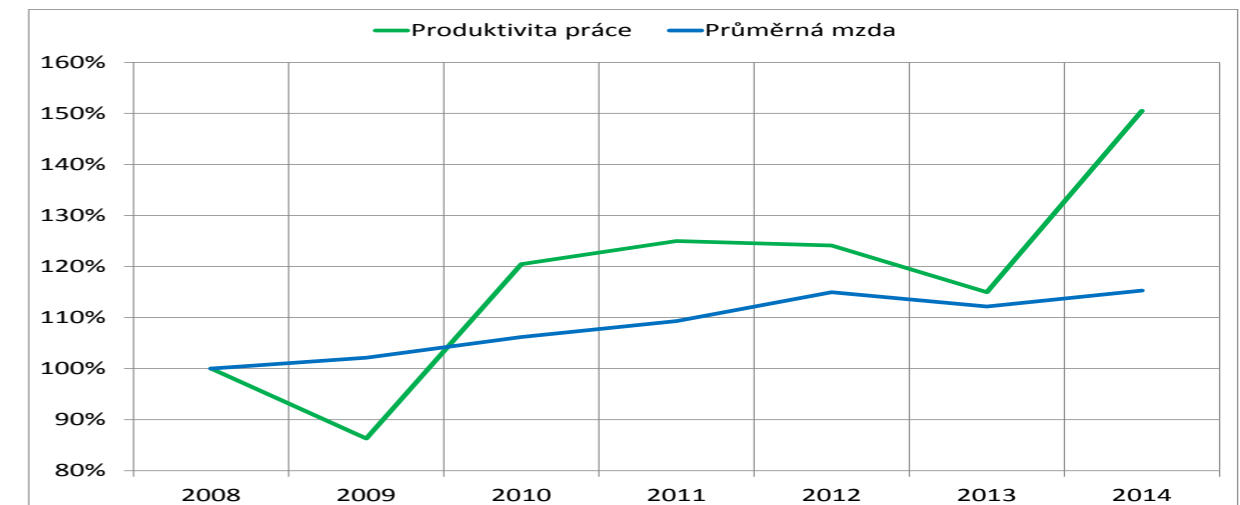
Graf 11.2 CZ-NACE 20 (rok 2008 = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Od roku 2010 růst produktivity práce předstihuje růst průměrné mzdy. V roce 2013 se jejich úrovně velmi přiblížily, ale v roce 2014 nabrala produktivita výrazný náskok před průměrnou mzdou (graf 11.3).

Graf 11.3 CZ-NACE 20 (rok 2008 = 100 %)

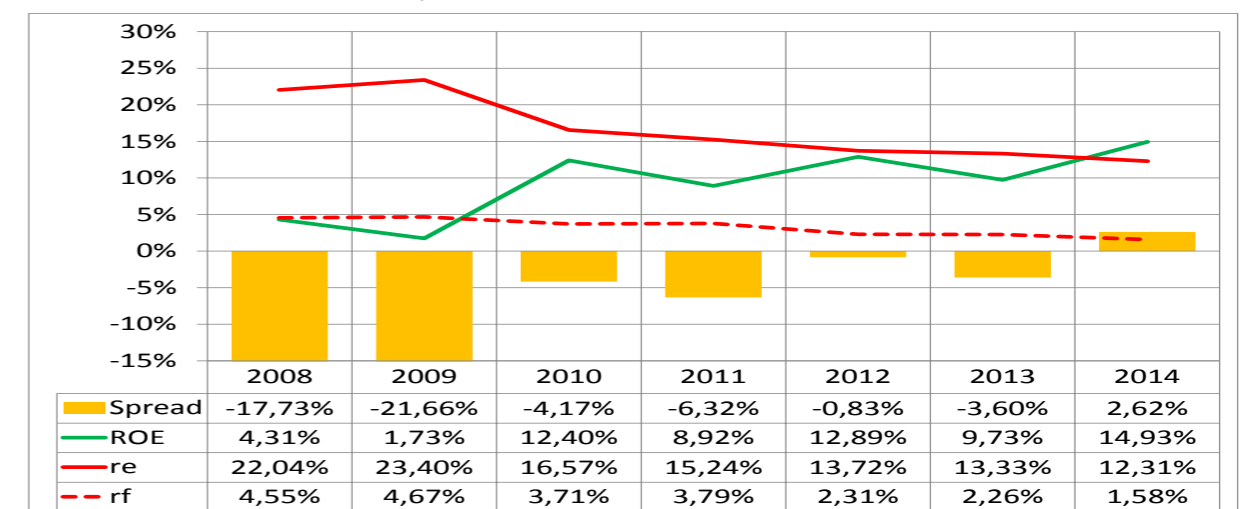

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Efektivnost měřená ukazatelem Spread se zlepšila od roku 2010, avšak hodnoty Spreadu byly stále záporné (graf 11.4). Až teprve v roce 2014 se dostal Spread do kladných hodnot a tvořil hodnotu pro své majitele. K tomuto vývoji došlo díky růstu rentability při snížení rizika.

Vývoj ukazatelů pro jednotlivé výrobní skupiny CZ-NACE 20.1 až 20.6 je v příloze na CD.

Graf 11.4 CZ-NACE 20 Spread (ROE-r_f)

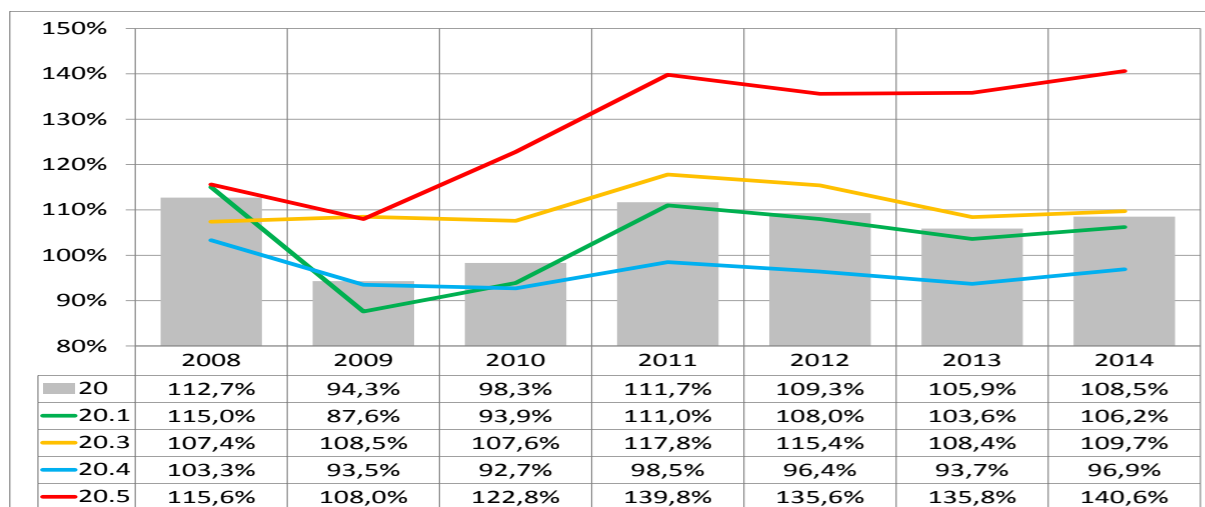
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

11.2 CENOVÝ VÝVOJ

Po propadu cen výrobců v krizových letech 2009 a 2010 se jejich dynamika obnovila. Ceny skupiny 20.5 (výbušniny, klišy, silice) a 20.3 (barvy, laky) zůstaly i v krizových letech nad úrovní roku 2005, a u skupiny výrobků CZ-CPA 20.5 zaznamenaly v dalších letech výrazný růst (graf 11.5). Pod úrovní roku 2005 zůstaly dlouhodobě ceny skupiny 20.4 (mýdla, čisticí prostředky). Největší vliv na vývoj cen u komodity CZ-CPA 20 má situace na trhu s ropou, ropnými produkty a navazujícími deriváty a polymery. Ropy je sice ve světě nadbytek a její ceny v posledním období klesaly, to se však příliš neprojevilo na její ceně v ČR, také vzhledem k vývoji kurzu české koruny.

Graf 11.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

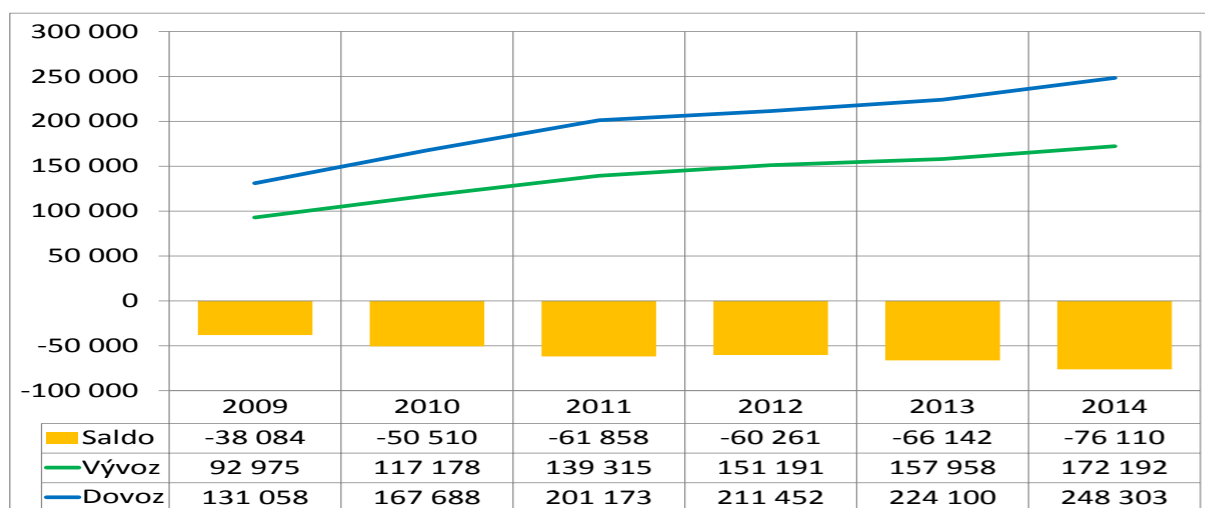
Pramen: data ČSÚ

11.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Dovoz i vývoz komodit skupiny CZ-CPA 20 dlouhodobě rostou, stejně tak se zvětšuje i záporné saldo (graf 11.6). V roce 2014 činil vývoz 172 mld. Kč a dovoz 248 mld. Kč. Záporné saldo vzrostlo na -76 mld. Kč. Největší podíl na zahraničním obchodu, stejně jako na tržbách má především skupina výrobků CZ-CPA 20.1 a po ní pak skupiny výrobků CZ-CPA 20.5 a 20.4.

Zahraniční obchod ČR s komoditou CZ-CPA 20 je úzce spjat s EU. Největším obchodním partnerem ve vývozu i dovozu je již řadu let Německo, následované Polskem a Slovenskem. Podrobnější údaje o vývoji zahraničního obchodu pro CZ-CPA 20.1 až CZ-CPA 20.6 jsou v příloze na CD.

Graf 15.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

11.4 SHRNU TÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Z globálního i evropského pohledu patří chemický průmysl ČR k těm méně významným. Tržby EU dosáhly v chemickém sektoru za rok 2013 hodnoty 527 mld. € (data Cefic za rok 2013 - European Facts and Figures 2014) a EU měla 16,7 % podíl na světových tržbách v oboru chemie. Z toho na Českou republiku připadlo 1,3 %, zatímco například na Německo, které je v oblasti chemického průmyslu současným evropským lídrem, připadlo 28,4 %. Tržby světového chemického průmyslu podle Cefic činily v roce 2013 celkem 3156 mld. €, což představuje proti roku 2012 nárůst o 0,9 %. V chemickém průmyslu ve světě je na prvním místě Čína. Její tržby za rok 2013 činily 1047 mld. €, což činí 33,2 % světových tržeb.

V rámci globálního chemického průmyslu byla v roce 2013 EU, stejně jako v předchozích letech světovou jedničkou ve vývozu (podíl na celkovém vývozu dosáhl 42,5 %), i v dovozu (podíl 35,3 %) a na celkovém obratu (vývoz + dovoz) se podílela 38,9 %. EU přitom v roce 2013 generovala kladné saldo v celkové výši 62 mld. €, což znamená rekordní přebytek.

Pro následující období byly ohlášeny nové investice. Například společnost Lena Chemical se chystá postavit ve Šternberku na Olomoucku nový závod na výrobu stavební a nátěrové chemie, ve kterém bude pracovat až pět desítek lidí. Firma již ve Šternberku jednu provozovnu vlastní a z důvodu rostoucí poptávky potřebuje zvýšit výrobní kapacity. Firma Lovochemie, a.s., největší český výrobce dusíkatých hnojiv, hodlá letos postavit novou granulační linku. Náklady společnost odhaduje na 1,5 až 1,8 mld. Kč. Novou linkou s větší kapacitou reaguje na růst poptávky. Česká dceřiná společnost německého výrobce barevných koncentrátů Lifocolor Farben začala v brněnské průmyslové zóně se stavbou nové továrny. Investice do její stavby přesáhne 4 mil. € a další prostředky vloží firma do vývoje a výroby. Důvodem investice je plánovaná expanze, firma hodlá během příštích dvaceti let zdvojnásobit výrobu.

Signalizovaný vstup zahraničních investic do chemického průmyslu by měl přispět k posílení jeho konkurenceschopnosti, ve které zaostává za vyspělými zeměmi. Restrukturalizace odvětví směrem k produkci s vyšší přidanou hodnotou probíhá pomalu, což např. potvrzují kilogramové ceny, kde úroveň dovozních cen je vyšší než vývozních, a kdy při nízké inovační aktivitě je řada specializovaných a technologicky náročnějších výrobků často dovážena. Přitom díky vyšší technické vyspělosti a automatizaci zahraničních výrobců a souběžném působení měnového kurzu se mnohdy dovážené výrobky stávají na trhu levnější než domácí. Součástí zlepšování konkurenceschopnosti chemického průmyslu je i vyrovnání se s požadavky kladenými na životní prostředí a dalšími regulačními opatřeními, která jsou zde specifická a citlivější, než je tomu u jiných sektorů. Provázanost chemického průmyslu s dalšími rozvíjejícími se odvětvími ekonomiky dává předpoklad jeho perspektivního rozvoje.

12.

CZ-NACE 21 VÝROBA ZÁKLADNÍCH FARMACEUTICKÝCH VÝROBKŮ A FARMACEUTICKÝCH PŘÍPRAVKŮ

Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků patří k méně významným oddílům zpracovatelského průmyslu České republiky. Jeho podíl na tržbách zpracovatelského průmyslu v ČR je dlouhodobě menší než 1 %. Avšak v tvorbě přidané hodnoty a jejich relacích k dalším ukazatelům patří oddíl CZ-NACE 21 dlouhodobě k oddílům s největším podílem v rámci celého zpracovatelského průmyslu.

To je dáno tím, že farmaceutický průmysl se řadí k high-tech zpracovatelským oddílům, nejnáročnějším na vědu a výzkum a do vývoje nových léčiv se každoročně vkládají velké finanční prostředky (většinou 15 až 20 % z ročních tržeb). Jeho produkční portfolio je velmi široké a tvoří jej originální léky, které jsou patentově chráněné, generické léky, kterým patentová ochrana skončila. U nás se rozhodující výrobci soustřeďují, hlavně z důvodů vysokých nákladů, převážně na generika, kde patříme k absolutní světové špičce.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků zařazena do oddílu CZ-NACE 21 a dělí se na dvě výrobní skupiny:

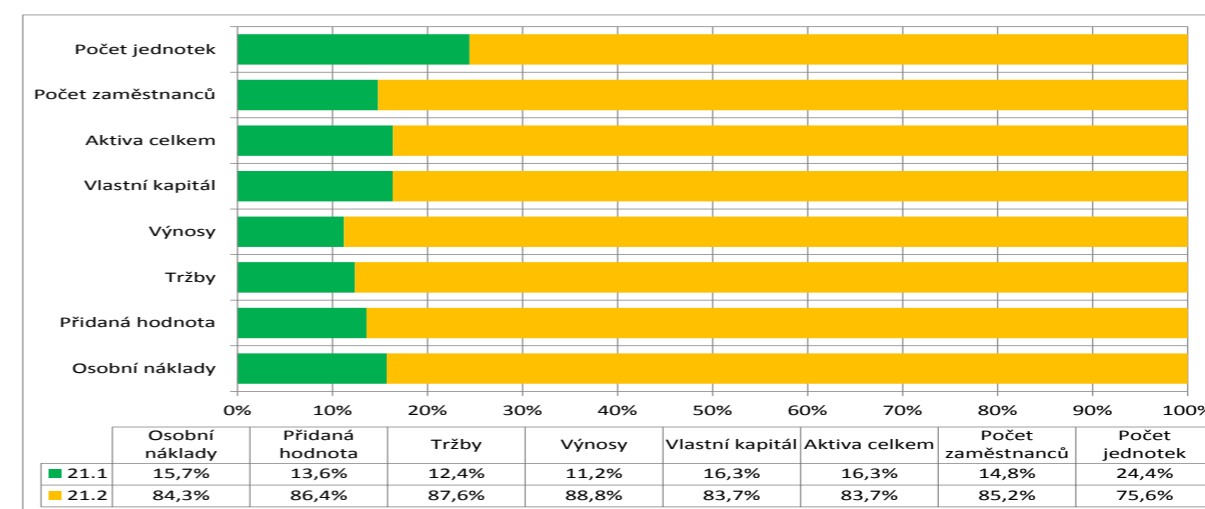
- CZ-NACE 21.1 Výroba základních farmaceutických výrobků¹;
- CZ-NACE 21.2 Výroba základních farmaceutických přípravků².

1 Výrobkem se rozumí látka nebo kombinace látek prezentovaná s tím, že má léčebné nebo preventivní vlastnosti v případě onemocnění lidí nebo zvířat, nebo látka nebo kombinace látek, kterou lze použít u lidí nebo podat lidem či podat zvířatům, a to buď za účelem obnovy, úpravy či ovlivnění fyziologických funkcí prostřednictvím farmakologického, imunologického nebo metabolického účinku, nebo za účelem stanovení lékařské diagnózy.

2 Přípravkem se rozumí léčivá látka nebo směs látek určená k použití při výrobě nebo přípravě léčivého přípravku, která se po použití při této výrobě nebo přípravě stane účinnou složkou léčivého přípravku určenou k vyvinutí farmakologického, imunologického nebo metabolického účinku za účelem obnovy, úpravy nebo ovlivnění fyziologických funkcí anebo ke stanovení lékařské diagnózy.

12.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Graf 12.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

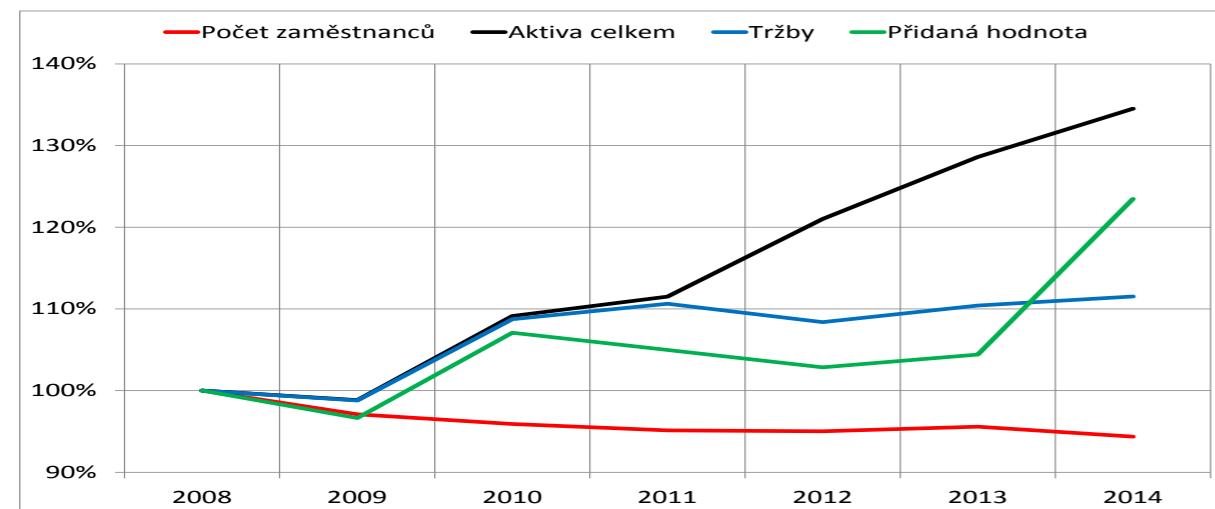

Rozhodující váhu má skupina CZ-NACE 21.2, jejíž podíl na celkových tržbách oddílu v roce 2013 činil 87,6 % (graf 12.1). Výrobová skupina 21.2 jednoznačně dominuje i v ostatních ekonomických ukazatelích, jako jsou počet zaměstnanců, aktiva celkem, vlastní kapitál, výnosy, přidaná hodnota a osobní náklady, kde všude dosahuje v oddíle CZ-NACE 21 podílu přes 80 %. Z počtu 85 jednotek v roce 2014 jich tři čtvrtiny bylo ve skupině CZ-NACE 21.2.

Farmaceutický sektor v České republice je zastoupen převážně společnostmi se zahraniční účastí, které se na celkových tržbách oddílu podílejí zhruba ze čtyř pětín. Většina velkých firem tohoto odvětví spadá do výrobové skupiny CZ-NACE 21.2. Jsou to i dvě největší firmy oddílu CZ-NACE 20 – izraelská Teva Pharmaceutical Industries a Zentiva, k.s., která je součástí francouzského mezinárodního koncernu Sanofi. Dále do výrobové skupiny CZ-NACE 21.2 patří také firmy Hartmann-Rico, a.s., Mölnlycke Health Care Klinipro, s.r.o., PRO.MED. CS Praha a.s. nebo Wallmark, a.s. Jedinou větší společností ve výrobové skupině 21.1 v ČR je v současnosti Lonza Biotec, s.r.o.

V grafu 12.2 je znázorněn vývoj počtu zaměstnanců, aktiv celkem, tržeb a přidané hodnoty oddílu CZ-NACE 21 v letech 2008 až 2014. Dobře se vyvíjely ukazatele aktiv celkem a přidané hodnoty, zatímco tržby již několik let stagnují nebo vykazují jen velmi mírný růst a počet zaměstnanců vytrvale mírně klesá. K výraznému růstu přidané hodnoty v roce 2014 přispělo snížení výkonové spotřeby ve skupině 21.2, zejména snížením cen vstupů, a také zvýšení objemu nakoupeného a prodávaného zboží (obchodní marže).

Graf 12.2 CZ-NACE 21 (rok 2008 = 100%)

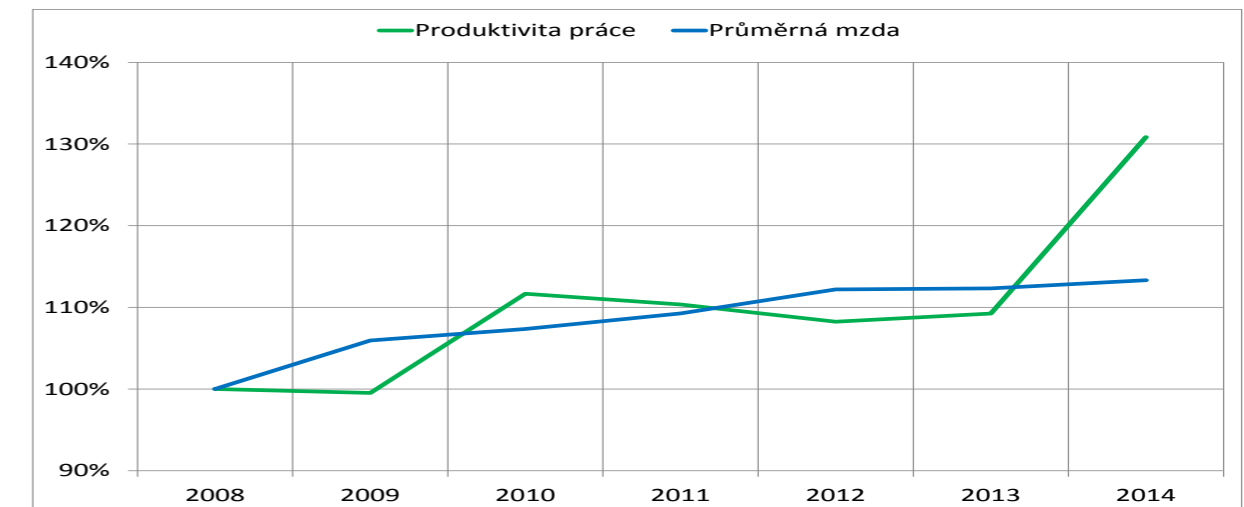
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

V grafu 12.3 je vidět vývoj produktivity práce v porovnání s průměrnou mzdou. Vývoj průměrné mzdy ukazuje od roku 2008 stabilně mírný růst. Vývoj produktivity práce naproti tomu v posledních sedmi letech spíše kolísá. Až v roce 2014 předstihla produktivita práce výrazně průměrnou mzdu.

Ukazatel Spread vykazoval v posledních sedmi letech výkyvy. Po vysokých kladných hodnotách v roce 2008 a 2010 (při propadu v roce 2009) byl od roku 2011 záporný. Až v roce 2014 vykázal opět kladné hodnoty, a tak tvořil hodnotu pro své majitele. Při pozvolném snižování rizika byly výsledky ovlivněny výkyvy v rentabilitě vlastního kapitálu (graf 12.4).

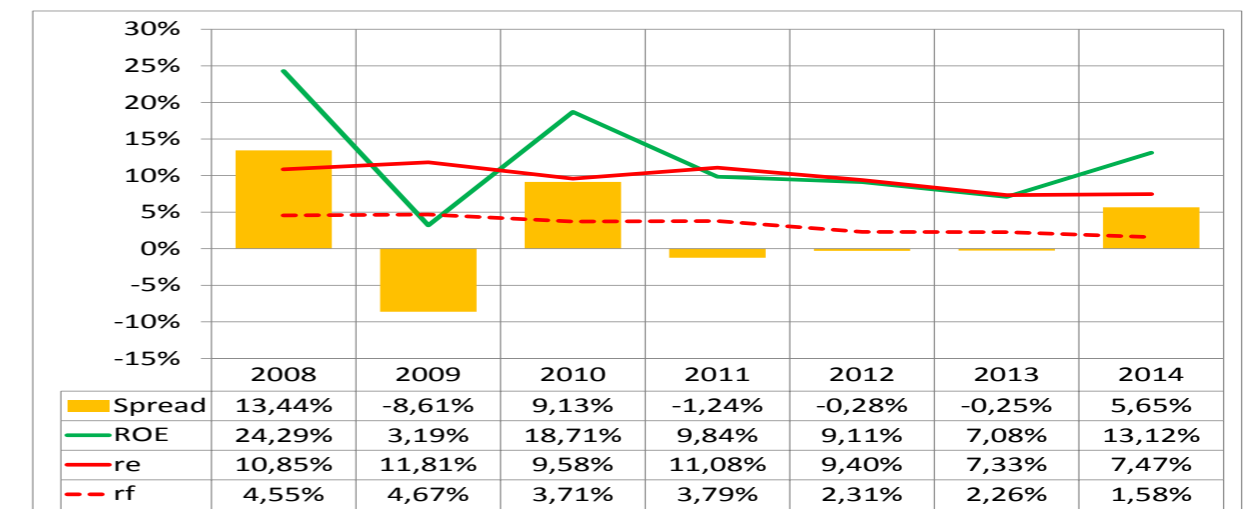
Podrobný vývoj ukazatelů pro jednotlivé výrobové skupiny CZ-NACE 21.1 a 21.2 je v příloze na CD.

Graf 12.3 CZ-NACE 21 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 12.4 CZ-NACE 21 Spread (ROE-r_e)

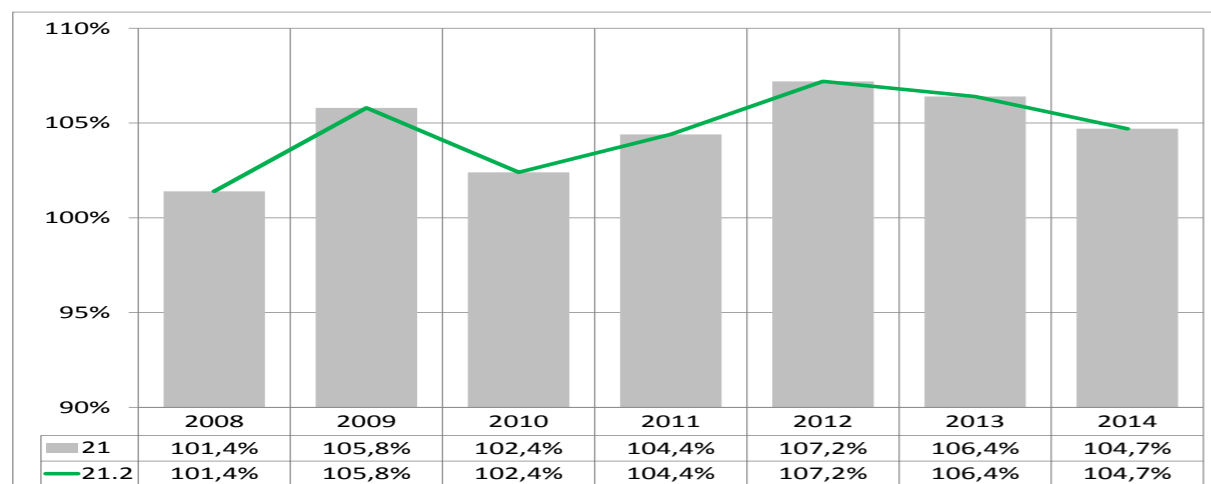

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

12.2 CENOVÝ VÝVOJ

Graf 12.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

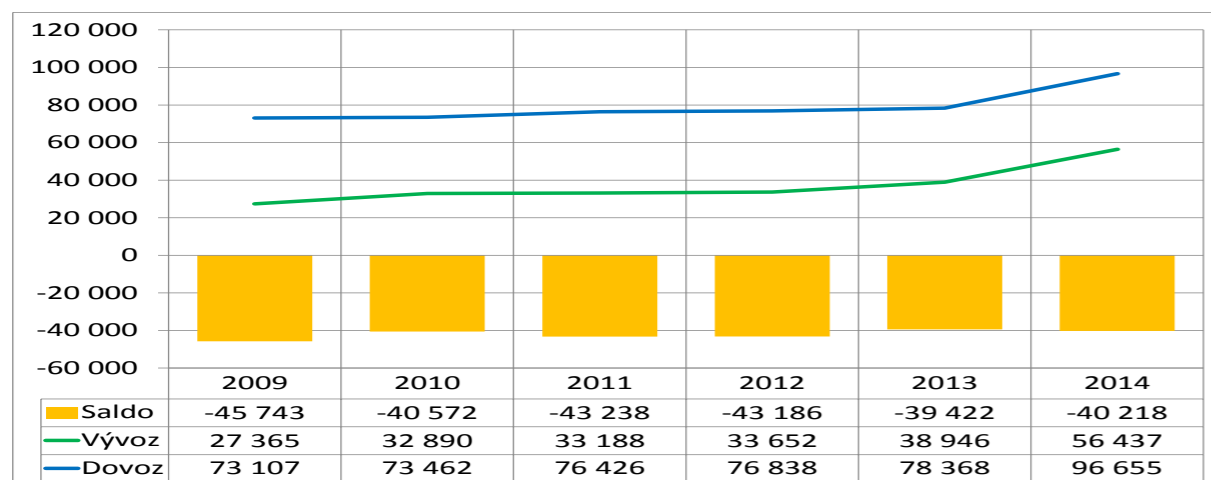
Vývoj cen výrobců je statisticky sledován jen u skupiny CZ-CPA 21.2. V roce 2008 byly ceny na nejnižší úrovni. Po cenovém výkyvu v roce 2009 pak rostly v letech 2010 až 2012, kdy dosáhly maxima a začaly opět klesat (graf 12.5). Pokles cen v posledních několika letech je způsoben tím, že trh s léky na předpis v posledních letech stagnuje, až mírně klesá. Tento stav je vyvolán trvalým tlakem na ceny a úhrady léků a omezeným vstupem nových medikamentů na trh.

12.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Ve vývoji zahraničního obchodu s komoditami CZ-CPA 21 není patrný žádný krizový výkyv (graf 12.6). Dovoz i vývoz (jehož hodnoty jsou nižší) vykazují trend pozvolného růstu, který se zřetelněji zrychlil u obou ukazatelů až v roce 2014. Rovněž záporné saldo zahraničního obchodu v této komoditě nevykazuje žádné výkyvy. Růst zahraničního obchodu ČR s komoditami CZ-CPA 21 byl způsoben nárůstem u dánské společnosti Orifarm Supply, s.r.o., která v ČR otevřela závod na přebalování originálních léčiv, která exportuje mimo ČR, převážně do Dánska a Německa. Což potvrzuje i fakt, že v roce 2014 byl nejvyšší vývoz komodity CZ-CPA 21 právě do těchto dvou zemí.

Podrobnější údaje o vývoji zahraničního obchodu pro CZ-CPA 21.1 a CZ-CPA 21.2 jsou v příloze na CD.

Graf 12.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 21 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

12.4 SHRNU TÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Evropský farmaceutický průmysl je pátým největším oddílem v rámci zpracovatelského průmyslu EU. Farmaceutický průmysl patří mezi hi-tech oddíly s nejvyšší přidanou hodnotou na zaměstnance, podstatně vyšší než ostatní hi-tech oddíly zpracovatelského průmyslu. Zároveň je farmaceutický průmysl sektorem s nejvyšším podílem investic do výzkumu a vývoje z čistých tržeb.

Světový farmaceutický trh představoval v roce 2013 objem 655 mld. € (870 mld. USD). Deset největších světových farmaceutických firem kontroluje více než jednu třetinu trhu, většina z nich má roční tržby přes 20 mld. USD. Evropa se podílela v roce 2013 na světových tržbách za prodej farmaceutických výrobků a přípravků z 27,4 % (zatímco například USA 41 %). Zároveň dochází k výraznému růstu v tržbách i ve výzkumu v rozvíjejících se státech, jako jsou Brazílie, Čína a Indie.

Podle EFPIA – European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (dokument The Pharmaceutical industry in figures – Edition 2014) zaměstnává evropský farmaceutický průmysl na 700 000 lidí. V roce 2013 bylo investováno do výzkumu a vývoje v Evropě přes 30 mld. € a Česká republika vydala v roce 2013 dle EFPIA za výzkum a vývoj 49 mil. €. Evropská farmaceutická produkce v roce 2013 činila 217,5 mil. €, export dosáhl 316,5 mil. € a import představoval 224 mil. €.

V ČR pokračoval, po oživení, které přišlo v roce 2013, růst tržeb i v roce 2014 (o 2,5 %) a zvýšily se další průmyslové a finanční indikátory. Letošní předběžné výsledky ukazují, že by tento trend mohl i nadále pokračovat.

Investiční aktivita v tomto oddílu i nadále trvá. Lze uvést několik příkladů nových investic. Chemicko-farmaceutická společnost Hacvia hodlá na zhruba půlhektarovém pozemku v průmyslové zóně v Kopřivnici postavit halu pro vývoj a výrobu léčiv. Do výstavby a vybavení haly bude firma v první fázi investovat přes 10 milionů Kč. Nadnárodní farmaceutická firma Cipla sídlící v Indii míří na český trh. Díky spolupráci se společností S&D Pharma chce v brzké době představit svůj kombinovaný inhalační lék na astma a chronickou obstrukční plicní nemoc. Britská společnost Simeys Trade by chtěla v Jičíně postavit závod na výrobu léčiv a doplňků stravy za nejméně 1,5 mld. Kč. Mohla by vytvořit až 300 pracovních míst na dělnických pozicích.

13. CZ-NACE 22 VÝROBA PRYŽOVÝCH A PLASTOVÝCH VÝROBKŮ

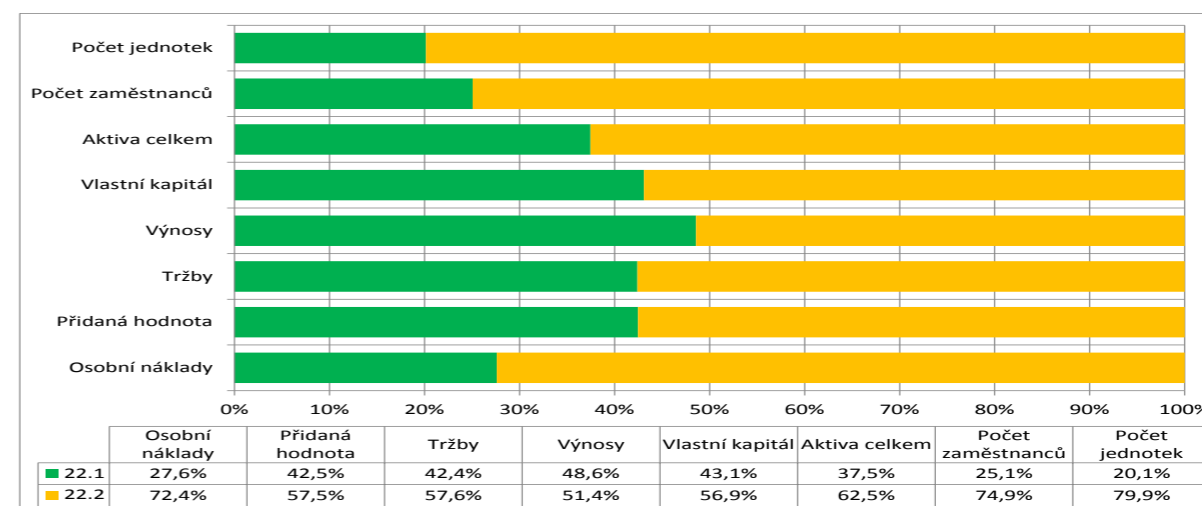
Výroba pryžových a plastových výrobků CZ-NACE 22 patří k významným oddílům hospodářství České republiky. Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb dělal v roce 2014 necelých 7 %, což ho řadí na páté místo v rámci jednotlivých zpracovatelských oddílů. Řadu let vykazuje vysokou dynamiku v růstu tržeb, účetní přidané hodnoty i počtu zaměstnanců. Oddíl patří mezi klíčové subdodavatele pro ostatní odvětví zpracovatelského průmyslu, jako jsou automobilový průmysl a výroba elektrických zařízení. V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba pryžových a plastových výrobků zařazena v oddílu CZ-NACE 22 s následujícími skupinami:

- CZ-NACE 22.1 Výroba pryžových výrobků;
- CZ-NACE 22.2 Výroba plastových výrobků.

13.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

V grafu 13.1 jsou znázorněny podíly výrobních skupin CZ-NACE 22 ve vybraných charakteristikách. Prakticky ve všech ukazatelích má větší podíl výrobní skupina CZ-NACE 22.2. Podíl této výrobní skupiny na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v oddílu CZ-NACE 22 v roce 2013 činil 57,6 %. Rozhodující vliv na tento vývoj ve skupině CZ-NACE 22.1 má podskupina CZ-NACE 22.11 Výroba pryžových plášťů a duší, protektorování pneumatik, která patří k nejvíce konkurenceschopným nejen v rámci Evropy, ale i ve světě. Skupina CZ-NACE 22.2 se zase vyznačuje velmi širokou nabídkou produktů, které nalézají uplatnění prakticky ve všech oblastech naší ekonomiky. Počet jednotek v oddíle výroby pryžových a plastových výrobků v roce 2014 byl 3 547, z toho ve skupině výroba plastových výrobků jich bylo 2 846. Gumárenský a plastikářský průmysl v roce 2014 zaměstnával 78 479 zaměstnanců.

Graf 13.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Suverénní jedničkou ve výrobní skupině CZ-NACE 22.1 i v rámci oddílu CZ-NACE 22 je společnost Barum Continental, s.r.o., největší evropská výrobní pneumatik pro osobní automobily. Hned za ní, také ve skupině CZ-NACE 22.1, jsou společnosti Continental HT, s.r.o., Otrokovice a Continental výroba pneumatik, s.r.o., Otrokovice. Všechny tyto tři společnosti jsou součástí německého koncernu Continental AG. Následuje firma

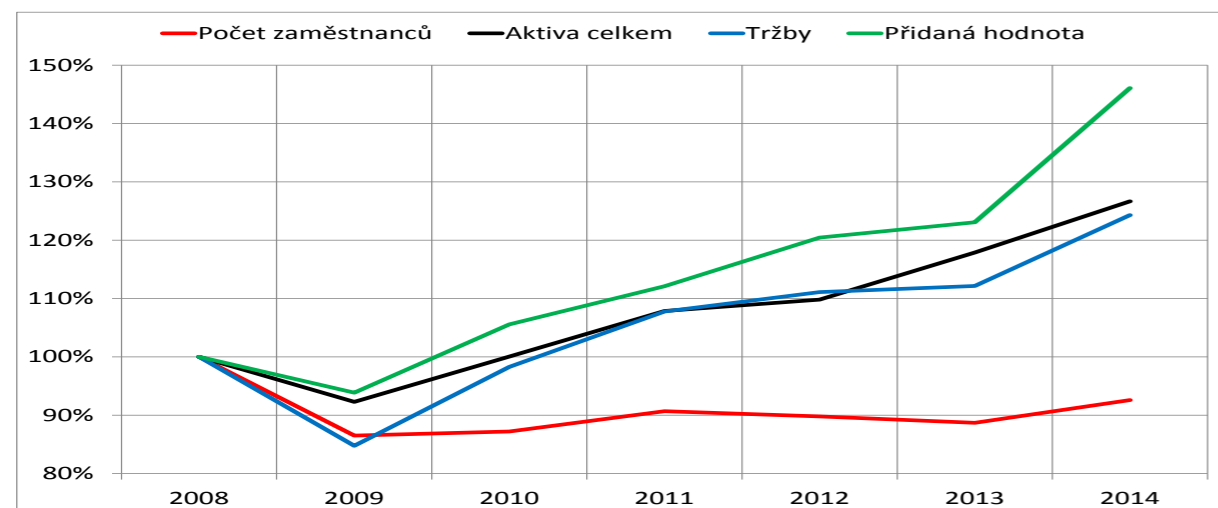

MITAS, a.s. Praha, Vibracoustic CZ, s.r.o., Rubena a.s., Saar Gumi Czech, s.r.o. nebo Semperflex Optimit, s.r.o. Z nejvýznamnějších společností ve výrobní skupině CZ-NACE 22.2 lze jmenovat Viscofan CZ, s.r.o., ITW PRONOVIA, s.r.o., Fatra, a.s., Grupo Antolin Turnov, s.r.o., Kautex Textron Bohemia, s.r.o., Devro s.r.o. a Gumotex, a.s. V oddílu CZ-NACE 22 je přítom vysoký počet firem se zahraniční účastí (kolem 250), které se na celkových tržbách podílejí zhruba ze čtyř pět.

Regionem s jasně největší koncentrací podniků tohoto zpracovatelského oddílu je Zlínský kraj. Sídli tu tři největší tuzemské firmy a má zde také své sídlo Plastikářský klastr, který funguje od roku 2006.

V grafu 13.2 je znázorněn vývoj počtu zaměstnanců, aktiv celkem, tržeb a přidané hodnoty v letech 2008 až 2014. Všechny ukazatele od roku 2009 rostou. Největší se vyvíjí počet zaměstnanců, který se dosud nedostal na úroveň roku 2008. Ostatní ukazatele se vyvíjí příznivě.

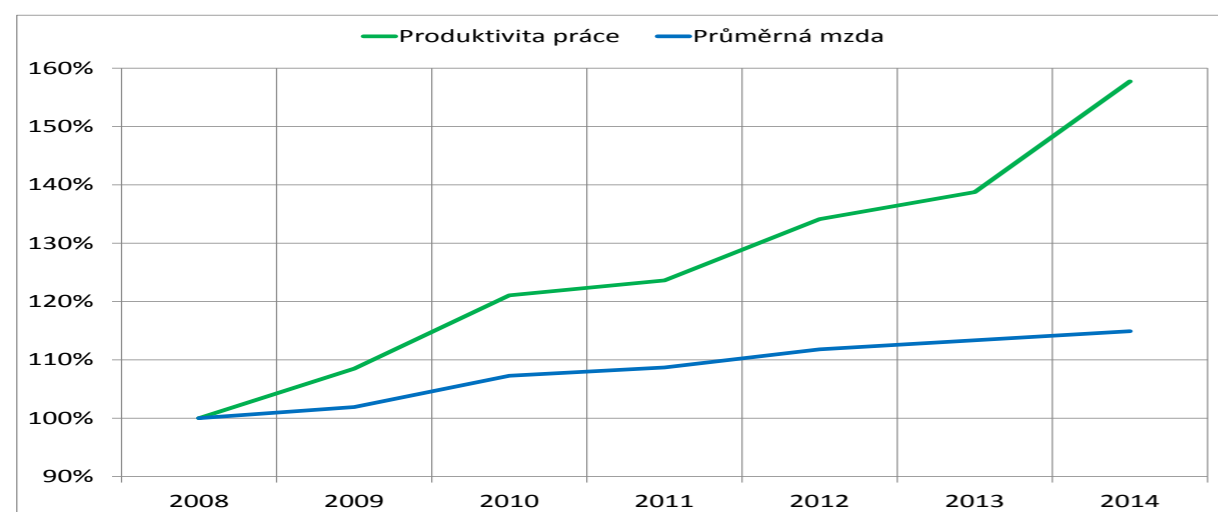
Graf 13.2 CZ-NACE 22 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Vývoj produktivity práce a průměrné mzdy oddílu CZ-NACE 22 srovnává graf 13.3. Od roku 2008 roste jak produktivita práce, tak průměrná mzda. Přičemž produktivita práce roste rychlejším tempem než průměrná mzda, což představuje ideální vývoj.

Graf 13.3 CZ-NACE 22 (rok 2008 = 100%)

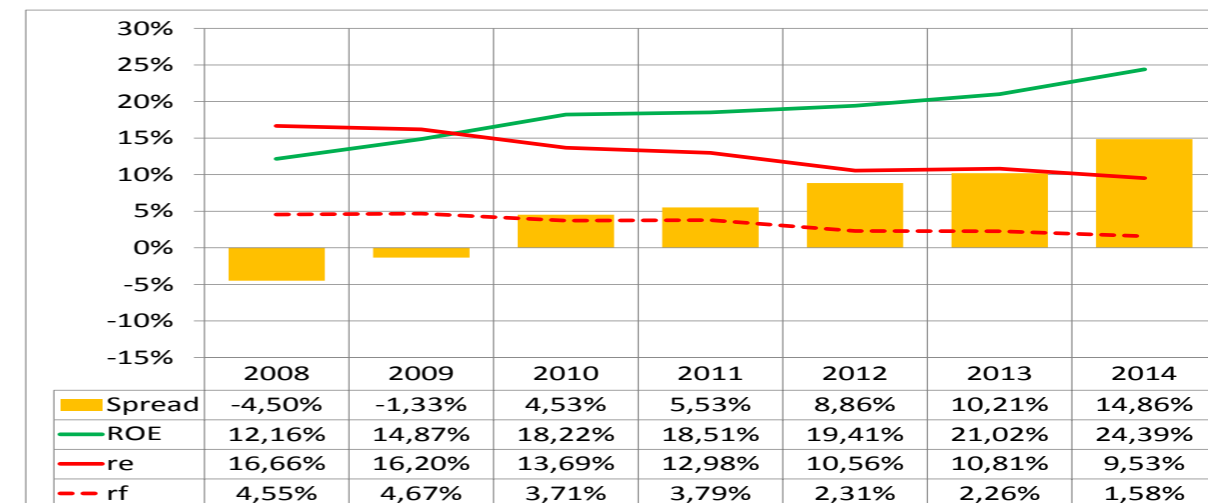

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 13.4 vypovídá o rovnoměrném zlepšování ukazatele efektivity - Spreadu, který ze záporných hodnot v letech 2008 a 2009 přešel od roku 2010 do kladných hodnot, které v dalších letech postupně zlepšoval. Přispěla k tomu poměrně rovnoměrně se zvyšující rentabilita, při postupném snižování rizikovosti.

Podrobný vývoj ukazatelů pro jednotlivé skupiny CZ-NACE 22.1 a 22.2 je v příloze na CD.

Graf 13.4 CZ-NACE 22 Spread (ROE-r)

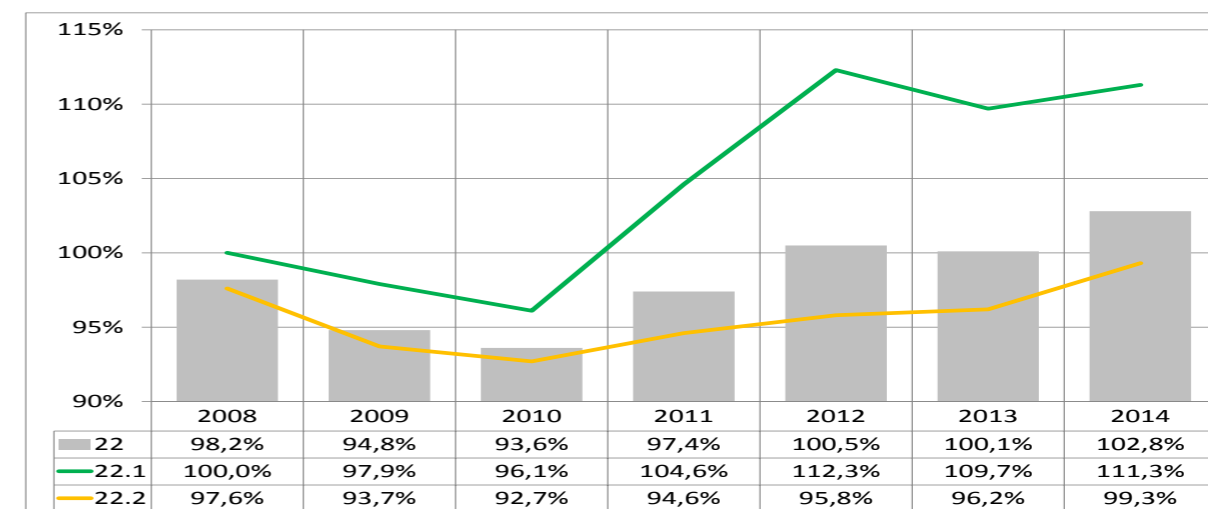

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

13.2 CENOVÝ VÝVOJ

Graf 13.5 ukazuje vývoj cen průmyslových výrobců u komodity CZ-CPA 22. Ceny v letech 2008 až 2010 klesaly, v roce 2010 dosáhly minima. Od roku 2011 začaly růst a v roce 2014 dosáhly zatím nejvyšší hodnoty. Přitom lépe se daří výrobní skupině CZ-CPA 22.1, jejíž ceny se sice v roce 2013 propadly, ale v roce 2014 opět rostly. Ceny této výrobní skupiny jsou ovlivňovány především cenami kaučuku na mezinárodních trzích a jsou mnohem vyšší než u výrobní skupiny CZ-CPA 22.2, které se za celé sledované období nedostaly nad úroveň roku 2005.

Graf 13.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

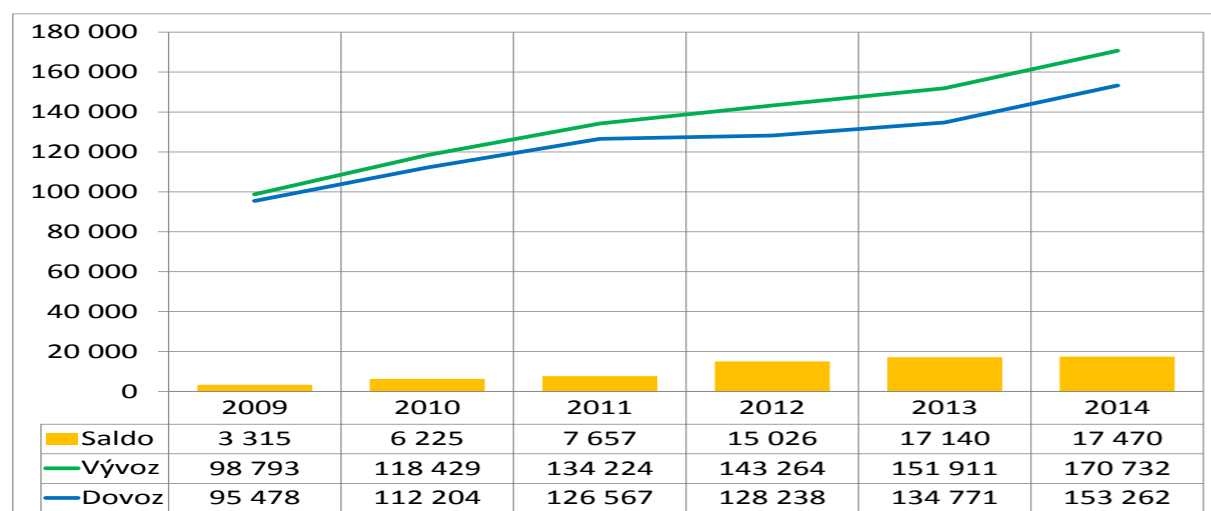
Pramen: data ČSÚ

13.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Zahraniční obchod s komoditami CZ-CPA 22 vykazuje rovnoměrný rostoucí trend, s postupně zvyšující se převahou vývozu nad dovozem z toho plynoucím zvětšováním obchodního přebytku (graf 13.6). Vývoj kladného salda u komodity CZ-CPA 22 a je dán především velmi dobrým vývojem zahraničního obchodu v podskupině výrobků CZ-CPA 22.11 Pryžové pláště a duše; protektorované pneumatiky, která má jako jediná kladné saldo. Největším obchodním partnerem ČR s touto komoditou je ve vývozu i dovozu jednoznačně Německo. Podrobnější údaje o vývoji zahraničního obchodu pro CZ-CPA 22.1 a CZ-CPA 22.2 jsou v příloze na CD.

Graf 13.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 22 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

Jak již bylo zdůrazněno, výroba pryžových a plastových výrobků patří v ČR zhruba deset let k důležitým oddílům zpracovatelského průmyslu. Během této doby k nám masivně vstoupil zahraniční kapitál, desítkám firem byly poskytnuty investiční pobídky, vznikly stovky zpracovatelských jednotek a oddíl CZ-NACE 22 stabilně zaměstnává kolem 70 – 80 tisíc lidí.

Ohlašované investiční záměry i přes zpomalení růstu naznačují, že v nejbližších letech by se toto zpracovatelské odvětví mohlo nadále dynamicky rozvíjet. Velmi však záleží na tom, jak se bude vyvíjet jeho největší odběratel, automobilový průmysl. Investiční aktivitu v nadcházejícím období v oddílu CZ-NACE 22 lze ukázat na příkladech: Gumárny Saar Gummi Czech s.r.o. z Červeného Kostelce na Náchodsku, které patří k evropským lídrům výroby těsnění do aut a chystají investici asi za 90 mil. Kč do třetí linky mísírný směsí. Gumárny také získaly zakázku na výrobu pryžového těsnění pro model Focus automobilky Ford v roční hodnotě 250 až 300 mil. Kč. Břeclavská společnost Gumotex, a.s. spustila nánosovací linku. Její roční přínos společnost odhaduje na 20 mil. Kč. Podnik do technologie investoval 140 mil. Kč a očekává, že mu pomůže proti asijské konkurenci. Rozšiřování výroby v a.s. Škoda Auto přilákalo do České republiky společnost Simoldes Plasticos Czech, s.r.o., jednoho z největších výrobců plastových dílů pro evropské automobilky. Původem portugalská firma v Lipovce u východočeských Kvasin investuje kolem 800 mil. Kč a vytvoří tři sta pracovních míst. V ČR dosud nevyráběla. Největší výrobce průmyslových hadic v Evropě, Semperflex Optimit, s.r.o., po roce znovu chystá obří investici do rozšíření výroby. Rakouská skupina Semperit nalije do své dceřiné firmy na Novojičínsku dalších 410 mil. Kč. Produkce hadic by tak měla do příštího léta vzrůst o 40 %. Kapacity totiž ani po letošním zvýšení výroby stále ani zdaleka nestačí strmě rostoucí poptávce. Výrobce pneumatik Mitas, a.s. plánuje další investice ve svém závodě v srbském městě Ruma, kde chce postupně rozšířit výrobní kapacitu o 10 tisíc tun pneumatik ročně. Jde o investici řádově v milionech €. Mitas také vlastní tři výrobní závody v ČR, v Praze, Zlíně a Otrokovcích, a jeden v USA. Otrokovický výrobce pneumatik Continental Barum, s.r.o. zahájil rekonstrukci výrobní haly za víc než 4 mld. Kč. Díky investici firma přijme dalších 300 lidí, nyní jich zaměstnává přes čtyři tisíce. Cílem modernizace je navýšení produkce nákladních pláštů. Kapacita výroby vzroste na téměř 1,6 milionu nákladních a autobusových pláštů za rok. Nyní firma produkuje ročně 940 tisíc těžkých nákladních a industriálních pneumatik a 21,7 milionu pneumatik pro osobní a lehké nákladní vozy. Společnost MSSL Advanced Polymers, s.r.o. z Pardubicka, která vyrábí plastové díly, získala velkou zakázku pro automobilku Daimler na plastové díly do sedaček. Firma bude rozšiřovat kapacitu výroby a hodlá přijmout přes sto lidí. Společnost JC Interiors Czechia, s.r.o., dceřiná firma koncernu Johnson Controls, v zóně Triangle chystá rozšíření výroby palubních přístrojových desek a dveřních panelů pro automobilový průmysl. Na konci loňského roku tam zaměstnávala 170 lidí. Firma Formplast Purkert CZ, s.r.o. z Jablonného nad Orlicí dokončila novou logistickou halu a nakoupila nové technologie pro vstřikování plastů. Do rozšíření výroby investovala 120 mil. Kč. Zároveň přijme několik desítek zaměstnanců. Produkce společnosti směřuje do automobilového a elektrotechnického průmyslu.

13.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Oddíl CZ-NACE 22 Výroba pryžových a plastových výrobků si v rámci zpracovatelského průmyslu postupně vybudoval pozici jednoho z důležitých hráčů a již několik let vykazuje vyšší tržby než příbuzný oddíl chemického průmyslu. Navíc podíl tohoto oddílu na celkových tržbách zpracovatelského průmyslu ČR je vyšší, než je tomu v Evropské unii.

V roce 2013 došlo k opětovnému postupnému oživení plastikářského průmyslu EU po několika letech nepříznivého vývoje. Globální produkce stoupla z 288 mil. tun v roce 2012 na 299 mil. tun v roce 2013, což značí nárůst o 3,9 %. Čína zůstala s 24,8% podílem na světové produkci plastů celosvětovým lídrem, zatímco Evropa se v roce 2013 umístila druhá s 20% podílem na globální produkci plastů. Pro srovnání v roce 1950 bylo ve světě vyrobeno pouze 1,5 mil. tun plastů, takže současná produkce odpovídá průměrnému ročnímu růstu v celém období o 9 %. V Evropě se v roce 2013 vyrobilo 57 mil. tun plastů.

V roce 2013 dosáhla spotřeba plastů 46,3 mil. tun a oproti roku 2012 vzrostla jen o 0,1 %. Největší podíl spotřeby plastů připadl na obalové materiály (39,4 %), dále stavebnictví (20,3 %), automobilový průmysl (8,2 %), elektronické výrobky (5,5 %) a další. V roce 2013 vykázal plastikářský průmysl EU 1,45 milionu pracovních míst. Více než 60 000 společností v oboru a celkový obrat výrobců plastů činil 320 mld. €. Tržby plastikářského odvětví dosáhly v roce 2012 celkem 202 mld. €.

V aplikaci plastů nadále existují značné rezervy a předpokládá se, že se tato výroba bude i nadále rychle rozvíjet, především v zemích třetího světa. Současná spotřeba plastů na obyvatele v západní Evropě je přibližně 120 – 125 kilogramů a odhaduje se, že do roku 2015 by měla stoupnout na 136 kg.

V následujících letech by také měl pokračovat pozitivní trend rozvoje bioplastů. Kapacity na výrobu bioplastů by do roku 2018 mohly vzrůst ze stávajících 1,6 mil. až na 6,7 mil. tun. Tento růst by měla podpořit i směrnice EU, která omezuje výrobu plastových tašek a podporuje regionální výrobu kompostovatelných plastů.

14.

CZ-NACE 23 VÝROBA OSTATNÍCH NEKOVOVÝCH MINERÁLNÍCH VÝROBKŮ

Z hospodářského hlediska je významné rozložení surovinových zdrojů a výrobních kapacit, které se vyskytují, kromě podniků na výrobu skla, cementu a zásob kaolínu, prakticky ve všech regionech České republiky. Tato skutečnost dovolila široce rozvinout těžbu a zpracování silikátových surovin. V době hospodářské krize došlo k pročištění trhu, řada malých podniků a firem zanikla, zatímco u středních a velkých podniků došlo k jejich vyšší výkonnosti a odpovídajícímu mzdovému ohodnocení.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba ostatních nekovových minerálních výrobků zařazena v oddílu CZ-NACE 23 s následujícími skupinami:

- 23.1 Výroba skla a skleněných výrobků;
- 23.2 Výroba žáruvzdorných výrobků;
- 23.3 Výroba stavebních výrobků z jílovitých materiálů;
- 23.4 Výroba ostatních porcelánových a keramických výrobků;
- 23.5 Výroba cementu, vápna a sádry;
- 23.6 Výroba betonových, cementových a sádrových výrobků;
- 23.7 Řezání, tvarování a konečná úprava kamenů;
- 23.9 Výroba brusiv a ostatních nekovových minerálních výrobků.

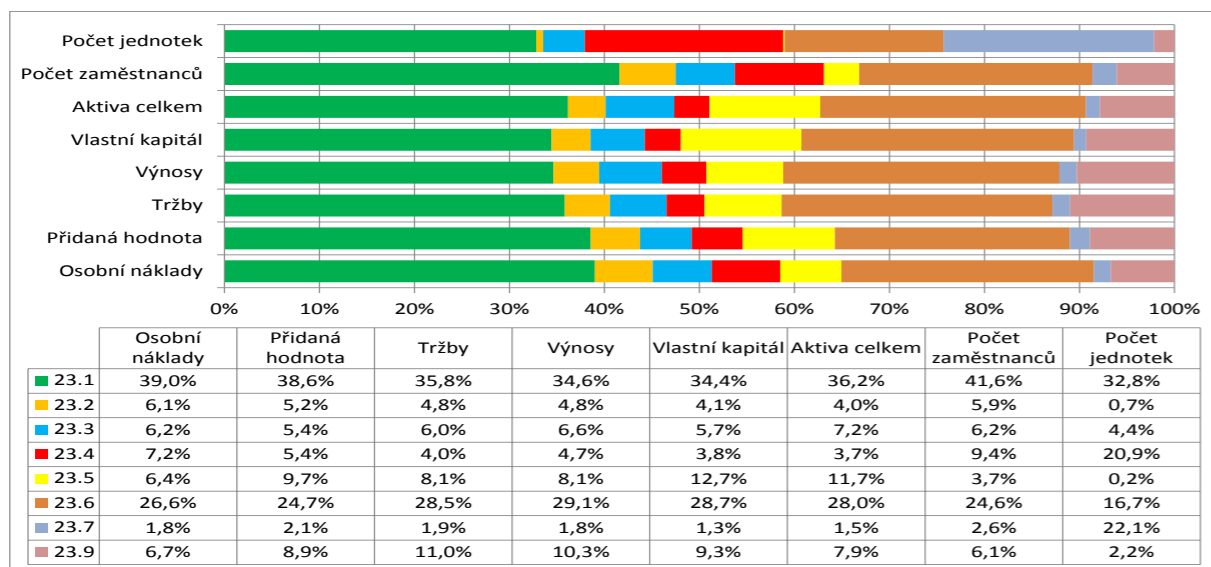
Tento oddíl zahrnuje širokou škálu výrobků zpracovatelského průmyslu. Chceme-li jmenovat některé významné výrobní společnosti, je nutno vycházet ze sortimentu výroby. Některé společnosti jsou také jedinými výrobci v České republice nebo dokonce v Evropě. Ve výrobě stavebních hmot je např. významnou společností Wienerberger cihlářský průmysl, a.s. a ZAPA beton, a.s. Praha. Ve výrobě plochého skla pro použití ve stavebnictví, v automobilovém průmyslu a dalších odvětvích je to AGC Flat Glass Czech, a.s., jejíž 100% vlastníkem je skupina Asahi Glass Co. Ltd z Japonska. V rámci výroby skla a skleněných výrobků můžeme dále jmenovat například O-I Manufacturing Czech Republic, a.s., firma Crystalex CZ, s.r.o. z Nového Boru nebo KAVALIÉRGLOSS, a.s. ze Světlé nad Sázavou. Skleněná vlákna, sklovláknité textilie pro stavebnictví vyrábí společnost SAINT-GOBAIN ADFORS CZ, s.r.o. z Litomyšle. Tradičním a dlouholetým výrobcem skleněných výrobků, bižuterie a osvětlovacího skla je také Preciosa, a.s. z Jablonce nad Nisou. V rámci výroby porcelánu je největším českým výrobcem Thun 1794, a.s. z Nové role u Karlových Varů. Technický porcelán vyrábí společnost Elektroporcelán Louny, a.s. Společnost LAUFEN CZ, s.r.o. vyrábí sanitární keramiku a je členem nadnárodní společnosti Roca. Do tohoto oddílu patří také například společnost UNIFRAX, s.r.o. z Dubí u Teplic, která je předním světovým výrobcem žáruvzdorných izolačních produktů pro celou řadu průmyslových aplikací.

14.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Jak vyplývá z grafu 14.1 převaha výrobních jednotek a s tím související výkony je u skupiny CZ-NACE 23.1 Výroba skla a skleněných výrobků a u skupiny CZ-NACE 23.6 Výroba betonových, cementových a sádrových výrobků. Nižší podíly jsou u skupin CZ-NACE: 23.4 Výroba ostatních porcelánových a keramických výrobků, 23.5 Výroba cementu, vápna a sádry a 23.3 Výroba stavebních výrobků z jílovitých materiálů. Nejnížší podíly dosahují skupiny CZ-NACE: 23.2 Výroba žáruvzdorných výrobků, 23.7 Řezání, tvarování a konečná úprava kamenů a 23.9 Výroba brusiv a ostatních nekovových minerálních výrobků.

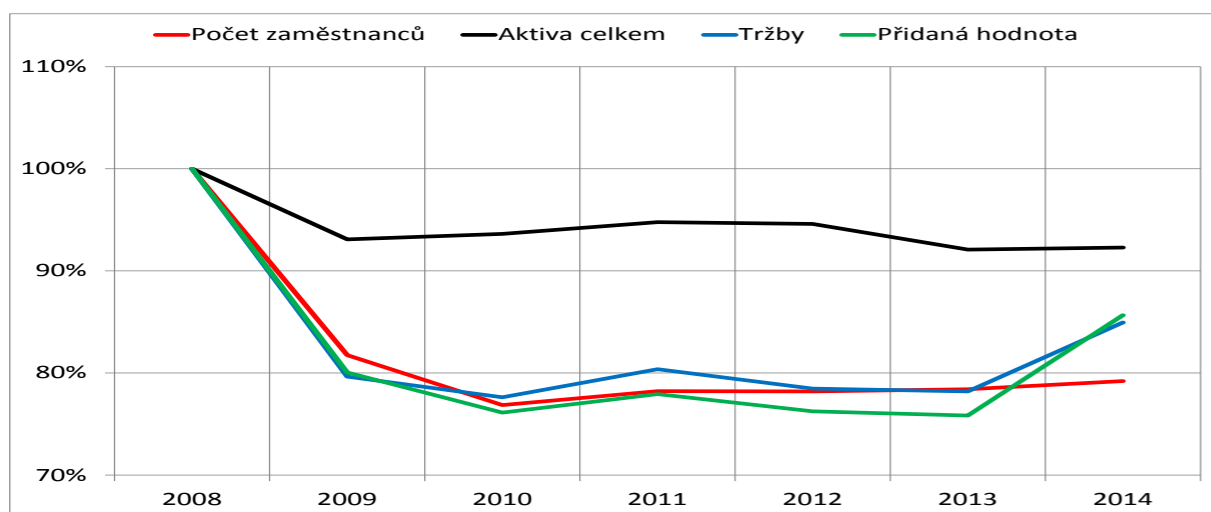
Graf 14.1 Podíly skupin oddílů na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Převážná většina hodnocených ukazatelů v průběhu sledovaného období (od r. 2008 do r. 2014) sice zpočátku zaznamenala znatelný pokles, ale v roce 2014 dochází již u většiny z nich k jejich nárůstům oproti roku 2013. Mírný nárůst stavební produkce v roce 2014 tak pozitivně ovlivnil i dosažené výsledky odvětví, jak v průmyslové výrobě stavebních hmot, tak i ve sklářství.

Graf 14.2 CZ-NACE 23 (rok 2008 = 100 %)

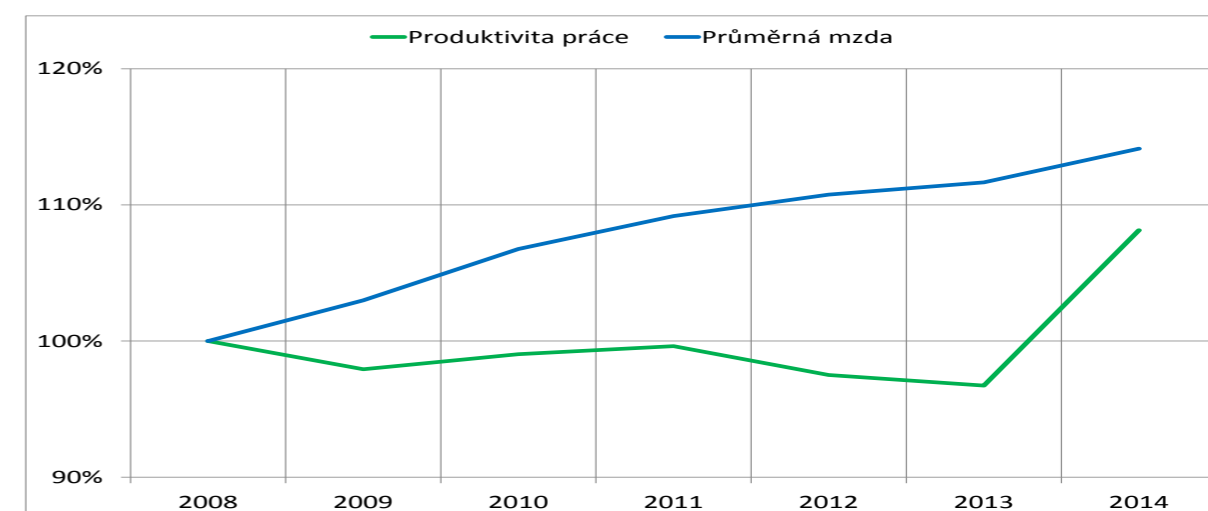

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Např. tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2014 byly proti roku 2008 o 15,0 % nižší, ale proti roku 2013 již vrostly o 8,6 %. Zásadní podíl na ekonomických výsledcích mají velké společnosti. Jestliže byl v roce 2014 jejich podíl na celkovém počtu výrobních společností pouze 0,64 %, pak na celkových tržbách měly podíl 51,9 %, na přidané hodnotě 52,9 % a na celkovém počtu zaměstnanců 51,4 %. Z hlediska institucionálních sektorů převládaly firmy pod zahraniční kontrolou s dvoutřetinovým podílem na tržbách a přidané hodnotě, při polovičním podílu na zaměstnanosti, čímž jejich produktivita práce výrazně převyšovala domácí firmy. Z pohledu skupin oddílů se na celkových tržbách podílí CZ-NACE 23.1 Výroba skla a sklářských výrobků 35,7 %, přičemž tržby v této skupině v roce 2014 vzrostly meziročně o 8,3 % a byly zároveň o 0,4 % vyšší než v roce 2008. Aktiva v roce 2014 byla proti roku 2008 o 0,8 % nižší, ale oproti roku 2013 vzrostla o 0,2 %. Přidaná hodnota celkem v porovnání s rokem 2008 poklesla o 14 %, ve srovnání s rokem 2013 však vzrostla o 13 %. Stejně jako na tržbách, tak i na přidané hodnotě se 38,6 % podílela skupina CZ-NACE 23.1, která v roce 2014

zaznamenala nárůst o 13,0 % (v porovnání s rokem 2008 činil nárůst o 7,2 %). Celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců sice proti roku 2008 poklesl o 21 %, ale v porovnání s rokem 2013 naopak vzrostl o 0,1 %. V roce 2014 vzrostla produktivita práce meziročně o 11,8 % a průměrná mzda o 2,2 %. Dlouhodobě nepříznivá relace mezi vývojem mezd a produktivity práce v celém oddílu je ovlivněna tímto nepříznivým vývojem ve skupinách výroby stavebních hmot. Srovnáme-li průměrnou mzdu v celém oddíle CZ-NACE 23, která dosáhla v roce 2014 výše 26 521 Kč s průměrnou mzdou ve zpracovatelském průmyslu, pak ta je vyšší o 4,9 %. Těmto ekonomickým výsledkům výrazně napomohla skutečnost, že většina výrobců se úzce specializovala a zaměřila se na výrobky s vysokou přidanou hodnotou, které se jim podařilo i částečně úspěšně exportovat do zahraničí.

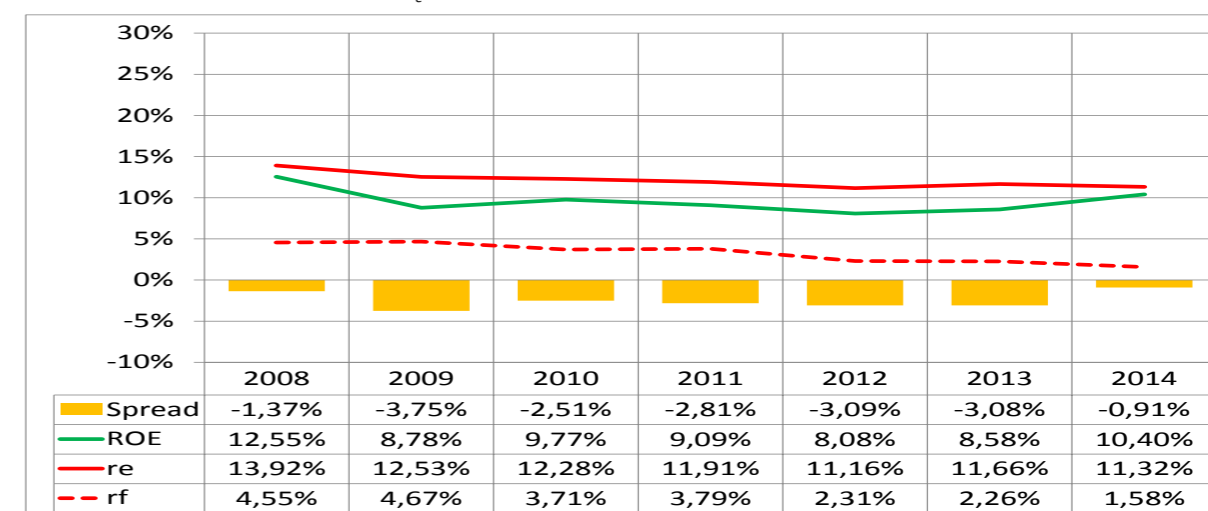
Graf 14.3 CZ-NACE 23 (rok 2008 = 100 %)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Ukazatel efektivity Spread se v celém sledovaném období pohyboval v záporných číslech, ke snížení jejich záporné hodnoty došlo až v roce 2014. Úroveň rizika se snižovala poměrně plynule, nízká úroveň rentability měla nejnižší hodnotu v roce 2012.

Graf 14.4 CZ-NACE 23 Spread (ROE-r_f)

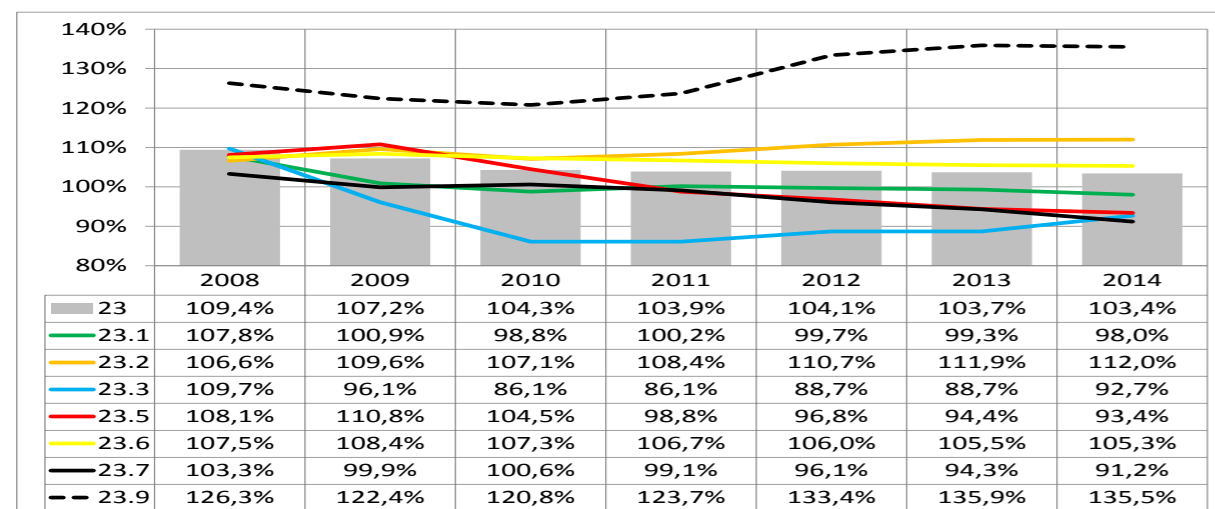
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

14.2 CENOVÝ VÝVOJ

Úroveň cen průmyslových výrobců u výrobků CZ-CPA 23 se za sledované období postupně průběžně snížila v průměru o 6 %. Dlouhodobě mají na vývoj cen produkce vliv, vedle trendu vývoje cen energií a lidské práce, také především pokračující dozvuky hospodářské krize (hlavně ve stavebnictví), kdy řada výrobců stavebnin tlačí ceny svých výrobků dolů kvůli dosažení jejich prodejnosti. Dlouhodobě je nadprůměrný růst cen u skupiny výrobků 23.9, zatímco nejnižší pod úroveň roku 2005 je skupina výrobků 23.3.

Graf 14.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Pramen: data ČSÚ

14.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

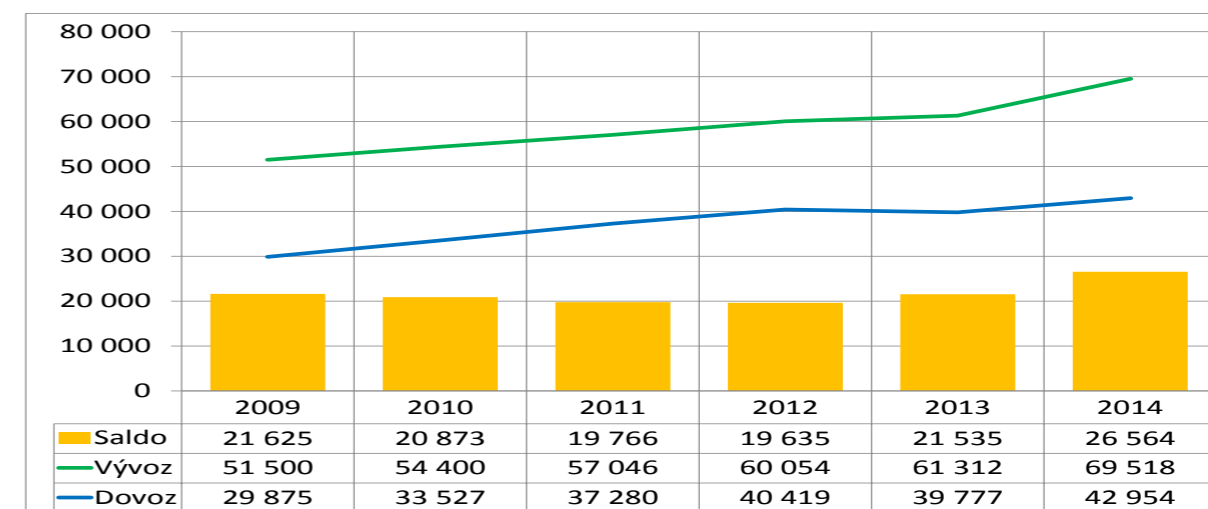
Zahraniční obchod s komoditami CZ-CPA 23 si trvale udržuje kladnou bilanci, tzn., že vývoz převažuje nad dovozem a všechny výrobkové skupiny jsou prakticky proexportně orientované. V roce 2014 došlo k navýšení vývozu výrobků CZ-CPA 23 o celkem 13,4 % a u dovozu došlo k nárůstu o celkem 8 % proti roku 2013. Tím se podařilo zvýšit celkové kladné saldo zahraničního obchodu o 23,4 %.

Z pohledu výrobkové struktury, konkrétně sklářských, keramických a sanitárních výrobků, je nutno konstatovat, že se daří udržovat vzestupný trend exportu, na kterém má hlavní podíl zvyšující se produkce a nové investice řady významných výrobců sklářských a keramických výrobků. Např. skupina výrobků CZ-CPA 23.1 Výroba skla a sklářských výrobků se na celkovém objemu vývozu skupiny v roce 2014 podílela cca 53,5 %. Návrat ke stabilitě výroby přináší také zvyšující se počet zakázek zejména ze sousedních zemí (zejména Německa), ale zároveň se zde částečně začíná projevovat i vysoká konkurence zboží z Číny. Na druhou stranu však, z pohledu výrobkové struktury sklářské výroby, se začíná negativně projevovat vliv válečného vývoje v některých státech Blízkého východu, stejně jako vyhlášené sankce EU vůči Rusku.

Mezi největší zahraniční odběratele patří Německo, kam bylo v roce 2014 vyvezeno zboží v hodnotě 18,0 mld. Kč, (tj. o 22,4 % více než v roce 2013), Slovensko 7,52 mld. Kč (o 22,7 % více) a Polsko 4,56 mld. Kč (o 6,5 % více).

Nejvyšší objem dovozu byl uskutečněn z Německa, ze kterého bylo importováno zboží v hodnotě 11,5 mld. Kč, tj. o 20,8 % více než v roce 2013. Mezi další dovozová teritoria patří Polsko, odkud bylo dovezeno zboží v celkové hodnotě 6,2 mld. Kč (tj. o 33 % více než v roce 2013), Slovensko v hodnotě 3,7 mld. Kč (tj. o 33,3 % méně než v roce 2013). Na zvýšeném dovozu z Polska má zásadní podíl rozšíření dovozu konkurenčních lacinějších stavebních výrobků pro stavebnictví (plastová okna a dveře pro zateplování, apod.).

Graf 14.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 23 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

14.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Postavení českého sklářského a keramického průmyslu a průmyslu výroby stavebnin ovlivňuje dozrívající hospodářská krize, která se projevuje mj. celkově nízkou, i když zvyšující se, poptávkou zahraničních trhů po jejich výrobcích. Zejména v uplynulých letech došlo k výraznému ohrožení hlavních výrobních kapacit produkce užitkového skla, porcelánu, cementu, cihel, betonových prefabrikátů, tvárníc apod. V současnosti se jedná u řady závodů /výrobců tradičních značek tohoto sortimentu, hlavně u oboru porcelánu/ o výrobu s nižším počtem zaměstnanců, podstatně nižší kapacitou výroby a užším sortimentem. Výrobu užitného skla se daří postupně zvyšovat, zvyšuje se i počet zaměstnanců. Výroba plochého skla je pak částečně ovlivňována svou výraznou závislostí na řadě navazujících průmyslových odvětví, pro které dodávají své výrobky, zejména pro stavebnictví a automobilový průmysl.

Při hodnocení vývoje sklářského průmyslu a průmyslu výroby stavebních hmot za rok 2014 je potřeba vzít do úvahy jejich bezprostřední propojení a návaznosti na sektor stavebnictví, kdy rozhodující segmenty skupiny NACE 23 v podstatě kopírovaly vývoj stavební výroby u nás a v EU. Obrát k lepšímu ve stavebnictví v České republice nastal až v roce 2014, kdy stavební produkce po pěti letech poklesu meziročně reálně vzrostla o 4,9 %.

Dosažené hospodářské výsledky odvětví v loňském roce jsou sice o něco lepší než v roce 2013, přesto si skláři, ale i výrobci stavebních materiálů nemohli v roce 2014 moc „vyskakovat“. Museli reagovat nejen na aktuální ekonomický růst, ale zároveň také na další rizika. Patří mezi ně zvyšující se cena práce, vysoká energetická náročnost, často absence silné značky a slabá vyjednávací pozice vůči odběratelům, kdy stavebnictví zatím stále nepokračovalo zlepšenými hmatatelnými výsledky. To zejména platilo o produkci pozemního stavitelství. Přitom stavební hmoty návazně na stavebnictví jsou klíčovými sektory pro zvyšování energetické účinnosti. Hlavním problémem pro energetickou účinnost jsou již existující budovy, které spotřebovávají až 2/3 celkové energie.

Nové stavby včetně zateplování stávajících budov jsou velkou příležitostí pro stavebnictví a i pro průmysl výroby stavebních hmot a sklářský průmysl.

Obrát k lepšímu, který nastal v roce 2014, potvrzují zatím i dosažené výsledky za 1. čtvrtletí 2015, kdy stavební výroba vzrostla o 7,7 % a celé odvětví CZ NACE 23 o 7,1 %. Lze tedy předpokládat, že krize postupně odeznívá vzhledem k plánované proinvestiční politice vlády, avizovanému vstupu zahraničních investorů, k záměrům developerů v oblasti výstavby bytů, programům SFRB, SFŽP v oblasti bydlení a k poměrně značným prostředkům z fondů EU, které by měly plynout zejména do infrastruktury. Příležitostí pro stavebnictví jsou i rekultivace krajiny a protipovodňová opatření.

Problémem může být nedostatek kvalifikovaných pracovních sil, kterých ubývá nejen v důsledku krize, ale i přirozenou změnou věkové struktury.

Stavební materiály hrají v trvale udržitelném rozvoji důležitou roli skrze své energetické vlastnosti a trvanlivost, což určuje spotřebu energie budov po celou dobu jejich životnosti. Zkoumáním použití materiálů a jejich kombinací lze proto dosáhnout významných zlepšení prostředí a kvality života. Mezi trendy také nesmí proto chybět vývoj nových kvalitních materiálů s funkční i estetickou hodnotou.

Mezi důležité faktory zachování konkurenceschopnosti odvětví patří rovněž:

- vytváření příznivých podmínek pro vstup zahraničního kapitálu;
- předložení kvalitních podnikatelských záměrů k získání prostředků z fondů EU a možnosti jejich spolufinancování;
- zlepšení osvěty a spolupráce s Ministerstvem školství, která povede ke zvýšenému zájmu o studium v technických a technologických oborech průmyslu výroby stavebních hmot, ve stavebnictví a ve sklářském průmyslu;
- rozšíření spolupráce s domácí a zahraniční vědecko-technickou základnou (výzkumné ústavy, vysoké školy);
- zavádění nových poznatků do praxe a jejich využívání při inovaci výrobků;
- rozvoj marketingových služeb.

Pro zvýšení konkurenceschopnosti musí proto výrobní společnosti hledat cesty, jak se orientovat na produkci s vysokou přidanou hodnotou, zaměřit se na kvalitní výrobky, jak posílit inovace ve výrobě a jak zlepšovat manažerské a obchodní strategie.

15.

CZ-NACE 24 VÝROBA ZÁKLADNÍCH KOVŮ, HUTNÍ ZPRACOVÁNÍ KOVŮ; SLÉVÁRENSTVÍ

Hutní výroba je materiálově i energeticky vysoce náročný oddíl. V České republice je koncentrována prakticky do jednoho regionu (bezmála 98 % produkce železa a oceli pochází z Moravskoslezského kraje). České hutnictví, stejně jako evropské, prochází strukturálním vývojem, který nastal společně s vypuknutím celosvětové krize. Od roku 2013 však nastal obrat k růstu a i když se produkce oceli velmi pravděpodobně nevrátí na předkrizovou úroveň, výroba i spotřeba roste a měla by růst i nadále.

Hutnictví tvoří základ pro dodávky ostatním zpracovatelským průmyslům. Oddíl ročně přinese do veřejných rozpočtů cca 15 mld. Kč. Z dat input-output analýzy za rok 2013¹ vyplývá, že růst oboru hutnictví ve výši 10 % by znamenal růst HDP o 1 %.

V rámci klasifikace ekonomických činností je hutní výroba zařazena do oddílu CZ-NACE 24 s následujícími skupinami:

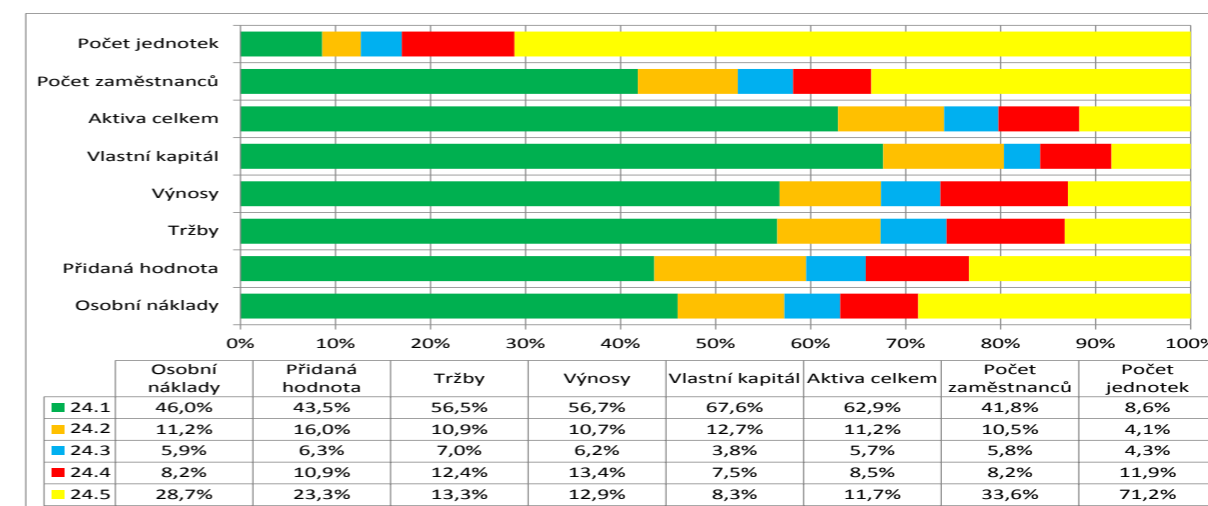
- 24.1 Výroba železa, oceli, feroslitin a plochých výrobků, tváření výrobků za tepla;
- 24.2 Výroba litinových a ocelových trub a trubek;
- 24.3 Jiné hutní zpracování železa a oceli;
- 24.4 Výroba a hutní zpracování neželezných kovů;
- 24.5 Odlévání kovů - slévárnictví.

Společnosti v hutnictví železa (skupiny CZ-NACE 24.1 a 24.2) jsou zaměřeny převážně na základní hutní produkci. Výroba v ČR zůstává dlouhodobě koncentrována zejména do dvou dominantních společností - ArcelorMittal Ostrava, a.s. a Třinecké železárny, a.s. Částečně k nim patří rovněž VÍTKOVICE STEEL, a.s., které se v poslední době potýkají s řadou problémů, spojených se strategickými rozhodnutími zahraničních vlastníků.

¹ VŠE – M. Damborský, A. Hoffman

15.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Graf 15.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

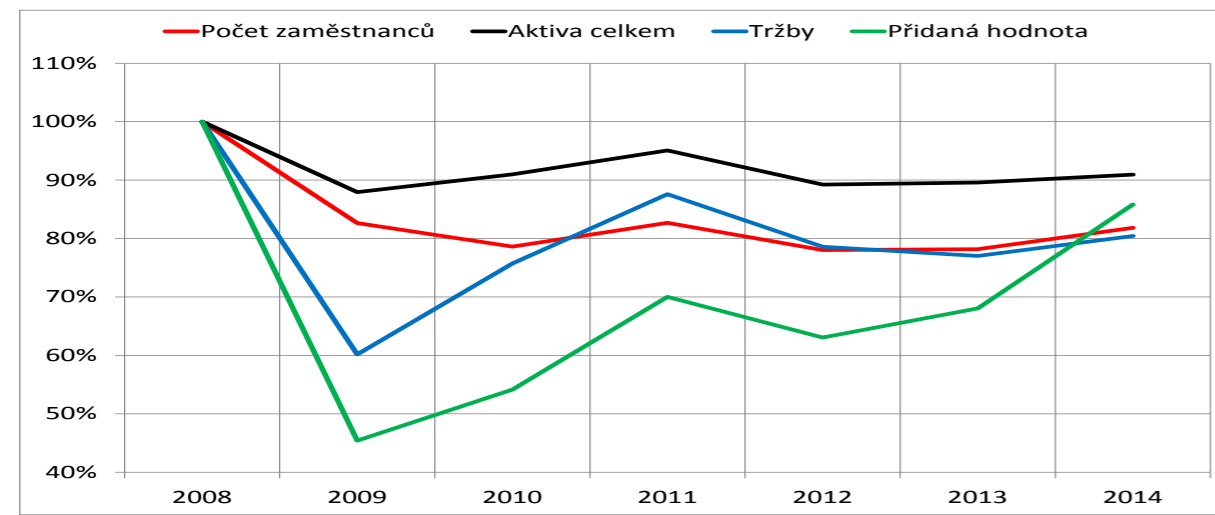

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Nejvýznamnější skupina 24.1 (výroba železa, oceli, feroslitin a plochých výrobků, tváření výrobků za tepla) dominuje svým podílem na všech charakteristikách, kromě počtu podniků, kde převažuje slévárnictví (skupina 24.5), kde je výroba diversifikovaná do velkého počtu menších subjektů (graf č. 15.1). Slévárnictví je druhou významnou skupinou, zejména svou zaměstnaností a také příznivým poměrem přidané hodnoty k tržbám. Celosvětová recese se v oddíle hutnictví projevila největším propadem u přidané hodnoty a tržeb v roce 2009 (graf 15.2). Snížení zaměstnanosti a aktiv bylo pozvolnější. Slibné oživení v roce 2010 (kromě zaměstnanosti) kulminovalo u všech ukazatelů v roce 2011, avšak nedosáhlo úrovně roku 2008. Druhá vlna recese v roce 2012 byla mírnější a v tržbách pokračovala i v roce 2013, zatímco přidaná hodnota se obrátila k meziročnímu růstu, při stagnaci zaměstnanosti. V roce 2014 zaznamenaly růst už všechny ukazatele, přičemž u přidané hodnoty byl velmi výrazný.

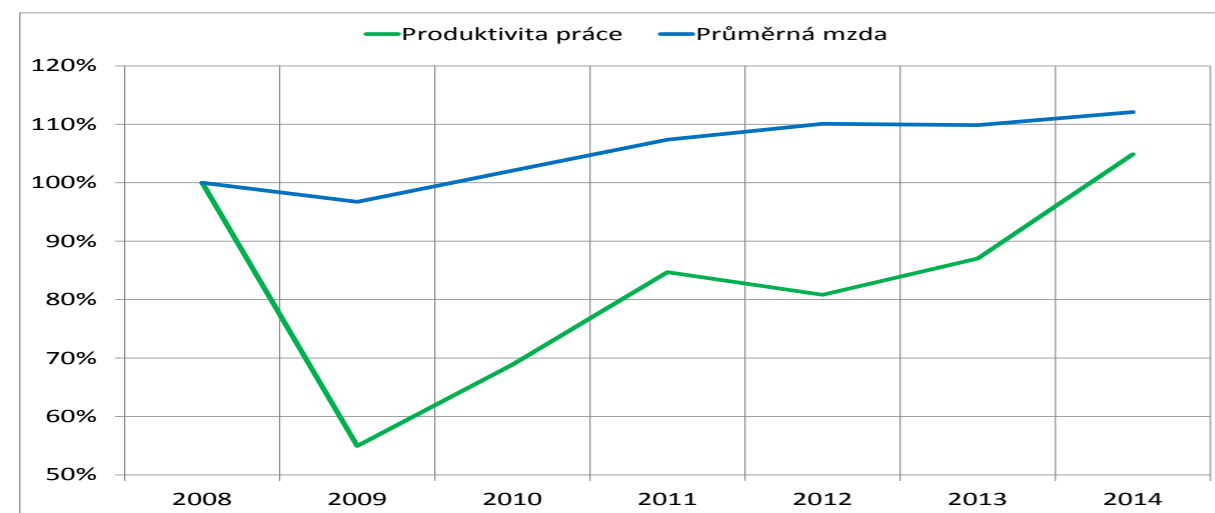
Graf 15.2 CZ-NACE 24 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Průměrná mzda je jediný ukazatel, který v oddíle hutnictví překročil úroveň roku 2008 už v roce 2010, s pokračováním jejího meziročního růstu v dalších letech, kromě stagnace v roce 2013. Relace průměrné mzdy k produktivitě práce je dosti volná, v letech 2012 a 2013 má protichůdné tendence. Pozitivní je výrazný předstih růstu produktivity práce před mzdami v roce 2014.

Graf 15.3 CZ-NACE 24 (rok 2008 = 100%)

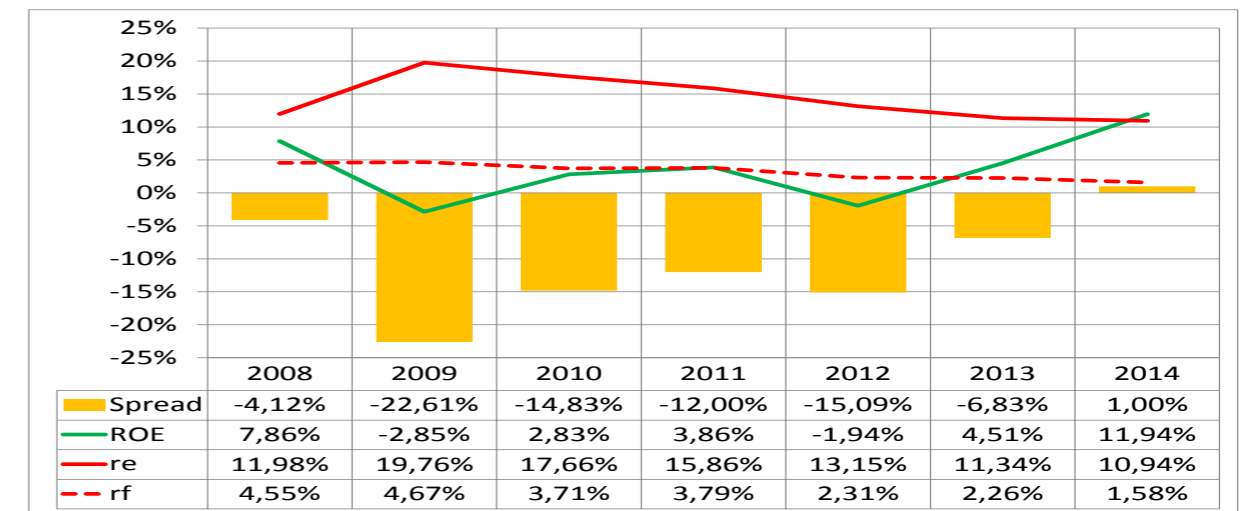

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Efektivnost oddílu hutnictví měřená pomocí ukazatele Spread vypovídá o zlepšující se tendenci, kdy za příznivého snížení bezrizikové sazby a alternativního nákladu na kapitál roste rentabilita vlastního kapitálu

ROE (kromě roku 2012). V roce 2014 předstihla ROE alternativní náklad na kapitál, takže poprvé skončilo hutnictví s kladnou hodnotou tvorby ekonomické přidané hodnoty (graf 15.4).

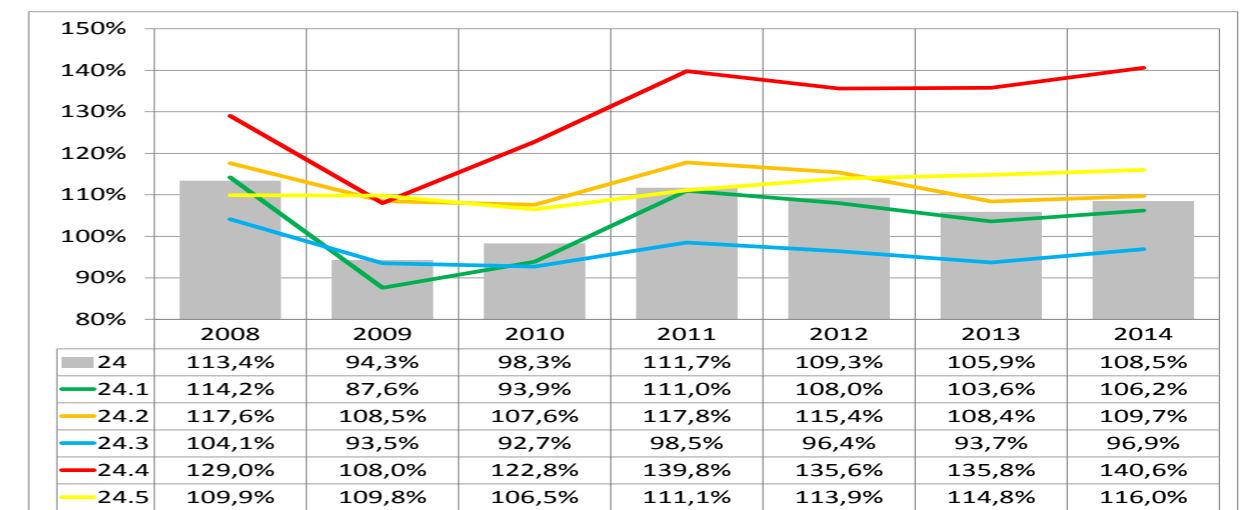
Graf 15.4 CZ-NACE 24 Spread (ROE-r_f)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

15.2 CENOVÝ VÝVOJ

Graf 15.5 Indexy cen průmyslových výrobků v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

Citelný pokles poptávky po oceli v průběhu recese se odrazil ve snížení ceny oceli, která klesla pod dlouhodobě udržitelnou úroveň. To vedlo k výraznému omezení produkce a v některých provozech došlo k omezení výroby, případně dočasnému odstavení provozu. Týkalo se to jak menších hutních společností, tak stěžejních ocelářských výrobců (Třinecké železářny, a.s., ArcelorMittal Ostrava, a.s.). Ani v roce 2010 a 2011, nedosahovaly úrovně výrobních marží zdaleka předkrizových úrovní. S druhou polovinou roku 2011 přišlo navíc rychlé ochlazení poptávky po oceli (zvláště ze strany stavebního průmyslu), které bylo doprovázeno snížením ceny oceli s opětovným tlakem na výrobní marže ocelářů. To, že došlo k nejvyššímu snížení poptávky i ceny oceli v Evropě, mělo své příčiny v probíhající dluhové krizi a v obavách o její další zhoršení. Pokles byl vyvolán stagnací (elektřina, koksovateľné uhlí) či poklesem (energetické uhlí, železná ruda) cen energií a materiálů při klesající poptávce po hutních výrobcích. Odlišný byl vývoj cen u neželezných kovů, kde byla úroveň jejich růstu vyšší (graf č. 15.5).

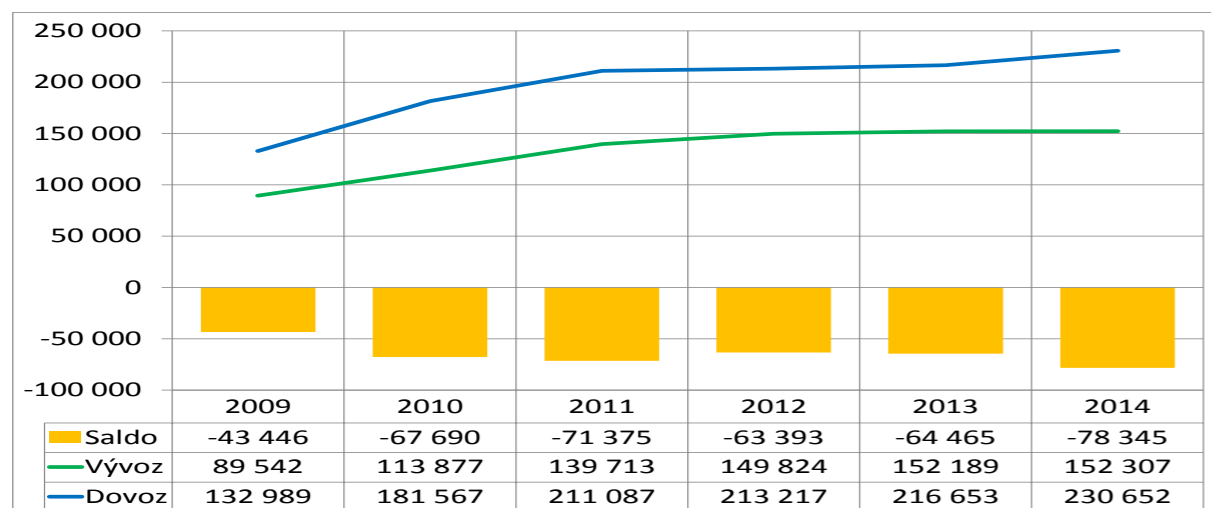

15.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Objemy produkce ocelářských výrobků jsou úzce spjaté s tuzemskou a zahraniční poptávkou. Graf 15.6 názorně dokumentuje situaci v zahraničním obchodu s komoditami CZ-CPA 24. Ve vývozu i dovozu zaujímá největší podíl skupina výrobků CZ-CPA 24.1 (železo, ocel) s 39 %, respektive 42 %, následovaná skupinou výrobků CZ-CPA 24.4 (neželezné kovy) s 30 %, resp. 39 %.

Technická úroveň a kvalita obchodovaného zboží měřená kilogramovými cenami se u dovozu a vývozu skupin výrobků 24.1 až 24.3 výrazně neliší. U oddílů 24.4 (neželezné kovy) a 24.5 (slévárenství) vývozní kg ceny výrazně převyšují dovozní kg ceny, což signalizuje konkurenční úspěšnost těchto komodit. U neželezných kovů hodnota dovozu dvojnásobně převyšuje hodnotu vývozu a v úrovni kg cen se promítá také struktura obchodovaných komodit v této skupině. Ve slévárenství je mírný přesah vývozu nad dovozem, ale jejich objem je velmi malý, nedosahuje ani 1 %.

Graf 15.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 24 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

Další úspěšný vývoj ocelářství vyžaduje rovněž věnovat zvláštní pozornost problematice ekologie. V některých aspektech by mohlo jít o samou existenci ocelářského průmyslu v ČR.

Pro rovnocenné podmínky je nezbytné:

- zavedení a dodržování spravedlivých podmínek pro oblast ekologie, energetiky;
- v tomto smyslu prosazovat taková řešení, která nebudou poškozovat a existenčně ohrožovat průmyslové podniky;
- nepřipustit přijetí legislativy, která nepostihuje všechny zdroje znečišťování (ovzduší, odpady, vody) a je diskriminující k průmyslovým odvětvím.

Z iniciativy Evropské komise byl přijat dne 11. června 2013 dokument „Akční plán pro konkurenceschopnost a udržitelné ocelářství v Evropě“. Zahrnuje kombinaci opatření na pomoc ocelářskému sektoru ve výrobě a pro stimulaci místní poptávky, liberalizaci směrnic a financování vzdělávání a výzkumu. Akční plán je dobrým startovacím bodem, který přináší mimo jiné vyčerpávající pohled i na zmíněnou energetickou efektivnost odvětví (stěžejní problém ocelářství v Evropě). Plán je monitorován skupinou ocelářských odborníků a osobností průmyslu, kteří jsou pověřeni jeho průběžným hodnocením.

15.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Statistické údaje za období od r. 1970 do letošního roku prokazatelně dokumentují, že vývoj, umocněný od r. 2008 výrazným poklesem poptávky (což souvisí s tendencí průmyslu jako takového), zřetelně sděluje:

- ocelářství již neobnoví svojí produkci na úroveň před r. 2007;
- v odvětví je minimálně 20 % nadbytečných kapacit;
- predikce ocelářství míří zcela ve směru k vyšším finalitám a sofistikovaným výrobám.

V ocelářství nepůjde o „obvyklou fázi“ cyklického vývoje (tak, jak se opakoval v minulosti), ale půjde o zásadní strukturální vývoj v průmyslu i s riziky pro ocelářství EU. Ocelářství je nesporně zatěžováno vlivy ekologické legislativy a růstem nákladů z vývoje cen energií. Konkurence dovozů hutních materiálů (Rusko, Ukrajina, Turecko, Čína, Jižní Korea ...) je faktorem, který prokazuje, že zpřísněná pravidla v oblasti ekologie a energetiky, dávají (spolu s obtížností přístupu k surovinám) šanci získat silnou pozici na trhu právě již dříve saturovaným evropským ocelářským podnikům (Německo, Francie).

Cestou pro dosažení a udržení konkurenční schopnosti ocelářství v ČR jsou:

- výzkum, vývoj, inovace;
- optimalizace portfolia kapacit (z pohledu trhu, zakázek a koncentrace výrob na nejprogressivnější technologie);
- směr vertikální integrace (k surovinám, energiím) má dnes vyšší prioritu než cesta horizontální spolupráce a kapitálového spojení.

16.

CZ-NACE 25 VÝROBA KOVOVÝCH KONSTRUKCÍ A KOVODĚLNÝCH VÝROBKŮ, KROMĚ STROJŮ A ZAŘÍZENÍ

Oddíl CZ-NACE 25 zahrnuje výrobu „čistě“ kovových výrobků, které mají zpravidla statickou funkci a také výrobu zbraní a střeliva.

Šíře výrobků a technologií, které jsou zahrnuty do tohoto oddílu, je ohromná - od špendlíků až k jaderným reaktorům. V podstatě téměř vše, s čím běžně přicházíme do styku a je kovové, pochází z tohoto oddílu. Přes různorodost výrobků oddílu CZ-NACE 25 je ale pro všechny výrobní skupiny v oddílu sjednocující charakteristikou skutečnost, že původním materiálovým vstupem jsou tradiční kovové polotovary vyrobené v oddílu CZ-NACE 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství.

Při bližší analýze produkce jednotlivých výrobních podniků, zařazených do kovovýroby, je u mnohých podniků patrná snaha o další zvyšování přidané hodnoty svých výrobků tím, že se zabývají i navazujícími kompletacemi svých kovodělných výrobků do strojírenských zařízení a tyto podniky tak získávají v daleko větší míře charakter strojírenské výroby.

V prestižním žebříčku CZECH TOP 100 (dle tržeb) za rok 2013 se umístily společnosti tohoto oddílu MORAVIA STEEL a.s. (již opakovaně) na 9. příčce - tvoří skupinu s firmou TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a.s., které klesly o jedno místo ze 14. místa na 15., (je třeba dodat, že ekonomické činnosti jmenovaných společností spadají do dvou oddílů CZ-NACE 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství, jež je převládající, a CZ-NACE 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení) a ŠKODA PRAHA Invest, s.r.o. (dodavatel energetických celků a jejich technologických částí) zaujímá 31. místo (pokles z 29. o dvě místa).

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení zařazena v oddílu CZ-NACE 25 s následujícími skupinami:

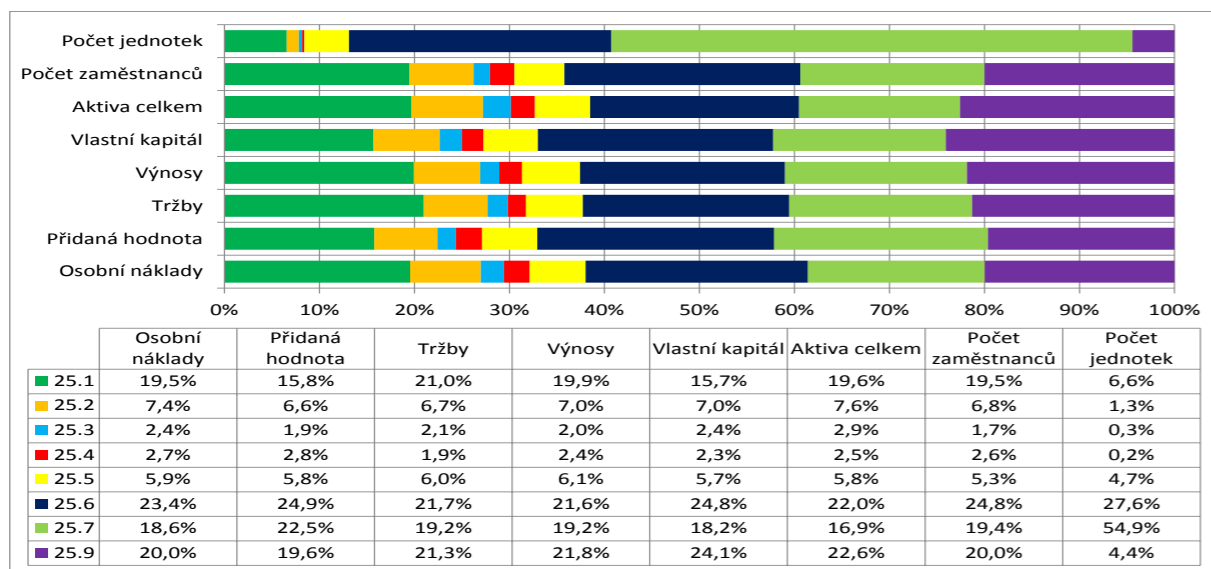
- 25.1 Výroba konstrukčních kovových výrobků;
- 25.2 Výroba radiátorů a kotlů k ústřednímu topení, kovových nádrží a zásobníků;
- 25.3 Výroba parních kotlů, kromě kotlů pro ústřední topení;
- 25.4 Výroba zbraní a střeliva;
- 25.5 Kování, lisování, ražení, válcování a protlačování kovů; prášková metalurgie;
- 25.6 Povrchová úprava a zušlechťování kovů; obrábění;
- 25.7 Výroba nožířských výrobků, nástrojů a železářských výrobků;
- 25.9 Výroba ostatních kovodělných výrobků.

16.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Role jednotlivých skupin v oddílu podle vybraných produkčních charakteristik je zřejmá z grafu 16.1. V roce 2014 představuje z celkového počtu jednotek oddílu CZ-NACE 25 pouhých 0,8 % jednotek se zahraničními vlastníky, avšak jejich podíl na celkových tržbách oddílu činí 40,1 %, na přidané hodnotě 37,4 % a na zaměstnanosti 33,8 %. Jejich úroveň produktivity práce přesahuje domácí firmy o 16 p.b.

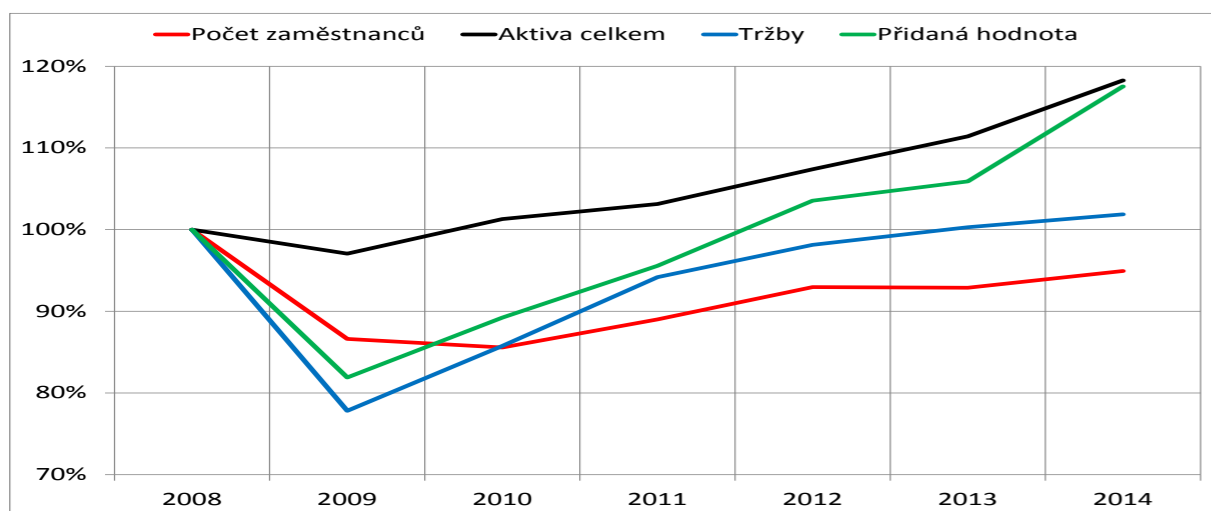

Graf 16.1 Podíly skupin oddílů na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Graf 16.2 CZ-NACE 25 (rok 2008 = 100 %)

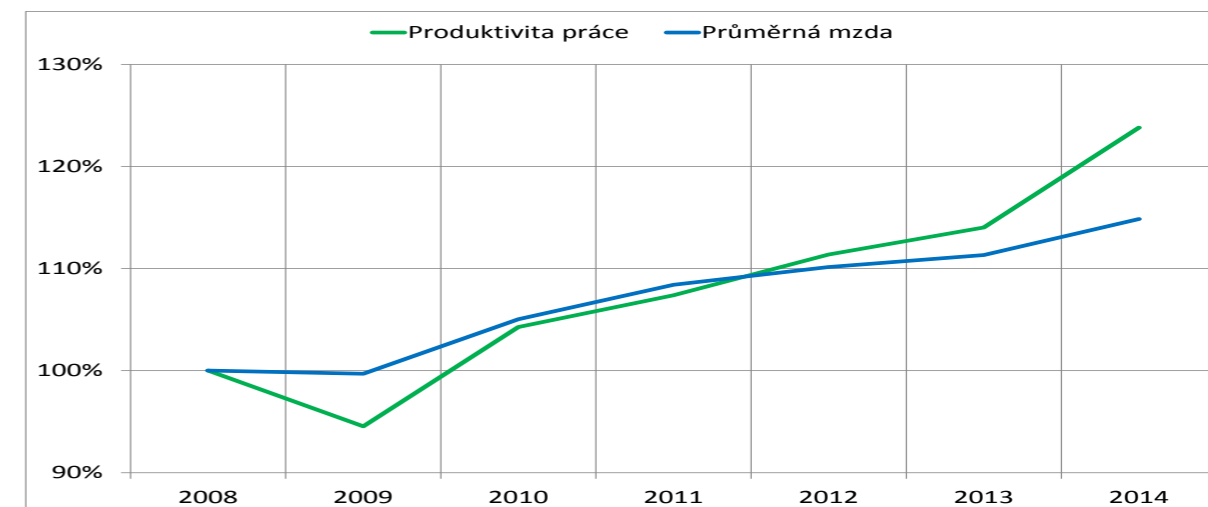

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Vývoj ekonomických ukazatelů zachycený v grafu č. 16.2 zachycuje jejich krizový propad v roce 2009. Pozvolný nárůst všech sledovaných ukazatelů až do let 2012 až 2014, kdy postupně dosahují hodnot roku 2008, je dán charakterem produkce, která v převážné míře vstupuje do investic, které byly recesí utlumeny a po určité prodlevě dochází k oživení. Vzájemně korespondující růstová tendence přidané hodnoty a produktivity práce je v tomto oddíle dána postupným zaváděním nových technologií. Je obtížné vzájemně porovnávat jednotlivé skupiny, kdy např. produkce skupiny 25.1 Výroba konstrukčních kovových výrobků, resp. 25.2 Výroba radiátorů a kotlů k ústřednímu topení, kovových nádrží a zásobníků je většinou součástí dodávek investičních celků. V této skupině jsou zahrnuty navíc i nehmotné dodávky, realizující současně výstupy výzkumu a vývoje, projekční práce, montáže a další formy poskytované technické pomoci.

Produktivita práce u ostatních skupin, na jejíž výši má vliv mj. těž strojní vybavení, vykazuje zpravidla růst, daný ustálenou poptávkou po výrobcích, či efektivním využíváním strojního zařízení a lidských zdrojů.

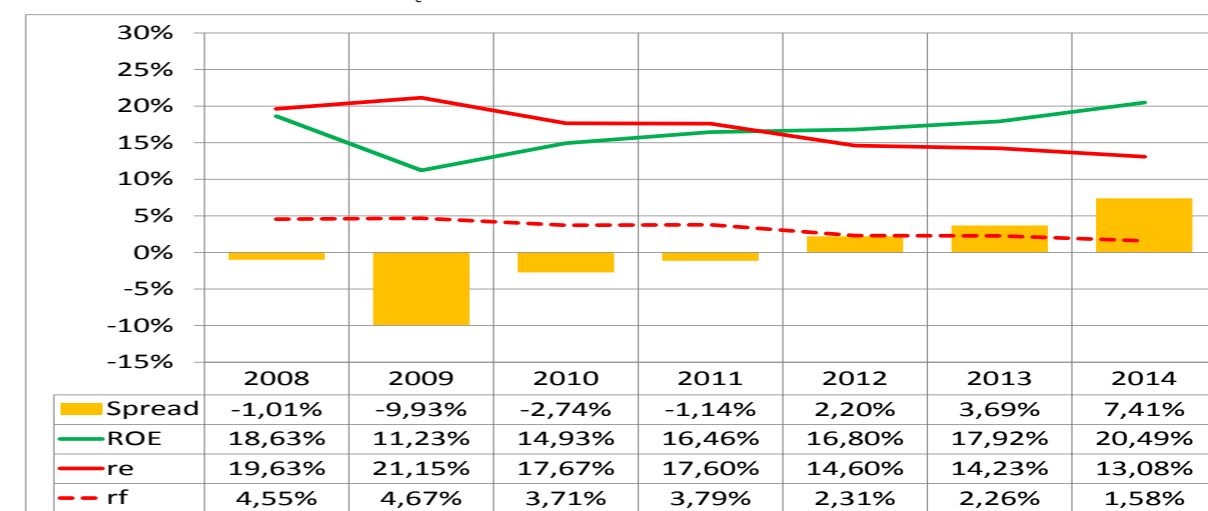
Graf 16.3 CZ-NACE 25 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Efektivnost měřená ukazatelem Spread vykazuje příznivou tendenci jeho zlepšování z poměrně hluboce záporných hodnot v roce 2009 přechodem do kladných hodnot v roce 2012 a jejich narůstáním v dalších letech. Děje se tak v souladu snižování rizikovosti za zvyšování rentability vlastního kapitálu.

Graf 16.4 CZ-NACE 25 Spread (ROE-r_f)

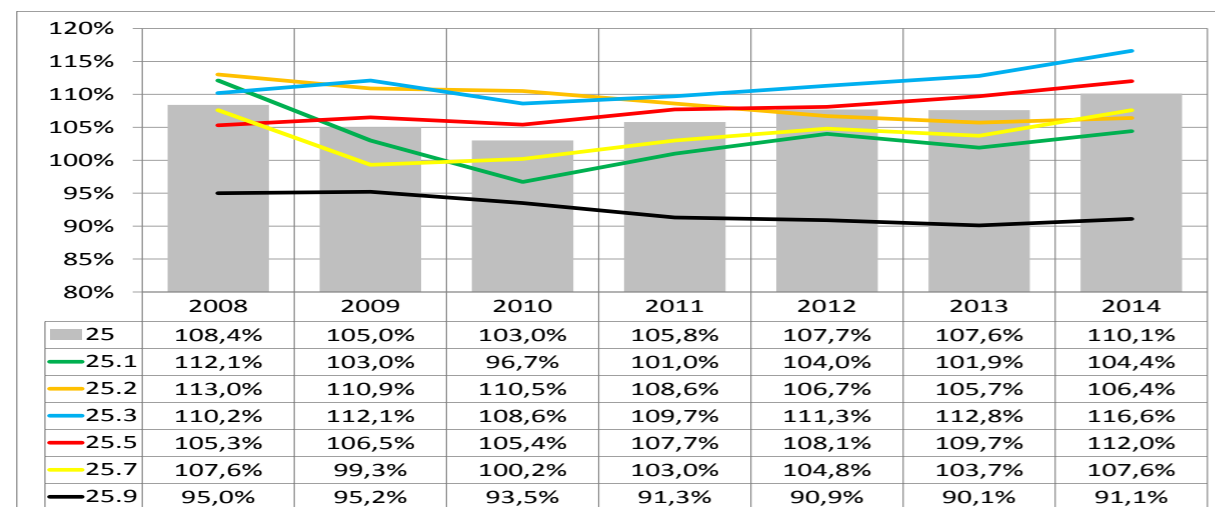
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

16.2 CENOVÝ VÝVOJ

Indexy cen většiny skupin výrobků dle klasifikace CZ-CPA byly v posledních třech letech bez výrazných výkyvů. Dlouhodobě mírně klesající tendenci zaznamenává výroba kovových nádrží, kde cenový vývoj vykazuje dopad recese světové ekonomiky, který se projevuje se zpožděním obzvláště u produkce, jejíž výrobky jsou dodávkami pro investiční celky (konstrukční kovové výrobky, ostatní kovodělné výrobky a kovové nádrže, zásobníky a podobné nádoby). Rok 2011 představoval pro výrobky CZ-CPA 25 opětovné oživení, v roce 2012 znovu došlo k mírnému poklesu. Vývoj indexu cen oddílů v tabulce přehledně promítá vliv cen vstupujícího materiálu, kdy u skupin výrobků CZ-CPA 25.1, 25.2 (s relativně vysokými hmotnostmi zpracovávaného materiálu, většinou ocelí) se projevuje nestabilita, na rozdíl od skupin výrobků s vyšším podílem různých technologií (CZ-CPA 25.5, 25.7). V roce 2013 byla tvorba cen ovlivněna výraznou změnou kurzu české koruny vůči Euro.

Graf 16.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

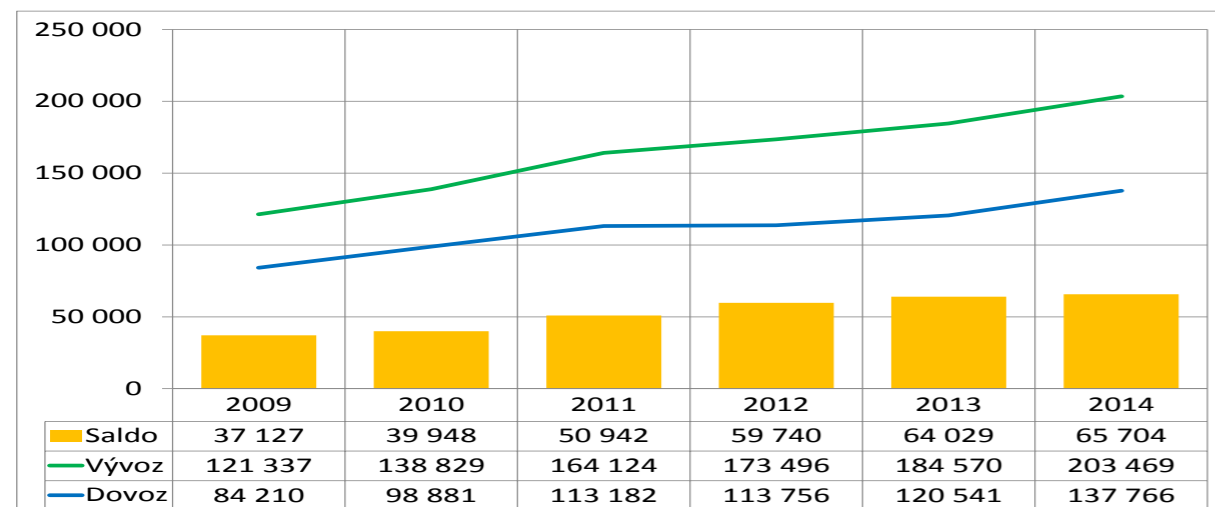

Pramen: data ČSÚ

16.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Do nástupu recese světové ekonomiky se příznivě projevila rostoucí výkonnost a konkurenceschopnost jednotlivých výrobních skupin produkce CZ-CPA 25. Ta je závislá na dostatku zakázkové náplně a firmám produkujícím výrobky CZ-CPA 25 se do roku 2008 postupně dařilo získávat zakázky na výstavbu nebo modernizaci (např. tepelných elektráren) jak v zahraničí, tak doma a tím profitovat z kladných referencí.

Graf 16.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 25 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

Po dramatickém snížení dovozu výrobků CZ-CPA 25 do České republiky v roce 2009, oproti roku 2008 (o 15 %), dochází k obnově a jeho opětovnému meziročnímu růstu. Následující léta přináší zmírnění předchozí skokové změny, avšak je zachován mírný meziroční nárůst.

Obdobně, jako u dovozu produkce CZ-CPA 25, též u vývozu výrobků došlo v období 2009 až 2010 k meziročnímu zvýšení o více než 14 %, dokonce mezi roky 2010 a 2011 je prokázán meziroční nárůst vývozu o 18 %. V roce 2011 byl urychlen již předem signalizovaný útlum německé jaderné energetiky. Paradoxně dochází ze strany českých firem k očekávání nárůstu příležitostí pro dodávky výrobků právě z produkce CZ-CPA 25 směrem do Ruska a dalších postsovětských států. Je realizována ještě řada dalších kontraktů, českých dodavatelů investičních celků, např. ŠKODA PRAHA a.s. v období 2009–2012 realizuje kontrakty JE J. Bohunice V2 (projekt,

montáž a dodávka turbogenerátorů pro zvýšení výkonu a životnosti provozovaných bloků) ve Slovenské republice, projekty a dodávky technologických zařízení, včetně montáží a uvedení do provozu dvou 750 MW plynových elektráren v Egyptu (New Talkha a El Kureimat II), apod. Saldo zahraničního obchodu bylo ve všech letech 2009–2014 kladné, v roce 2014 překročilo 65 mld. Kč.

16.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Kovodělná výroba v České republice má dlouhodobou tradici stejně jako výroba strojírenská. Potřeba užití kovů ve výrobě komponentů pro kompletaci konečných výrobků a při výrobě výrobků stoupá.

Důvodem jsou užité vlastnosti kovů. S rozvojem strojírenského průmyslu a s podporou především automobilového průmyslu v České republice dále vzrůstá poptávka po kovových komponentech do těchto oddílů. Dalším velkým odběratelem produkce oddílu kovovýroby je stavebnictví. Kovové konstrukce a prefabrikáty získávají ve stavebnictví stále větší oblibu a jsou neodmyslitelnou součástí prakticky každé dodávky investičního celku.

Oddíl CZ-NACE 25 nepatří mezi výrazné znečišťovatele životního prostředí (i když do oddílu patří technologie povrchových úprav a zušlechťování kovů, kde jsou využívány pro životní prostředí nebezpečné chemikálie), podniky mají odpady a jejich zpracování zvládnuty v souladu s platnou legislativou.

S růstem životní úrovně, různorodosti nabídky a kvality finálních výrobků v České republice, se zvýšil též odbyt kovové produkce pro běžné spotřebitele. V globálním konkurenčním prostředí se daří především v posledních letech znovu získávat zakázky většího, či menšího rozsahu i v rámci investičních celků, mnoho společností si trhy udrželo a dále úspěšně expandují.

Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků v České republice má z uvedených důvodů velmi dobré vyhlídky na další rozvoj v náročném konkurenčním prostředí.

17. CZ-NACE 26 VÝROBA POČÍTAČŮ, ELEKTRONICKÝCH A OPTICKÝCH PŘÍSTROJŮ A ZAŘÍZENÍ

Oddíl CZ-NACE 26 se řadí mezi nejvýznamnější oddíly zpracovatelského průmyslu. Je důležitým dodavatelem pro ostatní průmyslová odvětví, zejména automobilový průmysl a strojírenství. Výrobky elektrotechnického průmyslu jsou používány prakticky ve všech sférách lidské činnosti a jejich životní cyklus se neustále zkracuje. Produkce se řadí do kategorie vysoké a středně náročné technologie. Oddíl zahrnuje na jedné straně pracovně náročné výroby a na druhé straně i vysoce produktivní automatizované výroby.

Oddíl obsahuje výrobu spotřebitelské elektroniky, měřicích, testovacích, navigačních a kontrolních zařízení, ozařovacích, elektromedicínských a elektroterapeutických zařízení, optické přístroje a zařízení a výrobu magnetických a optických médií.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení zařazena v oddílu CZ-NACE 26 s následujícími skupinami:

- 26.1 Výroba elektronických součástek a desek;
- 26.2 Výroba počítačů a periferních zařízení;
- 26.3 Výroba komunikačních zařízení;
- 26.4 Výroba spotřební elektroniky;
- 26.5 Výroba měřicích, zkušebních a navigačních přístrojů, výroba časoměrných přístrojů;
- 26.6 Výroba ozařovacích, elektroléčebných a elektroterapeutických přístrojů;
- 26.7 Výroba optických a fotografických přístrojů a zařízení;
- 26.8 Výroba magnetických a optických médií.

CZ-NACE 26 je oddílem, který je nejvíce zapojen do globálních hodnotových řetězců nadnárodních firem. V nich dochází k rozdílné segmentaci činností, kdy mateřské firmy si zpravidla ponechávají v pravomoci počáteční produkční aktivity jako je výzkum a vývoj, inovace, design a poprodukční činnosti (logistika, marketing, poprodejní uživatelské služby), s vyšší znalostní úrovní zaměstnanců a vyšší přidanou hodnotou, zatímco vlastní produkce (montáž) je lokalizována v méně ekonomicky vyspělých zemích, s nižší úrovní znalostí pracovníků a nižší přidanou hodnotou. Produkce tohoto oddílu je z větší části určena pro vývoz, ale zároveň je náročná na dovoz komponentů. Každá koruna vývozu představuje 78,9 haléřů dovozu a tato dovozní náročnost vývozu je nejvyšší ze všech oddílů zpracovatelského průmyslu. Z této velké otevřenosti a intenzivního zapojení do světové ekonomiky vyplývá i velká citlivost odvětví na hospodářské výkyvy a krizové jevy a jeho potenciální zranitelnost.

V roce 2014 působilo v oddílu CZ-NACE 26 celkem 3 325 podniků, jejichž tržby dosáhly téměř 292 mld.Kč, zaměstnávaly 57 509 osob a byla vytvořena účetní přidaná hodnota ve výši téměř 36 mld. Kč. V tržbách zpracovatelského průmyslu je na 4. místě.

Mezi nejvýznamnější představitele tohoto průmyslu patří například ON SEMICONDUCTOR CZECH REPUBLIC, s.r.o., Foxconn CZ s.r.o., Inventec (Czech) s.r.o., CommScope Czech Republic s.r.o., Panasonic AVC Networks Czech, s. r. o., Continental Automotive Czech Republic s.r.o., Fei Czech, s.r.o, TESCAN ORSAY HOLDING, a.s. a Meopta-optika s.r.o.

17.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

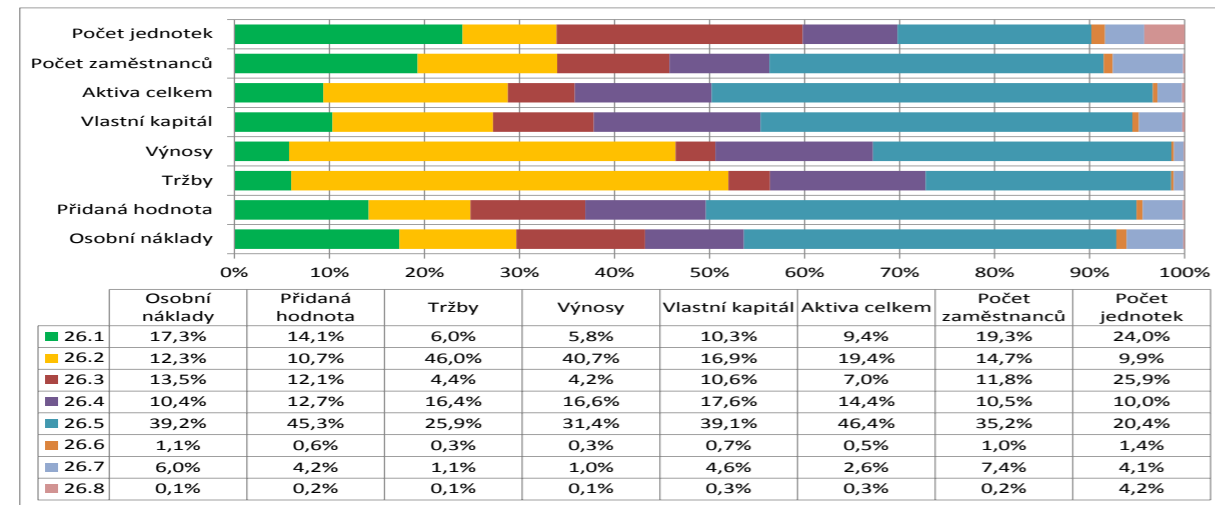
Zahraniční vlastníci, přestože mají pouze 2,85 % jednotek (z toho nejvíce střední velikosti), se podílejí na tržbách 92 % (z toho téměř 86 % velké podniky), na přidané hodnotě téměř 74 %, a na počtu zaměstnanců 66 %. Nižší podíl na zaměstnanosti oproti ostatním ukazatelům vypovídá o vyšší úrovni produktivity práce

fírem pod zahraniční kontrolou (na úrovni 112 %) ve srovnání s domácími podniky i přesto, že přidaná hodnota je v rámci nadnárodních korporací v různé výši realokována do zahraničí. Největší zásluhu na tom mají velké podniky.

Podíl investic na tržbách za vlastní výrobky a služby v tomto oddílu je v rámci zpracovatelského průmyslu jen mírně nadprůměrný. Dle podílu tržeb z inovovaných výrobků a služeb na tržbách u inovujících podniků je nutné vyzdvihnout, že v rámci zpracovatelského průmyslu jednoznačně vede s 63 % právě oddíl CZ-NACE 26. Ve struktuře oddílu CZ-NACE 26 z hlediska tržeb a výnosů dominuje výroba počítačů a periferních zařízení (26.2), při relativně malých podílech ostatních ukazatelů, zatímco z hlediska přidané hodnoty, aktiv a některých dalších ukazatelů (viz graf 17.1) má největší podíl výroba měřicích, zkušebních a navigačních přístrojů; výroba časoměrných přístrojů (26.5). Pozice jednotlivých skupin CZ-NACE 26 u vybraných ukazatelů je patrná z grafu 17.1.

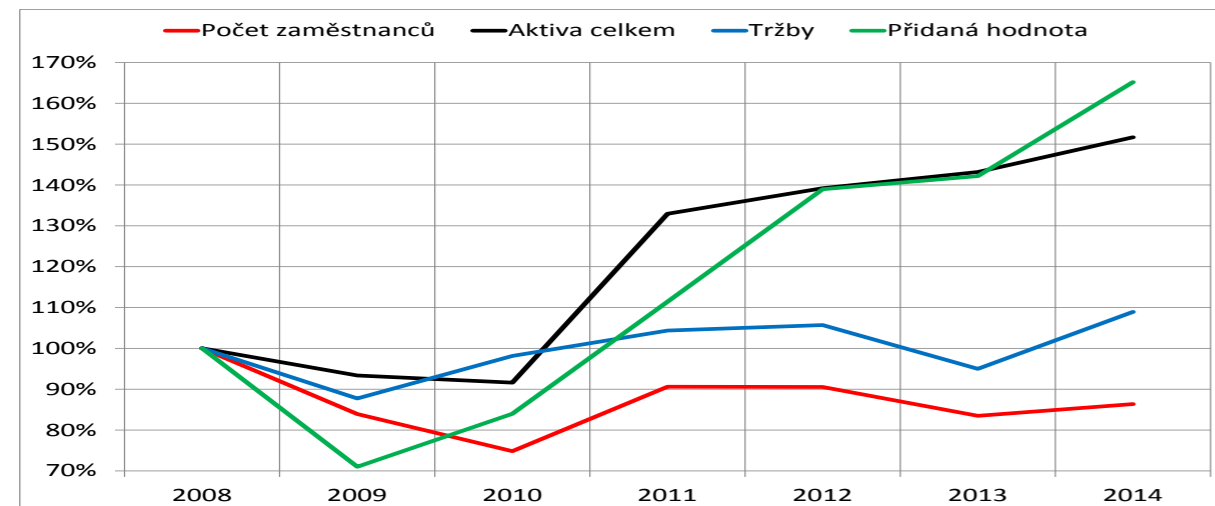
Graf 17.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Ukazatele aktiv a přidané hodnoty zaznamenaly, po propadech v letech 2009 a 2010 způsobených celosvětovou recesí, rychlý vzestupný trend, zatímco u tržeb byl vývoj pozvolnější. Zaměstnanost nepřekročila úroveň roku 2008 (graf 17.2).

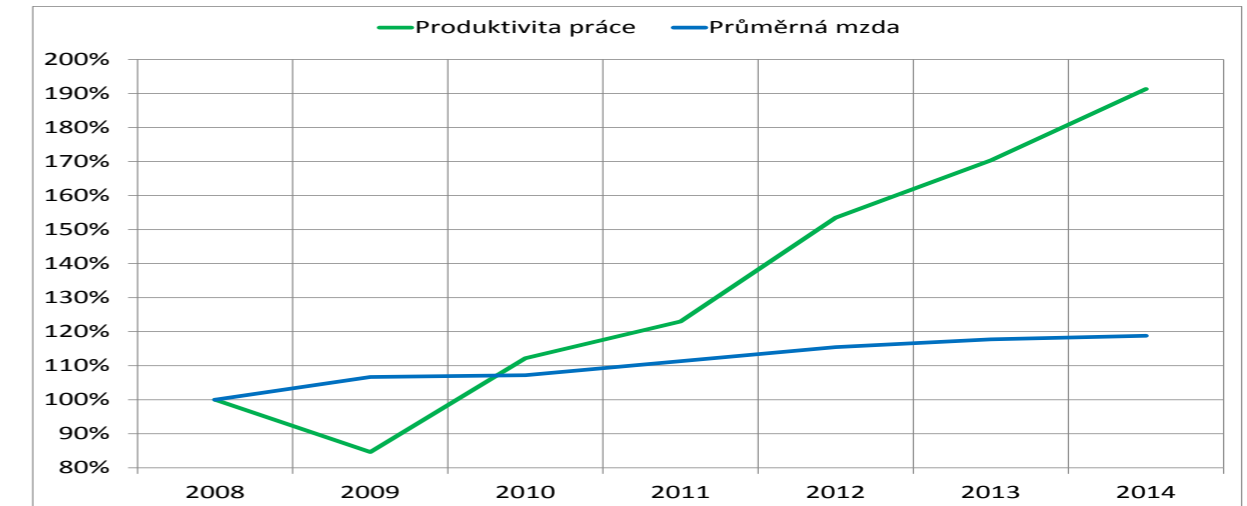
Graf 17.2 CZ-NACE 26 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Výrazný nárůst produktivity práce i přidané hodnoty, ze které se produktivita počítá, byl ovlivněn od roku 2012 zejména ve skupině 26.4, kde zahraniční mateřská společnost u jedné z dceřiných společností v ČR razantně změnila svou politiku transferových cen, čímž došlo ke snížení výkonové spotřeby a zvýšení přidané hodnoty. Produktivita práce tak získala výrazný předstih před vývojem průměrné mzdy (graf 17.3). V roce 2014 jsou údaje ovlivněny přesunem jednoho podniku s větším objemem tržeb a přidané hodnoty z oddílu automobilového průmyslu do elektrotechnického v důsledku změny převažující činnosti.

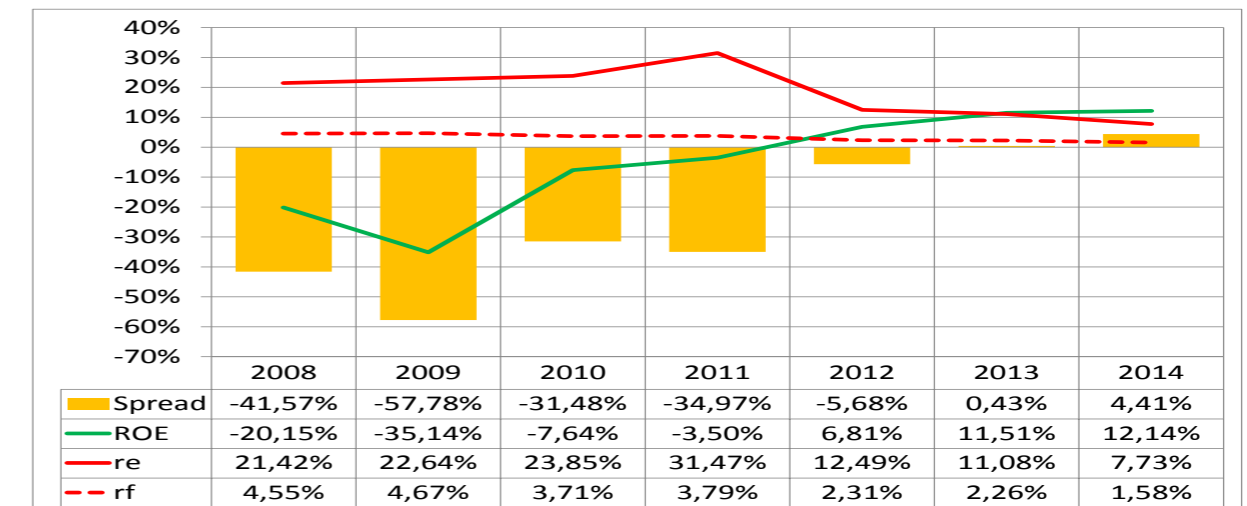
Graf 17.3 CZ-NACE 26 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Efektivnost měřená ukazatelem Spread vykazuje zlepšující se trend, s tím, že od roku 2013 se jeho hodnota dostala do kladných čísel. Přispěla k tomu zlepšující se rentabilita vlastního kapitálu ROE, která dosáhla kladných hodnot už od roku 2012. Rizikovost oddílu CZ-NACE 26, měřená alternativním nákladem na kapitál r_e , se do roku 2011 zvyšovala, teprve v roce 2012 se podstatně snížila a dále pokračoval její pokles (graf 17.4). Kladně ovlivňuje celkový výsledek zejména skupina CZ-NACE 26.5 Výroba měřicích, zkušebních a navigačních přístrojů; výroba časoměrných přístrojů, která po celé sledované období vykazuje kladné hodnoty ukazatele Spread.

Graf 17.4 CZ-NACE 26 Spread (ROE- r_e)

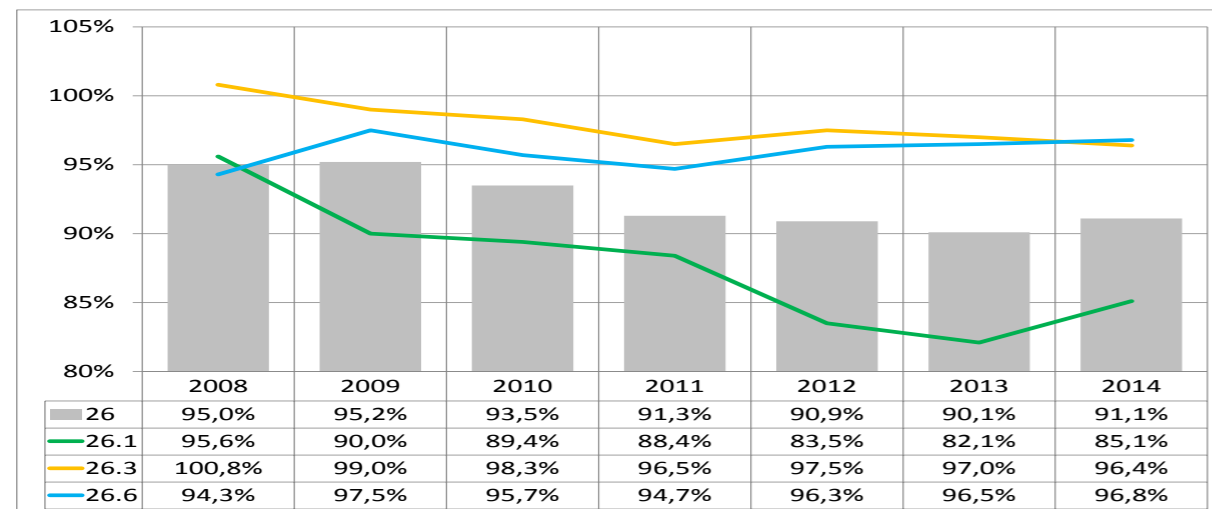
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

17.2 CENOVÝ VÝVOJ

Ceny výrobců této produkce vykazují sestupný trend, který je dán obecně protichůdným zvyšováním užité hodnoty při souběžném snižování cen v důsledku zvyšování rozsahu výroby. Díky značnému vlivu nadnárodních řetězců se zde promítá i politika transferových cen mezi matkami a dcerami. Za celou produkci CZ-CPA 26 nedosáhly ceny úrovně roku 2005, je však zajímavé, že v období nehlubší recese v roce 2009 se ceny meziročně mírně zvýšily (graf 17.5). Bylo to díky jejich růstu ve skupině výrobků výroba ozařovacích, elektroléčebných a elektroterapeutických přístrojů (26.6), kde v dalších letech ceny oscilovaly. Podobně to bylo i u cen výrobků komunikační zařízení (26.3), které v roce 2008 přesáhly úroveň roku 2005. Tendence razantnějšího snižování cen (kromě roku 2014) byla u výrobků elektronických součástek a desek (26.1). Ceny ostatních skupin výrobků nejsou statisticky sledovány.

Graf 17.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

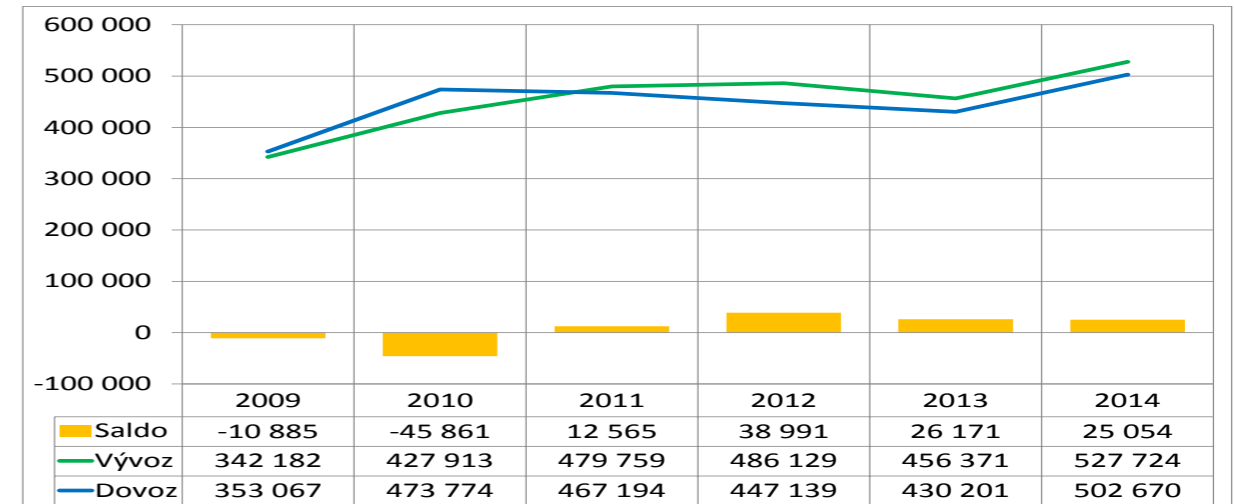
17.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Komoditní struktura zahraničního obchodu informuje o přeshraničním pohybu výrobků bez ohledu na to, kterého odvětví se vývoz, či dovoz týká. Vývoz výrobků podle klasifikace CZ-CPA bývá zpravidla těsněji spjat s odvětvím podle CZ-NACE, zatímco dovoz jde napříč odvětvími a ve velké míře směřuje do oblasti obchodu. V komoditní struktuře vývozu oddílu CZ-CPA 26 dominuje dynamicky se rozvíjející skupina výrobků CZ-CPA 26.2 Počítače a periferní zařízení se svými 51 %, následovaná skupinou výrobků CZ-CPA 26.3 Komunikační zařízení s podílem 20 %. Podobně je tomu i u dovozu, kde se produkce CZ-CPA 26.2 podílí 41 % a produkce CZ-CPA 26.3 má podíl 24 %.

Saldo zahraničního obchodu s výrobky CZ-CPA 26 je od roku 2011 pozitivní. V rámci Evropy je saldo kladné 273 mld. Kč (vývoz 443 mld. Kč a dovoz 170 mld. Kč). Nejhorší saldo máme již tradičně s Asií -278 mld. Kč (vývoz pouhých 17 mld. Kč, dovoz však 296 mld. Kč). Dominantní postavení ve vývozu má i nadále Německo (169 mld. Kč), což je způsobeno především vlastnickými vztahy firem pod zahraniční kontrolou, dále Velká Británie (45 mld. Kč), Francie (31 mld. Kč), Nizozemí (28 mld. Kč) a Slovensko (22 mld. Kč).

Mezi největší dovozní teritorium patří Čína (217 mld. Kč), následovaná Německem (62 mld. Kč), Nizozemím (41 mld. Kč) a Jižní Koreou (16 mld. Kč).

Graf 17.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 26 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Z hlediska kilogramových cen, které do jisté míry vyjadřují technickou úroveň a kvalitu obchodovaného zboží, dosahují nejvyšších vývozních hodnot výrobky skupiny CZ-CPA 26.3, které mají také nejvyšší kladné saldo. To svědčí o jejich vysoké konkurenceschopnosti. U dovozu dosahuje nejvyšších kilogramových cen skupina výrobků CZ-CPA 26.6 Ozařovací, elektroléčebné a elektroterapeutické přístroje (příloha na CD, graf 17.9), která má také nejméně příznivé saldo.

17.4 SHRnutí A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Z analýzy vyplývá, že oddíl CZ-NACE 26 ovlivňují nejvíce firmy pod zahraniční kontrolou. Velkým přínosem těchto společností je, že většinou vyrábějí v ČR na zařízeních špičkové světové úrovně, jelikož investují do výzkumu, vývoje a inovací. Dále s růstem mezd a stále přísnějšími zákony k ochraně životního prostředí postupně ubývá montážních závodů zaměstnávajících málo kvalifikované pracovníky. Naopak přibývá a bude přibývat domácích a zejména zahraničních investic do nejmodernějších technologií. Sektor je tedy velmi závislý na kvalitě technického vzdělávání v zemi. Přesto přínosy firem pod zahraniční kontrolou v ČR spočívají nyní zejména v oblasti zaměstnanosti.

Podle společnosti IDC Predictions dnešní vývoj v odvětví počítačových technologií nejnápadněji ovlivňuje a vystihuje přechod na tzv. třetí platformu technologického vývoje a inovací, který začal kolem roku 2006. Třetí platforma je postavená na cloudu, velkých datech, sociálních médiích a mobilitě, které působí společně i mezi sebou. (V roce 2014 například chytré telefony předstihly ty klasické.) Tento trend pokračuje a bude akcelarovat, protože se na pilířích třetí platformy staví nová řešení, která budou převratně měnit způsob našeho života. Nyní jsme ve fázi inovací. Za další akcelerátory inovací IDC považuje robotizaci, rozpoznávací systémy, které se učí z velkých dat, přirozená rozhraní, 3D tisk, přechod na bezpečnostní řešení optimalizovaná pro technologie 3. platformy. Toto vše představuje výrobky s vyšší přidanou hodnotou.

V nadcházejících letech je tedy třeba ještě více motivovat zahraniční i domácí firmy k investicím do výroby s vyšší přidanou hodnotou a zároveň do výzkumu a vývoje s ní spojeného. Jedním z prioritních úkolů je proto vytváření efektivních podmínek pro uplatnění inovací a výsledků výzkumu a vývoje v českém průmyslu. Budoucí vývoj v oddílu CZ-NACE 26 však bude záviset na vývoji ekonomiky celé Evropské unie.

18.

CZ-NACE 27 VÝROBA ELEKTRICKÝCH ZAŘÍZENÍ

Výroba elektrických zařízení patří svým podílem na celkových tržbách průmyslu (6,5 %) k důležitým oddílům s kompletačním charakterem výrobků. Ty jsou určeny zejména k dalšímu využití ve zpracovatelském průmyslu, ve výrobě a rozvodu elektrické energie, v dopravě a ve spojích a ve spotřebitelské sféře (výroba elektrického osvětlení a elektrického zařízení pro domácnost).

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba elektrických zařízení zařazena v oddílu CZ-NACE 27 s následujícími skupinami:

27.1 Výroba elektrických motorů, generátorů, transformátorů a elektrických rozvodných a kontrolních zařízení;

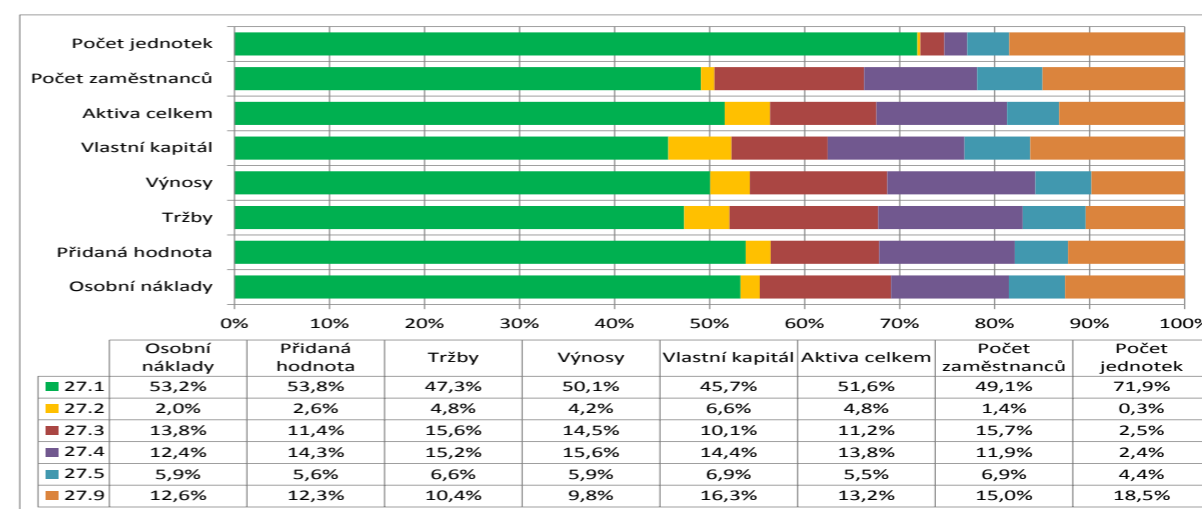
- 27.2 Výroba baterií a akumulátorů;
- 27.3 Výroba optických a elektrických kabelů, elektrických vodičů a elektroinstalačních zařízení;
- 27.4 Výroba elektrických osvětlovacích zařízení;
- 27.5 Výroba spotřebičů převážně pro domácnost;
- 27.9 Výroba ostatních elektrických zařízení.

Podíl oddílu CZ-NACE 27 na tržbách celé zpracovatelské sekce byl v roce 2014 ve výši 6,7 % (v roce 2013 cca 6,4 %), což znamená 5. místo na žebříčku podílu jednotlivých oddílů. Úroveň produktivity práce měl tento oddíl mírně pod průměrem zpracovatelského průmyslu a na počtu zaměstnanců se podílel přibližně 8 %. V roce 2014 působilo v oddílu CZ-NACE 27 celkem 13 598 podniků, jejichž tržby dosáhly více jak 251 mld. Kč, zaměstnávaly 88 089 osob a byla vytvořena účetní přidaná hodnota ve výši 74 mld. Kč. Oddíl CZ-NACE 27 je jedním z největších zaměstnavatelů v rámci zpracovatelského průmyslu. V tržbách zpracovatelského průmyslu je na 7. místě.

Mezi nejvýznamnější podniky zde patří například Siemens, s.r.o., Automotive Lighting s.r.o., ABB s.r.o., Johnson Controls Autobaterie spol. s r.o., nkt cables s.r.o., Miele technika s.r.o., ŠKODA ELECTRIC a.s., PRAKAB PRAŽSKÁ KABELOVNA, s.r.o.

18.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Graf 18.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

V tomto oddílu se zahraniční vlastníci, přestože mají pouze 1,24 % jednotek (z toho nejvíce střední velikosti), podílejí na tržbách oddílu 75 % (z toho téměř 65 % velké podniky), na přidané hodnotě téměř 69 %, a na

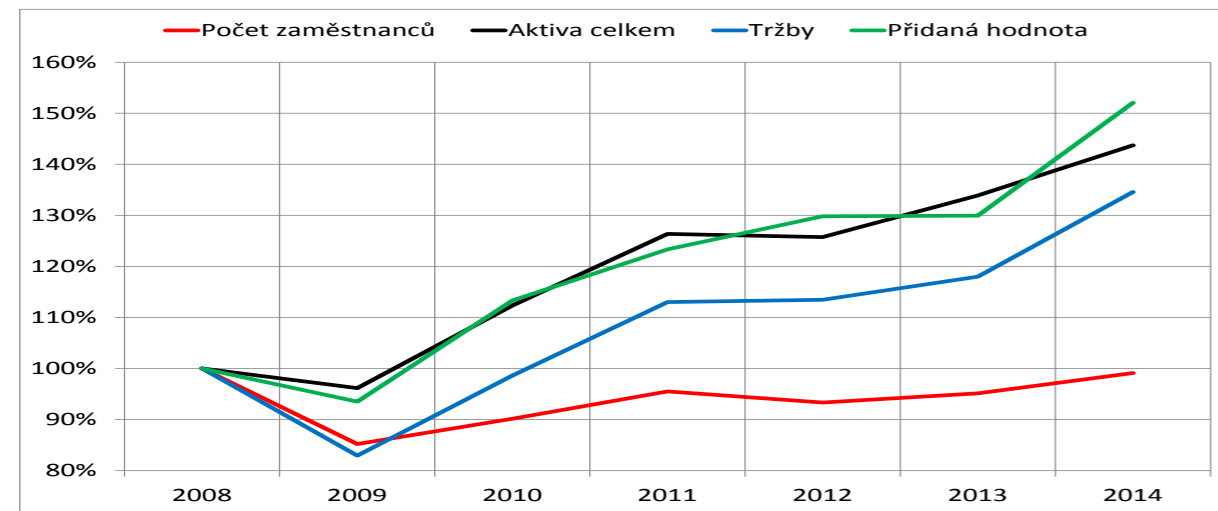
počtu zaměstnanců 66 %. Z toho vyplývá i vyšší úroveň produktivity práce firem pod zahraniční kontrolou (na úrovni 104 %, zejména velké podniky) ve srovnání s domácími podniky, a to i přesto, že přidaná hodnota je v rámci nadnárodních korporací částečně transferována do zahraničí. Dovození náročnost vývozu je v rámci zpracovatelského průmyslu průměrná. Na každou korunu vývozu bylo ve skupině CZ-NACE 27 nutno dovést 50,23 haléřů.

Podíl investic na tržbách za vlastní výrobky a služby v tomto oddílu je v rámci zpracovatelského průmyslu mírně podprůměrný.

Z grafu 18.1 je zřejmá jednoznačná dominance skupiny CZ-NACE 27.1 Výroba elektrických motorů, generátorů, transformátorů a elektrických rozvodných a kontrolních zařízení, u všech sledovaných ukazatelů, která i celkově nejvíce ovlivňuje výsledky celého oddílu. Nejmenší podíl má tradičně skupina CZ-NACE 27.2 Výroba baterií a akumulátorů.

Ukazatele aktiv, přidané hodnoty a tržeb, po propadu v roce 2009 v důsledku celosvětové recese, zaznamenaly vzestupný trend, kdy už od roku 2010 dosáhly, nebo překročily úroveň roku 2008. U zaměstnanosti byl vývoj váhavější, kdy její úroveň v roce 2014 se výsledkům roku 2008 pouze přiblížila (graf 18.2). To přispělo k dynamickému růstu produktivity práce (kromě roku 2013), který měl předstih před vcelku rovnoměrným růstem průměrné mzdy (graf 18.3).

Graf 18.2 CZ-NACE 27 (rok 2008 = 100%)

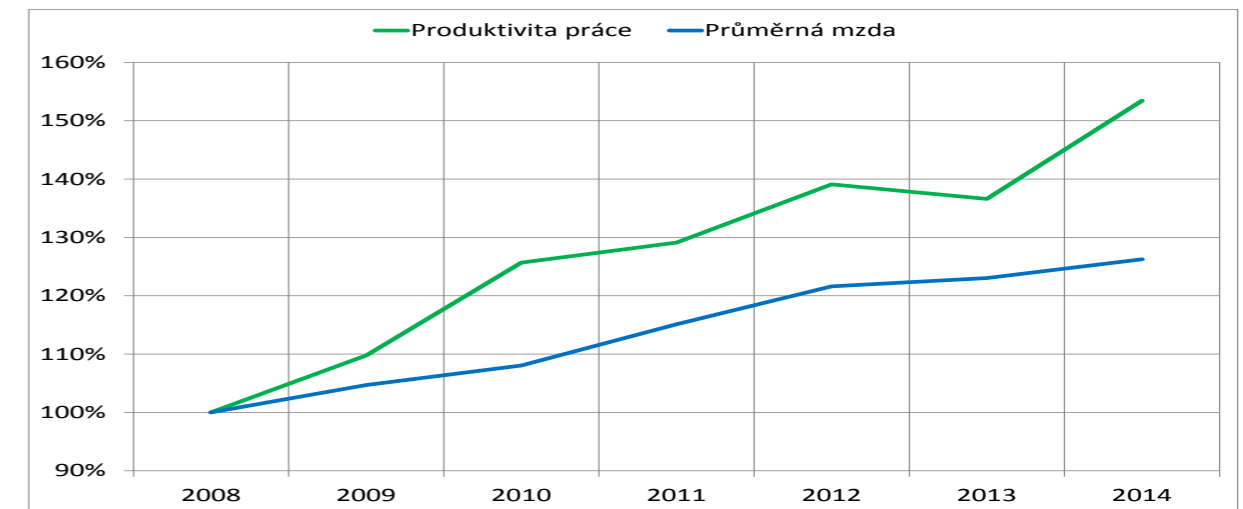

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Ukazatel Spread je od roku 2010 v kladných číslech, což svědčí o velmi výkonném a efektivním odvětví. Přispěla k tomu rentabilita vlastního kapitálu ROE, která je dlouhodobě v kladných hodnotách, a také rizikovost oddílu CZ-NACE 27, měřená alternativním nákladem na kapitál r_e , která se neustále snižuje (graf 18.4).

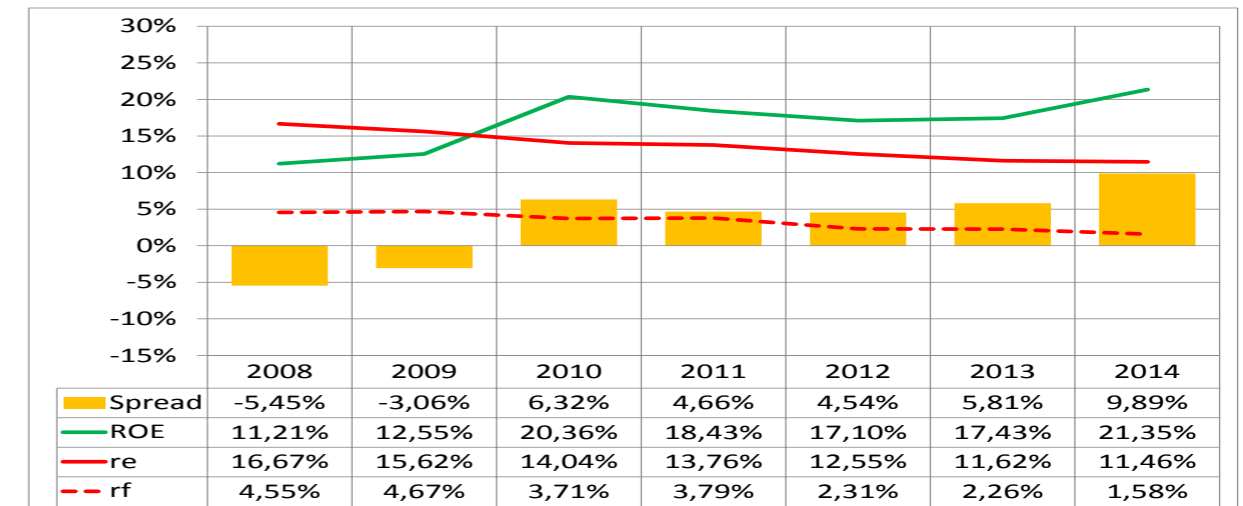
Na celkový výsledek negativně působí pouze skupina CZ-NACE 27.3 Výroba optických a elektrických kabelů, elektrických vodičů a elektroinstalačních zařízení.

Graf 18.3 CZ-NACE 27 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 18.4 CZ-NACE 27 Spread (ROE- r_e)

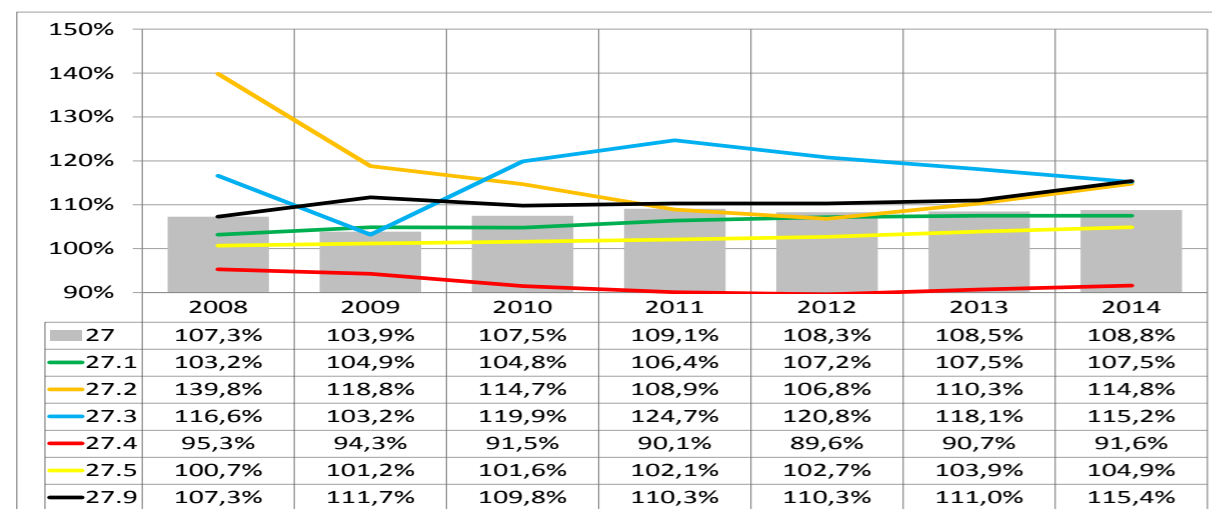

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

18.2 CENOVÝ VÝVOJ

Graf 18.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

Ceny výrobců byly ve sledovaném období v průměru nad úrovní roku 2005. Z jednotlivých skupin produktů byla cenově pod úrovní roku 2005 pouze skupina CZ-CPA 27.4 Výrobky elektrických osvětlovacích zařízení s převážně klesající tendencí (graf 18.5). V posledních letech se zde plně projevuje silná konkurence na trhu (zejména dovozy z Číny), která vede výrobce k provádění častějších inovací a snižování cen starších výrobků. U ostatních skupin výrobků byly ceny nad úrovní roku 2005, ale s rozdílným vývojem. Stabilní mírný růst cen byl u skupin CZ-CPA 27.1 a CZ-CPA 27.5. U ostatních skupin výrobků byl cenový vývoj dosti nerovnoměrný. Důvodem je cenový boj mezi prodejci i kolísavý kurz koruny. Dalším faktorem jsou stále sofistikovanější výrobky s rozšířením počtu funkcí a snaha firem produkovat úspornější spotřebiče. Moderní technologie dovolují snižovat náklady na výrobu, a přirozeně tím klesá i jejich prodejní cena. Ceny tlačí dolů také vysoká konkurence v této oblasti.

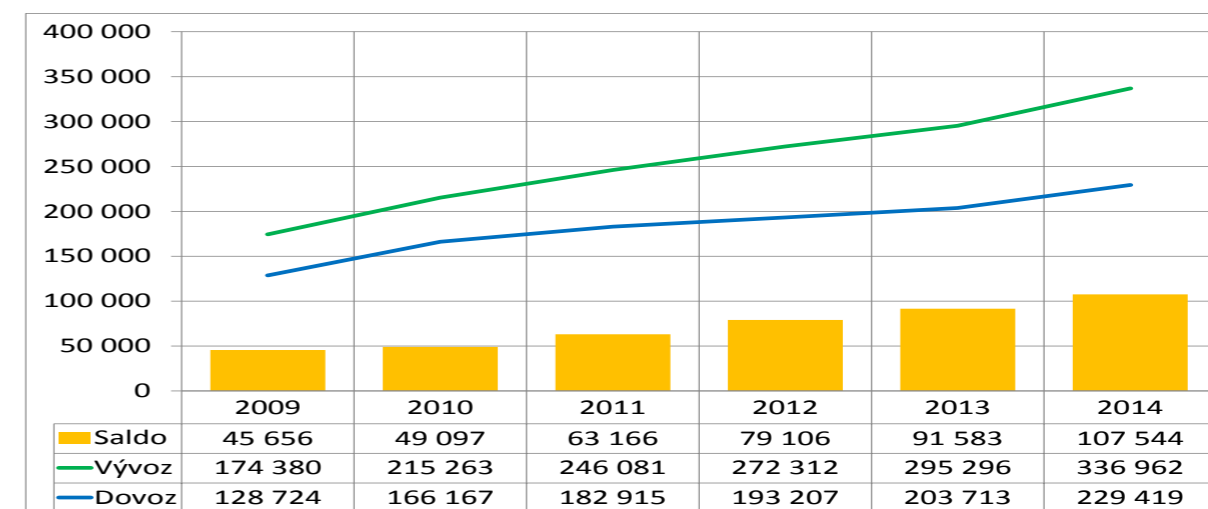
V roce 2014 došlo ke zvýšení cen průmyslových výrobců téměř v celé produkci CZ-CPA 27. Nejvíce vzrostly ceny u produkce 27.9 Výrobky ostatních elektrických zařízení a 27.2 Výrobky baterií a akumulátorů. Pouze skupina 27.3 Výrobky optických a elektrických kabelů, elektrických vodičů a elektroinstalačních zařízení zaznamenala pokles.

18.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

V komoditní struktuře vývozu CZ-CPA 27 dominuje skupina CZ-CPA 27.1 Elektrické motory, generátory apod. se svými 38 %, následovaná skupinou CZ-CPA 27.3 Elektrické vedení a elektroinstalační zařízení s podílem 25 %. Podobně je tomu i u dovozu, kde se skupina CZ-CPA 27.1 podílí 40 % a skupina CZ-CPA 27.3 má podíl 25%. U skupiny výrobků CZ-CPA 27.5 Spotřebiče převážně pro domácnost je od roku 2012 kladné saldo zahraničního obchodu, přestože se v této skupině mnoho výrobků dováží z Asie a v Evropě se nevyrábí.

Saldo zahraničního obchodu CZ-CPA 27 je dlouhodobě kladné. V roce 2014 byl dovoz vyšší o 25,7 mld. Kč než v roce předcházejícím, celkově 229,4 mld. Kč. Vývoz činil 337 mld. Kč a pozitivní saldo zahraničního obchodu 107,5 mld. Kč.

Graf 18.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 27 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

Největší díl vývozu CZ-CPA 27 směřuje do Německa, což je způsobeno především vlastnickými vztahy firem pod zahraniční kontrolou.

Rovněž v dovozu zaujímá první místo Německo, následované Čínou, Polskem, Maďarskem, Itálií a Rakouskem. V roce 2014 dosáhl obrát s Německem 206,2 mld. Kč, kladné saldo s touto zemí je 56,5 mld. Kč (dovoz 74, mld. Kč a vývoz 131,4 mld. Kč). Přebytek obchodní bilance na velkých trzích, měla ČR kromě Německa rovněž s Francií, Slovenskem, Velkou Británií a Ruskem. Naopak více dovážíme, než vyvážíme zejména z Číny s obrátem 43,1 mld. Kč (z toho dovoz 34,9 mld. Kč, vývoz 8,2 mld. Kč a záporné saldo 26,7 mld. Kč). Záporné saldo s Čínou se v roce 2014 zvýšilo.

Celkový dovoz CZ-CPA 27 byl 229,4 mld. Kč, z toho z EU asi 160,8 mld. Kč, z Asie kolem 47,2 mld. Kč. V procentech je podíl EU na dovozu asi 70 %.

Celkový vývoz CZ-CPA 27 byl v roce 2014 celkem 337 mld. Kč, z toho převážná většina do států EU (přes 83 %). Z toho je zřejmé, že naše ekonomika je velmi závislá na hospodářském cyklu Evropské unie.

Z hlediska kilogramových cen, uvedených v příloze v grafech 18.7 až 18.9, které do jisté míry vyjadřují technickou úroveň a kvalitu obchodovaného zboží, dosahují nejvyšších vývozních i dovozních hodnot výrobky skupiny CZ-CPA 27.9 Ostatní elektrická zařízení, které mají také nejvyšší kladné saldo. To svědčí o jejich vysoké konkurenceschopnosti.

V roce 2014 došlo ke zlomu u produkce CZ-CPA 27.4 Elektrická osvětlovací zařízení, kde vývozní kg ceny výrazně propadly proti pokračujícímu růstu dovozních cen, s nepříznivým dopadem do salda. Tato skupina je navázána na německé automobilky, které vyrábí více jak třetinu všech motorových vozidel v EU. Mateřské firmy potom často zajišťují dodávky polotovárů a materiálů pro výrobce v ČR. Zpětně odebírají hotové výrobky, a to i pro distribuci do ostatních zemí. Nejméně příznivou relací kg cen vykazuje dlouhodoběji produkce CZ-CPA 27.2 Baterie a akumulátory, což znamená, že v této skupině dovážíme technicky vyspělejší, či kvalitnější produkty, než je náš vývoz, což může být ovlivněno i transferovými cenami v rámci globálních řetězců.

18.4 SHRNU TÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Elektrotechnický průmysl se vyznačuje kompletním charakterem produkce při vytváření předpokladů pro konkurenceschopnost dalších oddílů zpracovatelského průmyslu a v energetice. Je významný svým podílem v dovozu materiálů, komponent a dílů pro výrobu a montáž, svým širokým spektrem technologických procesů, výrazným podílem nadnárodního kapitálu u nových investic a využitím progresivních technologií. Dále využitím logistických sítí nadnárodních společností i potřebou vysoce kvalifikovaných pracovníků ve výzkumu, vývoji i ve výrobě. Oddíl CZ-NACE 27 má v české ekonomice velmi silné postavení, zejména v oblasti dodávek technologií pro energetiku.

Celková zaměstnanost v rámci oddílu by v budoucích letech měla vzrůstat. Náklady na pracovní sílu jsou stále ještě výrazně nižší, než v sousedním Německu nebo Rakousku. Určujícím pro další rozvoj a rozšiřování elektrotechnického průmyslu je právě dostatek kvalifikovaných technických pracovníků. Nedostatek konstruktérů, mechaniků a techniků, který se již projevuje v některých oblastech ČR, a úbytek výzkumných kapacit v dřívějších letech se v současné době obtížně nahrazuje také proto, že mezi mladými lidmi je malý zájem o studium technických oborů. Ministerstvo průmyslu a obchodu se snaží tuto situaci napravit. Tuzemský trh je plně srovnatelný s trhy zahraničními, kde silná konkurence nutí výrobce stále inovovat svoje výrobky, hledat výrobní úspory a nové trendy v oboru. Trend k přechodu na nové sofistikovanější výrobky je podpořen i budováním nových nebo rozšiřováním stávajících vývojových kapacit.

19.

CZ-NACE 28 VÝROBA STROJŮ A ZAŘÍZENÍ JINDE NEUVEDENÝCH

Významným oddílem českého zpracovatelského průmyslu je výroba strojů a zařízení CZ-NACE 28. Tento oddíl zahrnuje velmi širokou paletu zařízení, která mechanicky nebo tepelně působí na materiály nebo na materiálech provádějí výrobní procesy (např. manipulaci, postřikování, vážení nebo balení), včetně výroby jejich mechanických komponentů, které produkují a využívají sílu. Patří sem také speciálně vyrobené díly na tyto stroje a zařízení. Do tohoto oddílu dále patří pevná, pohyblivá nebo ručně ovládaná zařízení bez ohledu na to, zda jsou určena pro průmysl, řemesla, stavebnictví, zemědělství nebo pro použití v domácnostech. Oddíl zahrnuje rovněž výrobu speciálních zařízení pro cestující nebo nákladní dopravu. Vývoj, výroba a prodej těchto zařízení je indikátorem stavu a dalšího vývoje českého hospodářství.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba strojů a zařízení jinde neuvedených zařazena v oddílu CZ-NACE 28 s následujícími skupinami:

- 28.1 Výroba strojů a zařízení pro všeobecné účely;
- 28.2 Výroba ostatních strojů a zařízení pro všeobecné účely;
- 28.3 Výroba zemědělských a lesnických strojů;
- 28.4 Výroba kovoobráběcích a ostatních obráběcích strojů;
- 28.9 Výroba ostatních strojů pro speciální účely.

Tento oddíl se v roce 2014 podílel téměř 8 % na tržbách za vlastní výrobky a služby zpracovatelského průmyslu (ZP), čímž obsadil pomyslné druhé místo v rámci zpracovatelského průmyslu (za oddílem CZ-NACE 29 výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů).

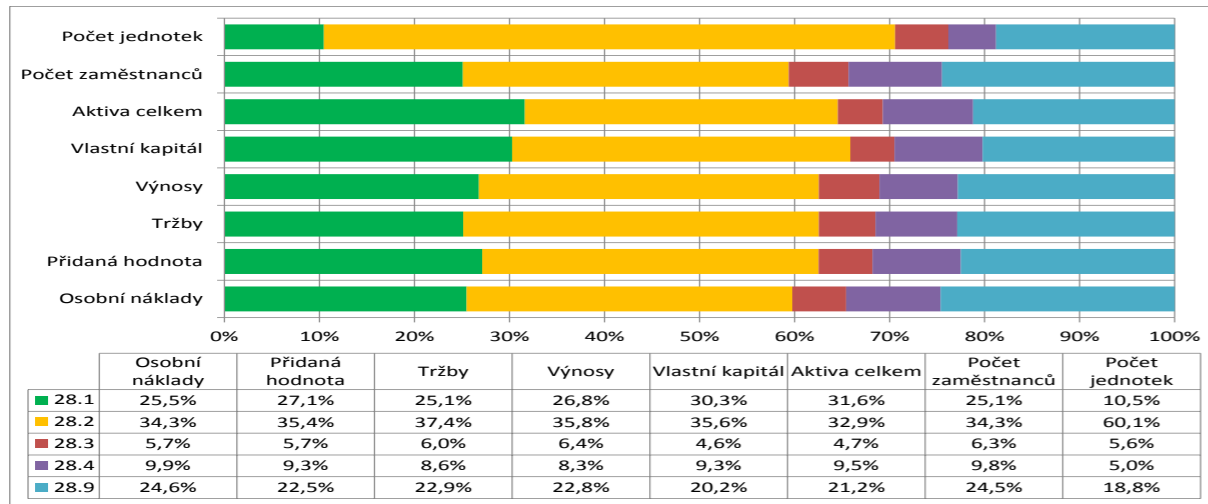
19.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Již tradičně největší podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb oddílu zaujímají tři velmi široké skupiny, uplatňující výrobní činnosti s relativně vysokou přidanou hodnotou (graf 19.1). Jedná se o CZ-NACE 28.2 Výroba ostatních strojů a zařízení pro všeobecné účely (jako jsou pece a hořáky pro topeniště, zdvihací a manipulační zařízení, průmyslová chladicí a klimatizační zařízení, atd.) s podílem 37,4 %. Jasně prvenství v této skupině, ale též prvenství v celém oddílu výroby strojů a zařízení, v tržbách zaujímá třída 28.25 Výroba průmyslových chladicích a klimatizačních zařízení. V této třídě je 60 organizací s 50 a více zaměstnanci, mezi kterými figurují velké nadnárodní společnosti, které v České republice našly příznivé prostředí pro investice a kvalifikovanou pracovní sílu. Neopomenutelným přínosem pro tuto třídu je členství ČR v Mezinárodním ústavu chladírenském, jehož nespornou výhodou je bezprostřední příliv nejnovějších vědeckých poznatků v oboru a možnost pro české podniky participovat na významných projektech organizací, jako je např. CERN - Evropská organizace pro jaderný výzkum se sídlem v Ženevě.

Další dvě skupiny, jejichž podíl na tržbách se každoročně liší zpravidla v řádech jednotek procent, jsou CZ-NACE 28.9 Výroba ostatních strojů pro speciální účely (zařízení pro metalurgii, těžní a stavební stroje, stroje pro potravinářský, sklářský, textilní průmysl, atd.) s podílem 24,6 % a CZ-NACE 28.1 Výroba strojů a zařízení pro všeobecné účely (např. motory, turbíny, hydraulická a pneumatická zařízení, kompresory, potrubní armatury, ložiska, atd.) s podílem 25,5 %. Ostatní skupiny oddílu vykazují přibližně stejný podíl jako v minulých obdobích. Mezi nejvýznamnější společnosti tohoto oddílu z pohledu tržeb patří: TRINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s. (s tržbami 36,7 mld. Kč), ŠKODA PRAHA Invest s.r.o. (17,2 mld. Kč) a ALTA Invest, a.s. (12,5 mld. Kč).

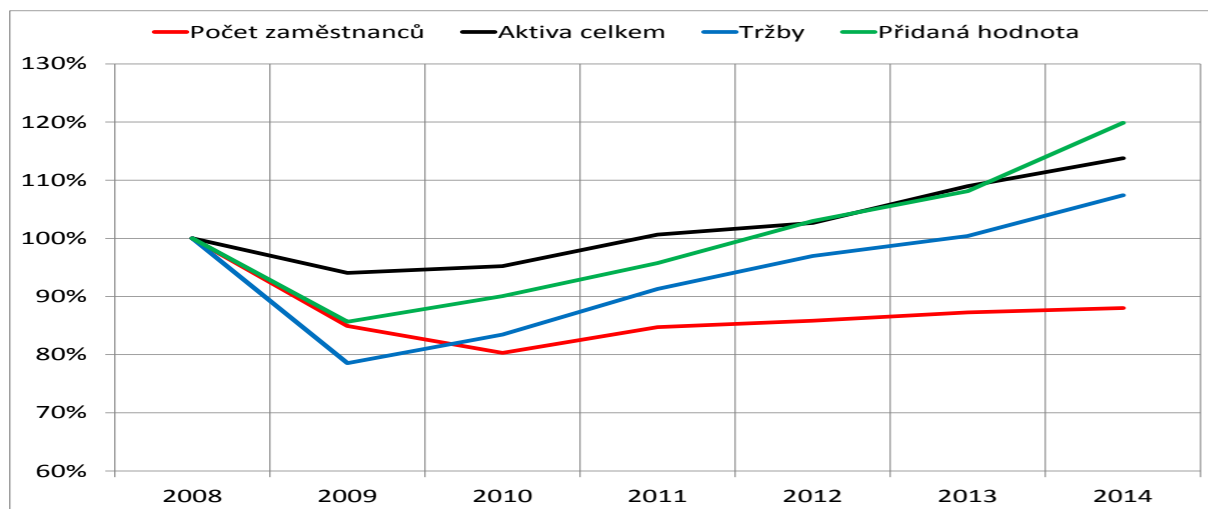
Graf 19.1 Podíly skupin oddílů na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Vývoj hlavních produkčních charakteristik ukazuje od roku 2010 vzestupnou tendenci, zaměstnanost se začala zvyšovat o rok později.

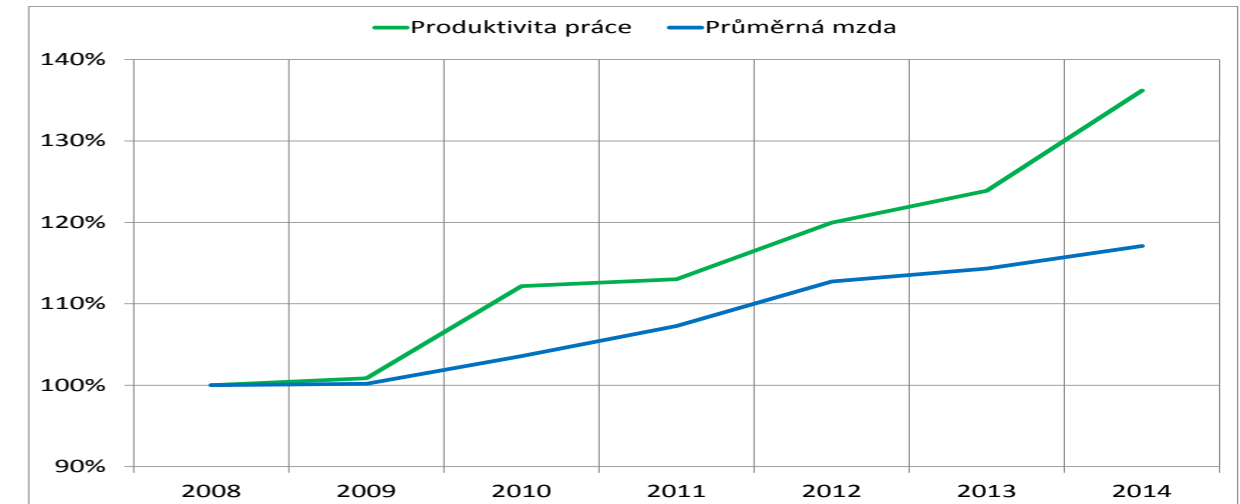
Graf 19.2 CZ-NACE 28 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Růst produktivity práce ve sledovaném období byl rychlejší, než růst průměrné mzdy.

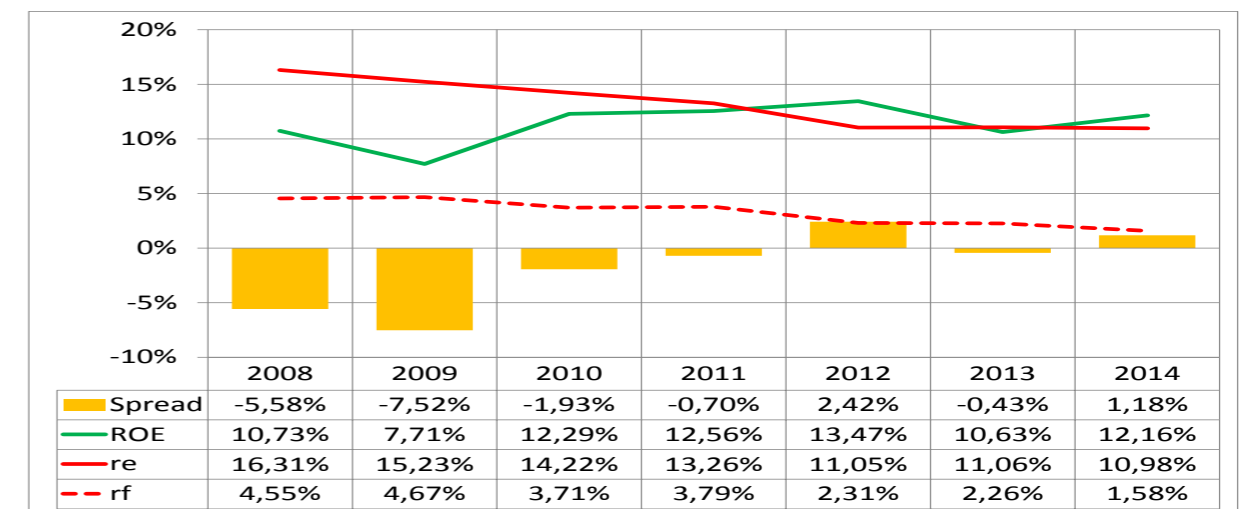
Graf 19.3 CZ-NACE 28 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Efektivnost měřená ukazatelem spread byla do roku 2011 v záporných hodnotách. V roce 2012 se spread přehoupl do kladných hodnot. V důsledku snížení rentability vlastního kapitálu (ROE) v roce 2013 měl spread mírně zápornou hodnotu, avšak v roce 2014 se dostal opět do kladných hodnot díky zlepšení rentability spolu se snížením rizikovosti.

Graf 19.4 CZ-NACE 28 Spread (ROE-re)

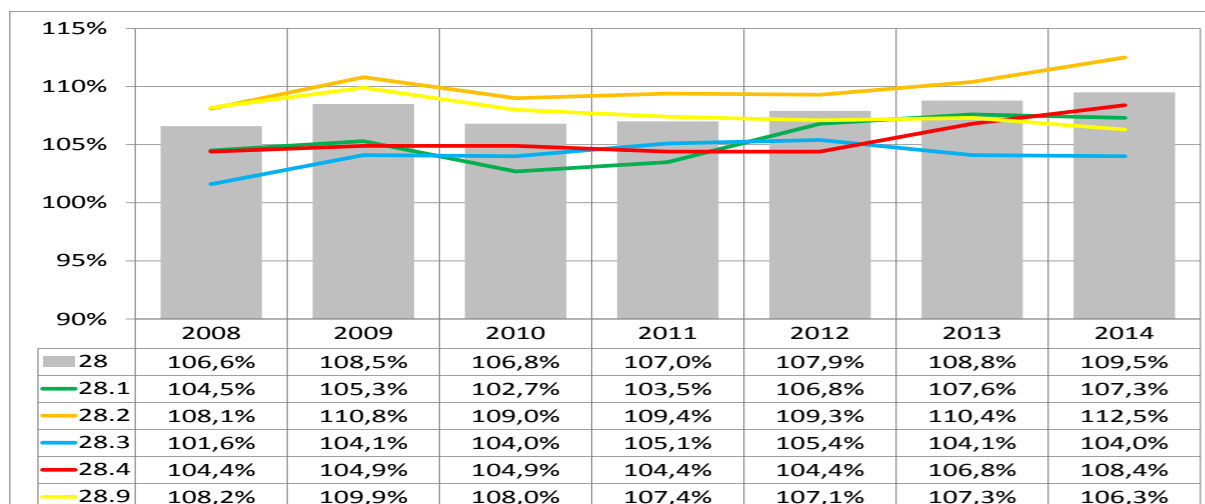

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

19.2 CENOVÝ VÝVOJ

Ceny výrobců nezaznamenaly v těchto komoditách žádný dramatický vývoj. Ve srovnání s rokem 2005 dosáhly mírně vyšší úrovně růstu ceny ve skupině výrobků CZ-CPA 28.2.

Graf 19.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

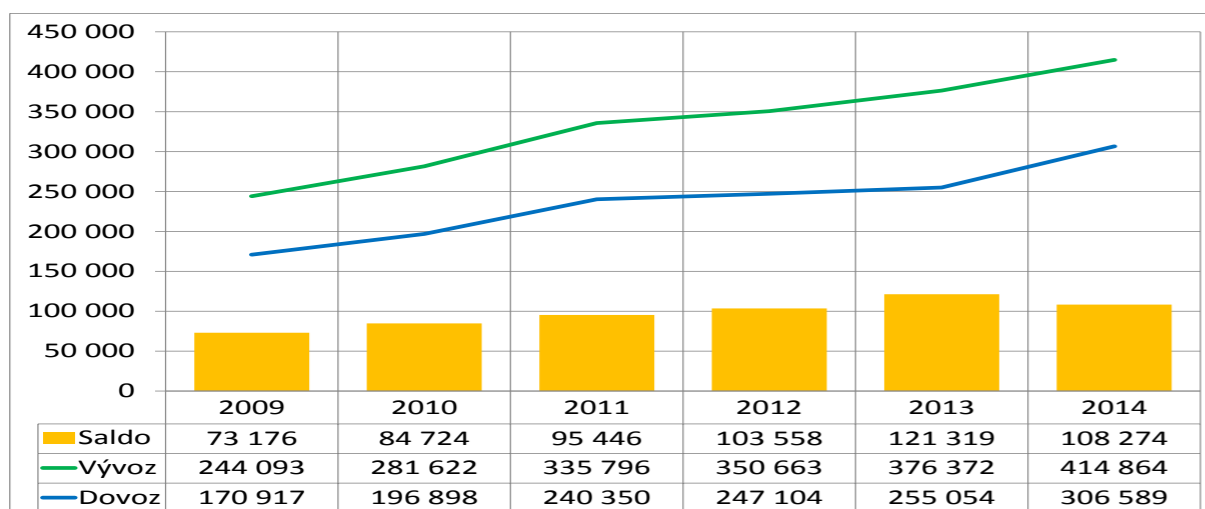
19.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Teritoriem do kterého směřuje největší objem vývozu strojů a zařízení je již tradičně Německo. V roce 2014 představoval vývoz do této sousední země přes 32 % celkového objemu vývozu. Podobná situace je u dovozu, kde opět tradičně převládá dovoz z Německa, v případě roku 2014 přesáhl podíl dovozu z Německa 40 % celkového dovozu.

Kladné saldo a postupně narůstající objemy vývozu výrobků CZ-CPA 28 svědčí o trvale se zlepšující kvalitě, technické úrovni a konkurenceschopnosti výrobků. Pokračuje pozitivní vývoj exportní výkonnosti, která je podmíněna investicemi do výzkumu a vývoje, zvyšováním kvalifikace pracovníků a přizpůsobení se podniků stále tvrdšímu konkurenčnímu prostředí.

V komoditní struktuře vývozu i dovozu výrazně a dlouhodobě dominují výrobky CZ-CPA 28.1 a 28.2.

Graf 19.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 28 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

19.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Jednou z důležitých součástí českého všeobecného strojírenství je energetické strojírenství, jež v současnosti prožívá rozvoj díky zvyšující se celosvětové poptávce po energii. Energetické strojírenství zahrnuje výrobu a dodávky zařízení mnoha oborů napříč všeobecným strojírenstvím, výrobou turbín počínaje, přes armatury, kompresory, čerpadla, až po zdvihací a manipulační zařízení konče.

V posledním období se české energetické strojírenství, jako rozhodující činitel obnovy a rozvoje české energetiky, opět dostává do popředí, přičemž si i nadále udržuje své tradiční zákazníky v Rusku, postsovětských republikách, Číně, Indii, Pákistánu, Egyptě, Turecku, Vietnamu, na Kubě a v dalších státech. Zapojení českých výrobců energetických zařízení do dodavatelských konsorcií často napomáhá jejich příslušnost k nadnárodním společnostem, jež svým propojením a vlivy otevírají cestu k zahraničním zakázkám. Zároveň řada ryze českých společností jsou úspěšnými exportéry energetických zařízení, právě díky své mnohaleté tradici a bohatým referencím.

Tradice a současná úroveň výroby obráběcích strojů, jež tvoří neodmyslitelnou součást oddílu, dává oprávněný předpoklad dalšího úspěšného vývoje této skupiny.

20.

CZ-NACE 29 VÝROBA MOTOROVÝCH VOZIDEL

Automobilový průmysl se významně podílí na celkových hospodářských výsledcích České republiky. V posledních letech svůj podíl na zpracovatelském průmyslu ještě zvyšuje, rostou jeho tržby, počet zaměstnanců i export.

Tento oddíl zahrnuje podle charakteru výrobního programu následující výrobovou skladbu: osobní, lehké užitkové a nákladní automobily, přívěsy a návěsy, autobusy a trolejbusy, pásová sněžová vozidla, golfové vozíky, obojživelná, požární vozidla a výrobu jejich částí.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba motorových vozidel zařazena v oddílu CZ-NACE 29 s následujícími skupinami:

- 29.1 Výroba motorových vozidel a jejich motorů;
- 29.2 Výroba karoserií motorových vozidel; výroba přívěsů a návěsů;
- 29.3 Výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla a jejich motory.

V roce 2014 bylo dosaženo podle statistiky Sdružení automobilového průmyslu rekordního počtu vyrobených motorových vozidel, který přesáhl hranici 1,2 milionů kusů (po dvouletém předchozím poklesu došlo opětovně k růstu) a byl překonán historický rekord z roku 2011. Osobních automobilů bylo vyrobeno celkem 1 246 506 ks (meziroční nárůst produkce o 10,46 %), z toho ŠKODA AUTO, a.s. - 735 951 vozidel (meziročně +96 tis. ks; nárůst prodejů zejména v EU-15), Hyundai Motor Manufacturing Czech, s.r.o. - 307 450 automobilů (meziročně +4 tis. ks; zvýšení prodejů v EU a Rusku) a TPCA Czech, s.r.o. - 203 105 vozidel (meziročně +18 tis. ks; i přes nízkou poptávku zejména ve Francii, Itálii a Španělsku). Kromě toho ŠKODA AUTO, a.s. a HMMC, s.r.o. vyrobily přes 1,3 mil. ks převodovek jak pro svoji potřebu, tak pro další výrobní závody v rámci koncernů.

U nákladních vozidel zůstal pouze jeden výrobce TATRA Truck a.s., která vyrobila 821 ks vozidel (meziročně +7,6 %).

V kategorii autobusů došlo k opětovnému překonání historického rekordu, když bylo vyrobeno 3 891 ks (meziročně +5,4 %). Největší zásluhu na tom má společnost IVECO Czech Republic, a.s., která vyrobila 3 286 ks (meziročně +121 ks). Druhý producent SOR Libchavy s.r.o. zaznamenal nárůst na 554 vyrobených ks (meziročně +79 ks). KH MOTOR CENTRUM s.r.o. vyrobil 51 ks autobusů (stejně jako v roce 2013). Oba prvně jmenovaní překonali svá dosavadní historická výrobní maxima. Také Škoda Electric a.s. vyrobila rekordní množství trolejbusů - cca 300 ks.

Česká republika se umístila co do počtu loni vyrobených osobních automobilů uvnitř EU na 5. místě za Německem, Francií, Španělskem a Velkou Británií. V rámci celosvětového srovnání ČR patřilo 13. místo.

Z hlediska výroby autodílů můžeme konstatovat, že české autodíly využívají v podstatě všechny automobilky vyrábějící v Evropě.

Automobilový průmysl (AP) je odběratelem výrobků a služeb z dalších oddílů zpracovatelského průmyslu, např. elektrotechnického, hutního, chemického, gumárenského a plastikářského, sklářského, textilního a všeobecného strojírenství a dalších navazujících odvětví a služeb.

20.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

V automobilovém průmyslu dominuje výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla. Výroba aut má v rámci oddílu o něco menší význam. Důležitost skupiny 29.2 je, kromě počtu podniků, marginální. Tudíž lze říci, že oddíl 29 je v ČR tvořen dvěma podobně velkými skupinami, a to 29.1 a 29.3.

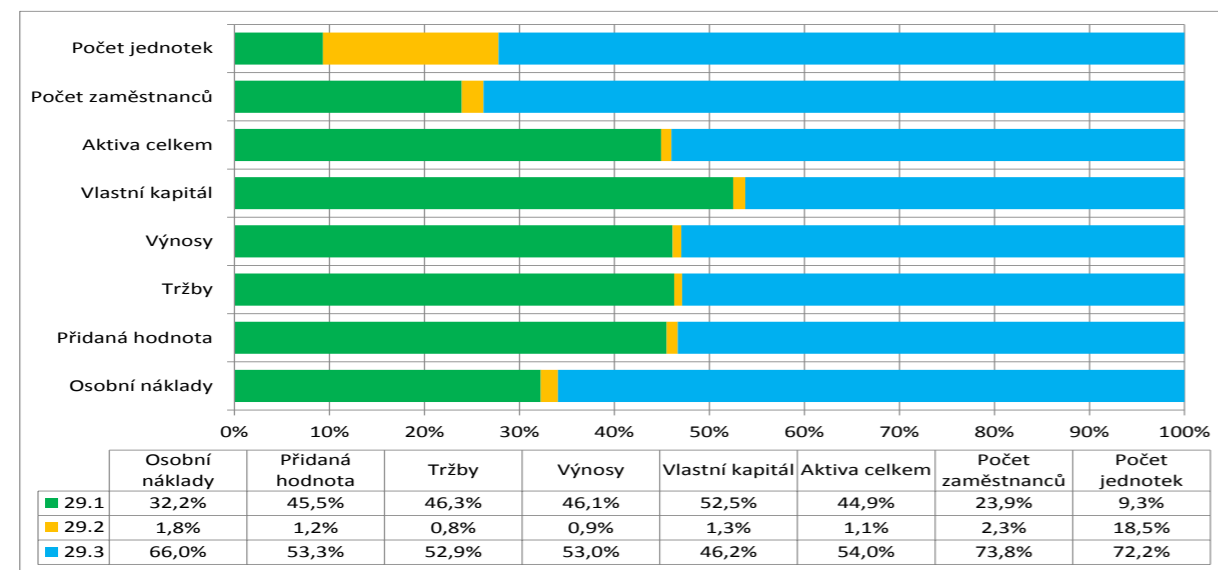
V grafu 20.1 jsou uvedeny podíly skupin na vybraných charakteristikách oddílu. V počtu jednotek jednoznačně dominuje skupina 29.3, ve které se nachází zástupci nejvýznamnějších světových výrobců autodílů. Druhá v pořadí je skupina 29.2 představující výrobu návěsů a přívěsů, od nástaveb na kamiony či terénní nákladní vozidla, až po přívěsné vozíky za osobní automobily.

Také v počtu zaměstnanců má skoro 3/4 podíl skupina 29.3, což je dáno rozmanitostí výroby a leckdy nutností klasické manuální práce. Necelá čtvrtina pracovníků se podílí na finální výrobě motorových vozidel. Ve výši aktiv, výnosů, tržeb a přidané hodnoty je stále nejvýznamnější skupinou 29.3, skupina 29.1 je pouze o něco menší.

V grafu 20.2 je zachycen vývoj počtu zaměstnanců, aktiv celkem, tržeb a přidané hodnoty v letech 2008 až 2014 pro celý oddíl CZ-NACE 29. Všechny ukazatele zaznamenaly propad v roce 2009, což bylo způsobeno propadem prodeje nových motorových vozidel v EU. Následně zavedení šrotovného v některých evropských zemích napomohlo jednorázově českým výrobcům osobních automobilů ke zvýšení produkce. Počet zaměstnanců se již na úroveň roku 2008 nedostal. V posledních letech několik větších výrobců ukončilo svoji výrobu u nás a přestěhovalo ji do zemí s nižšími mzdovými náklady. Dochází k stále většímu zastoupení robotizace a automatizace výroby, což znamená snižování počtu pracovníků ve výrobě. Ani investiční pobídky, které vytváří nová pracovní místa, již automaticky neznamenají nárůst celkového počtu pracovníků v automobilovém průmyslu.

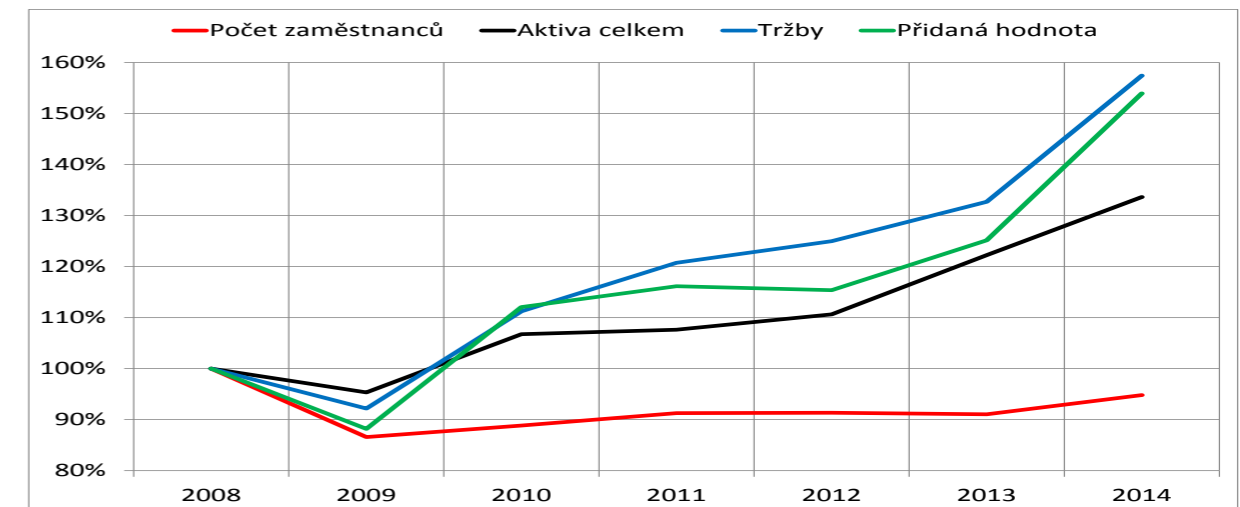
Graf 20.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

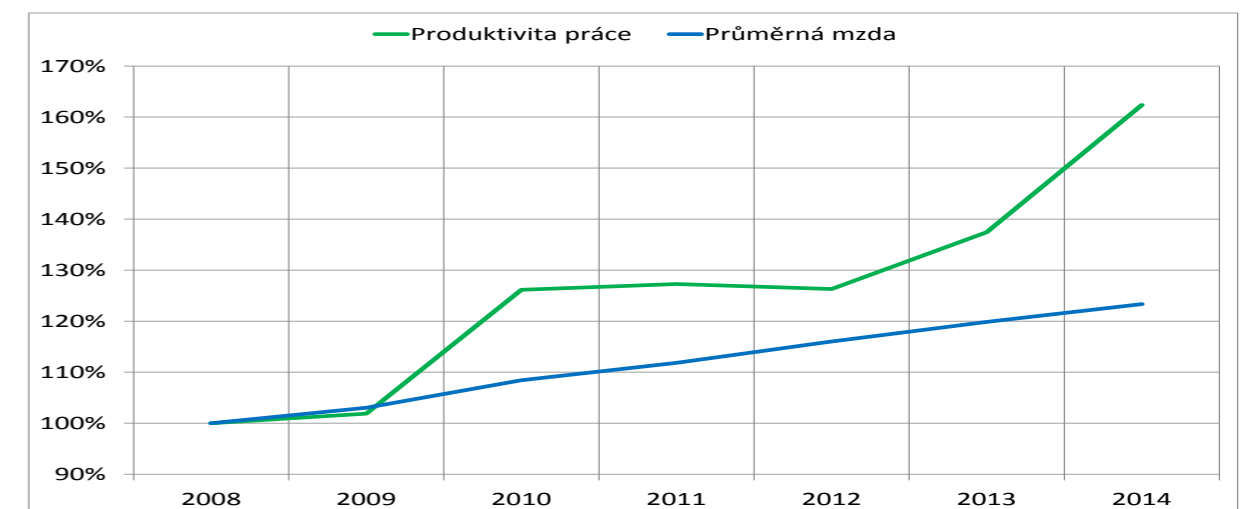
V grafu 20.3 je pro oddíl CZ-NACE 29 porovnání vývoje produktivity práce (přidaná hodnota na zaměstnance) a průměrné mzdy. Pouze v roce 2009 byl růst průměrné mzdy vyšší než růst produktivity práce. V ostatních letech je vývoj obou hodnot ideální, kdy je výrazný předstih produktivity práce před průměrnou mzdou. V návaznosti na dosažené výsledky například výrobci osobních automobilů každoročně navyšují mzdu minimálně o 2%. Také velké a střední podniky meziročně zvyšují platy, případně poskytují svým zaměstnancům další firemní benefity. U menších firem je vyjednávací pozice zaměstnanců nižší a tam také mzdy rostou pomaleji. V posledních letech se projevuje, vzhledem ke stále většímu nedostatku technicky zaměřených pracovníků, snaha firem si je vzájemně přetahovat a nabízet vyšší platové ohodnocení.

Graf 20.2 CZ-NACE 29 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Graf 20.3 CZ-NACE 29 (rok 2008 = 100%)

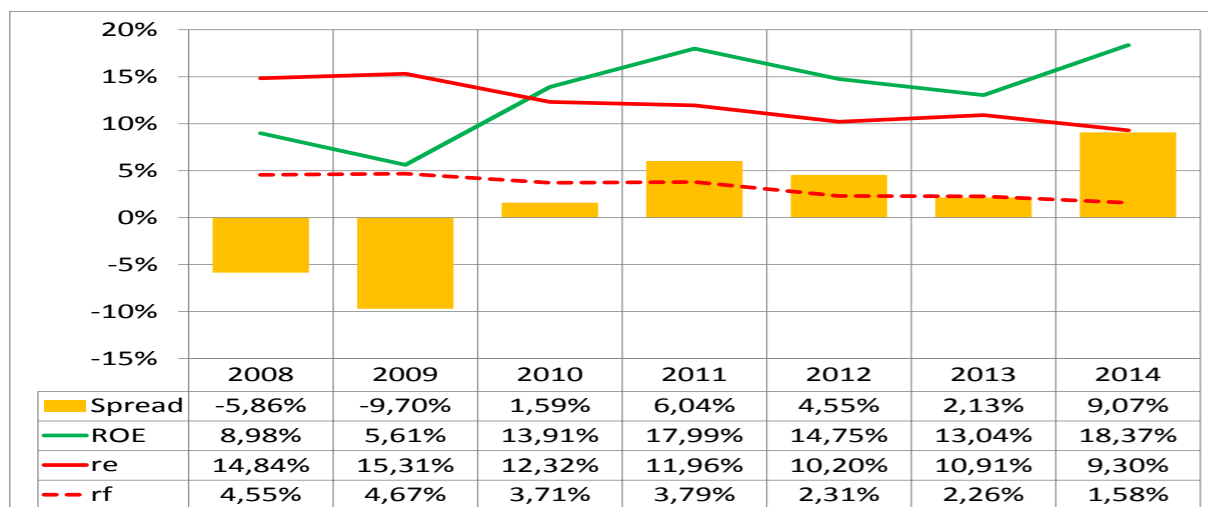

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

V grafu 20.4 je znázorněna dosažená výše Spread (rozdíl $ROE - r_e$), rentability vlastního kapitálu ROE , alternativního nákladu na vlastní kapitál r_e a bezrizikové sazby r_f . V letech 2008 až 2009 oddíl netvořil hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Od roku 2010 se Spread drží nad nulou. Jde o velmi výkonný oddíl. V příloze na CD jsou grafy pro jednotlivé skupiny oddílu. Také je zde tabulková příloha se stručnými finančními výkazy a spočtenými ukazateli finanční analýzy.

Graf 20.4 CZ-NACE 29 Spread (ROE-r)

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

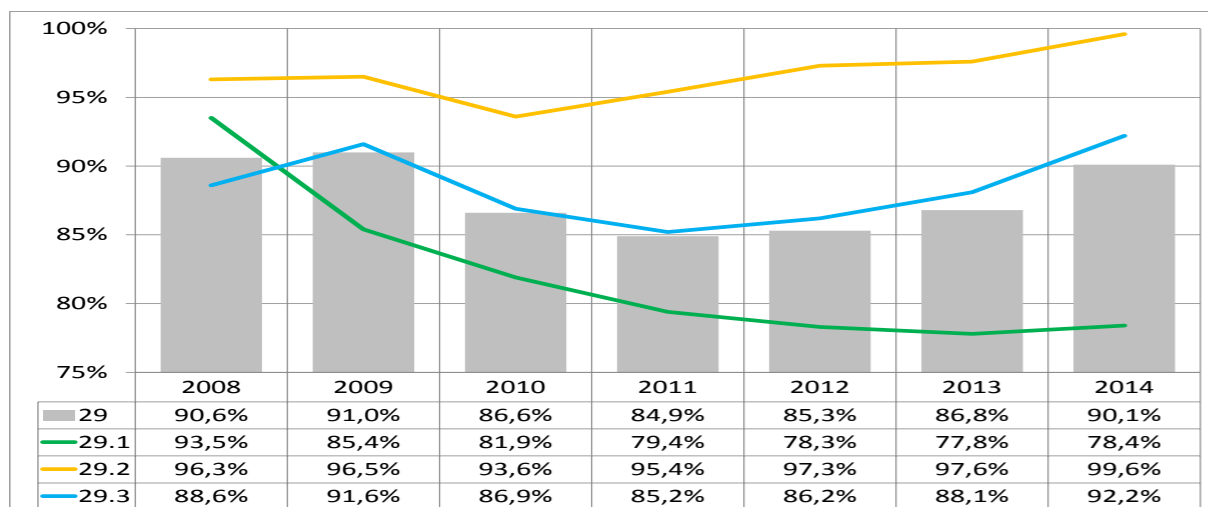
20.2 CENOVÝ VÝVOJ

Graf 20.5 zobrazuje vývoj cen průmyslových výrobců za skupiny výrobků CZ-CPA 29. Po celé období let 2008 až 2014 se držely ceny na nižší úrovni než v roce 2005. Nejnižší byly v letech 2010 až 2012. Od roku 2014 se postupně začaly navyšovat, ale úroveň roku 2005 stále nedosáhly.

Strmý pád cen průmyslových výrobců zaznamenala především skupina výrobků CZ-CPA 29.1. Graf úplně nekoresponduje se zdražováním vozidel v roce 2013, kdy prakticky všechny automobilky zdražily v návaznosti na devaluaci koruny vůči euru. Také koncem roku 2014 došlo k opětovnému navýšení cen.

Ceny u výrobových skupin CZ-CPA 29.2 a 29.3 se od roku 2011, resp. 2012, začaly vzpamatovávat, u výrobků skupiny CZ-CPA 29.2 se v roce 2014 dostaly téměř na úroveň roku 2008. Kromě toho mnoho firem již přešlo mezi sebou na fakturaci v eurech, což pro ně znamená nižší kurzové riziko.

Graf 20.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

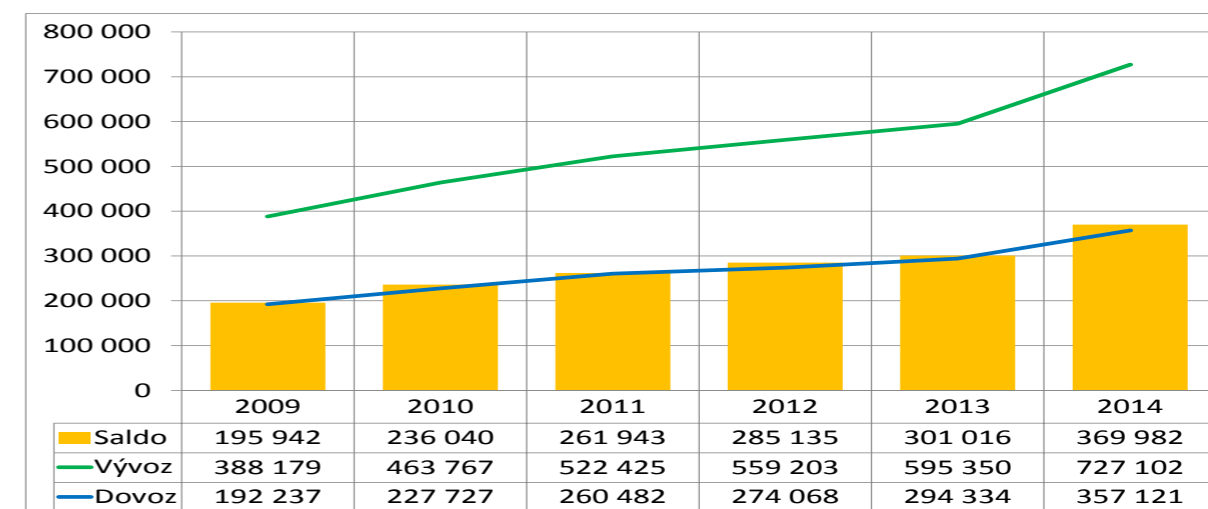
20.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Vývoz výrobků oddílu CZ-CPA 29 v roce 2014 činil 727 mld. Kč. Tradičně největším odbytištěm motorových vozidel i autodílů bylo Německo s podílem 33,5 %, následované Velkou Británií a Severním Irskem se 7,34 %, Slovensko s 6,33 % (např. převodovky do KIA Slovakia). Na těchto trzích patří automobily Škoda k nejprodávanějším. Dalším významným odbytištěm je Francie s podílem 6,20 % (autobusy IVECO a automobily z TPCA) a Španělsko 4,69 % (autodíly).

Dovoz v roce 2014 vzrostl na 357 mld. Kč, zejména díky dovozu motorových vozidel. Největší podíl (34,8 %) na importu má stejně jako v exportu Německo (zejména motorová vozidla jak nová tak ojetá), následované Polskem s podílem 11,56 % (osobní vozidla, motory, autobusy, šasi na trolejbusy, autodíly). Slovensko se podílelo 8,90 % (osobní vozidla, motory, autodíly), Jižní Korea 7,15 % (osobní vozidla, autodíly) a Francie 4,66 % (zejména motorová vozidla).

V posledních letech vývoz i saldo ZO významně vzrostly. V roce 2014 dosáhlo kladné saldo zahraničního obchodu tohoto odvětví opětovně rekordu, a to ve výši 370 mld. Kč díky vyššímu růstu exportu zejména motorových vozidel. Zahraniční obchod s komoditou CZ-CPA 29 je uveden v grafu 20.6.

Graf 20.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 29 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

20.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Můžeme konstatovat, že za posledních 25 let význam automobilového průmyslu neustále roste. V roce 2014 se na celkových tržbách zpracovatelského průmyslu podílel zhruba čtvrtinou. Z hlediska výroby motorových vozidel se rozrostla automobilka ŠKODA AUTO, a.s. (produkce přesáhla 700 tis. automobilů), zahájily výrobu Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech, s.r.o. (s roční kapacitou 300 tisíc vozidel) a Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o. (s roční kapacitou 300 tisíc vozidel), což znamenalo více jak zdvojnásobení výroby a rozšíření produkce ze dvou na třináct modelů. Naopak byla ukončena výroba osobních automobilů Tatra, a.s. po skoro stoleté tradici.

U nákladních vozidel došlo k opačnému vývoji, kde z původních více jak 35 tisíc vozidel, vyráběných v roce 1989, došlo k poklesu na necelých 1 tisíc kusů. Výrobu ukončily tyto značky – Liaz Sipox, a.s., Avia Ashok Leyland Motors, s.r.o., Praga Čáslav, a.s. a Roudnické strojírny a slévárny, a.s., zůstala pouze Tatra Truck a.s. U autobusů (trolejbusů) došlo k navýšení produkce na více jak 3 800 ks a v počtu vyrobených autobusů na obyvatele nám patří první místo. Značka Karosa a.s., nyní Iveco Czech Republic, a. s. je ve vlastnictví CNH Industrial N. V. a je největším výrobním závodem značky IVECO v EU. V roce 1991 vznikl další výrobce SOR Libčavvy spol. s r. o., který je také velmi úspěšný nejen na tuzemském trhu. Bohužel zkrachovala snaha o výrobu zájezdních autobusů OASA a také TEDOM, a.s. nenašel dostatečné odbytiště pro svoje

autobusy na CNG. Produkce trolejbusů byla ukončena ve Škodě Ostrov a.s. (přesunuta do Škody Electric a.s. a v posledních letech jejich produkce významně roste).

V rámci výroby návěsů a přívěsů na motorová vozidla se zde etablovalo několik firem, které jsou významnými dodavateli pro finální výrobce vozidel, případně pro stavební či přepravní firmy u velkých návěsů či přívěsů. Také produkce malých přívěsů za osobní automobily je stabilní.

K největšímu rozmachu došlo mezi výrobci autodílů. Svoje nové výrobní kapacity vybudovalo více jak 150 firem, mnozí z nich patří mezi největší dodavatele komponentů pro finální výrobce vozidel. To se projevilo významným růstem počtu zaměstnanců v tomto odvětví.

Společnosti v automobilovém průmyslu patří mezi nejvýznamnější investory u nás. V rámci investičních pobídek v letech 1993 – 2013 bylo realizováno přes 350 projektů (což představuje investice ve výši 300 mld. Kč a vytvoření cca 70 tisíc pracovních míst. Mezi největší projekty můžeme zařadit např. rozšiřování výroby automobilky Škoda Auto, a.s., výstavba nových automobilek TPCA Czech, s.r.o. a Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o. Mezi další významné investice můžeme uvést nové výrobní závody firem jako je Bosch Diesel, s.r.o., Denso, s.r.o., Nemak Czech Republic, s.r.o., Continental Barum, s.r.o., Automotive Lighting, s.r.o., Koito Czech, s.r.o., SUNG WOO HITECH, s.r.o. a TRW Automotive Czech, s.r.o. Také v roce 2014 i díky změně státní podpory u investičních pobídek došlo k nárůstu investičních projektů v automobilovém průmyslu na 35, ve kterých firmy přislíbily investovat přes necelých 19 mld. Kč a vytvořit přes 5 tisíc pracovních míst. Největší investice přislíbily firmy BRANO a.s., Brose CZ spol. s r.o., Continental Automotive Czech Republic s.r.o., Hayes Lemmerz Czech, s.r.o., Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s.r.o.

Také z hlediska výzkumu a vývoje patří automobilový průmysl mezi nejvýznamnější u nás a zaměstnává přes 2 tisíce pracovníků. Svoje technologická centra u nás vybudovaly např. tyto firmy: Hayes Lemmerz Czech, s.r.o., HELLA AUTOTECHNIK NOVA, s.r.o., Mercedes-Benz ČR, s.r.o., Robert Bosch spol. s r.o., ŠKODA AUTO, a.s., TRW Automotive Czech, s.r.o. a Halla Visteon Autopal, s.r.o.

Z hlediska prodeje několik následujících roků očekáváme růst nejen u nás, ale i v EU jako celku. Po více jak šesti letech meziročního snižování registrací nových vozidel, došlo k obratu. Automobilky zvyšují výrobu a investují do nových technologií, které souvisí se zvyšováním elektronického vybavení vozidel sloužícího ke komunikaci s řidičem, infrastrukturou i dalšími vozidly. Také se budou muset vypořádat s nutností snižování emisí osobních a lehkých užitkových vozidel, aby splnily emisní limity CO₂ pro rok 2020 na úrovni 95 g, respektive 147 g CO₂/km. Kromě emisí se zvyšují požadavky na bezpečnost vozidel a snižování jejich hlučnosti. Také jejich dodavatelé se musí vyrovnávat se zvyšujícími se nároky na výrobu z hlediska dopadů na životní prostředí. To představuje významné investice do výzkumu a vývoje nejen pro finální výrobce vozidel, ale i pro jejich dodavatele.

V rámci České republiky lze předpokládat další růst tuzemského automobilového průmyslu a překročení 1,25 milionu vyrobených motorových vozidel nejspíše již v roce 2015. U exportu tato hranice bude nejspíše překonána o několik let později. Je otázkou, zda se podaří přilákat do České republiky ještě další automobilku, která by zde vyráběla či montovala. Ve výrobě se stále více bude prosazovat robotizace a automatizace a projeví se tzv. čtvrtá průmyslová revoluce, nazvaná Průmysl 4.0 v rámci automobilového průmyslu.

Z hlediska počtu pracovníků očekáváme stagnaci či mírný nárůst, což souvisí zejména s rozšiřováním produkce autodílů. Pro budoucnost tohoto odvětví je jedním z nejdůležitějších oblastí spolupráce podniků s učilišti, se středními a vysokými školami na přípravě nových pracovníků (firmy již nyní pocítují nedostatek lidí majících technické vzdělávání). V současné době již jsou v této oblasti realizovány společné projekty. V souvislosti s vývojem je nutná také spolupráce na změnách v rámci vzdělávacího systému, který je třeba průběžně modernizovat. Zároveň stát by měl poskytovat daňová zvýhodnění pro firmy podporující vzdělávací aktivity. Pro to, aby Česká republika nebyla pouze „montovna“, bude nutná podpora výzkumu a vývoje prostřednictvím národních či evropských fondů, či formou daňového zvýhodnění, aby firmy, které zde mají výrobní závod, jej rozšířily i o výzkumná a vývojová střediska.

Což znamená větší zastoupení vozidel na alternativní pohon, která mají nižší emise než klasické spalovací motory. V souvislosti se snižováním emisí v dopravě byla v roce 2014 přijata směrnice 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva, která požaduje po každém členském státu vypracování své národní strategie na podporu vozidel na CNG, elektřinu výhledově na LNG a vodík.

21.

CZ-NACE 30 VÝROBA OSTATNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ A ZAŘÍZENÍ

Oddíl CZ-NACE 30 je charakteristický širokou nabídkou dopravních prostředků. Skladbou výrobního sortimentu patří mezi převážně proexportní oddíly a zároveň zajišťuje i značnou měrou dopravní prostředky pro tuzemsko.

V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení zařazena v oddílu CZ-NACE 30 s následujícími skupinami:

- 30.1 Stavba lodí a člunů;
- 30.2 Výroba železničních lokomotiv a vozového parku;
- 30.3 Výroba letadel a jejich motorů, kosmických lodí a souvisejících zařízení;
- 30.4 Výroba vojenských bojových vozidel (údaje nejsou zveřejňovány);
- 30.9 Výroba dopravních prostředků a zařízení jinde nezařazených.

V daném oddílu zpracovatelského průmyslu v roce 2014 působilo celkem 577 podniků, jejichž tržby dosáhly téměř 57,5 mld. Kč, zaměstnávaly 21 415 osob a byla vytvořena účetní přidaná hodnota ve výši téměř 19 mld. Kč.

Ve skupině CZ-NACE 30.1 jsou významnými podniky: firma Barkmet a.s. (stavba nákladních a rekreačních lodí hlavně pro evropské klienty), NOVA České Loděnice, a.s. (stavba a opravy lodí). Vlajkovou firmou v železničním průmyslu, tj. skupina CZ-NACE 30.2, je Škoda Transportation, a.s., která získala v roce 2013 průlomovou zakázku od DEUTSCHE BAHN - dodávku šesti kompletních vlakových souprav. Dále jsou to firmy Škoda vagonka a.s., Bonatrans Group a.s., CZ LOKO, a.s. Čeští výrobci v železničním průmyslu patří svojí kvalitou i cenovou konkurenceschopností k žádaným dodavatelům svých výrobků nejen na tuzemský trh, a co je důležité, i na trhy ostatních zemí EU a dalších zemí.

Ve skupině CZ-NACE 30.3 se mezi významné firmy řadí: Aero Vodochody Aerospace a.s., Honeywell Aerospace Olomouc s.r.o., LETOV LETECKÁ VÝROBA s.r.o., Evektor, spol. s r.o. a Evektor Aerotechnik a.s., Aircraft Industries, a.s. Za výrobce ultralehkých letadel UL (ultralightů) a lehkých sportovních letadel LSA (Light Sport Aircraft) nutné uvést firmy, jako jsou ATEC, v.o.s., Aerospool CZ, spol. s r.o., AirLony, KUBÍČEK AIRCRAFT s.r.o., BRM AERO s.r.o. a, A2 CZ, s.r.o. a Czech Sport Aircraft a.s. Ve výrobě ultralightů Česko pokrývá více než čtvrtinu světového trhu. Letadla jsou velmi důležitým vývozním artiklem. Výrobou letadel a leteckých dílů se v Česku zabývá několik desítek společností. Český letecký průmysl každoročně utrží více než 25 miliard Kč.

V rámci skupiny CZ-NACE 30.9 je třeba zmínit firmy Shimano Czech Republic, s.r.o., Bike Fun International, s.r.o., BPS Bicycle Industrial s.r.o. (všechny tři jsou výrobci jízdních kol a komponentů) a z motocyklového průmyslu OM PROTIVÍN, a.s. (výroba a prodej ozubených kol převážně pro motocyklový průmysl) a JAWA MOTO spol. s r.o. (výrobce silničních, či terénních motocyklů).

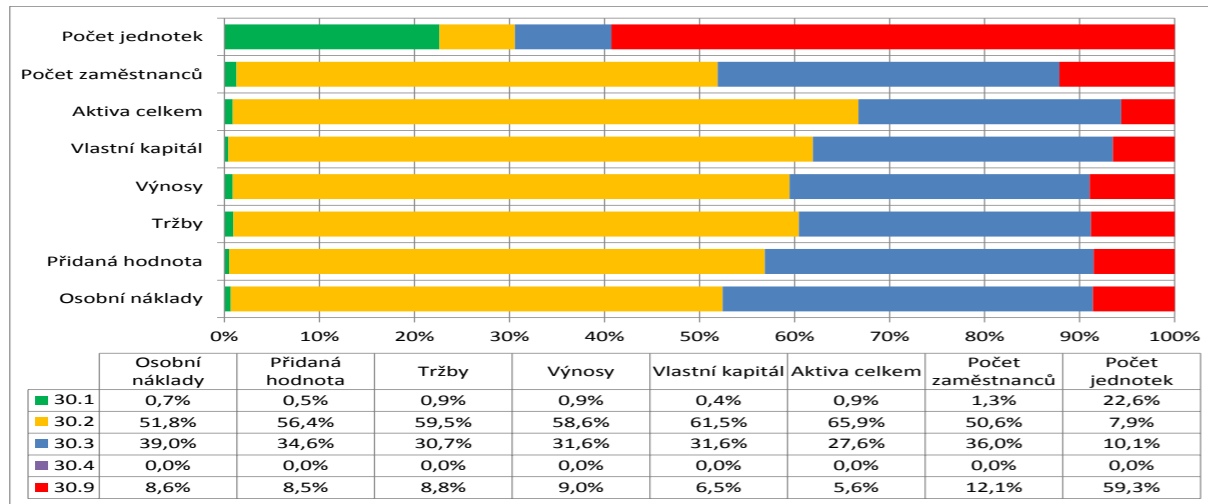
21.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Firmy v domácím vlastnictví se podílejí na tržbách 59 %, na přidané hodnotě 63 % a na počtu zaměstnanců 61 %. Úroveň produktivity práce u domácích firem je téměř o 10 % vyšší oproti podnikům pod zahraniční kontrolou. Z hlediska velikostní struktury podniků převládají ve skupině velké firmy s podílem na tržbách 85 %, zatímco podíl malých firem činil necelých 6 % a středních firem 9 %.

Z hlediska produkčních charakteristik je ve struktuře CZ-NACE 30 nejvýznamnější skupinou Výroba železničních lokomotiv a vozového parku (CZ-NACE 30.2). Na druhé straně podíl skupiny Stavba lodí a člunů (CZ-NACE 30.1) je marginální, jak vyplývá z grafu 21.1.

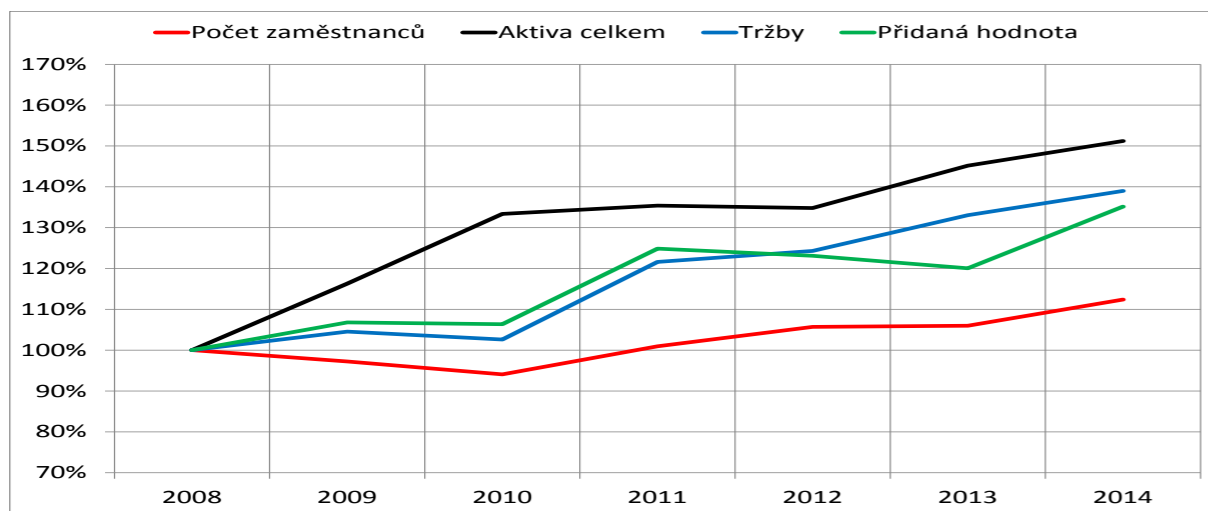
Graf 21.1 Podíly skupin oddílů na celku v roce 2013

Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

Celosvětová recese se v oddílu CZ-NACE 30 projevila pouze poměrně mírným dočasným snížením zaměstnanosti v roce 2009 a 2010, zatímco ostatní produkční charakteristiky byly ve všech sledovaných letech nad úrovní roku 2008 a vykazovaly růst (graf 21.2). Příznivý vývoj vykazovaly všechny skupiny oddílů, kromě CZ-NACE 30.1 (stavba lodí a člunů), ve kterém se jeho produkční a ekonomické ukazatele po celé období zhoršovaly.

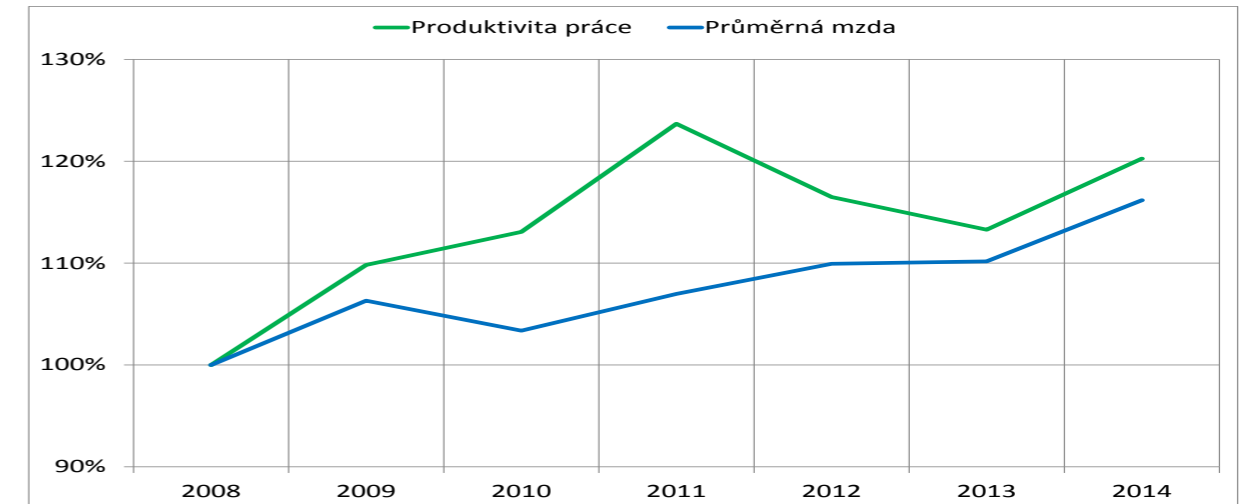
Graf 21.2 CZ-NACE 30 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Produktivita práce vykazovala strmý růst a velký předstih před vývojem průměrné mzdy s vrcholem v roce 2011. V dalších letech se její růst zmírnil a přiblížil mzdovému růstu (graf 21.3).

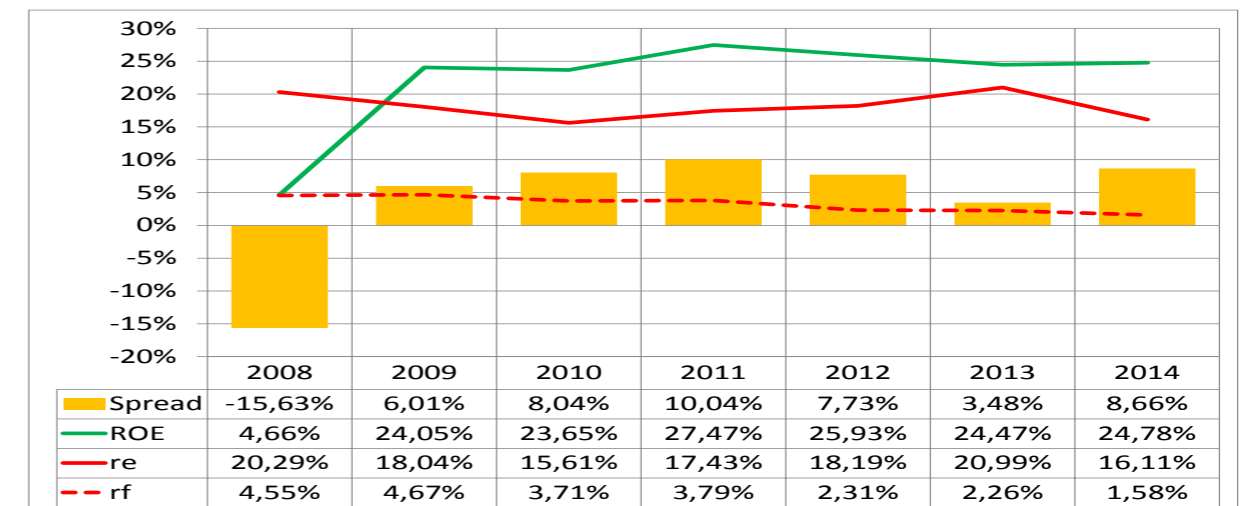
Graf 21.3 CZ-NACE 30 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Ve vývoji efektivnosti měřené ukazatelem Spread je možné u oddílu CZ-NACE 30 pozorovat paradox, kdy před nástupem recese v roce 2008 dosahuje tento ukazatel poměrně velké záporné hodnoty, avšak v dalších „ekonomicky problémových letech“ se dostal do kladných hodnot s vrcholem v roce 2011 (graf 21.4). Zásahu na tom má zejména vysoká úroveň rentability vlastního kapitálu. Z jednotlivých skupin si nejlépe vedla výroba železničních lokomotiv a vozového parku (CZ-NACE 30.2).

Graf 21.4 CZ-NACE 30 Spread (ROE-r_e)

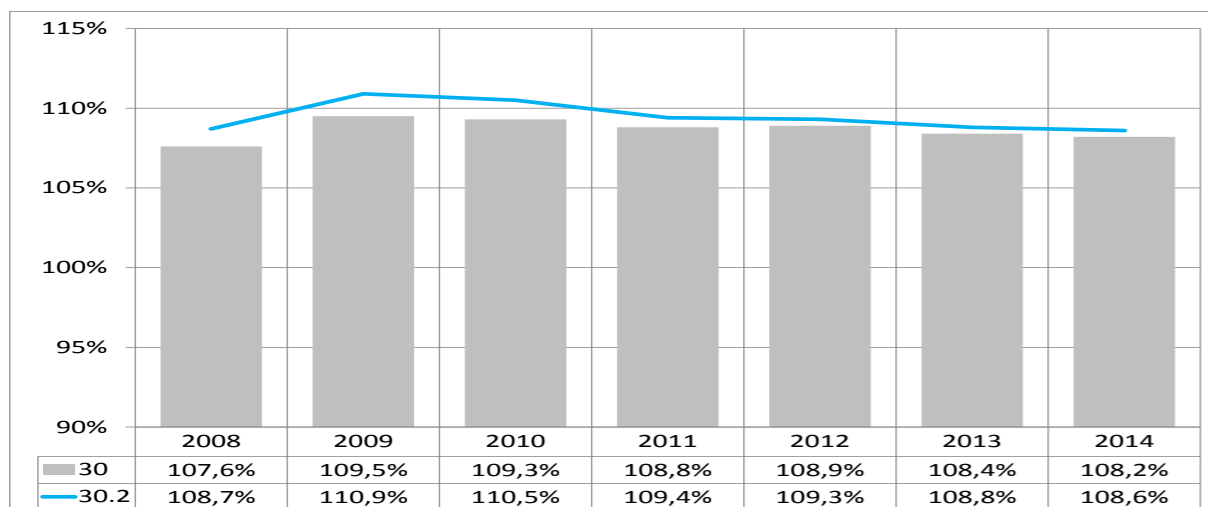
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

21.2 CENOVÝ VÝVOJ

Ceny průmyslových výrobců za skupinu CZ-CPA 30 se meziročně zvýšily v roce 2009 a pak měly tendenci mírného poklesu (graf 21.5). V jejich vývoji se odráží konkurenční prostředí na straně výstupů a vývoj cen na straně vstupů.

Graf 21.5 Indexy cen průmyslových výrobků v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

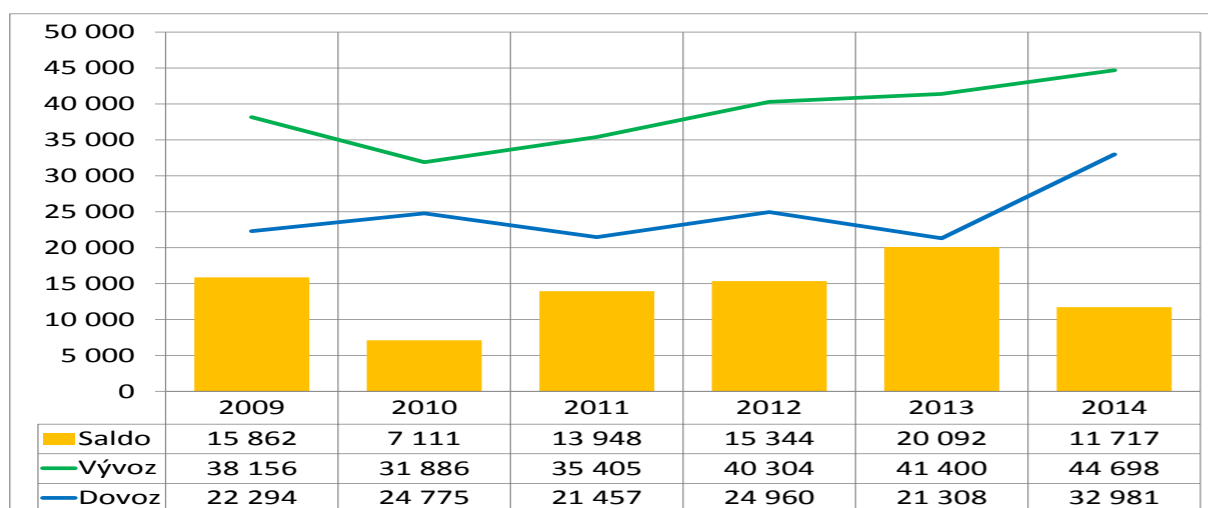
Pramen: data ČSÚ

21.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Vývoz komodit oddílu CZ-CPA 30 vykazuje od roku 2011 tendenci poměrně stabilního růstu, zatímco u dovozu jsou patrné výkyvy, s výraznějším nárůstem v roce 2014.

Velký meziroční pokles kladného salda v roce 2014, o téměř 6,4 mld. Kč, byl zaznamenán ve skupině Výroba letadel a jejich motorů, kosmických lodí a souvisejících zařízení (30.3) a také ve skupině Výroba železničních lokomotiv a vozového parku (30.2), meziročně o téměř 2 mld. Kč.

Graf 21.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 30 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

Z hlediska obrátu zahraničního obchodu zaujaly první místo USA, když jejich obrát v roce 2014 dosáhl 16,1 mld. Kč (z toho vývoz 6,5 mld. Kč, dovoz 9,7 mld. Kč). Německo se posunulo na druhé místo s obrátem přesahujícím 10,2 mld. Kč, (dovozem 4,1 mld. Kč, vývozem 6,1 mld. Kč). Je následované Francií s obrátem 9,4 mld. Kč (dovoz 3,4 mld. Kč, vývoz 6 mld. Kč). Ve vývozu do Německa převažují výrobky skupiny Výroba železničních lokomotiv a vozového parku (CZ-NACE 30.2), které se rovněž ve velké míře dodávají do Francie. Navíc mezi Českou republikou a Francií probíhá výměna výrobků leteckého průmyslu.

Dalšími významnými obchodními partnery jsou ve vývozu Ruská federace, Slovensko, Turecko a v dovozu Slovensko, Rakousko, Čína a Tchaj-wan.

21.4 SHRNU TÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Výsledky oddílu CZ-NACE 30 dosažené v roce 2014 jsou dobrou základnou pro rok 2015. Čeští výrobci v rámci tohoto oddílu patří svojí kvalitou i cenovou nabídkou k žádaným dodavatelům svých výrobků nejen na tuzemský trh, ale též na trhy ostatních zemí EU i třetích zemí.

Rozvoj železniční dopravy je jednou z priorit EU. Výrobcům v železničním průmyslu pomůže modernizace železniční infrastruktury v souladu s evropskou strategií stavby vysokorychlostních železničních koridorů, která mimo jiné podnítl zájem dopravců o moderní rychlé vlakové soupravy a související zařízení. V oblasti lodní dopravy by pro stavitele lodí mohla být v dlouhodobém horizontu příležitost v případě realizace projektu průplavu Dunaj-Odra-Labe, spojená se zvýšením zájmu zákazníků jak o dopravní, tak i rekreační plavidla.

Firmy ve všech skupinách CZ-NACE 30, jakožto výrobci high-tech produktů, jsou omezeny množstvím dostupných technicky kvalifikovaných pracovníků, kterých je v dnešní době nedostatek. I v této oblasti je role státu nezastupitelná.

Nehledě na veškeré složitosti legislativního charakteru, vleklou se světovou hospodářskou krizí a sankce proti Rusku, jsou vyhlídky oddílu CZ-NACE 30 optimistické. Mnoho firem tohoto oddílu pokračuje v realizaci dlouhodobých zakázek nebo má rozpracované vývojové projekty (např. nové typy motorů, letounů apod.), ze kterých již brzy může začít těžit.

22.

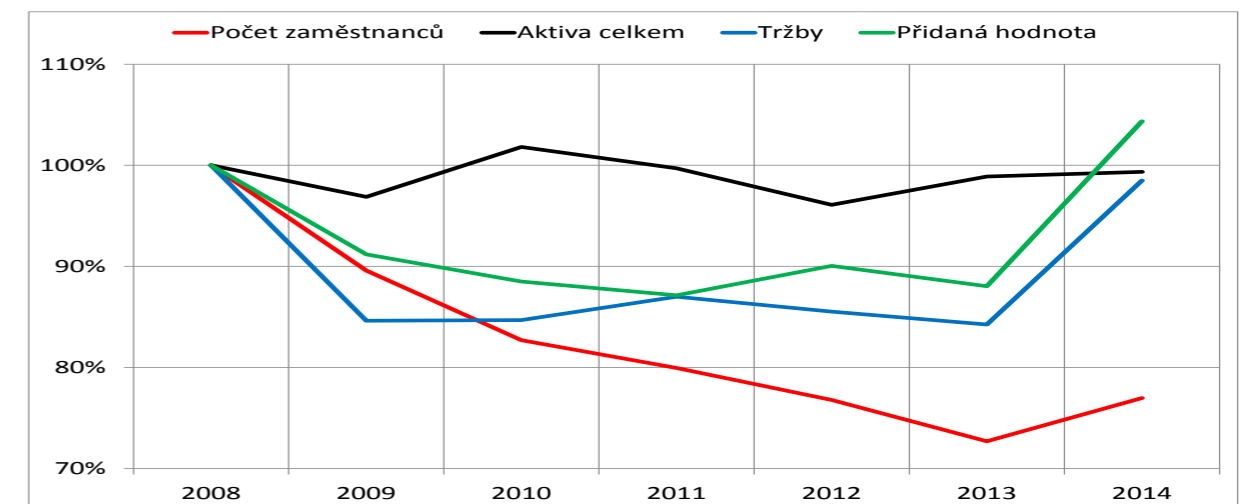
CZ-NACE 31 VÝROBA NÁBYTKU

Základními surovinami pro nábytkářský průmysl jsou aglomerované desky, překližky a dýhy z předem zpracovaného (upraveného) dřeva, většinou z obnovitelné suroviny, kterou dodává dřevozpracující průmysl. Pro oddíl CZ-NACE 31 je charakteristická značná materiálová náročnost (cca 80 % z výrobních nákladů). Využití nových moderních technologií, včetně nanotechnologie, umožňuje dodržování unijní legislativy a garantuje, že výrobky nebudou obsahovat nebezpečné látky nebo škodliviny, které by ohrozily jejich uživatele nebo životní prostředí (např. formaldehyd). V rámci klasifikace ekonomických činností je výroba nábytku soustředěna v jediné výrobní skupině CZ-NACE 31.1. Oddíl patří v rámci ZP k méně významným a jeho podíl na celkových tržbách ZP v roce 2014 dosáhl jen necelé 1 % (0,94 %).

22.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Graf 22.1 ilustruje, jak se ve sledovaném období sedmi let vyvíjely základní indikátory. Počet zaměstnanců má v nábytkářském průmyslu výrazně sestupný trend, když v letech 2008 až 2014 klesl o 23 %. V samotném roce 2014 se díky oživení trhu tento ukazatel naopak zvýšil o téměř 6 %. Počet pracujících majitelů ve sledovaném období vzrostl o více než 35 %, loni dosáhl 6 125 a na celkovém počtu zaměstnanců se podílel 29 %. Počet výrobních jednotek ve stejném období stoupl o 30 % na 7 223, přičemž jasnou převahu mají mikro a malé firmy (98,8 % z celkového počtu), zatímco na střední podniky připadlo jen 1,1 % a na velké jen jedna desetina procenta (6 podniků, z toho dva zahraniční).

Graf 22.1 CZ-NACE 31 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

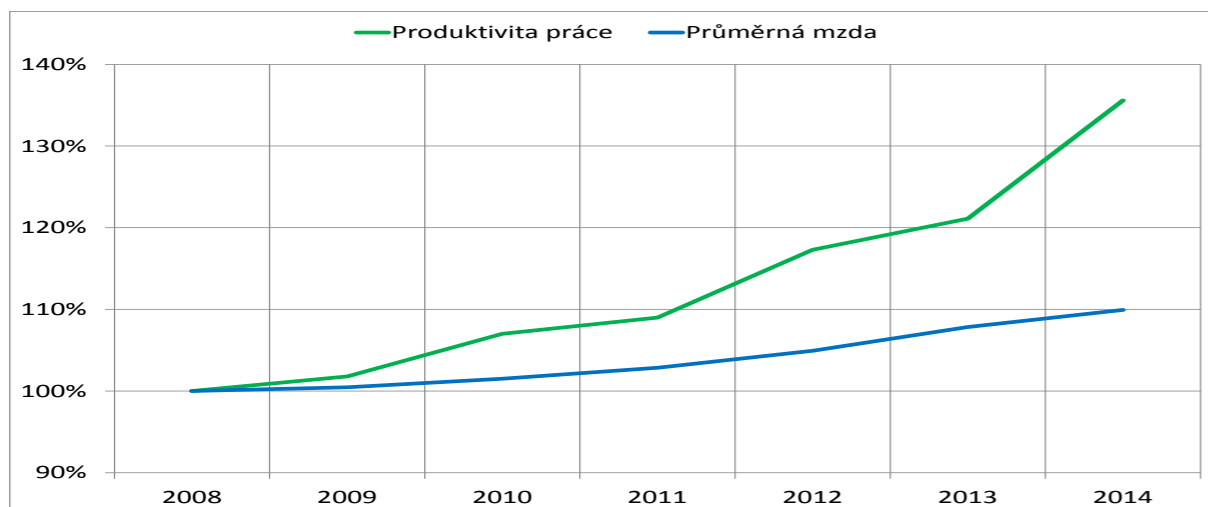
Objem aktiv, jak je zřejmé z grafu 22.1, kolísá kolem 26,5 mld. Kč až 27 mld. Kč a ve sledovaném období poklesl o 0,6 %.

Vývoj tržeb naznačuje, že výroba nábytku po roce 2008 procházela krizí a ani v loňském, jinak úspěšném roce, se ještě nedostala na úroveň výchozího roku 2008 (98,4 %), i když v roce 2014 stoupla proti předchozímu roku o téměř 17 %. Tento trend v podstatě kopíroval i vývoj přidané hodnoty, která loni proti roku 2008 vzrostla jen o 4 %, zatímco loni v porovnání s rokem 2013 stoupla o více než 18 %.

Ještě příznivěji se vyvíjel ukazatel PH na zaměstnance, který v období 2008 až 2014 narostl o více než jednu třetinu a oproti roku 2013 o 12 % na 538 629 Kč. Přesto však stále zůstává hluboko pod průměrem ZP (2014 – 854 373 Kč).

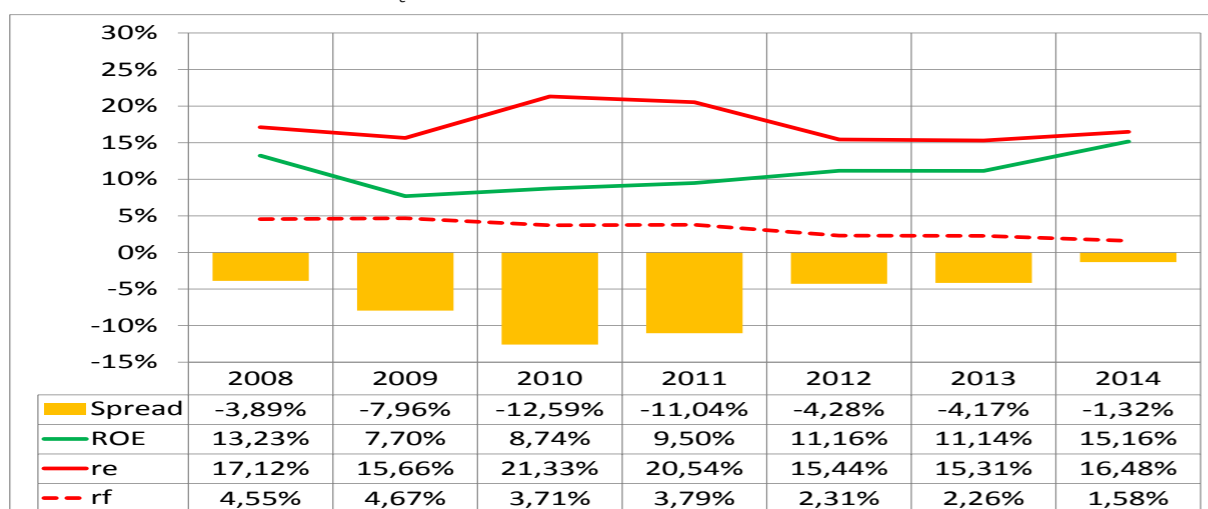
Graf 22.2 CZ-NACE 31 (rok 2008 = 100%)

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Relace mezi produktivitou práce a průměrnou mzdou se po celé období vyvíjela příznivě a nůžky mezi těmito ukazateli se postupně rozevírají. Průměrná mzda sice ve všech sledovaných letech postupně rostla, ale dynamika růstu byla nižší než u produktivity práce. V roce 2014 dosáhl meziroční nárůst průměrné mzdy necelé 2 % na 18 771 Kč, nicméně stále zůstává hluboko pod průměrem ZP (v roce 2014 – 25 203 Kč).

Graf 22.3 CZ-NACE 31 Spread (ROE-r)

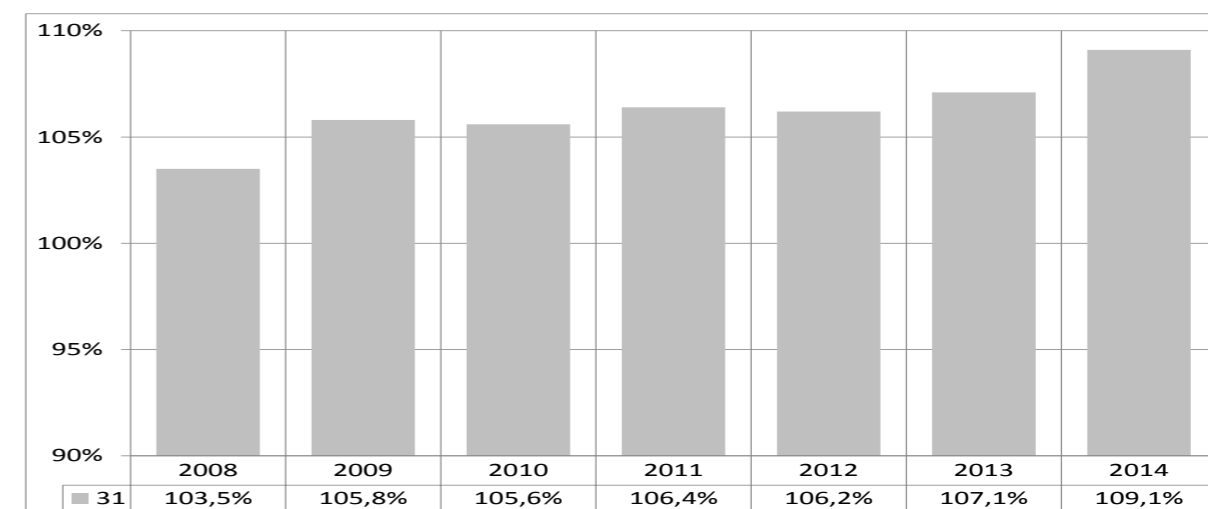

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Ukazatel Spread po celé sledované období končil v minusových hodnotách, přičemž nejhorších výsledků bylo dosaženo v letech 2010 a 2011, kdy se nábytkářský průmysl potýkal s vážnými odbytovými problémy a s nepříznivým vlivem expanze zahraničních obchodních řetězců. V následujících letech se situace sice postupně zlepšovala, ale minusový Spread byl vykázan i v roce 2014, protože domácí poptávka po nábytku zůstávala i nadále slabá a oživení ve stavebnictví teprve začínalo.

22.2 CENOVÝ VÝVOJ

Graf 22.4 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

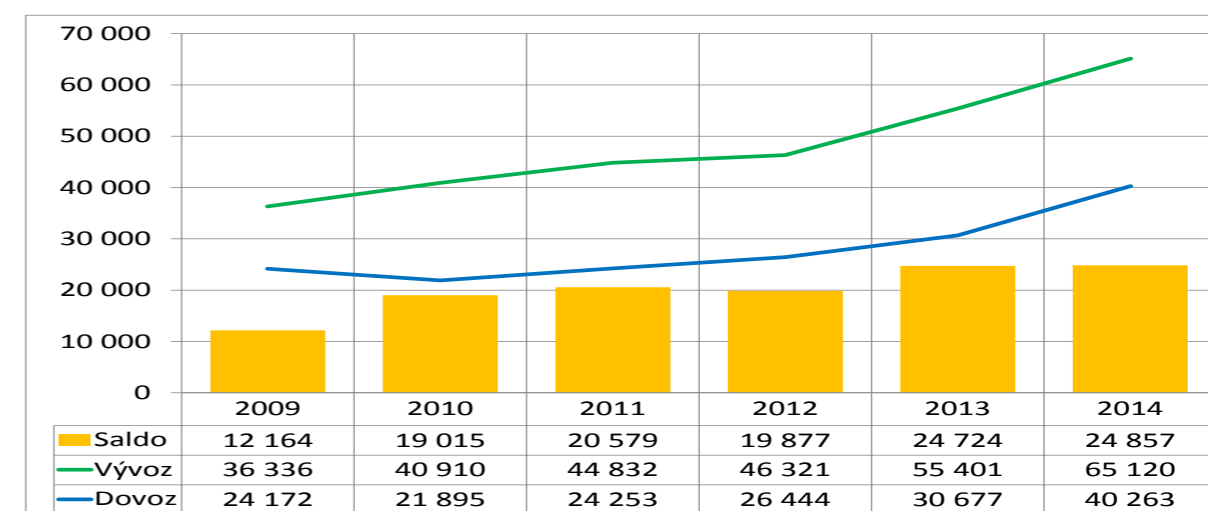
Pramen: data ČSÚ

Graf 22.4 dokumentuje, že ceny průmyslových výrobců zůstaly po celé sledované období nad průměrem roku 2005, a to i přes silnou konkurenci zahraničních řetězců, které lákají zákazníky nízkým cenami a nejrůznějšími promoakcemi.

22.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Výsledky zahraničního obchodu s produkcí CZ-CPA 31 lze hodnotit pozitivně. Objem vývozu stoupl v letech 2008 až 2014 o 80 % a v samotném roce 2014 se meziročně zvýšil o téměř 18 %. Lze to vysvětlit tím, že tuzemská spotřeba roste pomalu, ale dobře se daří umísťovat výrobky na zahraničních trzích. Také dynamika dovozu je vysoká, jeho objem ve stejném období narostl o dvě třetiny a v samotném roce 2014 meziročně o více než 32 %. Saldo zahraničního obchodu se za šest let zvýšilo na dvojnásobek, loni však stagnovalo na úrovni roku 2013.

Graf 22.5 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 31 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

Zdaleka největším odběratelem českého nábytku je Německo (v roce 2014 podíl na celkovém vývozu činil přes 51 %), dalšími významnými obchodními partnery jsou Slovensko (7,3 %) a Belgie (5,3 %). Nejvíce nábytku dovážíme ze SRN (podíl 26,2 %), z Polska (22,3 %) a z Rumunska (8,3 %). Kilogramové ceny se vyvíjely příznivě – vývozní v letech 2008 až 2014 vzrostly o více než 23 %, zatímco dovozní stouply o 31 %. Kladné saldo kilogramových cen se po celé období pohybovalo mezi 32 až 40 Kč/kg.

22.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Podle posledních dostupných údajů (EHK 2014¹) v roce 2013 dosáhla globální produkce nábytku hodnoty 437 mld. USD, přičemž jeho největšími výrobci jsou Čína, USA, Itálie a Německo. Světový obchod s nábytkem (odhad CSIL²) v roce 2013 činil 124 mld. USD, přičemž nejvíce se dováželo do USA, SRN, Velké Británie a Francie, zatímco ve vývozu dominovaly Čína, Německo, Itálie a Polsko. V roce 2014 se objem světového obchodu odhadoval na 128 mld. USD, když největší růst se očekával v Asii, Pacifické oblasti a v Africe, zatímco obchod v západní Evropě stagnoval.

Obchod s nábytkem roste rychleji než jeho spotřeba, jelikož jeho produkce se stále více přesouvá do zemí s nízkými výrobními náklady. Dalším důležitým trendem je rychlý růst spotřeby na rozvíjejících se trzích. Podíl českých nábytkářů na globální produkci zůstává nadále velmi nízký – zhruba kolem dvou až tří desetin procenta.

Základem pro posílení pozice českého nábytkářského průmyslu na domácím i zahraničním trhu je zvýšená investiční aktivita. Ta se díky oživení ekonomiky začala výrazněji projevovat v roce 2014, kdy objem investic v oddílu stoupl proti předchozímu roku o téměř 44 % a dosáhl částky 2,45 mld. Kč. Rozhodující akcí bylo otevření nového závodu na výrobu kancelářského nábytku, světové jedničky v této oblasti - americké firmy Steelcase - v Panattoni Logistics Parkn v západních Čechách nákladem cca 600 mil. Kč. Investice v řádu 45 mil. Kč plánuje také ryze česká firma Mias OC, spol. s r.o. (Krouny na Chrudimsku), rovněž výrobce kancelářského nábytku, a do rozvoje výroby loni investovala také firma Dřevojas, v. d. ze Svitav, producent koupelnového nábytku.

Vzhledem k tomu, že výsledky českého nábytkářského průmyslu jsou stále ještě provázeny slabší domácí poptávkou, je pochopitelné, že tento oddíl bude v nejbližší době i nadále silně závislý na exportu. Ten v roce 2014 dosáhl rekordní hodnoty 65,1 mld. Kč (+17,5 % proti roku 2013) a očekává se, že tento pozitivní trend bude pokračovat i letos. Důvodů pro příznivý vývoj je několik: vedle zvýšené investiční aktivity je to slabší koruna, která stimuluje vývoz, a také postupné ožívání v odvětví stavebnictví, což pomůže ke zvýšení domácí poptávky. Pro další vývoj bude přitom důležité posílení obchodních vztahů na vnitřním trhu EU, ale i vůči třetím zemím (naši nábytkáři v roce 2015 založili společnou firmu ve Vietnamu s cílem proniknout na trhy v jihovýchodní Asii). Oddíl se ovšem bude muset vyrovnat se silící konkurencí zahraničních obchodních řetězců, které v poslední době ohlašují novou expanzi v boji o podíl na trhu (např. Sconto Nábytek, XXXL Lutz, IKEA apod.)

1 EHK – Evropská hospodářská komise (*United Nations Economic Commission for Europe*)

2 CSIL - Centre for Industrial Studies

23.

CZ-NACE 32 OSTATNÍ ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Oddíl CZ-NACE 32 zahrnuje šest výrobních skupin, které se liší jak používanými vstupními surovinami, tak výrobními technologiemi i samotnými finálními produkty. Některé skupiny jsou materiálově náročné, závislé na manuální zručnosti a invenci designerů i samotných zaměstnanců. Některé skupiny výrobků mají dlouholetou tradici a značné mezinárodní renomé (např. bižuterie, hudební nástroje, dřevěné hračky, kancelářské potřeby atd.).

V rámci klasifikace ekonomických činností je ostatní zpracovatelský průmysl zařazen v oddílu CZ-NACE 32 s následujícími skupinami:

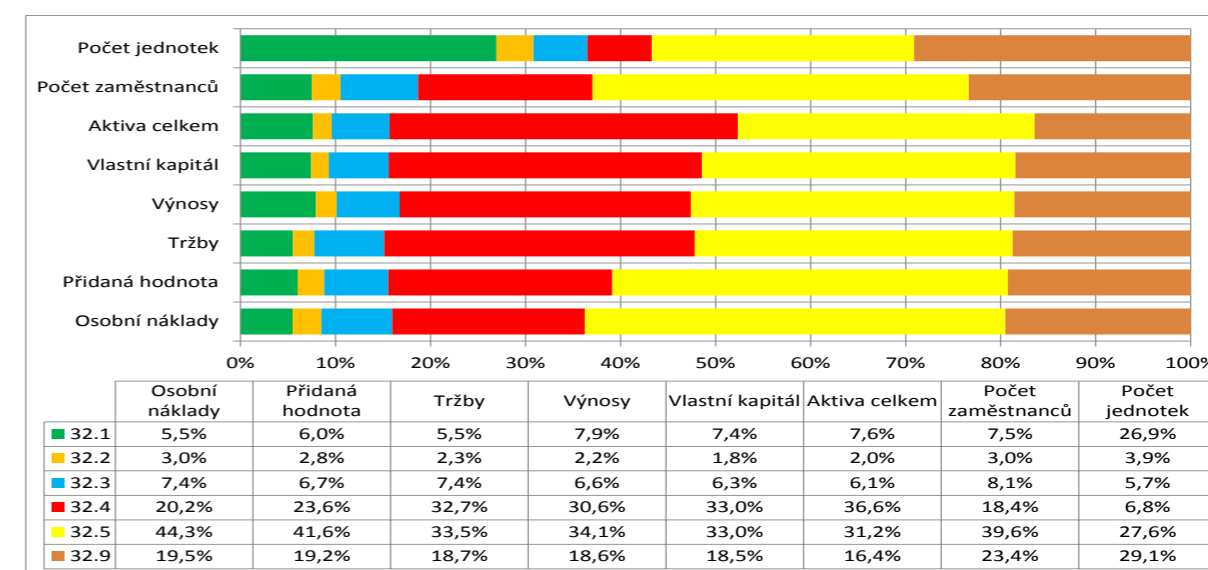
- 32.1 Výroba klenotů, bižuterie a příbuzných výrobků;
- 32.2 Výroba hudebních nástrojů;
- 32.3 Výroba sportovních potřeb;
- 32.4 Výroba her a hraček;
- 32.5 Výroba lékařských a dentálních nástrojů a potřeb;
- 32.9 Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený.

Posledně jmenovaná skupina 32.9 je sortimentně velmi členitá a vedle bižuterie z obecných kovů, skla, dřeva, *kůže aj.*, zahrnuje školní a kancelářské potřeby, kartáčnickou výrobu, zápalky, deštníky, slunečníky apod.

Podíl oddílu CZ-NACE 32 se na tržbách zpracovatelského průmyslu pohybuje kolem 1,5 %, přičemž v tržbách, přidané hodnotě i v dalších ukazatelích mají rozhodující váhu tři skupiny – 32.4, 32.5 a 32.9, zatímco podíl dalších tří je podstatně nižší, vesměs méně než 5%.

23.1 HLAVNÍ EKONOMICKÉ UKAZATELE

Graf 23.1 Podíly skupin oddílu na celku v roce 2013

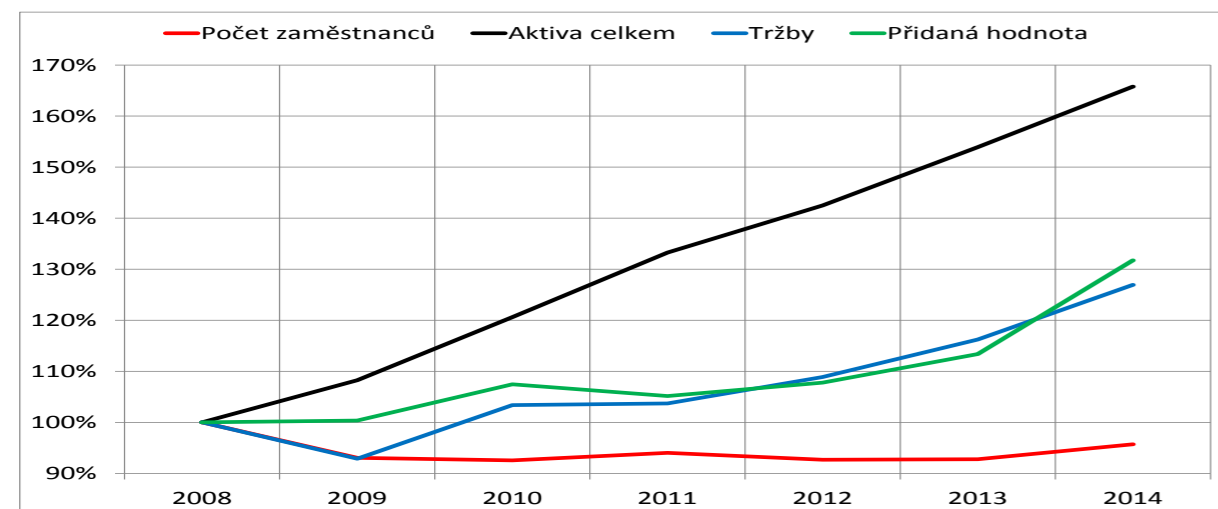
Pramen: data ČSÚ, výpočty MPO

V grafu 23.1 jsou uvedeny podíly skupin na hlavních finančních a průmyslových ukazatelích celého oddílu v roce 2013.

V roce 2014 počet jednotek v oddílu CZ-NACE 32 dosáhl celkem 8 894 a za sledované období sedmi let se zvýšil o 13,8 %. V samotném roce 2014 meziročně stoupl o 3,4 % díky hospodářskému oživení doma i v zahraničí. Také v tomto oddílu tvoří drtivou část mikro a malé podniky (98,7 %), na střední podniky připadá 1 % a zbytek tj. 0,3 % (21 jednotek, z toho 14 zahraničních) tvoří velké podniky.

Graf 23.2 CZ-NACE 32 (rok 2008 = 100%)

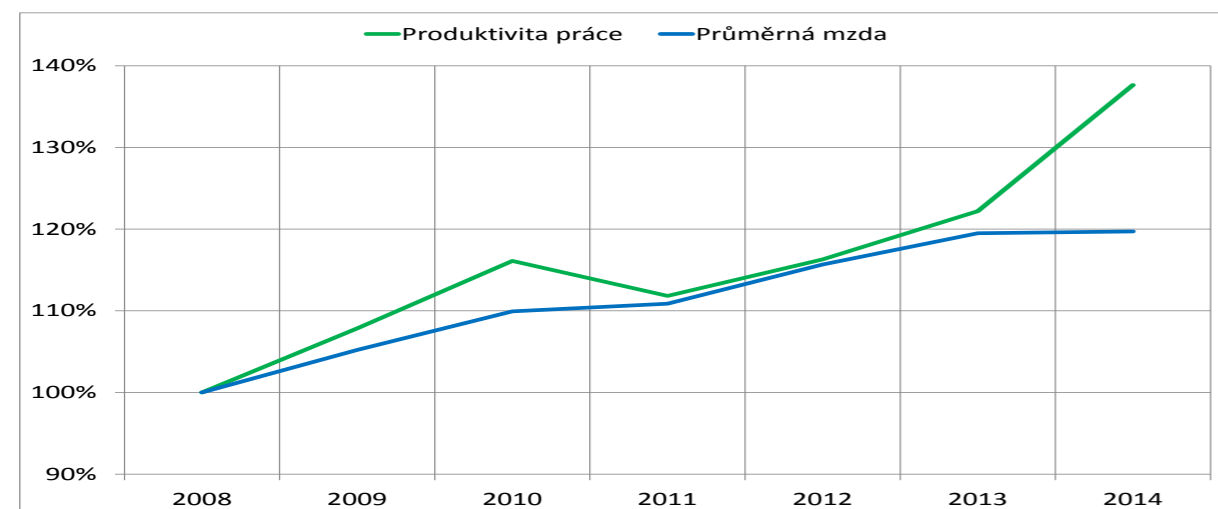

Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Vývoj počtu zaměstnanců naznačuje, že maxima tento ukazatel dosáhl v předkrizovém roce 2008, poté však v souvislosti s vážnými hospodářskými problémy většiny skupin začal klesat, s výjimkou roku 2012. Teprve v roce 2014 následoval znovu nárůst na 31708 lidí, i když úroveň roku 2008 oddíl zatím nedosáhl. Počet pracujících majitelů se během sedmi let zvýšil o více než jednu pětinu, z toho v samotném roce 2014 o necelá 3 % a tato kategorie se v oddílu CZ-NACE 32 podílí na celkovém počtu zaměstnanců zhruba 22 %.

Objem aktiv v oddílu trvale roste a za celé sledované období se zvýšil o téměř dvě třetiny, z toho v samotném roce 2014 o 7,7 %. Tento nárůst je spojen s investováním do rozšiřování produkce ve skupině 32.4 a 32.5.

Graf 23.3 CZ-NACE 32 (rok 2008 = 100%)

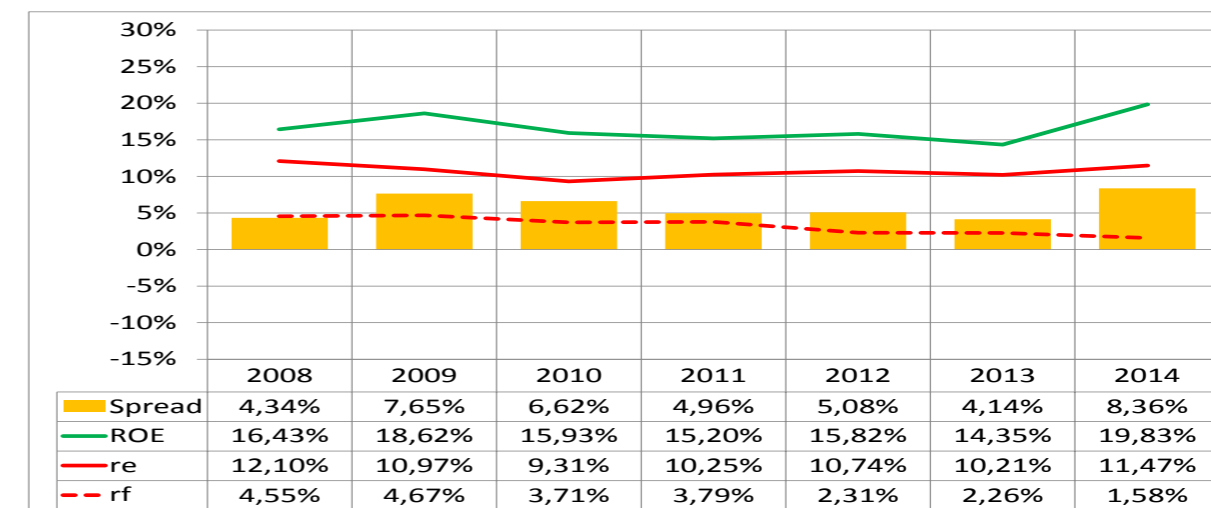
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Tržby, po propadu v krizovém roce 2009, začaly v dalších letech postupně narůstat s tím, jak se zlepšovala hospodářská situace podniků a za celé období vzrostly o téměř 27 % - z toho v roce 2014 o více než 9 %. Podobný vývoj lze zaznamenat u přidané hodnoty, jejíž dynamika růstu byla ještě rychlejší než u tržeb: za léta 2008–2014 nárůst o 31,7 %, v roce 2014 proti roku 2013 o více než 16 %. Podobně příznivě se vyvíjel

i ukazatel přidaná hodnota na pracovníka, který v roce 2014 za oddíl dosáhl 677 454 Kč (nárůst proti roku 2008 o necelých 13 %), avšak stále zdaleka nedosahuje průměru ZP.

Z grafu 23.3 lze zjistit, že ve všech sledovaných letech měl růst produktivity práce mírný předstih před tempem růstu průměrné mzdy. Ta sice ve všech letech rostla (za období 2008 až 2014 o téměř 20 %), ale za průměrem ZP ještě v minulém roce značně zaostávala.

Graf 23.4 CZ-NACE 32 Spread (ROE-r_e)

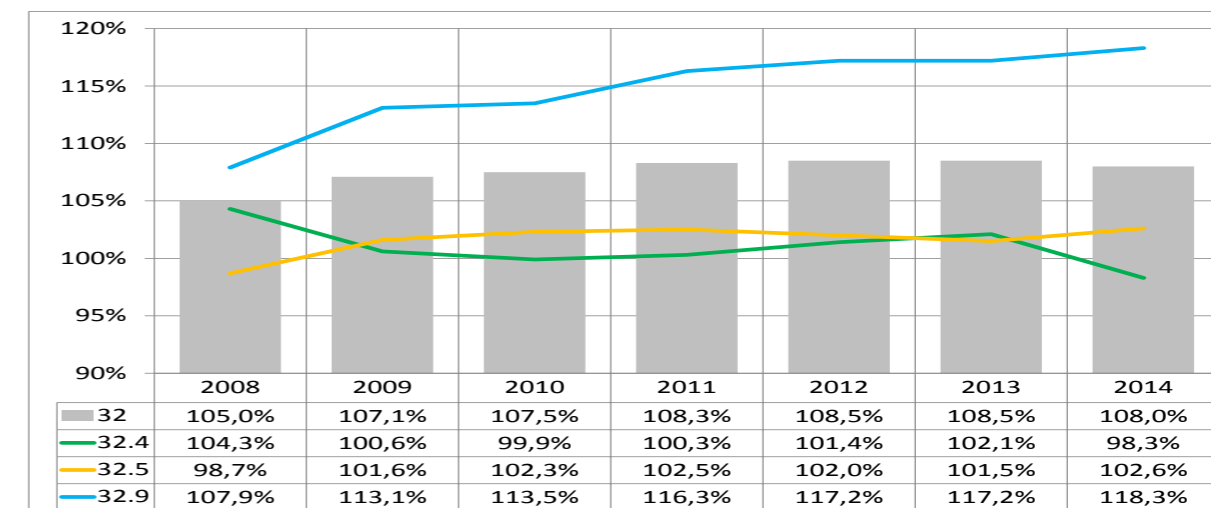
Pramen: data ČSÚ, rok 2014 výpočty MPO

Ukazatel Spread, který vyjadřuje celkovou efektivitu oddílu, se po celé sledované období pohyboval v kladných hodnotách, což svědčí o tom, že oddíl se dokázal vyrovnat s některými problémy, které vznikly v období po krizi (hlavně ztráta některých odbytišť), a výkonnostně patří k lepšímu průměru ZP.

23.2 CENOVÝ VÝVOJ

Vývoj indexu cen průmyslových výrobců lze hodnotit jako příznivý, protože až na výjimky byly jeho hodnoty vyšší než v základním roce 2005.

Graf 23.5 Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2014 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Pramen: data ČSÚ

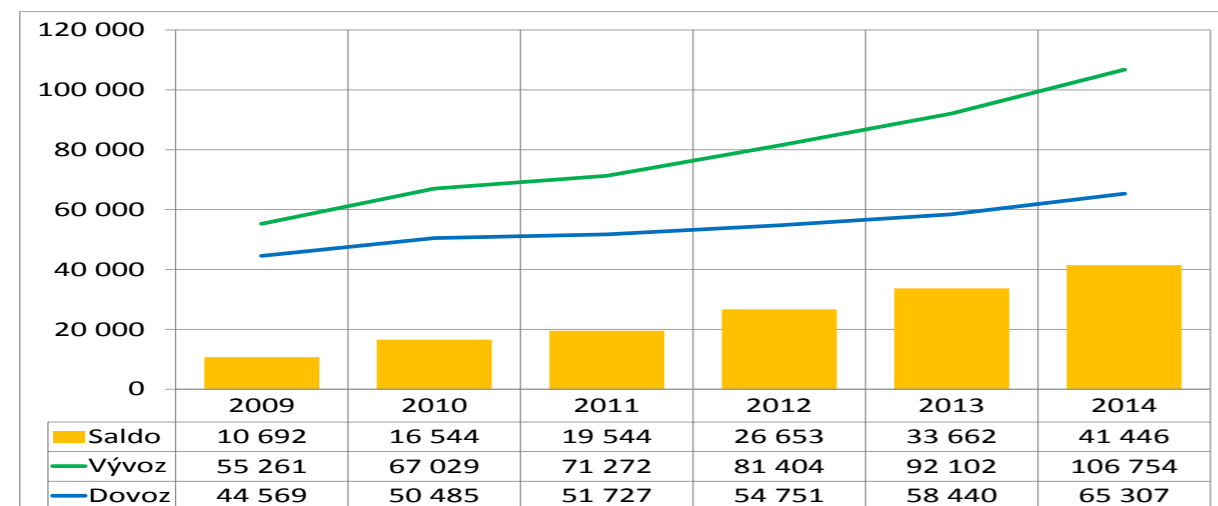
23.3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Výsledky zahraničního obchodu v letech 2009 až 2014 jsou zobrazeny v grafu 23.6. Vývoj vývozu možno hodnotit jako velmi příznivý, neboť ve sledovaném období vzrostl téměř dvojnásobně, z toho v samotném roce 2014 o zhruba 16 %. Dovoz se ve stejné době zvýšil o 47 %, v samotném 2014 o necelých 12 %. Kladné saldo zahraničního obchodu narostlo během šesti let na téměř čtyřnásobek, v roce 2014 meziročně stoupl o 23 %.

Nejvyšší podíl na vývozu měla v roce 2014 SRN (28,4 %), následovalo Rakousko (7,7 %) a Slovensko (6,6 %). V dovozu do ČR byla jedničkou Čína (podíl 19,4 %), těsně za ní pak následovalo Německo (17,4 %) a na třetí příčce díky dovozu hraček Dánsko (7,4 %). Jako velmi příznivý možno hodnotit vývoj kilogramových cen u tohoto oddílu. Vývozní kilogramové ceny během šesti let vzrostly o více než jednu třetinu, zatímco dovozní ceny jen o necelých 7 %. Obojí ceny pak jsou přitom vysoko nad průměrem ZP a zejména u skupiny 32.1, vzhledem k charakteru výroby (klenoty aj.), jejich výše přesáhla v roce 2014 u vývozu 5180 Kč/kg a u dovozu dosahuje 2760 Kč/kg.

Ve vývozu připadl v roce 2014 z celkového objemu zdaleka největší objem na výrobky hraček a her - 56 %. Na skupinu výrobků 32.5 lékařských a dentálních nástrojů a potřeb to bylo 22,3 % a na produkci 32.9 zpracovatelské výrobky jinde neuvedené zhruba 10 %. Na dovozu produkce CZ-CPA 32.4 a 32.5 se shodně podílely zhruba 35 %, a na produkci CZ-CPA 32.9 připadlo necelých 15 %.

Graf 23.6 Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 32 (v mil. Kč)

Pramen: data ČSÚ

společnost LINET spol. s r.o., jejíž zdravotnická lůžka a další výrobky jsou známy již ve více než sto zemích celého světa, a jejíž expanze nadále pokračuje.

Po vážné krizi, způsobené propadem ekonomiky a konkurencí levné asijské produkce, se v poslední době začíná dařit i výrobcům hudebních nástrojů - CZ NACE 32.2, jejichž tržby meziročně loni vzrostly o téměř 10 %. Firmám začal růst počet zakázek, zejména ze zahraničí a platí to jak o tradičním výrobcu pianin a klavírů Petrof spol. s r.o., Hradec Králové, tak o kraslické společnosti Amati-Denak, s.r.o. (výroba dechových nástrojů), o krnovském výrobcu varhan Rieger-Kloss, s.r.o. a dalších.

Skupina CZ-NACE 32.3, se na tržbách loni podílela zhruba 6 % a musí čelit ostré konkurenci zahraničních řetězců. Zde se prosadila například firma Sporten, a.s. Nové Město na Moravě (výroba lyží, snowboardů apod.), výrobci hokejových puků (Gufex, s.r.o., Rubena, a.s.).

Velmi širokou nabídkou výrobků se může pochlubit skupina CZ-NACE 32.9, jejíž podíl na tržbách loni činil kolem 17 %. Zde patří k předním výrobcům a úspěšným vývozcům s mezinárodním renomé holding Koh-i-noor, a.s. České Budějovice (školní a kancelářské potřeby), Centropen, a.s. Dačice (školní a kancelářské psací potřeby), Spojené kartáčovny, a.s. Pelhřimov (kartáčnické zboží), Schwan-Stabilo ČR, s.r.o. Český Krumlov (dřevěné a plastové psací potřeby) aj.

Vývoj oddílu CZ-NACE 32 v nejbližším období lze hodnotit, snad s výjimkou bižuterie, pozitivně, výrobci očekávají v roce 2015 růst poptávky, tržeb i exportu. V zájmu zachování, respektive posílení, konkurenceschopnosti však bude nezbytné, aby výrobci průběžně investovali do moderní techniky a technologií, hledali možnosti pro vstup zahraničního kapitálu, případně s pomocí investičních pobídek, a usilovali o obnovu, resp. rozšiřování kontaktů, hlavně směrem na východ a do třetích zemí. Nepochybně důležitá bude v tomto směru aktivní účast na mezinárodních výstavách a veletrzích, s podporou MPO.

Trvalou výzvou pro oddíl je úkol, jak čelit importu levné, nekvalitní a často zdravotně závadné konkurenci, což platí zejména o hračkách, kde Česká obchodní inspekce pravidelně objevuje nejvíce nedostatků (v roce 2014 zakázala prodej 196 hraček).

23.4 SHRNUÍ A PERSPEKTIVY ODDÍLU

Specifikem oddílu CZ-NACE 32 je velmi široká sortimentní škála často diametrálně odlišných výrobků, a to jak z hlediska technologie, tak z hlediska konečného určení. Co se týká tržeb, v loňském roce se stala poprvé jedničkou skupina CZ-NACE 32.4 (tržby 19 mld. Kč, meziroční růst o 17 %), těsně sledována výrobou lékařských a dalších nástrojů (tržby 18,1 mld. Kč, nárůst o 9 %). Tyto dvě skupiny se na celkových tržbách podílely 66 %.

Ve skupině CZ-NACE 32.4 se dařilo nejen velkým společnostem, jako jsou Lego Production, s.r.o. (Kladno), Ravensburger CEE, s.r.o. (Polička), Detoa, s.r.o. (Albrechtice), ale i ryze domácím jako Dino Toys, s.r.o. nebo Efko-karton, s.r.o. aj. Na letošním světovém veletrhu Spielwarenmesse se představilo více než čtyřicet českých firem, kterým v růstu exportu pomáhá slabší koruna, takže mohou snáze nabízet své výrobní kapacity zahraničním firmám. Spolek českých výrobců hraček předpokládá, že letos export dosáhne nové rekordní hodnoty.

Podobně příznivý vývoj lze zaznamenat i u skupiny CZ-NACE 32.5, kde k premiantům patří zejména

Za MPO zpracovaly útvary: Sekce průmyslu, Odbor plynárenství a kapalných paliv, Odbor komunikace a marketingu, Odbor informatiky.

Externí spolupráce: Ministerstvo zemědělství (MZe), Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), Vysoká škola ekonomická (VŠE) - Doc. Ing. Inka Neumaierová, CSc.

Recenzenti: Ing. Martin Hronza, Ing. Josef Plandor, Ing. Ivan Neumaier, Ing. Lucie Gratiasová; Ing. Alena Fedorová

Autoři jednotlivých komentářů:

Kapitola Zpracovatelský průmysl	Ing. Milan Dráždil, MPO
Kapitola CZ-NACE 10, 11	Ing. JUDr. Josef Mezera, CSc., ÚZEI; Ing. Václav Lukeš, MZe
Kapitola CZ-NACE 13	Ing. Ladislav Balatka, MPO
Kapitola CZ-NACE 14	Ing. Ladislav Balatka, MPO
Kapitola CZ-NACE 15	Ing. Ladislav Balatka, MPO
Kapitola CZ-NACE 16	Ing. Milan Dráždil, MPO
Kapitola CZ-NACE 17	Ing. Milan Dráždil, MPO
Kapitola CZ-NACE 18	Ing. Milan Dráždil, MPO
Kapitola CZ-NACE 19	Ing. Marta Filipová, MPO
Kapitola CZ-NACE 20	Ing. Petra Berkyová, MPO
Kapitola CZ-NACE 21	Ing. Petra Berkyová, MPO
Kapitola CZ-NACE 22	Ing. Petra Berkyová, MPO
Kapitola CZ-NACE 23	Ing. Petr Polán, Ing. Ladislav Balatka, Ing. Pavel Malinský, MPO
Kapitola CZ-NACE 24	Ing. Martin Karfus, CSc., MPO
Kapitola CZ-NACE 25	Ing. Ladislav Ondřej, MPO
Kapitola CZ-NACE 26	Ing. Martina Trkanová, MPO
Kapitola CZ-NACE 27	Ing. Martina Trkanová, MPO
Kapitola CZ-NACE 28	Ing. Ladislav Ondřej, MPO
Kapitola CZ-NACE 29	Ing. Martin Voříšek, MPO
Kapitola CZ-NACE 30	Ing. Anna Nykodýmová, MPO
Kapitola CZ-NACE 31	Ing. Milan Dráždil, MPO
Kapitola CZ-NACE 32	Ing. Milan Dráždil, MPO

Metodické vysvětlivky, tabulková a grafická část publikace: Ing. Ivan Neumaier, MPO, Ing. Martin Lešek, MPO

Grafická úprava: Ing. Lucie Gratiasová, MPO

Fotografie: archiv MPO, Svaz průmyslu a dopravy, fotobanka tiskárna Calamarus s.r.o.